

Spanning

Informatie- en opiniëblad voor actieve SP-leden

Verschijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 1, 21 januari 2000

**Bestuurlijke
vernieuwing**
de sleutel
ligt bij de
politieke
partijen

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

De voors en
tegens van
camerabewaking

Achter de
oorlog in
Tsjetsjenië
woedt de strijd
om de olie

Ledenwerving
na de
Schone Lei-campagne

van de **verslag**
partijraad

Plek onder de SP-zon

Proficiat. De spectaculaire groei van ons ledental heeft opnieuw de aandacht getrokken. Bijvoorbeeld van VVD-voorzitter Eenhoorn. In discussie met SP-penningmeester Marga van Broekhoven zei de liberale voorman dat er op dit punt veel van de SP te leren valt. Marga van Broekhoven legde uit dat de resultaten bewijzen dat we twee bijzondere dingen in de aanbieding hebben: een frisse politieke boodschap en een aansprekende partij; een partij die overtuigend duidelijk weet te maken echt behoefte te hebben aan nieuwe helpende handen en hoofden. Elk nieuw lid telt bij ons. Zonder voortdurende aanwas kunnen we gewoonweg niet uit de voeten. Iedereen die in een afdeling meewerkt weet dat uit eigen ervaring. We willen steeds meer aanpakken, dat vragen de mensen ook aan ons. Dat is een compliment omdat ze daarmee duidelijk maken steeds meer vertrouwen in onze aanpak te krijgen. Meer aanpakken kan alleen als we kwantitatief en kwalitatief blijven groeien. Dat betekent leden werven én ze vervolgens zo goed mogelijk betrekken bij de dingen die we doen. Na het binnenhalen van onze rijke ledenoogst moeten we nu vol gas geven om de nieuwkomers snel een eigen plek onder de SP-zon te bezorgen. Elke afdeling moet er garant voor staan dat de nieuwe mensen snel verwelkomd worden, alles te weten krijgen waar ze behoefte aan hebben en uitleg krijgen wat er allemaal mogelijk is in onze partij. Onze nieuwe leden hebben ons ook veel te vertellen, brengen nieuwe kennis en ervaringen in en kijken vaak verfrissend tegen bepaalde kwesties aan. Met hun enthousiasme kunnen ze inspirerend werken op de rest van de afdeling. Hoe meer zielen, hoe meer vreugde. Als we daar goed gebruik van maken dan levert onze kwantitatieve groei ook zeker op korte termijn ook beduidende kwalitatieve vooruitgang op in onze afdelingen. En dat is nodig voor de uitvoering van het besluit van ons 8e congres om dit jaar op lokaal niveau de volgende grote stap vooruit te zetten. Het zit erin, aan jou om het eruit te halen!

Opinie service

Kamerleden en andere SP'ers schrijven regelmatig interessante opinie-artikelen voor dag- en vakbladen. Spanning geeft in elke uitgave een overzicht van de recente opinies. De artikelen zelf kun je vinden op internet (www.sp.nl). Je kunt ze ook telefonisch bestellen bij Jolanda Bottse (010-2435555). Noem dan wel het codenummer van het artikel dat je wilt hebben.

Tweedeling staat gelijke kans van onze kinderen in de weg

Jan Marijnissen, het Parool, 30 december 1999
Met veel kinderen gaat het redelijk tot goed. Ze leven in een redelijk stabiele omgeving, hebben materieel niets te klagen, en maken zich over de toekomst niet al te veel zorgen. Toch is er ook een grote groep kinderen, ongeveer een vijfde deel, met wie het niet goed gaat. Ze hebben met zulke ernstige problemen te kampen, dat er geen sprake meer is van gelijke kansen op een voorspoedige toekomst.
code: 99/24

Hoge wedde, hoge boete!

Jan de Wit, Algemeen Dagblad, 18 januari 2000
Steeds vaker leggen rechters geldboetes op. Dit onder het motto: 'Van gevangenisstraf is nog nooit iemand beter geworden.' Maar een geldboete wordt niet door iedere verdachte als straf ervaren. Een veroordeelde met ruime financiële middelen zal schouderophalend de boete betalen die voor een ander een zware last betekent. Boetes moeten inkomensafhankelijk worden, vindt Jan de Wit.
code: 00/01

Vrijhandel bedreigt verbod op asbest

Bob Ruers, nog niet geplaatst
Canada heeft op de WTO-top in Seattle een klacht ingediend tegen het asbestverbod dat geldt in de EU. Canada, de grootste asbestexporteur ter wereld, voert als argument aan dat het verbod op het gebruik van asbest in strijd is met de vrije wereldhandel. Het is een schending van de internationale verdragen en brengt schade toe aan de economie van Canada. De bescherming van werknemers tegen het levensgevaarlijke asbest ligt wederom onder vuur.
code: 00/02

Agenda

Cursus 'Economie Anders'

Donderdag 10 februari
Nijmegen

Cursus 'In Grote Lijnen'

Donderdag 17 februari
Hengelo

Cursus 'Publiciteit verzorgen voor beginners'

Woensdag 23 februari
Amsterdam

Cursus 'Raadswerk in uitvoering'

Zaterdag 26 februari, Rotterdam

Solidair-excursie

Zaterdag 12 februari
Excursie Vakbondsmuseum en discussie over de mogelijkheden van Solidair voor de afdelingen, Amsterdam

Solidair-debat

Zaterdag 15 april
Groot Solidair debat met Marijnissen (SP), Terpstra (CNV) en De Waal (FNV)

Spanning

Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl
Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP.
Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 52. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl.

Vasthoudendheid SP helpt melketiers

'Je ergens in vastbijten loont. Zorgen dat je weet waarover je praat, en het onderwerp steeds naar je toe trekken'. Die conclusie trekt voorzitter Mariet Berendsen van de Arnhemse SP-fractie uit de verbetering in de positie van de melketiers die in dienst zijn van de gemeente. Arnhem is al jarenlang de afdeling die het meest vasthoudend ijvert voor betere rechten van WIW'ers en melketiers. En dat heeft zijn vruchten afgeworpen. Per 1 januari bereiken gemeentelijke melketiers eerder het maximumsalaris van 130 procent van het minimumloon, krijgen ze een hogere studiekostenvergoeding en komt er een loopbaanplanning en een opleidingprogramma ter vergroting van de mogelijkheden voor door- en uitstroming. Om maar enkele verbeteringen te noemen. Berendsen: 'Doordat je als afdeling regelmatig op een bepaald terrein naar buiten treedt, vinden de mensen die de problemen zelf ondervinden je gemakkelijker als bondgenoot. We kregen daarvoor steeds nieuwe contacten onder de melketiers. Hun acties en onze inzet - bij-

voorbeeld met het rapport 'Gevangen in banenplannen' - hebben uiteindelijk tot succes geleid.

Info (026) 321 57 33

Wat te doen met de Bouwfonds-miljoenen?

Het ziet ernaar uit dat ABN-AMRO alle of bijna alle aandelen Bouwfonds koopt van de gemeenten. Wat moet er vervolgens gebeuren met de centen die dat oplevert? Via een dure mailing aan raadsleden liet het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN) weten het geld graag in ontvangst te nemen om het te investeren in de volkshuisvesting. Is dat verstandig? 'Hangt ervan af', vindt volkshuisvesting-medewerker Paulus Jansen van het P-team. 'Positief is dat het geld in de huisvestingssector blijft en een extra voordeel is dat ABN-AMRO voor elke gulden die de gemeenten in het fonds stoppen er een tje bij doet in de vorm van een renteloze lening tot een maximum van 350 miljoen. Dat is het gevolg van de actie van een groep gemeenten die de koopprijs van de aandelen te laag vond.' Nadelen zitten er ook aan, stelt Jansen. 'Als gemeente heb je veel minder te vertellen over waar het geld precies in gestoken wordt. Veelal zullen dat nieuwbouw- of herstructureringsprojecten zijn. Het kan zijn dat jouw gemeente niet zit te springen om investeringen in die zaken, maar wel om een woonlastenfonds. Dan heb je weinig aan het SVN en kun je beter voorstellen een eigen gemeentelijk fonds op te richten. Het hangt dus van de omstandigheden af of het verstandig is in zee te gaan met SVN.'

Info: Paulus Jansen (070) 318 38 02

Wie vertegenwoordigen de wijkplatforms?

In combinatie met de discussie over het overdragen van bevoegdheden aan wijkplatforms is de vraag interessant hoeveel draagvlak onder de bevolking die platformen hebben. De afdeling Ermelo liet het niet bij het stellen van de vraag, maar ging op zoek naar een antwoord. In verschillende wijken werden steekproefsgewijs 138 mensen ondervraagd over hun ervaringen met wijkplatforms. De enquête bracht interessante dingen aan het licht. Zo wist ruim eenderde van de ondervraagden niet eens wat een wijkplatform is en dik tweederde had geen flauw idee van wie erin zitten. En een ruime meerderheid was van mening dat het wijkplatform de bevolking niet vertegenwoordigt.

'We hadden al langer twijfels over de platformen,' zegt René Arts van de SP in Ermelo. 'Maar als mensen met klachten of ideeën over hun wijk of buurt bij de gemeente aankloppen, worden ze wel naar die wijkplatforms verwezen. We wilden met ons onderzoek die gebrekkige communicatie op gemeentelijk niveau aanpakken, zodat in ieder geval de discussie hierover op gang komt.'

De wijkplatforms in Ermelo werden vooraf op de hoogte gesteld van het onderzoek. Opdat de eventuele resultaten voor hen niet als een koude douche zouden aankomen. Eén platformvoorzitter trok zelfs mee de wijken in om te enquêteren.

Arts: 'De wijkplatforms zijn in het kader van de sociale vernieuwing in het leven geroepen om de leefbaarheid in de wijken te verbeteren. Ze voeren met de gemeente overleg over bijvoorbeeld wijkinrichting, overlast en verkeer en worden geacht namens de mensen te spreken. Als schakel tussen gemeente en bewoners zijn ze dus best een belangrijk orgaan. Onze enquête toont dus aan dat het houden van inspraakavonden lang niet genoeg is. Ze moeten meer moeite doen om contact te leggen met de bewoners. Zelf de wijken ingaan bijvoorbeeld.' De actie leverde nogal wat publiciteit op en maakte de wijkplatforms tot een populair gespreksonderwerp in Ermelo. De gemeente heeft inmiddels toegezegd met een uitgebreide evaluatie van de platformen te komen.

Info (0341) 563 051

uit het land

Een debat organiseren is makkelijker dan je denkt

Mariet Berendsen

Op 15 april debatteert Jan Marijnissen met FNV-voorzitter De Waal en CNV-voorzitter Terpstra over de toekomst van de vakbeweging. Op 1 februari organiseert de SP in Arnhem een forum over functieloon voor WIW'ers, met vertegenwoordigers van de vakbond, de VNG en de gemeenten Leiden en Oss. Ook op 1 februari gaat in Groningen SP-fractievoorzitter Peter Verschuren in debat met PvdA-wethouder Pattje en bestuursrecht-professor Herweijer over de rol van de overheid in deze tijd van privatisering. Wat de bijeenkomsten gemeen hebben? Dat het doodsimpel is om ze te organiseren. Mariet Berendsen organiseerde de twee eerstgenoemde. 'Iedereen zei meteen ja. Terpstra en De

Waal heb ik aangeschreven en gezegd dat ik ze zou belen. Ze belden zelf al om hun medewerking toe te zeggen.' Stimulering van het politiek debat is belangrijk, vindt Berendsen. 'Het leert je je eigen argumenten aan te scherpen en het biedt een prima gelegenheid om nieuwe mensen bij de SP te betrekken. Voor het publiek is het meestal veel interessanter dan een voorspelbare openbare avond met sprekers die hetzelfde standpunt hebben.' Afdelingen met een idee voor een debat hoeven niet zelf voor de SP-inbreng te zorgen. Op vrijwel elk vlak beschikken we over mensen die thuis zijn in de materie. Bel dus gerust met het P-team of Afdelingsteam om te overleggen wie beschikbaar is.

Via een omweg toch loketten op kleine stations?

De afdeling Horst maakt zich sterk voor de verkoop van treinkaartjes in het VVV-kantoor en de verhuizing van die VVV naar het stationsgebouw. Eerder sloot de NS als bezuinigingsmaatregel de loketten op kleinere stations en stopte ze met de kaartverkoop bij VVV's. Ook Horst werd hierdoor getroffen. Fel verzet in het hele land – met name van ouderen – leidde er echter toe dat de NS besloot de verkoop van kaartjes door 'agentschappen' (bijvoorbeeld sigarenwinkel-tjes, VVV-kantoren) toch weer toe te staan. Een artikel in dagblad 'De Limburger' meldde onlangs, dat de NS nu zoekt naar mogelijkheden voor zulke agentschappen in de buurt van stations. De Horster SP vond dat een prima gelegenheid om te pleiten voor terugkomst van de kaartverkoop bij de VVV, waar altijd goede ervaringen mee waren. Om twee vliegen in één klap te slaan, stelde de afdeling verder voor dat het VVV-kantoor in het NS-station gehuisvest wordt. 'De verloeding van het NS-gebouw wordt gestopt en de kaartverkoop kan toch op het station plaatsvinden.' Afdelingsvoorzitter Ton Hagens: 'In meer plaatsen zal een voorstel als dat van ons de discussie kunnen openen en wellicht tot resultaat leiden.' Info: (077) 398 32 97

Ton Hagens

Een nieuwe visie op het parkeerprobleem

De raadsfractie in Deventer heeft een notitie over de plaatselijke parkeerproblematiek gemaakt met de fraaie titel 'Geen blik op de weg, maar een visie op morgen'. In Deventer is parkeren een *hot item*. De binnenstad kenmerkt zich door smalle straatjes en voortdurend verstopte aan- en afvoerroutes. De gemeente denkt dit probleem te kunnen oplossen door parkeergarages, maar volgens de SP leidt dat alleen maar tot extra drukte op de toevoerwegen. Een beter alternatief is gebruik te maken van de grote parkeerplaatsen

aan de rand van de stad en het personenvervoer naar het centrum met busjes te laten plaatsvinden. Dit type vervoer heet 'Dolmus' en is afkomstig uit Turkije: kleine personenbusjes zonder vaste haltes rijden van en naar het stadscentrum en pikken mensen op die simpelweg hun hand opsteken. Een inwoner van Deventer is al een tijdje bezig om zo'n Dolmus-project op te starten. SP'er Berrie Janssen: 'Rondom Deventer zijn genoeg grote parkeerplaatsen, dus er hoeft niks te worden aangelegd. Bovendien kan het plan gefa-

seerd opgezet worden. Je kunt dus met één grote bestaande parkeerplaats aan de stadsrand beginnen en kijken hoe het loopt. Daarna kan het uitgebreid worden. Kijk, helemaal autovrij krijg je het centrum nooit. Maar dit is een prima plan om de binnenstad *autoluw* te krijgen.' De aanbieding van de SP-notitie gebeurde op een ludieke manier: een aantal wethouders werd in een busje door de stad gereden, waarbij ook de parkeerplaatsen aan de stadsrand werden bezocht.

Info: (0570) 651 878

De stelling

Om onveiligheid te bestrijden in drukke uitgaansstraten waar vaak knokpartijen zijn, is het plaatsen van camera's in de openbare ruimte een zinvol middel.

Gebruik alternatieven

In Leeuwarden kwam na de dood van Meindert Tjoelker de roep om camera's in het uitgaansgebied. De gemeente en politie kwamen echter met tientallen andere voorstellen, onder de noemer 'Nee! Tegen geweld'. En onlangs besloot een ruime raadsmeerderheid (waaronder de SP) dat er vooralsnog geen camera's komen. Iemand die stomdronken is of stijf staat van de pillen laat zijn gedrag niet beïnvloeden door camera's. De preventieve werking wordt dus overschat. Ook kan camerabewaking door goedwillenden ervaren worden als een inbreuk op de privacy. En we hebben het over publiek domein, in tegenstelling tot winkels en stadions waar camera's al ingeburgerd zijn. Camera's kunnen een functie hebben, vooral als het gaat om het opsporen van daders. Ook kan de politie sneller ingrijpen als een situatie uit de hand dreigt te lopen. In dat geval is het plaatsen van een camera beter dan een eventueel nieuw slachtoffer. Maar aan het plaatsen moeten wel strikte voorwaarden worden verbonden:

De volgende

Voor februari luidt de Spanningstelling: 'Het is een slechte zaak als mensen wethouder kunnen worden zonder eerst gekozen te zijn als raadslid.' Graag een kernachtige reactie vóór 10 februari. En denk vast na over de stelling van maart: 'De welstandscommissies houden zich bezig met betutting. Het is hard nodig dat hun bevoegdheden ingeperkt worden.'

- De noodzaak moet overduidelijk aangetoond worden. Alleen gebieden waar wekelijks ernstige vechtpartijen plaatsvinden, of waar geweld schrikbarend toeneemt, mogen in aanmerking komen.

- Camera's moeten het sluitstuk zijn van een reeks maatregelen om uitgaansgeweld te verminderen. En er is wel degelijk héél wat meer mogelijk. In Leeuwarden zijn tientallen voorstellen gedaan én uitgevoerd.

- Er moet vergelijkend materiaal zijn in andere steden op basis waarvan kan worden vastgesteld dat camera's nuttig zijn of zijn geweest.

- Er moet een tijd worden aangegeven waarbinnen er sprake is van opnamen.

- De maatregel moet uitgebreid worden aangekondigd en op straat moet duidelijk gemaakt worden dat er sprake is van camerabewaking

- Het beeldmateriaal moet meteen worden vernietigd indien er geen sprake is geweest van een misdrijf en alleen die beelden mogen worden bewaard waarop een misdrijf is vastgelegd.

Kortom: als SP moeten we camerabewaking in uitgaansgebieden niet principieel afwijzen, maar we moeten ons wel zeer afhoudend opstellen.

Ronald Boersma, Leeuwarden

Geen probleem

Overdag kun je door iedereen gezien worden. Waarom zou dat 's avonds niet mogen? Wie niet gezien wil worden, heeft die misschien verkeerde plannen? Ik ben dus voor plaatsing van camera's. Maar het is niet goed dat de beelden ook op Internet te zien zijn.

Wout Doppenberg, Ermelo

Pak het echte probleem aan

Hoewel het plaatsen van camera's wellicht de veiligheid enigszins kan vergroten vanwege de toenemende pakkans is het toch alleen symptoombestrijding. In plaats van het probleem werkelijk aan te pakken wordt de aandacht gevestigd op het kunnen constateren en bestraffen van de uiteindelijke gevolgen. Het grootste deel van het probleem ligt bij overmatig drankgebruik, soms in combinatie met drugs, en een gebrek aan normbesef. Daarom moeten er twee andere zaken gebeuren. Ten eerste moet er op scholen meer voorlichting gegeven worden over alcohol en de effecten daarvan. Ten tweede moet er meer actief beleid komen gericht op de eigenaars van de kroegen en discotheken. De kroegbazen zijn mede aansprakelijk voor de dronkenschap van hun klanten. Kroegbazen die zonder problemen hun klanten tot ver over de acceptabele grens laten vollopen kunnen daarop aangesproken worden of zelfs hun vergunning kwijtraken. Dus bestraf niet alleen de geweldpleger maar ook de eigenaar van de kroeg waar die de hele avond heeft rondgehangen. Dus mocht het voorstel voorbij komen in een gemeente, waarschijnlijk als reactie op een incident, wijs het dan af

en laat iets doen aan de werkelijke problematiek, ook al laat het resultaat dan wat langer op zich wachten. Big Brother-camera's ophangen doet meer voor de gemoedsrust van de burgers dan dat het wat aan het probleem verandert.

Stephan Okhuisen, Utrecht

Onder voorwaarden

Om de onveiligheid te bestrijden in drukke uitgaansstraten waar vaak knokpartijen zijn, is het plaatsen van camera's in de openbare ruimte een zinvol middel. De SP-fractie van Groningen heeft ingestemd met (een experiment voor drie jaar) plaatsing van camera's in het centrum van de stad, waar het uitgaansleven geconcentreerd is. In dat gebied is jaarlijks het geweldscijfer hoog, ondanks grote politie-inzet, afspraken met horeca en een veiligheidsplan. Nog meer controleren met een nog grotere politiemacht kost veel geld en, door de drukte in de straten, kan het geweld nog niet effectief bestrijden. We zien camera's als uiterste middel, als andere opties niet meer helpen. Op de drukste tijden kijkt de politie mee. Op andere tijdstippen loopt een videoband mee en als er een strafbaar feit gepleegd wordt, wordt de band door justitie gebruikt. We hebben wel een aantal voorwaarden gesteld. Het gebruik van camera's moet bijvoorbeeld duidelijk aangegeven worden, alleen de politie bekijkt de beelden en natuurlijk gaat alles volgens de regels van de Registratiekamer.

Irene Bulk, Groningen

**Structuurwijzigingen als antwoord
op de crisis in de politieke partijen**

LOKAAL BESTUUR OP DE SCHOP

Monisme, dualisme: waar praten we over?

Monisme: de gemeenteraad is het hoogste orgaan. Het college van B en W is ondergeschikt aan de raad en ontleent zijn bevoegdheden aan besluiten van de raad. De raad beslist, het college voert uit.

Dualisme: raad en college hebben allebei bevoegdheden die in de wet zijn vastgelegd. Van een dubbeldmaatschap (wethouders zijn ook raadslid) is geen sprake. Het college beslist, de raad controleert.

In theorie is het bestuur op landelijk niveau dualistisch:

het kabinet beslist, de Kamer controleert. Op lokaal en provinciaal niveau heerst volgens de wet het monisme: Provinciale Staten en de gemeenteraad beslissen, Gedeputeerde Staten en B en W voeren uit. In de praktijk ligt de scheiding echter niet zo scherp. Ook op landelijk niveau zijn er monistische trekjes en op lokaal niveau is de praktijk in veel gemeenten dat het college in feite beslist en dat de raad er – op zijn best – bijzit als controleur.

Het lokaal bestuur schudt op zijn grondvesten. Volgens allerlei 'deskundigen' bedreigt de leegloop van politieke partijen de kwaliteit van raadsleden en wethouders. De opkomstcijfers bij verkiezingen zijn bedroevend laag en met de burgemeestersbenoemingen is Nederland het ondemocratische zwarte schaap van Europa. Er moet kortom iets gebeuren. De vraag is alleen: Wat? In deze Spanning de hoofdlijnen van het advies van de commissie Elzinga, die in opdracht van de regering met het probleem worstelde, en een verslag van de discussie die de Partijraad op 15 januari voerde over de vragen 'Dualisme of monisme in de gemeente?' en 'Hoe moet de burgemeester gekozen worden?'

De *Staatscommissie Dualisme en lokale democratie* – in de wandeling de commissie Elzinga, naar haar voorzitter – is ingesteld in september '98. Ze kreeg als opdracht mee 'advies uit te brengen over de wijze waarop de dualisering van het lokale bestuursmodel vormgegeven kan worden'. Daarbij moest ze in ieder geval kijken naar het al of niet kiezen van de burgemeester en naar het eventueel combineren of spreiden van verkiezingen.

De commissie heeft zich dus niet gebogen over de vraag óf het lokaal bestuur dualistisch moet worden. Die vraag was door het kabinet al beantwoord in het regeerakkoord: 'dualisme moet'. De commissie moest zich alleen bezighouden met de vraag h^oe dat het beste gerealiseerd kan worden. Als korte uitleg van het begrip dualisme noemt de commissie 'het betekent dat ieders taken duidelijk worden gescheiden. Het bestuur (op lokaal niveau het college van B en W) maakt beleid en neemt besluiten. De gekozen volksvertegenwoordiging (de gemeenteraad) controleert dat bestuur.'

De commissie signaleert in haar rapport vier hoofdproblemen in het lokaal bestuur.

- De positie van de politieke partijen staat onder druk. De opkomst bij verkiezingen daalt, evenals de animo om in plaatselijk partijpolitiek verband actief te zijn, terwijl aan de andere kant in algemene zin de belangstelling om invloed uit te oefenen op de gemeentelijke besluitvorming juist toeneemt.

LOKAAL BESTUUR OP DE SCHOP

• Er is een groot verschil tussen de werkelijkheid en hoe het op papier geregeld is. In theorie is er op lokaal niveau sprake van een monistisch bestuur, met de gemeenteraad als hoogste orgaan. De praktijk is echter dat de raad veelal slechts een controleur is van het collegebeleid. Deze tegenstelling tussen theorie en praktijk maakt de bestuurlijke verhoudingen ondoorzichtig en verwarrend. En dat is slecht voor de organisatie van het politieke proces en de recrutering van raadsleden.

• Er is geen duidelijke scheiding tussen het bestuur en de controle op dat bestuur. Wethouders vervullen een aantal dubbelrollen en de raad heeft onvoldoende gewicht.

• De eenheid binnen het college van B en W staat onder druk doordat de wethouders zich steeds nadrukkelijker profileren, zowel in partijpolitiek als bestuurlijk opzicht.

Een reeks voorstellen om het politiek bestel aan te passen

Om deze problemen te lijf te gaan, komt de commissie met tien aanbevelingen – waarvan overigens de meeste ook weer enkele 'subaanbevelingen' bevatten. De belangrijkste zijn:

• Hevel de bestuursbevoegdheid die nu bij de gemeenteraad ligt, zoveel mogelijk over naar het college van B en W. Voor de raad moet nog wel het vaststellen van 'plannen met een verordening karakter' zoals bestemmingsplannen overblijven. De commissie heeft onderzocht wat de nieuwe werkwijze zou betekenen voor de agenda van de gemeenteraad: het aantal onderwerpen zou met ongeveer 60 procent afnemen.

• Maak wethouders van buiten de raad mogelijk en regel dat

wethouders geen lid meer mogen zijn van de gemeenteraad. Wethouders mogen overal vandaan komen. Ook uit de raad. Maar als een raadslid wethouder wordt, is hij automatisch raadslid af.

• Versterk de controlerende functie van de raad. De commissie wil het recht van de raad op schriftelijke en mondelinge vragen, interpellaties en enquêtes wettelijk vastleggen en ook de lokale rekenkamer wettelijk regelen, evenals het recht om initiatiefvoorstellen en amendementen in te dienen.

• Geef de gemeenteraad het recht om de burgemeester naar huis te sturen. (Behalve als die burgemeester rechtstreeks door de bevolking gekozen is.)

• Geef de burgemeester een taak in het bevorderen van de eenheid van collegebeleid. De burgemeester krijgt onder andere een rol bij de collegeonderhandelingen en hij presenteert een eindvoorstel in het college bij zaken waar men niet uitkomt. Een andere taak die de burgemeester volgens de commissie moet krijgen, is het bevorderen van de kwaliteit van de

'Een stelselwijziging lost het probleem van de kloof tussen kiezer en gekozene niet op. Hét probleem is de rol van politieke partijen in de praktijk. Daar moet verandering in komen.'

gemeentelijke dienstverlening aan de burger. Geen antwoord van de wethouder? Stap naar de burgemeester.

• Experimenteer met gekozen burgemeesters. De commissie wil een periode van 10 jaar waarin burgemeesters op verschillende manieren aangenomen worden. In de vier grote gemeenten via rechtsreeks verkiezingen door de bevolking. In de andere gemeenten met meer dan 50.000 inwoners óf via rechtstreekse verkiezingen, óf via enkelvoudige voordracht van de raad. In de

kleinere gemeenten in alle gevallen via zo'n voordracht. Een enkelvoudige voordracht betekent dat de gemeenteraad net als nu via een vertrouwenscommissie de sollicitanten beoordeelt, maar dat alleen de beste kandidaat ter benoeming doorgegeven wordt aan de minister van Binnenlandse Zaken. Het is dan onmogelijk de raad te passeren en iemand anders te benoemen.

• Laat de verkiezingen zoals ze nu zijn. De commissie wil alle gemeenteraadsverkiezingen op één dag blijven houden en ze ziet niets in het kabinetsvoorstel

om de raads- en statenverkiezingen te combineren. Dat zou wellicht de opkomst verhogen, maar het vermindert het draagvlak van de lokale democratie. De commissie wijst invoering van een opkomstplicht af.

Commissie Elzinga erkent dat ook de stijl van politiek bedrijven moet veranderen

De regering heeft aan D66 beloofd (in de lijnoperatie na de 'nacht van Wiegel') dat ze nog vóór de zomer met een reactie komt op de voorstellen van de commissie. Wannéer de plannen – als ze aangenomen worden – werkelijkheid kunnen worden, is niet duidelijk. Voor een rechtstreeks gekozen burgemeester is wijziging van de Grondwet nodig, en dat is een proces dat minimaal een jaar of acht duurt. In de tussentijd kan er wel een 'burgemeestersstemming' gehouden worden: de raad selecteert dan enkele kandidaten en laat de bevolking haar stem uitbrengen. Vervolgens wordt de kandidaat met de meeste stemmen automatisch benoemd door de minister.

De commissie erkent dat alleen een stelselwijziging de problemen niet oplost. Daarom komt ze ook met het voorstel voor een 'vernieuwingsimpuls lokaal politiek bestel'. Concreet is dat een zak geld om – in samenspraak met gemeenten, politieke partijen en maatschappelijke organisaties – impulsen te geven aan vernieuwing van de stijl van besturen en van politiek bedrijven. In een presentatie over de voorstellen gaf commissielid Alders grif toe dat ze de crisis in de partijpolitiek niet oplossen. 'Het debat moet gevoerd worden binnen de partijen. Het rapport is in belangrijke mate een boodschap aan de politieke partijen.'

'De raad moet het hoogste orgaan in de gemeente blijven'

In een eerste reactie liet de SP-Kamerfractie weten het voorstel om de lokale democratie via dualisering te versterken, géén goed idee te vinden. 'De gemeenteraad moet het hoogste orgaan blijven. De raad als baas in de gemeente is de beste voorwaarde voor een directe band tussen de kiezers en de lokale volksvertegenwoordigers. Elzinga lost het probleem niet op dat die band nu vaak ontbreekt. Met een stelselwijziging kun je de betrokkenheid van burgers bij de politiek namelijk niet vergroten. Wethouders van buiten de gemeenteraad mogelijk maken zal eerder tot méér dan minder afstand tot de kiezer leiden. Het maakt de weg vrij voor 'rondtrekkende managers' die hun diensten aanbieden zonder affectie met de gemeente en haar bewoners.' Positief is volgens de Kamerfractie wel dat Den Haag in de voorstellen niet langer bepaalt welke burgemeester een gemeente krijgt. 'Dat betekent het einde van partijpolitieke burgemeestersbenoemingen.'

Partijraad steunt pleidooi voor monistisch stelsel

Twee dagen voordat de commissie Elzinga haar rapport naar buiten bracht, debatteerde de Partijraad van de SP over enkele aspecten van het lokaal bestuur. Aan de hand van een notitie van de werkgroep Democratie werden standpunten en argumenten uitgewisseld over de wenselijkheid van dualisme op lokaal niveau en over de manier een burgemeester gekozen moet worden. Vooraf gaf Agnes Kant namens de werkgroep een korte toelichting en wees ze op het echte

probleem. 'We hebben het vandaag over de structuur van het bestuur en het is belangrijk dat we dat doen, want daarover moeten we als partij standpunten innemen. Maar we moeten ons realiseren dat een systeemwijziging het probleem van de groeiende kloof tussen kiezer en gekozene niet oplost. Hét probleem is de rol van politieke partijen in de praktijk. Een verbetering van de democratie moet dáár gehaald worden.'

De werkgroep brak een lans voor het instandhouden van monisme op lokaal niveau. Kant: 'In *Heel de mens* stellen we dat de afstand tussen het bestuur en de burger zo klein mogelijk moet zijn. Dat betekent dat de macht zoveel mogelijk moet liggen bij het meest representatieve orgaan. En dat is de raad, en niet het college van burgemeester en wethouders. Op lokaal niveau gaat het om beslissingen die invloed hebben op de directe leefomgeving van de mensen.' De sprekers die in dit deel van de discussie het woord voerden, onderstreepten allemaal de keuze voor monisme op plaatselijk niveau. Opmerkingen waren er wel over het verschil tussen theorie en praktijk en over de overeenkomst tussen landelijk en lokaal. 'Landelijk wordt de boel dichtgespijkerd in een regeerakkoord, lokaal in een collegeprogram. Dáár moeten we vanaf, van die dichtgespijkerde akkoorden. Anders verandert er niets.'

Verdeeldheid over de manier waarop de burgemeester gekozen moet worden

Bij de vraag *Hoe kiezen we de burgemeester?* schetste Agnes Kant de mogelijkheden. 'Uit de vorige discussie is duidelijk geworden dat wij vóór grote

bevoegdheden voor de raad zijn. Dat betekent dat de burgemeester geen aparte politieke macht kan zijn. Dan blijft over wél politieke macht, maar dan op een positie binnen de raad, ofwel een positie buiten de raad en slechts een representatieve functie en taken als het bewaken van de democratie. Concreet zijn er volgens de werkgroep drie mogelijkheden als het gaat om de wijze van kiezen. Eén: de burgemeester wordt rechtstreeks door de bevolking gekozen. Twee: de gemeenteraad kiest de burgemeester. En drie: de politiek leider van het college van B en W wordt burgemeester.'

In de discussie gingen de argumenten alle kanten uit. 'Bij rechtstreekse verkiezing loop je het risico van mannetjesmakerij,' was er eentje. En: 'Burgemeester Patijn van Amsterdam heeft al laten weten dat hij vóór een gekozen burgemeester is, maar dat hij in dat geval ook zelf de wethouders wil aanstellen. Die kant moeten we beslist niet op.' Maar ook: 'Het is wel arrogant als we zeggen dat de bevolking niet in staat is zelf de burgemeester te kiezen.' En: 'De argumenten tegen rechtstreekse verkiezing neigen naar betutteling. Het is wantrouwen tegen het volk. Waar is dat op gebaseerd?' 'Het is geen betutteling,' was het antwoord, 'maar een zware functie die hoort bij een rechtstreeks gekozen burgemeester zit de gemeenteraad in de weg.' 'Het takenpakket van de burgemeester moet flink uitgehold worden, dan mag Henk Westbroek in mijn gemeente burgemeester worden,' opperde iemand. 'De mensen rechtstreeks laten kiezen en tegelertijd de functie uithollen, is dat democratisch?' pareerde een ander. En weer iemand anders: 'Er is een dilemma. Als we nau-

welijks inhoud geven aan het burgemeestersambt komen er geen kandidaten. Geven we meer inhoud dan doen we afbreuk aan het monisme.'

Een tactisch argument was er ook. 'We moeten oppassen dat we niet het stempel krijgen dat we de democratie tegenhouden als er een campagne komt voor rechtstreekse verkiezing van de burgemeester en wij met een ingewikkeld verhaal tot een andere conclusie komen.'

Nog meer argumenten vóór en tegen rechtstreekse verkiezing: 'Campagnevoeren kost geld. Dus sluit je bepaalde lagen van de bevolking bij voorbaat uit.' En: 'We moeten niet bang zijn, laat de mensen maar kiezen.' 'Wij willen dat verkiezingen niet over personen gaan, maar over het programma. Dat pleit tegen rechtstreekse burgemeestersverkiezingen.' 'Een rechtstreeks gekozen burgemeester wordt automatisch een politiek figuur. Je kunt niet stellen dat hij geen politiek programma mag hebben. Dat geeft ook niets, zolang hij maar niet het primaat van de raad aantast.' 'Een politiek leider uit de raad als burgemeester betekent een versterking van het college en de collegepartijen. Ik ben voor een burgemeester die boven de partijen staat.'

De eindconclusie uit de discussie is dat er vrijwel niemand voor een benoemde burgemeester opteert, en dat de Partijraad nog geen standpunt heeft over de wijze van kiezen. Voor de verdere gang van zaken is afgesproken dat de werkgroep Democratie (die zelf ook verdeeld is over de kwestie) verder discussieert en daarbij goed rekening houdt met de gewisselde argumenten. Vervolgens komt ze met een voorstel aan het Partijbestuur. In Spanning houden we je op de hoogte. ●

Werkwijze commissies Afdelingen en Beroep goedgekeurd

De Partijraad stemde in met de werkwijze van de Commissie Afdelingen, zoals commissievoorzitter Eric van den Broek die in de vergadering schetste. Ook de criteria die de commissie hanteert bij het beoordelen van aanvragen voor financiële steun uit het fonds 'bijzondere projecten' werden goedgekeurd. Informatie over beide zaken was al te lezen in Spanning nummer 6. Ook de Commissie voor Beroep presenteerde de opzet van haar werkzaamheden. Duidelijk stelde ze er uitsluitend te zijn voor beroep in die gevallen waarin de Partijraad het beslissend orgaan is. De commissie is immers een

commissie van de Partijraad. Commissievoorzitter Piet de Ruiter deelde mee dat er nog geen beroepsschriften ontvangen zijn, en dat hij hoopt dat zijn commissie heel weinig te doen krijgt. De afdelingsvoorzitters beschikken over de exacte regels die de commissie hanteert. Ook zal die procedure opgenomen worden in het handboek voor de afdelingen.

Reiderland erkend, Gorinchem opgeheven

In de Partijraadsvergadering van september '99 was besloten de al langere tijd lopende verzoeken van Reiderland om afdeling te worden en van Amersfoort en Apeldoorn voor de status van afdeling-in-oprichting in handen te leggen van de Commissie Afdelingen. Op de vergadering van 15 januari deed de commissie verslag. Reiderland is erkend als afdeling en Amersfoort als afdeling in oprichting. Het verzoek van Apeldoorn wordt vier maanden aangehouden, in afwachting van de verdere ontwikkeling.

Over Noordwijk en Gorinchem bracht de commissie advies uit en besloot de Partijraad. De afdeling Gorinchem wordt – conform haar eigen verzoek – opgeheven. De leden vallen vanaf nu onder Leerdam. Het verzoek van Noordwijk om afdeling te worden, wordt aangehouden. De eerste zes maanden blijft Noordwijk nog afdeling in oprichting. Daarna wordt de situatie opnieuw beoordeeld.

Onderzoek toegankelijkheid SP-panden in volle gang

Marga van Broekhoven praatte de Partijraad bij over de uitvoering van een van de besluiten van het 8^e congres: onze SP-panden maximaal toegankelijk maken voor gehandicapten. In totaal gaat het om 24 kantoren, waarvan de helft eigendom is van de partij; de andere ruimten zijn gehuurd. Hoewel de inventarisatie van de toegankelijkheid nog niet compleet is, kan voorlopig vastgesteld worden dat twee panden geheel aan de eisen voldoen. Twee andere ruimtes zijn onmogelijk goed toegankelijk te maken en de rest wordt de komende tijd aangepakt. Waar het pand niet aangepast kan worden, zullen afdelingen zonnig voor hun bijeenkomsten moeten uitwijken naar een andere locatie.

Het partijbureau aan de Vijverhofstraat is goed toegankelijk, op de toiletten na. Inmiddels zijn offertes aangevraagd voor een verbouwing om dit probleem op te lossen. Op de volgende Partijraad zal Marga van Broekhoven verslag doen van de vorderingen.

Definitieve tekst congresstukken vastgesteld

Met twee stemmen tegen heeft de Partijraad de definitieve tekst aangenomen van de congresdocumenten 'Heel de mens' en 'Op weg naar Brutopia?'. Het formele besluit was nodig omdat het congres wel de stukken had goedgekeurd, maar nog niet de exacte verwerking van de amendementen erin. Voor de afdelingen komt een volledig verslag van het congres. Een videoband met een impressie van een half uur is op de Partijraad al aan de voorzitters meegegeven. Verder zal het beginselprogramma opgestuurd worden aan alle SP-leden en wordt het uiteraard opgenomen in het *Wegwijs*-boekje voor nieuwe leden. Een vertaling in het Engels is al klaar, overwogen wordt ook een Turkse en Arabische versie te maken.

Over de uitvoering van de vier aangenomen moties besloot de Partijraad het volgende. Onze visie op de doodstraf in de VS wordt opgestuurd naar minister Van Aartsen van Buitenlandse Zaken. Het onderzoek naar de mogelijkheden van een eigen omroep start zodra de Vara écht besloten heeft het publieke bestel te verlaten. (Op de Partijraad werd een actie hiertegen besproken die inmiddels is gevoerd bij de Vara-studio.) Het aanbod om goed te zorgen voor de Bulderbos-bomen van Rosenmöller en andere spijtoptanten geven we door aan Milieudefensie. En de motie om snel te discussiëren over bestuurlijke vernieuwing is op de Partijraad al uitgevoerd: in de vorm van een stevig debat. (zie bladzijde 6 t/m 9 in deze Spanning).

Afdelingsteam sinds 1 januari aan de slag

'Binnen een half jaar moet een flinke vooruitgang zichtbaar zijn'

Ambitieuus, dat zijn zonder meer de doelen die het afdelingsteam op de Partijraad presenteerde. Het team, bestaande uit de beroepskrachten Jeannette de Jong, Hans van Leeuwen en Nico Heijmans en dagelijks bestuurslid Hans van Hooft jr, is op 1 januari echt van start gegaan. Nog dit jaar moet bereikt worden dat alle afdelingen ideologisch op orde zijn en dat 80 procent van de afdeling dat ook is op organisatorisch gebied. Voor 2001 is het doel 'alle afdelingen organisatorisch op orde en 50 nieuwe afdelingen erbij'. *Ideologisch op orde* omschreef Hans van Hooft met: 'Er is politiek ideologisch leiderschap aanwezig, er wordt geschoold en de afdeling doet volop aan buitenparlementaire actie'. Bij *organisatorisch op orde* zijn de sleutelwoorden: 'Er is organisatorisch leiderschap, er wordt organisatorisch geschoold en er wordt plan- en projectmatig gewerkt in plaats van dat men zich laat leiden door de *waan van de dag*'.

Om de gestelde doelen te bereiken gaan de leden van het team scholings- en cursusmateriaal ontwikkelen, afdelingen bezoeken, deskundigheid in de afdelingen opsporen en opleiden en een 'kennisbank' ontwikkelen. Daarnaast gaan ze afdelingen ondersteunen bij het overwinnen van problemen. Nadrukkelijk wees Van Hooft er nog eens op dat het hierbij om tijdelijke hulp op projectbasis gaat. 'We

willen koste wat kost voorkomen dat afdelingen aan het infuus van het Afdelingsteam komen te hangen.'

Belangrijk scholingsmateriaal komt er al in februari, in de vorm van een map met informatie op basis van de 'oktober-scholingen'. Ook bij het langsgaan van de afdelingen wordt tempo gemaakt. Het streven is wekelijks vijf afdelingen te bezoeken en zodoende binnen vier maanden het hele land gehad te hebben. Van Hooft: 'Binnen een half jaar moet te zien zijn dat we flink vooruit gaan'. De Partijraad stemde unaniem in met de werkplannen van het Afdelings-team.

partijraad kort

- De Partijraad heeft enkele wijzigingen in de statuten goedgekeurd. Dat was nodig omdat de statuten – die immers op het congres van 1 mei nieuw vastgesteld zijn – door een notaris goedgekeurd moeten worden. Voor die goedkeuring waren enkele aanpassingen nodig. Die zijn nu doorgevoerd. De definitieve tekst komt in het Handboek voor de afdelingen.
- Voor de volgende vergadering van de Partijraad (11 maart) is genetische manipulatie gekozen als discussie-onderwerp. Als ander onderwerp dat

Harry Voss:
'Shell is al zenuwachtig'

SP-milieudetective Harry Voss deed een dringende oproep aan alle afdelingen blijvend steun te geven aan de actie 'Shell, Help!' Die moet de olie-multinational ertoe bewegen haar maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en de sanering van de Stort van Troost te bekostigen. Op deze stort in de Biesbosch loosde Shell in de jaren '65-'85 enorme hoeveelheden giftige smurrie, die nu ongehinderd weglekt in het natuurgebied. Na een onderzoek, een rapport en diverse acties richting Shell-directie, is het Milieu-Alarmteam in november begonnen met acties aan Shell-pompstations, om ook de klanten op te roepen de olie-gigant tot betere gedachten te brengen. Shell blijft immers weigeren de benodigde 80 miljoen voor een sanering van de stort op te hoesten.

De volgende stap in de campagne is een actie op 27 januari bij de poort van Shell Pernis, waar dit keer het personeel bestookt zal worden met de SP-visie op 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Voss riep alle afdelingen op aan de campagne bij te dragen tot die met succes bekroond wordt. 'Shell is al zenuwachtig,' verzekerde hij.

zich ook uitstekend leent voor een stevige discussie in het hoogste politieke forum van de SP is genoemd 'openbare orde en veiligheid'. Dat komt op een volgende vergadering aan bod.

- In de financiële controlecommissie die gaat controleren of het partijgeld in 1999 aan de juiste zaken is uitgegeven, zijn gekozen: Willy Lourenssen (voorzitter Raalte), Ton Hagens (voorzitter Horst), Tonnie Wouters (voorzitter Schijndel), Mathieu ter Morshuizen (voorzitter Leidschendam) en Ben Wiegiers (voorzitter Zeist).

Hans van Hooft Jr

Nico Heijmans

Hans van Leeuwen

Jeannette de Jong

Harry Voss

Binnenhof

Legalisatie voor Ghanezen en Nigerianen uiterst moeilijk

Mensen met een partner uit Nigeria, Ghana of andere landen die geen bevolkingsadministratie bijhouden, krijgen die partner bijna niet legaal naar Nederland. De Nederlandse overheid wenst 'officiële documenten' van personen als ze bij hun partner in Nederland willen verblijven. 'Het enige dat mensen kunnen overleggen is in sommige gevallen een uittreksel uit het kerk- of schoolregister. Maar daar gaat de overheid niet mee akkoord,' vertelt fractiemedewerker Freek Ingen Housz. Dit leidt er toe dat ten minste enkele honderden mensen jarenlang moeten wachten op hun documenten en feitelijk gedwongen worden niet-legaal hier te verblijven. 'Een Kafka-achtige situatie,' noemt Jan de Wit de eisen die de overheid stelt voor legalisatie. Hij heeft minister Van Aartsen van Buitenlandse Zaken en staatssecretaris Cohen van Justitie om een oplossing gevraagd. Intussen hebben de slachtoffers van deze schijnbare bestuurlijke willekeur zich verenigd in de *Concerned Ghanaese, Nigerians and Partners* (CGNP). Ingen Housz: 'Krijgen afdelingen mensen met dit probleem op het speekuur, dan kunnen ze het beste naar het CGNP doorverwijzen.' Het telefoonnummer is: (036) 543 50 46.
Info: Freek Ingen Housz (070) 318 28 09

Freek Ingen Housz

Big Brother op de openbare weg?

De rage met camerabeglijning heeft nu ook de straat bereikt. Voor Jan de Wit reden om vragen te stellen aan de minister van Justitie. De directe aanleiding hiervoor is het feit dat inmiddels vijftien camera's in Rotterdam de openbare straat filmen en de beelden live op Internet laten zien. De Wit wil weten of dit gegluur op gespannen voet staat met de privacywetgeving, of er hieromtrent regels bestaan en zoniet, of die er niet eens moeten komen. Het Rotterdamse SP-raadslid Chris van Heumen heeft naar aanleiding van glurende camera's inmiddels een klacht ingediend bij de Registratiekamer. En fractiemedewerker Freek Ingen Housz wil weten om hoeveel web-cams het landelijk gaat en waar ze opgesteld staan. 'Als afdelingen me dat kunnen vertellen, graag.'
Info: Freek Ingen Housz (070) 318 28 09

Vragenkampioenen

De SP'ers in de Tweede Kamer hebben het afgelopen jaar van alle Kamerleden veruit de meeste vragen gesteld. Agnes Kant werd evenals vorig jaar opnieuw de nummer één. 97 Keer vroeg zij de bewindslieden om opheldering. Jan de Wit (87 keer), Harry van Bommel (85) en Remi Poppe (76) staan met stip op de plaatsen twee tot en met vier. Agnes Kant: 'Die titel vragenkampioen zegt me niet zo veel. Ik doe gewoon mijn werk. Mijn taak bestaat uit het controleren van de overheid en het confronteren van de bewindslieden met de dingen die ik in de praktijk tegenkom. En omdat ik veel contact heb met mensen, weet ik wat er in de praktijk speelt; met name in de gezondheids-

zorg. Het is gewoon mijn plicht om vervolgens de vinger op de zere plek te leggen.' In 1999 trok de SP-fractie in totaal 358 keer aan de bel in de Kamer.

kort Haags

Reces of niet, de afgelopen maand stelden de SP-Kamerleden met de gebruikelijke frequentie vragen, eisten zij opheldering en voelden zij bewindslieden aan de tand over de volgende zaken:

- **Vergoeding van ziekenhuishulp aan onverzekerden (schriftelijke vragen)**
- **De dood van de Arnhemse zwerver Putman (schriftelijke vragen)**
- **Controle op slachtvee (schriftelijke vragen)**
- **Aantasting privacy uitkeringsgerechtigden door uitbesteding bijstandswet-uitvoering (schriftelijke vragen)**
- **Het telen van voedingsgewassen in vervuilde polder (schriftelijke vragen)**
- **Problemen met de nieuwe Wet zelfstandigen in ziekenfonds (schriftelijke vragen)**
- **De groei van Schiphol (schriftelijke vragen)**
- **Concurrentie in huisartsenzorg (schriftelijke vragen)**
- **'Omkoperij' bij invoering rekeningrijden in Amsterdam (schriftelijke vragen)**
- **De normen voor brandstof van zeeschepen (schriftelijke vragen)**
- **Verlenging wapenembargo op Indonesië (schriftelijke vragen)**
- **Wegtreiteren langkampeeders ten gunste van luxe chaletparken (schriftelijke vragen)**
- **Het 'veilen' van pleegkinderen op TV (schriftelijke vragen)**

Informatie over deze onderwerpen is te vinden op www.sp.nl en bij de betreffende fractiemedewerker. Wie dat is, kun je navragen op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44.

Ontploffingsgevaar in kruitvat de Kaukasus

Wie zat er achter de aanslagen in Russische steden die de directe aanleiding waren voor de tweede Tsjetsjeense oorlog? Waar krijgen de 'rebellens' in de Kaukasus hun wapens vandaan? En waarom maakt Moskou zich eigenlijk zo druk om een arm stukje gebergte? Vragen als deze zijn niet te beantwoorden, zonder naar de rest van de regio te kijken en dan vooral naar de enorme olievoorraden die iets verderop in Azerbeidzjan liggen.

Fceestelijk werd in 1994 de overeenkomst ondertekend tussen een consortium van oliemultinationals en de Azerbeidzjaanse regering. Enkele jaren eerder was ontdekt dat er niet alleen op land olie in de grond zat (de beroemde olielieden van Bakoe die in 1900 ongeveer de helft van de wereldolieproductie leverden) maar dat er ook onder de Kaspische zee gigantische winbare reserves zitten. Drie maanden na het tekenen van de overeenkomst brak de eerste Tsjetsjeense oorlog uit. (De olie werd vervoerd via een pijpleiding die dwars door de Tsjetsjeense hoofdstad Grozny loopt). In 1999 verlieten de voormalige Sovjetrepublieken Azerbeidzjan, Georgië en Uzbekistan het veiligheidspact met Rusland. Enkele maanden later brak de tweede Tsjetsjeense oorlog uit.

De afgelopen jaren zijn de Westerse landen en oliemaatschappijen bezig geweest om met heel veel geld de landen in de Kaukasus los te weken van Rusland. Illustratief is de privéreis die de voormalige Britse premier Thatcher in 1992 maakte naar Bakoe, om daar ruim 30 miljoen dollar te overhandigen aan de Azerbeidzjaanse regering. Het geld was afkomstig van oliemaatschappij BP.

Wat het Westen wil bereiken is dat er regimes komen die stabiel genoeg zijn om een veilige winning en transport van olie te garanderen, en die corrupt genoeg zijn om de belangen van de bevolking ondergeschikt te maken aan de goede relaties met de oliemaatschappijen. De voormalige Amerikaanse veiligheidsadviseur Brezinski is er duidelijk in. Het losweken van

Georgië en Azerbeidzjan van Rusland noemt hij een 'voorname doel van de buitenlandse politiek van de VS'. Rusland reageerde daarop met een verwijzing naar de 'opmars van buitenlandse agenten in de Kaukasus' en met het op poten zetten van – vooralsnog mislukte – aanslagen en coup pogingen in Azerbeidzjan en Georgië. En met pogingen Tsjetsjenië in bedwang te houden om zodoende 'de druk te verhogen op de Navo-vrienden Georgië en Azerbeidzjan.'

De diplomatieke emoties lopen hoog op en het risico van een uitslaande brand is levensgroot aanwezig. De Georgische regeringsadviseur Rondeli: 'Dit gebied is de eerste frontlijn sinds het einde van de Koude Oorlog. De Russische generaals stelden zich tijdens de oorlog in

Kosovo al confronterender op tegenover het Westen, maar dit is het eerste echte conflict. De Amerikanen en de Russen staan hier lijnrecht tegenover elkaar.'

'Wij zijn hier om geld te verdienen'

Dat de mensenrechten – die vorig jaar wel als reden gebruikt werden om Servië aan te vallen – er niets toe doen, blijkt uit de situatie in Azerbeidzjan. Het land is door en door corrupt. Een kleine elite is onvoorstelbaar rijk en het overgrote deel van de bevolking leeft in bittere armoede. Naar schatting gaat twintig tot dertig procent van de buitenlandse investeringen op aan smeergeld. Volgens rapporten van Amnesty International en Human Right Watch maakt het regime zich schuldig aan systematische martelpraktijken. Een mensenrechtenactivist: 'De meeste mensen zijn bang voor de politie dan voor criminelen. Voor criminelen kun je je verstoppen. Maar voor de politie in dit land kun je je niet verbergen.' De oliemaatschappijen hebben zitten daar niet mee. Woordvoerder Bayaty van BP Amaco: 'Wij zijn geen politieke organisatie. We zijn hier om geld te verdienen en zijn heel gelukkig met deze regering.'

De gegevens in dit artikel zijn ontleend aan verhalen in Financieel Economisch Magazine (FEM) en Der Spiegel ●

Alle grote politieke partijen hebben te maken met een fors ledenverlies, zo bleek onlangs uit cijfers van het Documentatiecentrum voor Nederlandse Politieke Partijen. Alleen de SP zit flink in de lift: de ledenwerfcampagne leverde sinds Prinsjesdag bijna 2300 nieuwe leden op. Hoe gingen de SP-afdelingen te werk in die campagne? Wat is de beste manier om leden te werven? En hoe kunnen we al die nieuwe mensen actief bij de afdelingen betrekken?

Nieuwe leden zijn nieuwe kansen op verdere groei voor de afdelingen

Op 31 januari wordt de ledenwerfcampagne afgesloten. Het resultaat mag er zijn. De 'Schone Lei'-campagne leverde bijna 2000 nieuwe leden op, waarna SP'ers zelf in de lid-werft-lid-campagne voor nog eens 302 nieuwkomers zorgden (stand per 14 januari). 'De campagne loopt ten einde, maar we stoppen natuurlijk niet met ledenwerving. Dat blijft bij ons on-

verminderd hoog in het vaandel staan,' zegt campagneleider Marga van Broekhoven.

Tijdens de 'Schone Lei'-campagne werd er door de afdelingen op verschillende manieren nieuwe leden geworven. Zo 'scoorde' de afdeling Amsterdam, winnaar in de ranglijst met 110 nieuwe leden, hoofdzakelijk met folderen. Bovendien meldden zich in de hoofdstad

heel wat nieuwe leden aan via de advertentie in een aantal dagbladen.

In het Noord-Brabantse Schijndel was de aanpak anders. Tonnie Wouters van de Schijndelse SP: 'We hebben eerst de campagnefolder in de bus gestopt. Een paar dagen later zijn we teruggegaan en hebben we aangeboden om te vragen wat ze ervan vonden. Dat heeft goed gewerkt. De mensen waarderen dat per-

soonlijke contact en dat maakt het voor degenen die op pad zijn natuurlijk ook een stuk leuker.' Schijndel deed het gemeten naar inwonertal (23.000 inwoners) opvallend goed: zo'n 50 nieuwe leden. Ook de afdeling Oss (65.000 inwoners, 91 nieuwe leden) koos voor de methode 'aanbellen'. Paul Peters: 'We hebben de nieuwe leden als het ware echt gemaakt. We belden bij de mensen aan, overhandig-

Ontwikkeling ledental andere partijen zorgelijk

De omstandigheid dat vrijwel gelijktijdig het rapport Elzinga verscheen over de crisis van de lokale democratie en de nieuwe cijfers over de ledenontwikkeling van de politieke partijen, zette de SP her en der fraai in de schijnwerpers. Het Nieuwsblad van het Noorden bijvoorbeeld beschreef in zijn hoofdredactioneel commentaar de heersende politieke cultuur en concludeerde: 'Zo ontstaat het beeld van de politiek als een onaanspreekbare, naar binnen gerichte elite. De enige partij die aantoonbaar dat het anders kan, de Socialistische Partij, boekt als enige een aanzienlijke ledenwinst.'

De ledencijfers van de politieke partijen zagen er op 1 januari 2000 als volgt uit (tussen haakjes de ontwikkeling in 1999).

CDA	82.000	(- 4.000)	GPV	13.857	(- 264)
PvdA	61.000	(- 600)	GroenLinks	13.855	(+ 34)
VVD	49.000	(- 2.265)	RPF	12.672	(+ 100)
SP	26.198	(+ 1.146)	D66	12.027	(- 1.364)
SGP	23.860	(+60)			

den de folder en spraken met hen af dat we een half uurtje later terug zouden komen. Het voordeel van die methode is dat je weet welke mensen er op dat moment thuis zijn.'

'Aanbellen, een praatje maken en later terugkomen is een prima manier om leden te werven,' zegt Ger Wouters uit Schijndel. 'En als je naar het rendement kijkt ook de snelste. Kijk maar eens hoeveel je moet folderen om 50 nieuwe leden bij elkaar te krijgen.' De statistieken geven Wouters gelijk. De afdeling Schijndel haalde een 'rendement' van één procent: 5000 afgezette folders leverden 50 nieuwe leden op. Zo gerekend scoort Amsterdam met 0,37 procent een stuk lager: 30.000 folders en 110 aanmeldingen.

Dé succesmethode bestaat niet

Toch is er volgens Marga van Broekhoven geen vast stramien voor succesvolle ledenwerving. 'Het is belangrijk dat een afdeling naar de plaatselijke omstandigheden kijkt en weet welke rol zij hierin speelt. Want niet iedere wervingsmethode is overal toepasbaar. Ga niet blindelings te werk, maar op basis van wat de SP in jouw plaats betekent. Dus: in welke wijken zit SP-sympathie, waar en met wie heb je actie gevoerd? Kijk, in de grote steden bestaat over het algemeen toch een grotere mate van anonimiteit. Dan is folderen een optie om binnen korte tijd veel mensen te bereiken. In de kleinere plaatsen kan herkenning een belangrijke factor zijn. Als je aanbelt, hebben de mensen direct een gezicht bij de partij en dat helpt vaak. Helemaal als ze dat gezicht al kennen.' Ondanks het feit dat de landelijke ledenwerfcampagne officieel

op 31 januari eindigt, zal ledenwerving onverminderd op de SP-agenda blijven staan. Alleen vervalt na 31 januari de aanbieding van de CD en de speciale contributie van f 19,99.

Een afdelingskrant is een uitstekend middel voor een eigen ledenwerfcampagne

Een ledenwerfcampagne staat of valt niet bij het beschikbaar zijn van landelijke campagne-materiaal. Zowel Oss als Schijndel zetten hun afdelingskranten in als extra strijdmiddel in de campagne. Oss verspreidde vlak na Kerst een krant met het aanbod dat mensen die zich voor 31 december 14.00 uur als lid aanmeldden, op oudejaarsdag op gratis olieballen getraakteerd werden en bovendien meteen de CD cadeau kregen. De mensen hoefden alleen maar te bellen. Twintig Ossenaren deden dat, en meldden zich als nieuw SP-lid. Nog een voorbeeld. De afdeling Hoogezand zette afgelopen najaar haar eigen ledencampagne op en bracht een afdelingskrant uit met een speciale bijlage: 'Ode aan de Bloemenbuurt'. De sloop van deze buurt was regelmatig een omstreken onderwerp tijdens raads- en commissievergaderingen geweest. SP-raadslid Balt Lenders zag hierin een uitgelezen onderwerp voor een afdelingskrant en liet door een fotograaf prachtige foto's van de buurt maken. 'Er werden met name door de gemeente van die 'doemverhalen' over die buurt opgehangen. Wij lieten met onze krant zien hoe mooi het daar eigenlijk is en dat sloeg goed aan in Hoogezand; het onderwerp leeft hier gewoon. Al snel hadden we driëndertig nieuwe leden, waarvan ongeveer de helft uit de Bloe-

menbuurt zelf.'

Van Broekhoven beaamt dat een afdelingskrant een doeltreffend middel kan zijn. 'Vooral als je echt wat te melden hebt, iets wat actueel is, en als je de krant op het juiste moment uitbrengt. Dan kun je prima publiciteit genereren; publiciteit op onze manier. Want de afdeling verantwoordt zich als het ware naar de mensen toe. Heel belangrijk voor de communicatie en dus ook voor ledenwerving.'

Hoe ontwikkelen nieuwe leden zich tot nieuwe kaderleden?

Enmaal een groep nieuwe leden geworven, luidt de vraag: hoe ga je om met je nieuwe mensen? 'Contact met ze opnemen en contact blijven houden is belangrijk,' zegt Nico Heijmans van het Afdelingsteam in Rotterdam. 'Je moet de nieuwe leden met zorg omringen. Ga ze in ieder geval snel bezoeken om ze te leren kennen. En beleg een kennismakingsbijeenkomst met bijvoorbeeld een bekende SP'er als publiekstrekker. Je zou ze ook kunnen uitnodigen voor de cursus 'Politieke Basisvorming'. Ik zou niet meteen gaan

vragen: 'Wanneer kun je beginnen met folderen?' Het is de bedoeling dat nieuwe leden enthousiast worden voor de partij. En afdelingen moeten weten wat voor vlees ze in de kuip hebben en bereid zijn om in hen te investeren.'

'Veertig procent van alle SP'ers zijn actieve leden,' vult Marga van Broekhoven aan. 'Er valt dus voor de afdelingen heel wat te verdienen met ledenwerving. Zowel kwantitatief als kwalitatief. Nieuwe leden kunnen de slagkracht van een afdeling vergroten, veranderingen en verbeteringen aanbrengen, via hulpdienst en acties voor meer bekendheid zorgen. Ook zou het zo kunnen zijn dat er onder de nieuwelingen bijvoorbeeld iemand zit die leuk kan schrijven of die fotograferen als hobby heeft. Misschien is er iemand bijgekomen die opgeleid zou kunnen worden tot raadslid. Nieuwe leden zijn nieuwe kansen voor de SP.'

Nico Heijmans: 'Als afdelingen moeite hebben met het werven van nieuwe leden, dan staan wij van het Afdelingsteam klaar om samen met hen projectmatig aan nieuwe leden te werken.' ●

Dringend verzoek:

geef door hoe de verhuisvergoeding bij sloop is geregeld in jouw gemeente

Wat huurders ontvangen aan vergoeding als ze te maken krijgen met sloop, renovatie of groot onderhoud van hun woning loopt enorm uiteen. Dat blijkt uit een verkenning die de Tweede-Kamerfractie van de SP heeft uitgevoerd onder een aantal gemeenten. Eerder bleek bij een SP-cursus 'Bouwen en Wonen' veel interesse te bestaan voor dit onderwerp, dat van groot belang gaat worden, gezien de massale 'herstructureringsplannen' voor de naoorlogse wijken. De Kamerfractie wil nu graag zoveel mogelijk gegevens over de verschillende vergoedingsregelingen, om daarover een rapport te kunnen maken en goed beargumenteerd voorstellen te kunnen doen voor een uniforme basisregeling. In de afdelingen waar de herstructurering speelt of gaat spelen, kan het rapport uitstekend gebruikt worden om eisen te stellen aan de gemeente en de corporaties. Voor een goed rapport is veel informatie nodig. Heb je gegevens over hoe de vergoedingen in jouw gemeen-

te zijn geregeld, geef ze dan per omgaande door aan Paulus Jansen, e-mail pjansen@sp.nl, of telefonisch: (070) 318 38 02 of (06) 518 447 55.

Johan van den Hout

Raadswerk en ontwikkelingshulp in cursussen februari

De eerste uitvoering van de cursus 'Raadswerk in Uitvoering' was een groot succes. 'We hebben heel praktijkgericht gewerkt,' legt scholingscoördinator Jeannette de Jong uit, 'en aan de hand van echte onderwerpen een raadsvergadering nagespeeld. Alle zaken waar raadsleden tegenaan lopen, kwamen daarbij aan bod: de voorbereiding, het verhaal, interrupties, de tweede termijn, moties. Uit de reacties van de aanwezigen bleek dat ze de opzet erg waardeerden, zozeer zelfs dat meteen de afspraak gemaakt is dat de bijeenkomst herhaald wordt. De cursus wordt nog gegeven in Rotterdam (26 februari),

Groningen (18 maart), Utrecht (8 april) en in Amsterdam (15 mei). Naast raadsleden zijn ook commissieleden en aspirant-raadsleden van harte welkom. Een fundamentele discussie over zin en onzin van ontwikkelingshulp staat voor 10 februari op het programma. In de Vereniging in Nijmegen zal P-teammedewerker Johan van Den Hout voor een inleiding zorgen, waarin het onder andere gaat over vragen als: *Waarom is de kloof tussen arme en rijke landen zo groot?*, *Helpt ontwikkelingshulp?* en *Hoe geeft minister Herfkens Nederlands geld uit aan ontwikkelingshulp?*

Wat kan Solidair betekenen voor de afdelingen?

Op zaterdag 12 februari worden alle afdelings- en districtsvorzitters en de plaatselijke Solidairverantwoordelijken verwacht in het vakbondsmuseum in Amsterdam. Naast een rondleiding door het museum staan verhelderende discussies op het programma over de plaats van Solidair binnen de SP. Solidair-verantwoordelijke Mariet Berendsen: 'De gedachten over wat Solidair moet zijn, kristalliseren zich steeds verder uit. Daarnaast zien we de afgelopen maanden dat er weer meer ruimte komt voor strijd in de bedrijven, kijk maar naar Akzo, Philips, NS, en merken we dat er op allerlei

niveaus in de vakbeweging steeds meer belangstelling komt voor de SP. Samen levert dat genoeg stof op om eens goed met de afdelingen over te praten. Solidair kan veel meer zijn dan alleen een krantje dat eens per kwartaal komt. Op de bijeenkomst hebben we het daarover en wisselen we tips en ervaringen uit waar elke afdeling zijn voordeel mee kan doen.' Op de Partijraad is aan alle afdelingsvoorzitters een enquête uitgedeeld over wat de afdelingen vinden van Solidair en wat ze eraan doen. Ook wordt daarin gevraagd om onderwerp die op 12 februari aan bod moeten komen.

Foto

In de vorige Spanning is verzuimd te vermelden dat er bij het artikel over het selecteren van onderwerpen om actie op te voeren een foto geplaatst is van J.A.H. Eype.

Spanning

Informatie- en opinieblad voor actieve SP-leden

Versijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 2, februari 2000

Kunst & cultuur horen midden in de samenleving. **Maar** **hoe** krijg je ze daar?

De kansen en bedreigingen
voor jonge afdelingen

Het belang van Solidair

'Geen socialistische partij
zonder bedrijvenwerk'

'Wat deden
minister Jorritsma en Bill
Gates in Davos?'

Tiny Kox

Onze dokters

In een grijs verleden publiceerden onze dokters in de Tribune een ogentest. Als je niet genoeg openingen in de cirkeltjes zag, werd het tijd voor een bezoek aan de oogarts. Ik was er heilig van overtuigd dat ik alles perfect zag – een bekende afwijking van mensen in de politiek. Mooi niet dus. Sindsdien huizen mijn ogen achter brillenglazen. Kijkt wel een stuk makkelijker. Veel mensen hebben profijt gehad van adviezen van de dokters van Ons Medisch Centrum. De huisartsenpraktijk is al 25 jaar een van de mooiste visitekaartjes van onze partij. 'Onze dokters doen het anders' was en is de boodschap. Geen particuliere ondernemers maar werkers in loondienst die een lager inkomen accepteren in ruil voor een hoger rendement voor de patiënt, en die opmerkelijk veel aandacht geven aan vroegtijdig opsporen en voorkómen van ziektes. Volgens onze dokters liggen oplossingen voor kwalen en problemen vaak in verbetering van omstandigheden. Thuis, in de buurt, op het werk, op school. Herrie, tocht, vocht, spanning, luchtvervuiling – het kunnen allemaal verklaringen zijn voor mankementen die mensen vertonen. Dáár iets aan doen is dan beter dan een pil of een poeier. Menige actie begint dan ook tijdens het spreekuur of de visiteronde van onze dokters. De ervaringen van onze dokters zijn van buitengewoon belang voor de ontwikkeling van onze ideeën over de gezondheidszorg. In de Kamer bijvoorbeeld twijfelt niemand eraan dat de SP écht iets heeft met en iets weet ván de gezondheidszorg. Namens de hele partij feliciteer ik alle medewerkers van Ons Medisch Centrum. Wil je dat ook persoonlijk doen? Dat kan op 1 maart in het Oude Theater in Oss. Ca-deautjes hoeven niet – maar een kleine bijdrage voor Artsen zonder Grenzen is altijd welkom heb ik begrepen.

Opinie service

Kamerleden en andere SP'ers schrijven regelmatig interessante opinie artikelen in dag- en vakbladen. Spanning geeft in elke uitgave een overzicht van de recente opinies. De artikelen zelf kun je vinden op Internet (www.sp.nl). Je kunt ze ook telefonisch bestellen bij Jolanda Bottse en Marga Berendse (010-2435555). Noem dan wel het codenummer van het artikel dat je wilt hebben.

Verhuurders op zwart zaad: kom nou toch!

Remi Poppe en Paulus Jansen, diverse regionale dagbladen. Er is geen enkele reden voor huurverhogingen boven de inflatie. code: 00/03

Strengere WAO baat niemand

Frans Moor en Jan de Wit, de Volkskrant, 1 februari 2000. Het beleid moet er niet op gericht zijn het aantal WAO'ers terug te dringen, maar het aantal arbeidsongeschikten. code:00/05

Recht op zelfbeschikking staat zorg voor psychisch zieke zwervers in de weg

Agnes Kant, diverse regionale dagbladen. We slaan door in 'het recht op zelfbeschikking' als we mensen aan hun lot overlaten die hulp nodig hebben, maar dat zelf niet inzien. code:00/06

Geen machtsstrijd om het water

Nico Schouten, Het Financieel Dagblad, 2 februari 2000. De drinkwatervoorziening moet buiten de privatisering worden gehouden. code:00/07

De sluipende verrechtsing van Nederland

Agnes Kant en Jan de Wit, Vrij Nederland 29 januari 2000. In plaats van roepen om hardere straffen en extra politiebevoegdheden moet er meer worden geïnvesteerd in opbouw van de wijken, in zorg voor mensen en in perspectief op scholing en werk. code: 00/08

Partijen moeten geen sponsors, maar leden werven

Tiny Kox, Rotterdams Dagblad 10 februari 2000. Als politieke partijen niet meer kunnen steunen op eigen kracht, maar redding zoeken in sponsoring door het bedrijfsleven, heeft dat ernstige gevolgen voor de samenleving. code: 00/09

Bovenbazen bijeen in Davos

Henk Vriezen, Groene Amsterdammer 17 februari 2000. Rijk & machtig stelt in onderonsjes de agenda van de wereld vast. (Zie ook bladzijde 13.) code: 00/11

Agenda

Cursus In Grote Lijnen

maandag 6 maart, Rotterdam

Cursus Publiciteit verzorgen (beginners)

donderdag 9 maart, Zwolle

Partijraad

Zaterdag 11 maart, Amersfoort

Cursus In Grote Lijnen

maandag 15 maart, Utrecht

Cursus Raadswerk in uitvoering

zaterdag 18 maart, Groningen

Cursus Publiciteit verzorgen (beginners)

donderdag 23 maart, Heerlen

Excursie Onze dokters doen het anders

zaterdag 25 maart, Oss

Solidair-debat

Zaterdag 15 april, Amsterdam

Spanning

Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP. Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 52. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl.

Comité Schiphol Anders bereidt grote actie voor

Onlangs is op initiatief van de SP het comité 'Schiphol Anders' opgericht. Dit comité beoogt zoveel mogelijk organisaties, politieke partijen en individuele personen te mobiliseren tegen de groeiplannen van Schiphol. Inzet van het comité: minder overlast (herrie, stank/vervuiling en gevaar) rondom Schiphol. Er hebben zich verschillende organisaties bij het comité aangesloten (o.a. Milieudefensie, de Milieufederatie Noord-Holland en de Schipholwerkgroep Amstelveen/Buitenveldert) en er zijn al twee bijeenkomsten gehouden waarbij tevens met omwonenden is gepraat. Halverwege maart zal een breed publiciteits-offensief van start gaan. Onderdeel daarvan is een krant waarmee de bevolking op grote schaal geïnformeerd zal worden over de groeiplannen. Ook is er een zwartboek gepland. 'De actie zal breed aangepakt worden,' zegt Joost Meilof die namens de SP-Kamerfractie bij het comité betrokken is. 'Het doelgebied wordt *Groot-Schiphol*; pakweg alles tussen Leiden en Heiloo. 'Het zal zeker geen uitgespro-

ken SP-actie worden, maar toch nodig ik de SP-afdelingen in het actiegebied uit om zich ervoor in te zetten. Iedere hulp is welkom, bijvoorbeeld bij de verspreiding van de kranten. Want dit is het uitgelezen moment om een stevig protest naar de regering te laten horen.' Suggesties voor de inhoud van de krant moeten snel naar de SP-fractie, t.a.v. Joost Meilof, postbus 20018, 2500 EA Den Haag. Telefonische reacties naar (070) 318 38 13.

Cultuurwerkgroep brengt mensen samen

Het pand waar de afdeling Rotterdam sinds een dik jaar is gehuisvest, biedt de plek om wat bijzonders te kunnen doen. Dat werd 'ruimte bieden aan cultuur'. En dat begint na enkele kinderziektes aardig op gang te komen. Zeker nu gekozen is voor maandelijkse thema's met beeldende kunst, literatuur en muziek uit alle windstreken.

'Cultuur brengt mensen bij elkaar,' zegt Agostinho dos Santos, coördinator van de werkgroep. 'En dan bedoel ik niet hoogdravende opera en zwaar klassiek werk in De Doelen, maar kunstuitingen van en voor gewone mensen. We richten ons bewust op onze leden en op mensen uit de wijk waar ons afdelingspand staat. Dat zijn geen fanatieke schouwburggangers. Het reguliere kunstaanbod in de stad gaat veelal aan hen voorbij.'

In de expositieruimte van de afdeling hangen voornamelijk werken van beginnende kunstenaars, die op een of andere manier gelieerd zijn aan het thema van de maand. Zoals foto's die het leven van Kaapverdiaanse vrouwen verbeelden tijdens de Kaapverdiaanse week. Dos

Santos: 'Op de openingsavond waren er ruim veertig man, waaronder Kaapverdië – zelfs de ambassadeur van Kaapverdië – maar ook andere allochtonen en Nederlanders. In de kunstwereld hoor je nauwelijks iets van allochtonen, terwijl er toch grote allochtone gemeenschappen zijn in Rotterdam, bijvoorbeeld van Kaapverdië. Wij willen hen een stem geven en tegelijkertijd de SP bij hen bekend maken.' Momenteel hangen er in het afdelingspand aan de Agniesestraat schilderijen van de Rotterdamse kunstenaar Chris Ripken. Themamaanden voor en over Brazilianen en Iraniërs zijn in aantocht en die over Afrikaanse kunst wordt binnenkort geopend. Op 9 maart organiseert de werkgroep een thema-avond over interculturele relaties. Tot en met 18 maart exposeert vervolgens Emanuela Slanzi haar schilderijen. Dos Santos: 'Op een praktische manier bevorderen wij zo de integratie. Wij leren hun cultuur kennen, en zij de onze.'

Zie ook pagina 6 tot en met 9 van deze *Spanning*.

25 Jaar OMC

Op 1 maart zal Ons Medisch Centrum in het Oude Theater aan de Spoorlaan in Oss een receptie houden ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum. Patiënten, collega's en belangstellenden kunnen de huisartsenpraktijk feliciteren, herinneringen ophalen en gezamenlijk een blik in de toekomst wagen. Ook zal dan een boekje ten doop gehouden worden over de rol van de farmaceutische industrie in de gezondheidszorg. Dat onderwerp zal ook centraal staan in het OMC-symposium dat in mei plaatsvindt. De receptie wordt gehouden van 20.00 tot 22.00 uur.

uit het land

Kort uit het land

● In Tilburg organiseerde de SP van 19 tot en met 26 februari een speciale 'subjectsubsidie-actieweek'. De subjectsubsidie, een regeling die bedoeld is om te voorkomen dat ouderen in een sociaal isolement terecht komen, zal volgens de gemeentelijke plannen gehalveerd worden. Ook wordt een aantal verstrekkingen niet langer automatisch toegekend. De actie is bedoeld om in ieder geval dit speculeren op onwetendheid teniet te doen. De SP organiseert daarvoor spreekuren in de wijken en een dagelijkse telefonisch spreekuur. Eerdere SP-actie tegen de korting op de subjectsubsidie leverde 2500 protestkaarten op, die door de gemeenteraad aan de kant werden geschoven. Info: (013) 580 23 20

● De klacht van de SP-fractie in Horst tegen het te laat beantwoorden van schriftelijke vragen is door de plaatselijke commissie voor Bezwaar- en Beroepschriften niet-ontvankelijk verklaard. Raadsleden kunnen volgens de wet niet procederen tegen hun eigen gemeente. De commissie adviseerde het college wél om voortaan beter en sneller te antwoorden op raadvragen. B en W hebben laten weten met de SP in overleg te willen treden, om tot een meer bevredigende beantwoording van raadvragen te komen. Met een creatief middel dat eigenlijk niet kan, heeft de fractie bereikt wat ze wilden bereiken. Info: (077) 398 32 97

Biesbosch-actie leidt tot tegencampagne NAM

'Boor de Biesbosch niet de grond in' staat zeer binnenkort op de stoep bij minister Jorritsma om de protestkaarten aan te bieden en met haar te overleggen. Ondertussen wordt de druk opgevoerd: de gemeenteraden van Dongen, Schiedam, Werkendam, Breda en Oosterhout hebben zich naar aanleiding van SP-moties bij de actie aangesloten. Zo'n vijftientig milieu-organisaties en de provincie Noord-Brabant deden dat al eerder. Een tegenactie is er ook: de NAM is inmiddels een publicitaire tegencampagne gestart met een bijeenkomst in Made om – in de woorden van Milieu-Alarmteam-man Harry Voss – 'aan belangstellenden uit te leggen dat het allemaal wel meevalt.' Voss: 'Dat wapen kunnen wij ook inzetten. Afdelingen in Noord-Brabant en Zuid-Holland kunnen uitstekend discussie-avonden organiseren om aandacht te vragen voor de bedreigingen van de Biesbosch. Maar het is belangrijk om daarbij in het achterhoofd te houden dat de SP de actie 'slechts' in gang gezet heeft en dat vooral milieu-organisaties nu de actiekar gaan trekken. Voor ons is belangrijk dat wij het actiefront interesseren voor de Stort van Troost, zodat ook die actie wat

meer 'body' krijgt.' Voss heeft een brief aan Shell geschreven, waarin hij de oliegi-gigant een ultimatum stelt. Landelijke benzinepompacties met advertenties in de lokale kranten liggen in het verschiet. 'Ik zou alle afdelingen willen vragen om het nog vast te stellen actieschema goed in de gaten te houden. Ook kunnen afdelingen alvast uitkijken naar een goede plek om actie te voeren. Zodat we snel en doeltreffend aan de slag kunnen.

Info: Harry Voss, (010) 243 55 56.

Heb je wat te melden? Meld het dan!

Organiseert jouw afdeling zaken waar andere afdelingen hun voordeel mee kunnen doen, en lees je daar niets over in Spanning? Vraag dan eens na of de communicatie over de acties met de redactie op het partijbureau wel goed geregeld is. We kunnen – in de Tribune en in Spanning – alleen schrijven over acties waar we informatie over krijgen. Zorg daarom dat er in de afdeling iemand verantwoordelijk is om alle inlegvellen meteen te faxen of op te sturen. En bel gerust als je zaken aanpakt die het vermelden waard zijn. Alle nieuwtjes worden verzameld door Rob Janssen. Je bereikt hem telefonisch op (010) 243 55 53, per fax op (010) 243 55 65, per e-mail op rjanssen@sp.nl en schriftelijk op Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam.

De stelling

Het is een slechte zaak als mensen wethouder kunnen worden zonder eerst gekozen te zijn als raadslid

Geen extra managers, maar bestuurders met voelhorens onder de bevolking

Als je kijkt naar de situatie die wij in Heerlen meemaken, dan is het verleidelijk om te zeggen: 'Neem maar wethouders van buiten, dan kun je de machtsstrijd bij de coalitievorming terugbrengen tot aanvaardbare proporties.' Ik geloof daar echter niet in. Hét grote probleem is dat de partijen los zijn komen te staan van hun basis. Ze hebben nauwelijks nog contacten met de mensen in de stad. Door de partijen, maar ook door het gemeentelijk apparaat en het college wordt veel

te weinig gecommuniceerd met de burgers. En ik vrees dat die ontwikkeling juist versterkt, als je de wethouders van buiten de raad gaat halen. Dan krijg je nog meer *managers*, terwijl het nu moeilijk genoeg is om als politiek de topambtenaren te sturen. We moeten geen extra managers hebben, maar juist wethouders – die met de hulp van hun partij – voelhorens hebben onder de bevolking; die in het gemeentehuis inbrengen wat er leeft in de stad.

Riet de Wit, Heerlen

Aardappelen

Wethouders van buiten de raad? Nee. Liever een eigenheimer dan een gladde pieper.

Jan Post, Leeuwarden

De volgende

De Spanning-stelling van maart luidt: 'De welstandscommissies houden zich bezig met betutteling. Het is hard nodig dat hun bevoegdheden ingeperkt worden.' Graag heldere en korte reacties vóór 9 maart. Over de stelling van april kun je vast nadenken: 'Burgemeester Stekelenburg van Tilburg wil het mogelijk maken dat coffeeshops legaal, via de voordeur, bevoerraad worden. Dat is een verstandig voorstel.'

Specifieke deskundigheid

De commissie stelt zich op het standpunt dat wethouders kunnen worden gerekruteerd uit zowel de raad zelf, als van buiten de raad. De laatste mogelijkheid is uitdrukkelijk facultatief en zal naar verwachting meer uitzondering dan regel zijn. De commissie beschouwt dit echter wel als een logisch onderdeel van een bestel waarin het college bestuurt en de raad controleert. Zo kunnen beide organen zich nog beter profileren. Bovendien kunnen wethouders van buiten worden aangetrokken op basis van hun specifieke deskundigheid.

Uit: De gemeente vernieuwt, rapport commissie Elzinga over dualisme en de lokale democratie.

Specialisten van buiten in het college betekent méér wethouders

De kern van het advies van de commissie Elzinga is dat wethouders geen lid meer mogen zijn van de raad. De vraag of ze uit de raad of van buiten komen, lijkt van minder belang. Toch is het belangrijk dat we duidelijk maken dat we daar tégen zijn. Elzinga noemt als voordeel dat er dan gewerkt kan gaan worden met specialisten. Er liggen echter zoveel verschillende kerntaken voor een wethouder dat alleen met specialisten gewerkt kan worden als het aantal wethouders sterk uitgebreid wordt. En dat is nu precies waar het gevaar

schuilt van het aantrekken van wethouders van buiten de raad. De gemeenten worden met deze voorstellen op zeer hoge kosten gejaagd. Dat geldt trouwens ook door het Elzinga-voorstel dat de wethouder geen lid meer mag zijn van de raad. Zodra een wethouder benoemd is, moet hij weer aangevuld worden door een nieuw raadslid. En wat is het dualisme, dat nu ingevoerd moet worden op lokaal niveau? Achterkamertjespolitiek zoals in Den Haag? Daar zitten we niet op te wachten.

Fred Bommezijn, Delfzijl

'Een wereld zonder kunst en cultuur is ondenkbaar'

Je kan heel gelukkig leven zonder ooit een ballet van Hans van Maanen gezien te hebben. Nooit van je leven een voet over de drempel van een museum gezet hebben en toch gezond oud worden. Over dus naar belangrijker zaken. Met kunst en cultuur zijn we snel klaar, toch? 'Nee,' betogen Jan Marijnissen, Hans van Leeuwen en Mari-Anne Marijnissen. 'Kunst en cultuur kunnen niet zonder de samenleving en de samenleving kan niet zonder kunst en cultuur.'

Hans van Leeuwen:

'De kunsten horen midden in de samenleving te staan'

Cultuur wordt wel omschreven als een stelsel van waarden, opvattingen, ideeën en beelden, die door mensen over de werkelijkheid gevormd worden. Cultuur maakt zichtbaar welke betekenissen er aan de werkelijkheid gegeven worden. Een samenleving ontleent hieraan haar identiteit. Een wereld zonder cultuur is een wereld zonder boeken en verhalen, zonder beeldhouwkunst, film, muziek en architectuur, kortom een wereld zonder identiteit en derhalve ondenkbaar. Voor de goede orde: ik heb het over cultuur in specifieke zin, dat wil zeggen over producten van intellectuele en artistieke arbeid. In discussies wordt

dit begrip nog al eens verward met de meer antropologische opvatting van cultuur, die alle materiële en geestelijke uitingen van een gemeenschap omvat. Van de cultuur van de oude KVP, die zich per definitie in achterkamertjes voltrok, tot en met de Victory Boogie Woogie. Cultuur is geen maatschappelijk geïsoleerd instituut. Althans behoort dat niet te zijn. In de eerste plaats heeft iedereen – of hij wil of niet – ermee te maken en kan niemand het recht ontzegd worden zich er actief of passief mee bezig te houden. In de tweede plaats wordt cultuur mede bepaald door de maatschappijstructuur en de sociaal-economische omstandigheden. Niemand kan uit de huid van zijn tijd kruipen, ook kunstenaars niet (tenzij tijdelijk onder in-

vloed). Niettemin zijn de kunsten maatschappelijk gezien naar de rand verdreven en is hun geluid ternauwernood hoorbaar in het tumult van de concurrentiestrijd op de profijtelijke vrijetijdsmarkt. Oorzaken hiervan liggen zowel bij de kunsten zelf als in de huidige maatschappijstructuur. Inherent aan de kunst is het afstand nemen. Als die afstand te groot wordt of als de reis slechts met een goede gids te volgen is, plaatst de kunst zichzelf buiten de samenleving. Bij gebrek aan maatschappelijke relevantie blijft er dan niet anders over dan dat de kunst alleen zichzelf dient. Van de cultuursector mag echter verwacht worden dat zij andere doelen dient dan alleen zichzelf en zich, al is het maar ter rechtvaardiging van publieke ondersteu-

Jan Marijnissen: 'Breng kunst en cultuur naar de mensen'

ning, maatschappelijk verantwoordt. Dit laat overigens onverlet dat cultuur, als zingevend medium ook een eigen waarde heeft die niets met kijkcijfers te maken heeft.

Kunst en cultuur als wezenlijk onderdeel in een samenleving vereist een beleid dat ingebed is in een brede sociale doelstelling en raakvlakken heeft met andere sectoren zoals stadsvernieuwing, onderwijs en integratiebeleid. Ook heeft kunst nog steeds een kritische functie. En die moeten we koesteren, al was het alleen maar omdat, zoals Marcuse het zo mooi zegt, 'kunst een van de belangrijkste menselijke media voor vrije, persoonlijke expressie is, het laatste domein van utopisch verlangen naar die *andere* en *betere* maatschappij.' Maar om niet al te lang in utopische sferen te blijven hangen moeten kunst en cultuur vooral in het *hier en nu* betekenis hebben. En dat kan alleen maar als kunst en cultuur geen maatschappelijk geïsoleerd instituut zijn. ●

Hans van Leeuwen is beeldend kunstenaar en medewerker van het Afdelingsteam.

Van de overheid mag verwacht, nee, geëist worden dat zij waakt over ons cultureel erfgoed, dat zij actieve en passieve deelname aan kunst en cultuur bevordert, dat zij mensen helpt

open te staan voor nieuwe, niet vermoede zaken. De mate waarin dit gebeurt afhankelijk stellen van de winstcijfers van bedrijven en van hun op opportunistische motieven gebaseerde bereidheid om in kunst te investeren, vormt op termijn een bedreiging voor de geestelijke volksgezondheid. Immers, door deze financieringswijze worden kunst en cultuur steeds afhankelijker van de commercie. Dat mag de overheid ogenschijnlijk een mooi alibi verschaffen nog verder terug te wijken, voor de sector kunst en cultuur leidt het tot vergaande willekeur, verschraling en een situatie waarin het onmogelijk is een integrale visie en aanpak te ontwikkelen voor de lange termijn. Het wachten is dan op de feestelijke opening van de Rien Poortvliet Kabouteruin in het beeldenpark Kröller-Müller. Door Henny Huisman, met een puntmutsje op.

Juist in deze neoliberale, kille tijd zou via de emancipatie van de kunsten weer een beetje de verbeelding aan de macht kunnen komen. Waarlijk, wij hebben in ons land niet op de eerste plaats behoefte aan weer jaar na jaar forse economische groei, we kunnen echt zonder weer eens

10.000 ingenieurs erbij die ook weer allemaal van die prachtige speeltjes voor de nieuwe rijken weten te bedenken; waar we echter niet zonder kunnen zijn de mensen die de essentie van het leven weten te vatten in woorden, bewegingen of muziek. Zij zijn degenen die ons de zalf verschaffen waarmee we de harde plekken op onze ziel weer wat soepeler kunnen maken. Zij zijn degenen die ons door middel van hun schilderingen, beelden, muziek, dans, gedichten, theater en proza de werktuigen verschaffen om op indringende wijzen de nieuwe facetten van de werkelijkheid, van mens, natuur en samenleven te leren kennen. De overheid zou haar monomane voorliefde voor alles wat met economie en financiën te maken heeft moeten inruilen voor de zaken in het leven die écht belangrijk zijn. Onderwijs, zorg, en kunst en cultuur horen daar zeker bij. Concreter: wat zou de overheid kunnen doen om bijvoorbeeld de maatschappelijke rol van het theater te versterken?

1 Het totaal aantal voorstellingen (gesubsidieerd en ongesubsidieerd) bedraagt 25.000 jaar. Wanneer de zalen 600 stoelen zouden hebben en altijd uitverkocht zouden zijn – hetgeen beide niet het geval is – zou dat betekenen dat iedere Nederlander – jong en oud – slechts éénmaal per jaar naar het theater komt. Dat is veel te weinig. Maar het is nog erger. Want slechts één op de vier mensen bezoekt wel eens een theater.

'Een wereld zonder kunst en cultuur is ondenkbaar'

**Er is méér
in het leven
dan economie
en financiën**

Het hoeft niemand te verbazen dat dat met name mensen uit de hogere sociaal-economische klassen (in ieder geval de mensen met een hogere opleiding) zijn. Daar is wat aan te doen.

Ten eerste. Kunst en cultuur (actief en passief) moet een vast en belangrijk onderdeel worden van onderwijs en educatie. Met de culturele en kunstzinnige vorming in de tweede fase van het middelbaar onderwijs wordt een stap in de goede richting gezet, al is het wel een vak waarvoor gekozen moet worden. Wanneer we er bovendien voor zorgen dat goed onderwijs voor alle kinderen in gelijke mate toegankelijk blijft, hebben we een eerste belangrijke stap gezet.

Ten tweede: het prijsbeleid. Voor velen zijn de hoge prijzen van de entreekaartjes een belemmering vrijblijvend kennis te maken met kunst en cultuur. En wanneer mensen niet in staat worden gesteld respectievelijk niet verleid worden tot een kennismaking, zullen ze zeker nooit een vast klant worden.

Het onderwijs is een zaak van de Rijksoverheid en het prijsbeleid zou dat eigenlijk ook moeten zijn. Veel gemeenten lijden aan een budgettaire anorexia. Zij worden geconfronteerd met steeds grotere tekorten op hun begrotingen en hebben bij het stellen van prioriteiten vrijwel automatisch de neiging de voorkeur te geven aan zaken die electoraal interessant zijn. Kunst en cultuur leggen het dan nogal eens af tegenover andere, ook belangrijke zaken. Andere voorbeelden van dit automatisme zijn de geringe aandacht voor de openbare, preventieve gezondheidszorg, het onderhoud van de rioleringen, en het minimabeleid.

2 Ik wil ervoor pleiten dat er naast de aandacht voor de professionele producties en gezelschappen meer aandacht en ruimte komt voor amateurkunst en -cultuur. De rare situatie doet zich voor dat het meeste subsidiegeld gaat naar de professionele kunst en cultuur, waar voornamelijk mensen met een hoger inkomen naar toe gaan, terwijl de amateurkunst, waar veel vaker mensen met een kleine beurs de bezoekers zijn, het met aanzienlijk minder subsidie moet zien te doen. Meer aandacht, geld en ruimte voor de laagdrempelige actieve en passieve amateurkunst leidt vrijwel automatisch tot meer interesse voor het professionele circuit.

3 Toegankelijkheid en bereikbaarheid van alle vormen van kunst en cultuur dienen gezien te

worden als een onvervreemdbaar recht van mensen. Dat betekent dat er ook meer aandacht moet zijn voor de geografische spreiding van het aanbod. We zien nu nog een steeds verder voortschrijdende concentratie van zowel het aanbod als ook bijvoorbeeld de opleidingen, theaters, productiehuizen en werkplaatsen.

4 De door mij hiervoor genoemde zaken hebben niet alleen, maar natuurlijk óók te maken met geld. De fixatie van de heersende politiek op het terugbrengen van de collectieve lasten heeft inmiddels geleid tot vele problemen, in de zorg, het onderwijs, maar zeker ook daar waar het gaat om de verbreding van de aandacht, de waardering en het respect voor kunst en cultuur.

De tekorten die zijn ontstaan door de aspiraties van musea en theaters aan de ene kant en het gebrek aan middelen aan de andere kant heeft de weg vrij gemaakt voor een toenemende invloed van de commercie. Het mag duidelijk zijn, ik vind dat niet gewenst. Nee, zelfs bedreigend. Zijn nu de fondsen misschien nog marginaal, dat gaat binnen afzienbare tijd veranderen, wanneer de overheid de groeiende geldstroom van de kant van sponsors gaat gebruiken als legitimatie voor een ook op dit terrein steeds verder terugtrekkende overheid.

5 Dan tot slot de bewaking van de artistieke kwaliteit en de diversiteit. De overheid wil zich als subsidieverstrekker nogal eens ook graag bezighouden met de kwaliteit van de kunst en de cultuur. Dat is geen goede zaak. De beoordeling van de artistieke kwaliteit dient naar mijn mening onafhankelijk te zijn van de overheid en te worden overgelaten aan de mensen die er verstand van hebben. Bijvoorbeeld aan een adviesraad voor kunst en cultuur, zoals landelijk en in veel gemeenten gebeurt. Zo'n raad adviseert het politieke bestuur dat uiteindelijk een beslissing neemt. Zo voorkom je dat politici zich laten leiden door hun individuele voorkeuren en kan door de samenstelling van de raad ook diversiteit in het beleid en het aanbod worden gegarandeerd. ●

Deze visie is een samenvatting van de rede die Jan Marijnissen op 8 juni 1998 hield op het congres van de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouw-Directeuren in Tilburg. De complete tekst is te vinden op www.sp.nl/tegenst/theorie/opinies/opinie40.stm

Mari-Anne Marijnissen:

'Een gemeente die écht wil, kan kunst en cultuur uitstekend stimuleren'

Na de theoretische beschouwingen nu natuurlijk de praktijk. Kunst en cultuur zijn belangrijk en behoren midden in de samenleving te staan. Maar hoe realiseer je dat? En heb je daar als overheid wel de instrumenten voor? Als antwoord hierop de ervaringen van Mari-Anne Marijnissen, sinds bijna twee jaar SP-wethouder van Cultuur in Oss.

'Als je maar wilt, kun je als gemeente veel doen om kunst- en cultuurbeleving te stimuleren. In Oss hanteren we als uitgangspunten dat er nadruk gelegd moet worden op educatie en toegankelijkheid, zodat er meer mensen bij kunst en cultuur betrokken worden. En dat er meer aandacht moet zijn voor plaatselijke initiatieven. Verder is in het collegeprogramma afgesproken dat de kunst niet afhankelijk wordt van sponsoring.'

Wat betekent dat nu in de praktijk? 'In de eerste plaats dat er veel gebeurt op cultureel gebied. Om met de educatie te beginnen: we hebben een project waarbij basisschoolleerlingen

ieder leerjaar tweemaal in contact gebracht worden met cultuur. Een keer gaan ze naar een museum, de andere keer kiezen ze een andere cultuuruiting, zoals muziek film of toneel. Daarnaast doen zo'n 10.000 leerlingen mee. Uitgangspunt is kinderen zo vroeg mogelijk met cultuur in aanraking te laten komen. Ook is er in de bibliotheek is een échte jongerenafdeling gekomen. Met extra exemplaren van populaire boeken, computers, CD-roms en een begeleider die bijvoorbeeld helpt bij het zoeken naar materiaal voor werkstukken.

We gaan ook kunst in de openbare ruimte stimuleren. Bijvoorbeeld door kunstenaars vanaf het begin te betrekken bij het aanleggen van nieuwe wijken. In de Maashorst is het project 'kunstenaars maken natuur' uitgevoerd, waarbij een stuk naaldbos is omgevormd tot natuurbos. Ook hebben we een kunstenaar toestellen laten maken voor nieuwe speelplekken, zodat daar wat anders komt dan de eeuwige wipkippen. Belangrijk is dat de gemeente heel uitnodigend is. Zo van 'kom maar als je ideeën hebt'. Daardoor heeft een

groep kunstenaars samen met schoolkinderen de verkiezingsborden beschilderd. In het kader van *600 jaar Oss* zijn lantaarnpalen en stoeptegels bewerkt tot kunstwerken. Je moet als gemeente de voorwaarden scheppen: helpen met vergunningen en praktische steun geven, dan kun je veel mensen in aanraking laten komen met kunst en cultuur.'

En de cultuurtempels als schouwburg en museum, wat voor invloed heb je daarop?

'Je kunt sturen via de subsidie die je als gemeente geeft. Met de schouwburg maken we productafspraken. Zo hebben we bijvoorbeeld een eind kunnen maken aan de praktijk dat de mensen die het langst een abonnement hebben, het eerst in aanmerking komen voor de kaarten voor populaire voorstellingen. De schouwburg is regelmatig drie, vier keer uitverkocht. In de oude opzet kregen alleen de langjarige abonneementhouders een kans. Bij de Groene Engel, een nieuw theater dat zich meer op jongeren richt en bijvoorbeeld muziek, toneel en dans programmeert, hebben we afspraken gemaakt over de prijzen, om

de toegankelijkheid voor iedereen te waarborgen. Het museum bracht een expositie over Weissenbruch, een bekende schilder uit de Haagse School. Toen kwam de discussie over het vragen van entree. Daar zijn we niet in mee gegaan. Ook bij 'dure' exposities moet de drempel zo laag mogelijk zijn: dus geen entree. Nog een voorbeeld is dat we met de schouwburg en de Groene Engel afspraken gemaakt hebben dat ze zich ook moeten richten op allochtonen. Daarbij gaat het niet alleen om het trekken van allochtone bezoekers, maar ook om het beiden van ruimte aan allochtone kunstenaars.'

In Oss bruist de cultuur? 'Er gebeurt heel veel, ook op amateurgebied, waar we het nog niet over gehad hebben. En dat gaan we verder stimuleren door een markt te organiseren waar alle culturele instellingen en kunstbeoefenaars zich presenteren. Kunst en cultuur moeten bruisen, maar belangrijker is nog dat ze niet maatschappelijk geïsoleerd zijn. Deelname van veel mensen allerlei vormen van kunstbeleving is heel belangrijk.' ●

De praktijk is altijd leerzaam *en soms wat hardhandig*

Vijftig nieuwe afdelingen erbij binnen twee jaar. Dat is het ambitieuze streven van het Afdelingsteam. Veel? Moeilijk? 'Nee, maar beginnende afdelingen moeten vooral niet te hard van stapel lopen,' zegt Nico Heijmans van het Afdelingsteam. Ervaringen uit afdelingen die nog steeds het stempel 'nieuw' dragen.

In de SP in Venray is sinds september 1999 een erkende afdeling die meteen voortvarend aan de slag ging. Het eerste wapenfeit lag al snel op tafel: het Zwartboek Diftar (per kilo betalen voor huisvuil). Daarna ging het wat minder. 'We hebben ons toch wel op de hoeveelheid werk verkeken en daar is een aantal mensen wel van geschrokken,' bevestigt afdelingsvoorzitter Michelle Stevens. 'Het zwartboek bleek meer tijd in beslag te nemen dan we gedacht hadden; we moesten veel dingen uitzoeken bij de gemeente en bovendien waren we drie keer in de week op pad om handtekeningen op te halen. Daarbij kwam nog eens het

gewone afdelingswerk en landelijke dingen, zoals *Alles Kids?* en de ledenwerfcampagne. We gingen te enthousiast van start.' Eén en ander had tot gevolg dat de afdeling niet echt de tijd kreeg om aandacht te besteden aan het ledenpotentieel. Met name nieuwkomers vonden zodoende niet gemakkelijk hun weg naar en in de afdeling. Volgens Nico Heijmans zijn jonge afdelingen vaker geneigd om in hun enthousiasme te veel hooi op de vork te nemen. 'Je gaat dan stressen, er komen irritaties over de dingen die niet lukken en dat gaat uiteindelijk allemaal ten koste van wat je als afdeling beoogt.' Stevens: 'En daardoor ontston-

den er ook problemen onder de eigen mensen; dat had ik niet verwacht. Er stapten zelfs mensen op. Ik denk dat dat allemaal voorkomen had kunnen worden als we vooraf beter de tijd genomen hadden om te kijken wat voor vlees we qua ledenbestand in de kuip hadden. De ledenwerving verliep niet slecht; alleen wilden er maar een paar echt actief worden.'

Bert Copier van de SP in Leerdam (sinds een jaar erkend, 84 leden) meldt dat ook zijn afdeling nog steeds moeite heeft met het vinden van actieve leden. 'We bellen regelmatig met onze leden, maar slechts weinigen voelen zich geroepen om echt actief te worden. Dan komt het dus telkens weer neer op dezelfde mensen.'

Investeer in je nieuwe mensen. Dat loont

'Ik denk niet dat het genoeg is om leden alleen te bellen als je ze nodig hebt,' reageert Heijmans. 'Je moet daar als afdeling echt tijd in investeren. Een afspraakje met ze maken en bij ze op bezoek gaan. Laat ze maar eens rustig vertellen wat hun drijfveren zijn en wat ze van de SP verwachten. En als er gefol-

De afdeling Valkenswaard organiseerde vorig jaar een SPEeldag met allerlei activiteiten voor alle kinderen

derd moet worden, stuur ze dan niet meteen met 3000 stuks op pad. Ga na afloop met z'n allen bijvoorbeeld ergens iets drinken; dat soort dingen schept een band. Of nodig ze uit voor een bestuursvergadering. Het kost allemaal wat tijd, maar het loont zich. Ik weet zeker dat elke afdeling 20 tot 25 procent actieve leden kan hebben.'

De ervaringen in Valkenswaard (medio '99 erkend, circa 100 leden) bevestigen deze visie. Voorzitter Hans Janssen: 'We hebben hier een groep van een man of 35 die altijd klaarstaat voor de afdeling. Wij zoeken de mensen op en we praten over Valkenswaardse zaken. We geven daarbij een signaal af aan nieuwe leden, zo van: *'Wij willen écht iets veranderen.'* Als je goed met mensen praat en de tijd voor ze neemt, trek je ze gemakkelijker over de streep.'

Meedoen aan raadsverkiezingen? Niet te snel!

Tijdens de verkiezingen van 1998 schoot de Schiedamse SP, net een goed jaar erkend, in één klap naar drie raadszetels. De dadendrang die de afdeling in de raad gebracht had, werd vervolgens ook dáár ten toon gespreid: al snel lag er een initiatiefvoorstel op tafel dat overigens net zo snel door de gemeenteraad werd afgescho-

ten. 'Achteraf hadden we dat te snel gedaan,' erkent fractievoorzitter Yorick Haan. 'Er zat maar een jaar tussen oprichting en verkiezingsdeelname en dat was wel wat kort. Maar we hadden een hechte groep die vanaf het begin heel realistisch met de zaak bezig is geweest. Bovendien was de steun van de districtsvoorzitter goed en had een aantal mensen bij ons al het een en ander van moederafdeling Rotterdam meegekregen. We hebben ons aanvankelijke gebrek aan ervaring dus nog aardig op weten te vangen.' Toch raadt Haan beginnende afdelingen aan om niet hals over kop aan verkiezingen mee te doen. 'Je krijgt dan nauwelijks kans om je afdeling uit te bouwen want tegelijkertijd moet je ook je raadsfractie opbouwen. Dat is eigenlijk te veel. Door de aandacht van de media, word je als afdeling bovendien afgerekend op het functioneren van de fractie: zowel in positieve als in negatieve zin. Dus is het belangrijk dat de fractie staat als een huis.' Heijmans: 'In het verleden namen wel vaker afdelingen veel te vlug deel aan verkiezingen. Dat heeft wel eens problemen opgeleverd, ja. Afdelingen moeten eerst een goede basis hebben en zorgen dat ze een eventuele raadsfractie van munitie kunnen voorzien. In Schiedam ging het allemaal nog goed. Maar over het algemeen mag de prioriteit

van een jonge afdeling nooit de gemeenteraad zijn, maar moet zij zich afvragen: *'Hoe wortelen wij in de samenleving?'*

De afdeling Valkenswaard besloot niet mee te doen aan de verkiezingen van 1998. Janssen: 'We waren toen als afdeling net een half jaar in oprichting. Er was weliswaar een afdelingsbestuur, maar op dat moment was nog niet genoeg duidelijk waar we precies stonden en waar we naar toe wilden. We vonden het belangrijk om dat eerst op een rijtje te zetten. Bij de verkiezingen zouden we misschien twee zetels kunnen halen. Dat zou betekenen dat twee mensen zich veel minder met andere afdelingszaken bezig konden houden. Ook dat wilden we niet.' Valkenswaard bewees inmiddels dat je ook zonder raadsfractie uitstekend aan de weg kunt timmeren. De afdeling deed buurtonderzoek, hield huuracties en organiseerde een multiculturele SPEeldag, die dit jaar in een uitgebreide vorm opnieuw zal plaatsvinden. Wat nu als je – ook al doordat je niet in de raad zit – weinig onderwerpen vindt om je mee bezig te houden? Haan: 'Je kunt ook landelijk materiaal gebruiken als je zelf niet zo snel iets te melden hebt. Bijvoorbeeld de Alles Kids?-campagne. Landelijk materiaal vormt vaak een soort skelet, waaraan je allerlei acties aan kunt ophangen.' Copier: 'Wij

hebben daarbij steeds de steun gehad van onze districtsvoorzitter, die ons ook helpt met ideeën en praktische tips voor acties. Zo hoeven we niet telkens het wiel opnieuw uit te vinden.'

En dan is er altijd nog de districtsvoorzitter en het Afdelingsteam

Janssen bevestigt de rol die de districtsvoorzitter kan spelen. 'Districtsvergaderingen moeten geen mededelingsuurtjes zijn, vind ik. De districtsvoorzitter moet met de afdelingsvoorzitters onderwerpen bespreken die in het district spelen, zodat er actie ondernemen kan worden. Ik vind dat dat in ons district de afgelopen tijd te weinig is gebeurd. En dat is jammer, want er is genoeg te doen.' Heijmans: 'De districtsvoorzitter moet als sparringpartner voor de afdelingsvoorzitter fungeren: hij moet hem bevragen, adviseren, zekerheid geven, wapenen en hem leren te anticiperen. Dat gebeurt allemaal nog te weinig, maar hieraan wordt gewerkt. Onlangs nog is er een scholingsdag geweest voor alle districtsvorzitters'.

Het Afdelingsteam toert momenteel langs alle afdelingen om te weten te komen wat er speelt. 'Wij willen weten wat we voor jonge afdelingen kunnen betekenen. Dat kan zijn bij specifieke problemen, maar ook bij het organiseren van scholingen en noem maar op. Ik raad de afdelingen dan ook aan vooral een jaarplan te maken. Dat is belangrijk, omdat de afdeling hierin naar zichzelf kijkt. *Waarvoor zijn we bezig en hoe dan we dat? Wat zijn onze sterke en zwakke kanten en waar liggen onze prioriteiten?* Wij van het Afdelingsteam willen dat allemaal graag weten, zodat we samen met de afdeling kunnen kijken waar hulp nodig is.' ●

Binnenhof

Tijd is rijp voor initiatieven op het huurfront

Met een compromis is de ruzie beslecht tussen een Kamermeerderheid en staatssecretaris Remkes over de maximale huurverhoging. De Kamer wilde heel lang niet verder gaan dan de inflatie (2,2 procent), terwijl Remkes vasthield aan 4,25 procent. Uiteindelijk deden D66 en PvdA stevig water in de wijn en bond ook Remkes een beetje in. Men kwam uit op 3,8 procent. Voor Remi Pope is dat veel te veel. 'Nergens heeft Remkes aangetoond dat er afspraken liggen met de corporaties die zo'n hoge maximale huurverhoging rechtvaardigen. De corporaties zitten er financieel uitstekend bij, ook al door de massale verkoop van huurwoningen en bovendien profiteren de particuliere verhuurders buitensporig van de extra huurverhoging.' Volgens fractiemedewerker Paulus Jansen biedt de situatie op het huurfront de afdelingen volop hand-

vatten om aan de slag te gaan. 'Voor dit jaar is de discussie gelopen, maar de strijd gaat verder. De Kamer buigt zich over een tijdje over de Nota Wonen, waarin het huurbeleid voor een langere tijd wordt vastgelegd. Het zou een goede zaak zijn als gemeentebesturen en corporaties de landelijke politiek oproepen om in ieder geval geen cent boven de inflatie te gaan zitten met de huurverhoging. Afdelingen en raadsfracties kunnen daarvoor initiatieven nemen. Ook is er over huren en wonen genoeg te melden om een succesvol debat te organiseren, zeker als je naast de hoogte van de huren ook de verkoop van huurwoningen tot onderwerp van discussie maakt. We leveren graag een SP-spreker voor zo'n debat en willen ook meedenken wat afdelingen verder kunnen doen rond de huren.'

Info: Paulus Jansen,
(070) 318 3802

'Amersfoort verdient meer navolging

Kinderen op 'zwarte' scholen lopen aanzienlijk achter bij hun leeftijdgenootjes die naar scholen gaan met een gemengde of geheel blanke samenstelling. De woordenschat van allochtone leerlingen van groep acht is slechts tweederde van die van autochtone 12-jarigen, rekende de Volkskrant onlangs voor. Was het onderwerp zwarte en witte scholen voor de SP al jaren een *issue*, nu lijkt ook de rest van Nederland er interesse voor te krijgen. De Amersfoortse onderwijswethouder Fränzel lanceerde vorig najaar een plan waarin gemeente, oudercommissies, peuterspeelzalen en scholen de handen ineenslaan om allochtone

en autochtone leerlingen beter over de gemeente te verspreiden. Ook in Driebergen overleggen schoolbesturen over hoe zij het probleem van de zwarte scholen het beste kunnen oplossen.

In de Spanning van november werden afdelingen opgeroepen te kijken wat er in hun gemeente gedaan kan worden. Een zestal afdelingen heeft het Amersfoortse rapport opgevraagd. 'Dat moeten er meer worden,' zegt Marianne Langkamp. 'Afdelingen met een raadsfractie zouden het plan moeten bestuderen en ervoor pleiten een zelfde traject in werking te zetten.'

Info: Marianne Langkamp
(070) 318 38 04

Marianne Langkamp

kort Haags

De titel Kampioen Kamervragen is niet voor niets voor het tweede achtereenvolgende jaar in handen van de SP. De Kamer-aden maakten zich de afgelopen maand onder meer druk om het volgende:

- De activiteiten van uitzendbureau Vedior dat docenten werft met extra vergoedingen en hoger loon (schriftelijke vragen)
- Het negeren van de kamer motie die het rekruteren van soldaten onder de achttien jaar verbiedt (schriftelijke vragen; zie ook Opinieservice)
- Het getreuzel van minister Borst waar het gaat om actie voor Nederlandse ex-dwangarbeiders (schriftelijke vragen)
- De Vara, die de felicitaties kreeg voor haar besluit in het publieke bestel te blijven (verklaring)
- Malafide huisbazen: 'pluk ze kaal, of gooi ze in de bak' (schriftelijke vragen)
- De lapmiddelen tegen de armoedeval die in de plaats komen van de enige echte oplossing: een forse verhoging van het sociaal minimum (mondelijke vragen)
- De wachtlijsten bij de consultatiebureaus (schriftelijke vragen)
- De privatisering van het Groningse en Drentse busvervoer (schriftelijke vragen; zie ook Opinieservice)
- Proefboringen in de Biesbosch (schriftelijke vragen)
- Partijfinanciering met behulp van sponsors uit het bedrijfsleven (mondelijke vragen; verklaring; zie ook Opinieservice)
- De controle van declaratieformulieren van bewindslieden door de accountantsdienst van het ministerie (schriftelijke vragen)

Informatie over deze en andere onderwerpen is te vinden op www.sp.nl/nieuws/kamernieuws en bij de betreffende fractiemedewerker. Wie dat is, kun je vragen aan Ellen Verbeem of William Peters op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44.

Buitenland

Wat heeft minister Jorritsma in Davos te zoeken?

Bill Clinton en Tony Blair waren naar de Zwitserse bergen gekomen om de dertigste jaarvergadering van het WEF bij te wonen. Ook present waren Bill Gates (geschat ver-

sluitvorming. 'Vorig jaar voerde ik een uitgebreide discussie met mannen van de Europese banken en Bill Gates, de inmiddels teruggetreden topman van Microsoft. We kregen een verhande-

bare ontmoetingscirkels als de *European Round Table* waarin de top-ondernemers van Europa samenkwamen, de *Trilaterale Commissie* met prominenten uit de VS, Europa en Japan en de 'oude' Bilderberg groep – de vorming van een politieke en vooral economische wereldelite. In het informele circuit ontstaat zodoende een enorme machtsconcentratie, waartegen de democratie steeds minder vuist kan maken. De Nederlandse minister van Economische Zaken zou dat moeten beseffen. Ze zou moeten hechten aan het overeind houden van onze democratie, en afstand moeten nemen van de nieuwe en oncontroleerbare oligarchie die aan het ontstaan is. In plaats van te pleiten voor versterking van dit wereldwijde informele circuit, had Jorritsma moeten bedanken voor een uitnodiging naar Davos. ●

Een uitgebreidere versie van de visie van Henk Vriezen op het WEF is te bestellen via de Opinieservice. Zie bladzijde 2 van deze Spanning.

Onderonsjes wereldelite bedreigen democratie

Eind januari bevond de politieke en economische elite van de aarde zich in Davos voor de jaarlijkse vergadering van het *World Economic Forum*, volgens Henk Vriezen van het wetenschappelijk bureau van de SP 'één van die griezelige, oncontroleerbare samenkomsten van wat rijk en machtig is'. In dit artikel vertelt Vriezen er meer over.

mogen: 100 miljard dollar) en Steve Case (America Online, dat recent fuseerde met Time Warner, megafusie: 291 miljard dollar.) En natuurlijk ontbrak ook Nederland niet. Ahold-topman Cees van der Hoeven was er bijvoorbeeld en minister Jorritsma van Economische Zaken. Verder was er volop ruimte voor vertegenwoordigers van de hoofdsponsors van het evenement, de 19 multinationals die elk tenminste 100.000 dollar per jaar neertellen. Daarvoor krijgen Coca Cola, Du Pont, Volkswagen, Compaq, IBM en enkele anderen het voorrecht niet alleen de bijeenkomsten van het Forum bij te wonen, maar ook een woordje mee te spreken. In ruil voor hun geldelijke steun zijn ze overigens ook van harte welkom op de regionale bijeenkomsten die het Forum acht maal per jaar organiseert.

Het praten moet baten, vinden de deelnemers. Samen oefenen we 'véél invloed uit op de global agenda', zegt het WEF van zichzelf. 'Als ik een jaar over de wereld reis, kom ik nog geen tien procent tegen van de belangrijke personen die ik in Davos kan ontmoeten,' verklaart één van de deelnemers. In Vrij Nederland legde minister Jorritsma uit hoe 'Davos' invloed heeft op de be-

ling over e-commerce en hoe zij tegen de hele regelgeving aankijken. Toen werd duidelijk dat er grote mentaliteitsverschillen bestaan tussen Europa en de VS. Hoe zorg je dat die culturen beter op elkaar aansluiten? Op een A4'tje werd even gekalkt hoe we eruit zouden kunnen komen. Daar zijn de eerste stapjes gezet die later, in de Europese Unie, zijn gebruikt.'

Net als in het dagelijks economisch en politieke leven, voeren ook in Davos Amerikanen de boventoon. Meer dan de helft van de 'experts' die aan het woord komen, is Amerikaan. Soms zijn de inleidingen vrijwel *all-American*. Bijvoorbeeld als het gaat over informatietechnologie en gezondheidszorg – gebieden waarop tegenwoordig het grote geld te verdienen is. Veramerikanisering van de internationale meningsvorming lijkt één van de gevolgen. Dat past bij de veramerikanisering van de internationale economie – wat we vooral ook in Nederland zien tengevolge van de inmiddels opmerkelijke verstremgeling van Nederlands en Amerikaans kapitaal.

Het World Economic Forum is geen wereldregering in wording. Wel bevordert de organisatie – samen met de andere vergelijk-

Verzet

Vorig jaar leidde de bijeenkomst van het WEF tot de oprichting van het *Andere Davos – Globalisering van Strijd en Verzet*. Tot de organiserende instanties behoorde Attac, een internationale beweging waarvan ook de Nederlandse Attacvereniging deel uitmaakt. Doel van Attac is 'wereldwijd de kapitaalstromen zowel nationaal en internationaal aan banden te leggen'. Meer informatie is te vinden op www.attac.org/hol/

Bedrijvenwerk een *must* voor een socialistische partij

'In 'Heel de mens' hebben we vastgesteld dat de economie gedemocratiseerd moet worden. De economie is de dominante factor in de maatschappij, de kurk waar de hele samenleving op drijft. Willen we een socialistische samenleving, democratische controle over de economie, dan zal de machtsverhouding tussen kapitaal en arbeid fundamenteel veranderd moeten worden. Dat kan natuurlijk nooit los van de mensen die in de bedrijven werken. Daarom moeten we het bedrijvenwerk van de partij verder uitbouwen.'

Mariet Berendsen, landelijk coördinator van Solidair, zet meteen de toon op de bijeenkomst van 12 februari in het Amsterdamse Vakbondsmuseum. Bijeen zijn een veertigtal SP-leden, die veelal actief zijn in vakbonden en ondernemingsraden. Ze zijn gekomen om te brainstormen over de uitdagingen en kansen voor de SP om een stevige voet tussen de bedrijfspooten te krijgen.

Om de discussie te prikkelen, is een panel gevormd dat knuppels in het hoenderhok gooit. Wim van Dorst, SP'er en voorzitter van de kadergroep bij Philips Lighting in Oss, ziet in de recente geschiedenis van 'zijn' Philips volop taken voor Solidair: 'De bedrijven richten hun beleid meer en meer op snelle bevrediging van de aandeelhouders. Zodra een bedrijf reorganiseert en werknemers ontslaat, schieten de aandelen weer omhoog. Ver-

plaatsing van de productie, bijvoorbeeld van Terneuzen naar Polen, moet nog meer winst opleveren dan er al gemaakt wordt. Wat de gevolgen op lange termijn zijn, daar kijkt men niet naar. Want aandeelhouders denken ook niet op lange termijn. Die willen snel dividend of koerswinst incasseren, anders verkopen ze hun pakketje weer. Solidair kan en moet de discussie daarover voeren met de werknemers en in de vakbonden. Het gesprek aangaan over de machtsverhoudingen, de inrichting van de samenleving.'

Het volgende panellid, Jannie Mooren, onderstreept dat er volop voedingsbodem is voor die discussie. 'Er is een voortdurend debat gaande in de vakbeweging,' zegt de voormalig coördinator arbeidsvoorwaardenbeleid FNV. 'Veel kaderleden zijn kritisch over het beleid van de bestuurders. Ze vinden dat de bond te zeer afglijdt naar

pure belangenbehartiging voor de leden. Maar dat kader onderschat zijn eigen macht. Als de kritische vakbondsleden hun krachten bundelen, kunnen ze wel degelijk de bestuurders op de hielen zitten. Daar ligt ook een belangrijke uitdaging voor SP'ers in de bedrijven.'

Ad Schiedon, de vierde in het panel, gruwet van de nieuwe trend in de vakbeweging. Hij is SP-afdelingsbestuurder en secretaris van de FNV afdeling Drieber-

gen/Doom. 'De vakbond dreigt een service-apparaat te worden. Terwijl opkomen voor een eerlijker verdeling van de opbrengst van de arbeid en meer zeggenschap in de bedrijven altijd betekent dat je je óók moet bezighouden met maatschappijverandering. En daar ligt dus ook de relatie met de politiek. Als socialistische partij, die strijdt voor een rechtvaardiger samenleving, heb je een natuurlijke band met de vakbeweging.'

Solidair met Solidair

Iedereen kan sinds kort voor minimaal 10 gulden per jaar donateur worden van Solidair en de bedrijvenkrant vier keer per jaar thuis ontvangen. De donateurscampagne mikt op mensen die actief zijn in hun bedrijf, in de vakbond of de ondernemingsraad en die het bedrijvenwerk van de SP willen steunen. De SP-afdelingen zullen aangespoord worden zoveel mogelijk Solidairdonateurs in te schrijven. Het is een belangrijk middel om de krant breder te verspreiden en contacten op te bouwen.

**Solidair
op tafel bij
een actie-
vergadering**

Jannie Mooren beaamt dat velen in de bond voelen dat het politieke debat terug moet komen. 'Vakbonden hebben zelf ook politieke contacten nodig om goede wettelijke regels te bereiken. Vooral in sectoren waar de organisatiegraad laag is, zoals de dienstensector, kun je zelf nauwelijks een vuist maken tenzij je de wet achter je hebt.'

Solidair wordt gelezen!

Het belang van de bijeenkomst is daarmee wel neergezet. Maar hoe moet de SP nu precies zijn stem laten horen in de bedrijven en in de vakbonden, contacten leggen en acties ondersteunen? Over die vraag buigen de deelnemers zich in drie werkgroepen.

Duidelijk is de rol van 'Solidair', de krant die vier keer per jaar in tientallen SP-afdelingen verspreid wordt aan bedrijfsportalen en in bouwputten. Het blad is erop gemaakt precies de vinger op de zere plekken te leggen. Solidair roept de vragen op die leven onder werknemers die kritisch staan tegenover de overlegeconomie van het poldermodel en een vakbeweging die vaak alleen nog lijkt te fungeren als een sociale ANWB. 'Solidair' klaagt aan hoe loonmatiging slechts leidt tot superwinsten – en niet tot meer banen. En dat flexibilisering betekent dan dat de werknemer mag en moet werken wanneer dat de baas zo uitkomt.

Solidair wordt héél goed gelezen in de bedrijven waar de krant verspreid wordt, bevestigen velen. 'Regelmatig verspreiden is een belangrijke basis. Je moet steeds aan dezelfde portalen gaan staan,' rapporteert Hengeloër Vincent Mulder uit zijn werkgroep. 'Het blijkt dat

je zo vertrouwen opbouwt en zorgt voor steeds meer herkenning. Mensen keren om en rijden terug om je een krant uit handen te grissen.' Wim van Dorst bevestigt dat je aan het eind van de dag geen enkele 'Solidair' ziet slingeren in het bedrijf. 'Iedereen neemt hem mee naar huis.' Mulder concludeert: 'Als je een groot bedrijf in je gemeente hebt, is verspreiding van Solidair een must. Anders marginaliseer je je eigen SP-afdeling, sta je buiten de werkelijkheid. En de krant is niet ons enige middel om bedrijvenwerk te doen. Als afdeling kun je een Solidair-groep vormen met mensen uit de bedrijven, of thema-avonden beleggen. En natuurlijk moet je er snel bij zijn als er actie plaatsvindt in een bedrijf, om je solidariteit te betuigen en steun aan te bieden. Dan moet je de hele afdeling mobiliseren.'

Nijmegenaar Jos van Rens meldt uit zijn werkgroep soortgelijke vaststellingen. 'De SP-afdelingen zouden allemaal hun ledenbestand moeten nagaan, waar mensen werken en wie er actief is in vakbond of ondernemingsraad. Die mensen kun je apart bij elkaar halen, ervaring uitwisselen hoe je je het best kunt opstellen, op welke problemen je stuit.'

Ook deze werkgroep vindt dat het bedrijvenwerk een te lage prioriteit heeft in de SP-afdelingen. Alleen al door de krant te

verspreiden, kan al veel bereikt worden. 'Verwoorden wat kritische mensen in de bedrijven voelen en denken, dat alleen al is heel belangrijk. Zodat ze beseffen dat ze niet alleen staan, dat de SP er net zo over denkt.'

'We gaan de vakbonden niet dwarsbomen of infiltreren. We vormen een platform voor kritische mensen'

Mariet Berendsen trekt de conclusies: 'Een partij die zich niet bezighoudt met bedrijvenwerk, verdient de naam 'socialistisch' niet. Het is voor ons de enige manier om erachter te komen wat mooie kreten als flexibilisering of marktwerking echt betekenen, hoe het is om opgejaagd te worden. En een manier om de visie van onze partij over de economie uit te dragen onder de meest betrokken mensen. Solidair is geen organisatie, maar een tak van partijwerk, rond een krant. We willen de vakbonden niet dwarsbomen en ook niet infiltreren, maar wel kritische

mensen vinden en hun krachten bundelen. Op deze dag hebben we al verschillende initiatieven besproken. Solidariteitsacties met de stakers in Terneuzen en Sneek, debatten op verschillende plaatsen, contacten tussen SP-afdelingen en plaatselijke bonden. Binnen de partij worden ideeën ontwikkeld over democratisering van de economie. Er zijn dus vele mogelijkheden om het bedrijvenwerk uit te bouwen. Maar het belangrijkste blijft vertrouwen te winnen en contacten te leggen met heel veel werkende mensen. Zo komen we er ook precies achter wat er speelt in de bedrijven en kunnen we bijtijds en goed in actie komen. Dat lukt alleen als we veel meer kranten gaan verspreiden en blijven verspreiden. Dan groeit het aantal reacties en tref je de mensen die wat willen aanpakken. We moeten ons dan ook vooral ten doel stellen veel meer Solidair-kranten te verspreiden. De oplage is nu 50-duizend en ik pleit ervoor dat we dat nog voor het eind van het jaar zien op te krikken naar 100-duizend.' ●

Groot Solidair-debat

Op zaterdag 15 april gaat Jan Marijnissen in debat met de vakcentrale-voorzitters De Waal (FNV) en Terpstra (CNV) over de toekomst van de vakbeweging in Nederland. Als je iets hebt met de strijd in de bedrijven, dan mag je daar niet ontbreken. Het debat vindt plaats in de Beurs van Berlage in Amsterdam.

alles kids?

De degelijke Alles Kids?-aanpak van Hengelo

Marianne
Langkamp

'Heel enthousiaste verhalen, maar ook onduidelijkheid,' antwoordt Marianne Langkamp op de vraag wat naar voren kwam op de Alles Kids?-bijeenkomsten met de afdelingen. 'Sommige afdelingen zijn hard aan de slag. Andere zaten eigenlijk nog te wachten op landelijke initiatieven. Maar deze campagne wordt niet van bovenaf gestuurd. Agnes en ik zijn er om te helpen, maar de afdelingen moeten er zelf – afhankelijk van de plaatselijke situatie en van hun eigen mogelijkheden – invulling aan geven. Hoe dat het beste kan? Bel maar eens met Hengelo. Daar pakken ze het volgens mij prima aan.'

Afdelingsbestuurslid Peter Leeuwerink coördineert in Hengelo de campagne. Hoe heeft hij het aangepakt? 'We hebben ervoor gekozen om meteen vanaf het begin de campagne niet met het bestuur op te zetten, maar met de leden. Van onze 300 leden hebben we er een stuk of tien benaderd, waarvan we wisten dat ze in het onderwijs werkten of op een andere manier beroepsmatig betrokken waren bij kinderen. Vijf van hen vonden we bereid

de kar van Alles Kids? te gaan trekken. Dat doen ze samen met een bestuurslid als coördinator en het raadslid dat de jeugd in zijn portefeuille heeft. *Wat gaan we doen?*, was vervolgens de vraag. Ook bij ons bestond het beeld dat er al heel veel gedaan wordt voor kinderen en jongeren. Bij enig doordenken waren er toch de nodige punten te vinden. Het schoolzwemmen is bijvoorbeeld afgeschaft, rond onderhoud en veiligheid van scholen kan nog heel wat gebeuren, het probleem van zwarte scholen tkent zich af. Enzovoort. We besloten niet meteen met voorstellen en acties te komen, maar eerst een degelijke enquête te gaan houden. Dat hebben we links en rechts besproken met betrokkenen, en dat viel

goed. We gaan nu alle ouderen medezeggenschapsraden een enquête overhandigen met ja/nee-vragen en open vragen, en met een antwoordenvolp voorzien van een postzegel. We stellen zowel vragen over hoe zaken geregeld zijn, als vragen waarin het om een mening gaat. Onderwerpen zijn bijvoorbeeld de tussenschoolse opvang, de betrokkenheid van ouders bij de school, het schoolzwemmen, de logopedie (die scholen nu apart moeten inkopen) en de ouderbijdrage. Het onderzoek richt zich op basisscholen en het voortgezet onderwijs. Om meer respons te krijgen gaan we ouderbellen ook nog bellen of persoonlijk bezoeken om te horen of alles duidelijk is. Pas als we de resultaten van de enquête uitgewerkt hebben, treden we als 'Alles Kids?' naar buiten. Dan doen we dan wel meteen goed: met een werkbezoek van Agnes Kant en een debat bijvoorbeeld. Dat zal dan meteen de officiële start zijn van de actiecampagne in Hengelo. Want een enquête is natuurlijk maar een middel. Het doel is dat er echt wat veranderd aan de kansenongelijkheid van kinderen.'

Cursussen horen thuis op elke vergadering

'Het rendement van de cursussen voor de afdelingen kan groter', stelt scholingscoördinator Jeannette de Jong. 'Ik merk dat het lang niet in alle afdelingen de gewoonte is om op bestuurs- en kerngroepvergaderingen het onderwerp *cursussen* aan de orde stellen. Dat zou eigenlijk wel moeten. Enerzijds om te bekijken wat er op de agenda staat, en wie naar welke cursus gaat. Anderzijds om de deelnemer aan een cursus verslag te laten doen van wat er verteld is. De opgedane kennis kan dan gedeeld worden met de rest van de afdeling. Vaak worden er praktische tips gegeven of interessant materiaal uitgedeeld waar de hele afdeling wat aan heeft. Het is echt zonde als dat blijft steken bij één persoon. Daarom mijn dringende advies om elke vergadering even te kijken naar de voorbije en de komende cursussen.'

Jeannette
de Jong

Les van de Nederlands kampioen debatteren?
Op excursie naar het OMC in Oss?

Meld je snel aan!

Kunnen debatteren op het scherpst van de snee. Wie wil dat niet? Op twee ingelaste cursussen kun je de kneepjes leren van de Nederlands kampioen debatteren – en ze meteen in de praktijk brengen. Voorwaarde is wel dat er genoeg belangstelling is. De extra cursussen worden gehouden op zaterdag 1 april en op zaterdag

27 mei, beide keren in Rotterdam. Meld je snel aan – bij Jeannette de Jong op nummer (010) 243 55 43 – zodat er ook snel zekerheid is dat de cursussen doorgaan. Snel aanmelden moet ook voor de excursie naar Ons Medisch Centrum in Oss die op zaterdag 25 maart plaatsvindt. Er is nog ruimte voor enkele aanmeldingen.

Spanning

Informatie- en opinieblad voor actieve SP-leden
Verschijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 3, 23 maart 2000

**Burgemeestersverkiezingen
en een Australische
gast op de Partijraad**

STOP

(in de meeste gevallen)

**het gepruts
aan genen**

Waar
blijft de
NAVO-vrede
in Kosovo?

**Stedenbanden en ontwikkelingshulp
Als de gemeenteraad
over de grens kijkt...**

Tiny Ko x

Lof voor onze Theo

Ons Rotterdamse raadslid Theo Cornelissen was de afgelopen maanden erg druk als lid van de raadscommissie die de financiële handel en wandel van stadsbestuurders onderzocht. Volgens de media heeft Theo zich opmerkelijk knap gekwetend van zijn taak. Leuk om dat soort complimenten over onze raadsleden te lezen!

De resultaten van het onderzoek leidden al vóór publicatie tot het vroegtijdige vertrek van minister Bram Peper, oud-burgemeester van Rotterdam.

Ook in andere gemeenten zie je stadsbestuurders die denken dat zij meer mogen dan de gemiddelde burger. Die roepen dat je geen Pietje Precies met regels kunt zijn als je echt iets voor elkaar wilt boksen. Ik weet dat onze afdelingen en met name raadsfracties daar stevig tegen in gaan en dit slag bestuurders voorhoudt dat je én je werk goed moet doen én je aan de democratisch afgesproken regels moet houden. Overall benadrukken wij dat volksvertegenwoordigers en bestuurders een voorbeeldfunctie hebben, géén voorrechten-functie!

Met het instellen van haar diepgaande onderzoek heeft de gemeenteraad van Rotterdam zichzelf serieus genomen – en daarmee laten zien afstand te nemen van het vaak slaafse en onderdanige gedoe in de periode-Peper. Laat andere gemeenteraden zichzelf ook serieus nemen en pal staan voor behoud en uitbreiding van hun zeggenschap en invloed in plaats van zich te laten veroordelen tot een bijrol in het spel van de burgemeester en de wethouders. De gemeenteraad is volgens de wet het hoogste democratische orgaan op lokaal niveau. En dat moet vooral ook blijven.

Opinie service

SP'ers schrijven regelmatig interessante opinies in dag- en vakbladen. Je vindt ze op internet (<http://www.sp.nl/tegenst/theorie/opinies>) en je kunt ze opvragen bij Jolanda Bottse en Marga Berendse (010 2435555). Noem wel het codenummer van het artikel dat je wilt hebben.

Principes over kindsoldaten delven onderspit

Harry van Bommel, Zwolsche Courant 17/2/2000
De regering moet haar toezeggingen nakomen en stoppen met het rekruteren van jongeren onder de 18 voor het leger.

code:00/12

Aantal donoren kan best omhoog

Agnes Kant en Ineke Palm, Algemeen Dagblad 22/2/2000

De Wet op de Orgaandonatie maakt geen einde aan het tekort aan orgaandonoren. Daarom moet nu alsnog over gegaan worden op het 'geen-bezwaarsysteem', waarbij men donor is tenzij men daar bezwaren tegen heeft laten vastleggen.

code 00/13

Tweede Kamer hoeft geen lam te zijn

Jan Marijnissen, NRC Handelsblad 2/3/2000
Volgens onder meer Hans Dijkstal (VVD) en Thom de Graaf (D66) zou de Kamer gebrekkig functioneren. 'Kijk naar je eige,' vindt Jan Marijnissen, 'en houd op je fracties te dwingen in de rol van volgzaam lammetjes.'

code: 00/14

Wel noodhulp, geen ontwikkelingshulp

Chris van Heumen, Rotterdams Dagblad 29/2/2000
De Rotterdamse gemeenteraad bestemde onlangs een miljoen gulden voor de bouw van een school in de Turkse stad Gölcük. Van Heumen legt waarom de SP-fractie tegenstemde. (Zie ook pag. 14/15.)

code: 00/15

Integratie bevorderen kan niet met pappen en nathouden

Agnes Kant, Algemeen Dagblad 9/3/2000
Politici moeten de juiste voorwaarden scheppen voor integratie. De twee belangrijkste zijn: tegengaan van segregatie en bijbrengen van kennis van de Nederlandse taal.

Code: 00/16

Agenda

Cursus

'In debat'

zaterdag 1 april, Rotterdam

Cursus

'In Grote Lijnen'

woensdag 5 april, Zwolle

Cursus

'Publiciteit verzorgen' (voor beginners)

donderdag 6 april, Oss

Cursus

'Raadswerk in uitvoering'

zaterdag 8 april, Utrecht

Cursus

'Raadswerk in uitvoering'

zaterdag 15 april, Amsterdam

Cursus

'Start de Hulpdienst'

woensdag 26 april, Utrecht

Solidair-debat

zaterdag 15 april, Amsterdam

Spanning

Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl
Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP.
Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 52. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl

Hoe betrekken we meer allochtonen meer bij de SP?

Nuttig gebruik van een afdelingspand

De afdeling Leiden stelt sinds kort haar pand aan de Mar-nixstraat 18 beschikbaar voor maatschappelijke organisaties, verenigingen en activiteiten met een sociale functie. Daar-toe heeft het gebouw de naam 'De SPeer' meegekregen. Cor Vergeer van de SP in Leiden: 'Ons pand ligt in een wijk die behoorlijk SP-minded is en bovendien vlak bij de binnenstad. Het is dus een prima plek als sociaal centrum in de stad.' De FNV heeft al interesse getoond in 'De SPeer' voor het houden van het wekelijkse spreekuur. Ook met het Rode Kruis wordt onderhandeld. De zaalhuur bedraagt 75 gulden per dagdeel van vier uur. Ook de eigen zwart-wit drukkerij is tegen onkostenvergoeding beschikbaar. 'Het mes snijdt aan twee kanten,' zegt Vergeer. 'Aan de ene kant kunnen de activiteiten de sociale functie van het pand ten goede komen. Aan de andere kant draagt de verhuur bij aan de exploitatie van het gebouw en de drukkerij.' De SPeer beslaat een ruimte van circa 200 vierkante meter inclusief kantoor, spreekkamer, bar en vergaderzaal voor 60 personen. TV, video-en audiofaciliteiten zijn tevens aanwezig.

Net als bij andere politieke partijen zijn allochtonen bij de SP ondervertegenwoordigd. Daarom is de SP in vier plaatsen, te weten Amsterdam, Schiedam, Boxtel en Utrecht, een initiatief gestart om meer allochtonen bij de partij te betrekken. In die plaatsen wordt momenteel geprobeerd om op verschillende manieren contact te leggen met minderheden. Het doel ervan is erachter te komen welke manier het beste werkt, om vervolgens te kijken welke lessen we daaruit kunnen trekken voor de hele partij.

De afdeling Boxtel is het verst gevorderd. De aanpak is er als volgt: in een herstructureringswijk waar veel allochtonen wonen, wordt momenteel met hulp van Turkse en Marokkaanse contactperso-nen en vertaalde enquêtes geprobeerd om de mensen te mobiliseren. Afdelingsvoorzit-ter Eric van den Broek: 'In de wijk spelen zaken als sloop en te lage verhuisvergoedin-gen en we waren al eerder actief. Er zijn ook al heel lang communicatiestoornissen tussen de verhuurder en de allochtone bewoners. We proberen nu onze contacten met

minderheden om te zetten in een praktische actie.' De allochtone contactpersonen helpen om de doelgroep te lokaliseren en gaan ook mee de enquêtes ophalen. 'Het werkt heel goed,' zegt Van den Broek. 'Een probleem is wel dat de mensen soms een beetje achterdochtig zijn. Maar doordat we nu gericht werken met vertaalde teksten, trekken we ze gemak-

kelijker over de streep. Bovendien is het in een relatief kleine plaats allemaal nog wel overzichtelijk te noemen. In grote steden is het wellicht moeilijker om minderheden te lokaliseren.' Onderdeel van de campagne in alle 'proefsteden' zal zijn het gericht verspreiden van een kennismakingsfolder in drie talen: Nederlands, Turks en Arabisch.

Huuracties na paars compromis over maximale verhoging

Jean Rouwet

De afdeling Hengelo bereidt een brede actie voor tegen de huurverhoging waarmee de Kamer onlangs akkoord ging. Bedoeling van de actie is woningbouwverenigingen erop te wijzen dat zij – ondanks het paarse compromis – minder huurverhogingen kunnen vragen dan de toegestane 3,8 procent. Gepland is een folder met protestkaart waarin de ondertekenaar aandringt op matiging van de huurverhoging tot maximaal het inflatiecijfer. Jean Rouwet: 'Valt de huurverhoging toch hoger uit, dan moet de woningbouwvereni-ging de kaart als een bezwaarschrift opvatten. Ook moet er ruimte op zijn voor het noteren van eventuele klachten. Drie in één dus.' Momenteel benadert de SP leden en inwoners van Hengelo met de vraag of en in hoeverre zij aan de actie willen meewerken. Aan de hand van de respons zal vastgesteld worden hoe groot de actie opgezet wordt.

uit het land

'Zó kun je ook met politiek omgaan'

Met een heel kritische afdelingskrant presenteerde de afdeling Middelburg zich onlangs aan de bevolking van de Zeeuwse hoofdstad. In de krant kreeg het gemeentebestuur, inclusief burgemeester Spar van der Hoek, er fors van langs. Tot verrassing van de afdeling was de burgemeester toch bereid het eerste exemplaar van de krant in ontvangst te nemen. In het bijzijn van vertegenwoordigers van de media liet Spar van der Hoek zich zelfs positief uit over de krant. 'Het is mooi dat wanneer men op de set verschijnt, het er zo professioneel uitziet.' Ook vroeg de burgemeester 35 extra krantjes 'om in de raad uit te delen om te laten zien hoe je ook met politiek kunt omgaan.' Ook uit de Middelburgse bevolking komen veel reacties op de krant. 'We kondigen aan dat we een Stadsdebat gaan houden. Veel mensen willen daar meer over weten en geven tips voor onderwerpen. Ik word suf gebeld', deelt afdelingsvoorzitter Hans Elzenga mee.

Hans Elzenga

alles kids?-krant helpt bij actie

Een buurtonderzoek dat de Goudse SP vorig jaar in drie wijken uitvoerde leerde dat er in een negental straten nogal wat klachten onder de bewoners waren over het ontbreken van speelgelegenheden. De SP startte een handtekeningactie voor speeltuinen. Agnes Dielemans: 'We hebben de actie gekoppeld aan de 'Alles Kids?'-campagne. Voordat we handtekeningen gingen ophalen, leek het ons goed om in die negen straten eerst de 'Alles Kids?'-krant te verspreiden. Dat bleek goed te werken toen we wat later bij die mensen handtekeningen gingen ophalen: vrijwel iedereen tekende.' De SP werkt nu aan een initiatiefvoorstel voor speelgelegenheden.

Agnes Dielemans

Recreatiegebied niet voor de ballen!

De afdelingen Leidschendam en Leiden zijn samen in het geweer gekomen tegen de gemeentelijke plannen voor de aanleg van een golfbaan in recreatiegebied Vlietland, dat als een groene buffer tussen die twee plaatsen ligt. Naast een golfbaan zijn 102 recreatiebungalows én een hotel met 120 appartementen gepland. De gemeente Leid-

schendam wil dat Vlietland meer geld opbrengt. De SP vreest echter teloorgang van het openbare karakter van het gebied. Daarom werd de actie 'Vlietland niet voor de ballen', gestart. In Leidschendam, Leiden, Voorschoten, Zoeterwoude en Alphen worden 30.000 folders verspreid worden met informatie over de plannen en een standaard bezwaarschrift.

Zwemmersenquête in Goor

In Goor bestaan er plannen om het aantal uren waarop creatief gezwommen kan worden sterk te verminderen ten gunste van zwemmogelijkheden voor 'specifieke groepen' (lees: lucratievere groepen). Met zwempakjes, duikbrillen en een zwembadje op de markt luidden SP'ers in Goor daarop een actieweek in voor het behoud van het recreatieve zwemmen. Daarna postten ze in het sportfondsenbad waar ze enquêtes uitdeelden die ter plekke

ingevuld werden. Hannie Woestenenk: 'Uit de enquête bleek dat de meeste mensen onze bezorgdheid over het recreatief zwemmen delen. De mensen reageerden heel enthousiast en bijna iedereen wilde meewerken aan de enquête; zodoende hebben heel wat zwemmers kunnen bereiken.' De resultaten worden momenteel uitgewerkt en ook wordt bekeken hoe de enquête uitgebreid kan worden naar mensen die nu niet gaan zwemmen.

Bliksemactie voor entreevrijhouden recreatiegebied slaat enorm aan

De afdeling Boxmeer heeft een bliksemactie gehouden rond recreatiegebied 't Schaartven in Overloon. De exploitant van het gebied wil hekken plaatsen en entree gaan heffen. In tegenstelling tot de gemeente – die er wel wat in ziet uit het oogpunt van vandalismebestrijding – wil de SP daar niets van weten. 'Vandalisme kun je ook bestrijden met extra controle. Een hek hindert de dieren en entreeheffing hin-

dert de mensen.' Van de circa 2.500 razendsnel verspreide protestkaarten kwamen er binnen één weekend al 200 terug. Een handtekeningactie van de bewoners zelf kon ook op veel steun rekenen. De verantwoordelijke Boxmeerse wethouder liet in een regionale krant weten verast te zijn door het massale protest. Volgens hem zal het standpunt van de gemeenteraad hier zeker door beïnvloed worden.

De stelling

Oppassen voor Belgische toestanden

Ik ben het volstrekt oneens met de stelling dat de welstandscommissies zich bezig houden met betutteling. Indien de bevoegdheden van de commissie worden ingeperkt, moet men vrezen voor zogeheten Belgische toestanden. In de Maastrichtse binnenstad is bijvoorbeeld duidelijk te zien wat het strengste reclamebeleid van Nederland oplevert. Ander voorbeeld: in de straat waar de bestaande dakkapellen op aan een geschakelde huizen een prachtig ritme vormen, kan de kwaliteit van het straatbeeld ernstig worden aangetast wanneer één zo'n dakkapel wordt uitgebreid. Hiermee wil ik overigens niet zeggen dat dit per definitie zo is. Op tal van plaatsen is te zien dat eigentijdse architectuur naadloos kan aansluiten op historische bebouwing. De samenstelling van welstandscommissies is in veel gevallen misschien wat eenzijdig. Landelijk zou wat dit betreft het beleid van de gemeente Roermond als voorbeeld kunnen dienen. Roermond heeft de welstandscommissie en de monumentencommissie samengevoegd tot de *commis-*

sie voor de ruimtelijke kwaliteitszorg en uitgebreid met een beeldend kunstenaar en een landschapsarchitect als ledendes-kundigen.

Jef Roeselers
Maastricht

Met de huidige welstandscommissies vraag je om problemen

Met de stelling ben ik het eens om reden dat:

- Welstandscommissies in elke plaats bouwsels hebben goedgekeurd waarvan je zegt *'hoe heeft dat ooit door welstand kunnen komen?'* Zo vraag je om procedures en planschadeclaims.
- Welstandscommissies uit praktiserende architecten bestaan die het werk van hun collegae-architecten moeten beoordelen en – onvermijdelijk – hun persoonlijke voorkeuren laten meespelen. Zo vraag je om problemen.
- Welstandscommissies inderdaad vaak betuttelend bezig zijn en te veel op de stoel van de ontwerper zitten. Zo vraag je om spanning tussen vakbroeders onderling.
- Welstandscommissies – althans in Leerdam – bouwplannen moeten beoordelen zonder beleidsnota met duidelijke welstandscriteria als basis. Zo vraag je om willekeur.
- Welstandscommissies zich soms door ambtenaren laten gebruiken als instrument om bouwplannen te laten stranden die ingediend zijn door hen onwelgevallige ontwikkelaars of architecten.
- Welstandscommissies gemeenten adviseren door middel

van min of meer verplichtende 'architectenlijstjes'. (Inmiddels gewraakt door Nma en staatssecretaris Remkes.)

- In de architectuur een tendens gaande is naar het zogenaamde 'wilde bouwen'. Dit vraagt om een flexibeler ruimtelijk beleid.

Gemeenten worden straks verplicht in hun bouwverordening duidelijke welstandscriteria op te nemen. Gemeenten zouden, in navolging van het voorstel in de discussienota 'Op weg naar een nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening' ook de welstandscriteria op hun internetsite moeten zetten. Zodat ze voor iedereen te allen tijde in te zien zijn.

Voor de welstandscommissie zie ik in de toekomst een toezichthoudende / controlerende taak weggelegd. Daar waar vele kleinere verbouwingen straks vrijgegeven worden, zou ik de welstandscommissie – bestaande uit onafhankelijke (burger)leden – een periodieke handhavingcontrole willen laten doen om erop toe te zien dat het straat- en stadsbeeld niet gaat verrommelen door al te gewaagde bouwsels.

Ina Meydam
Leerdam

De welstandscommissies houden zich bezig met betutteling. Het is hard nodig dat hun bevoegdheden ingeperkt worden.'

De volgende

De Spanning-stelling van april luidt: 'Burgemeester Steklenburg van Tilburg wil het mogelijk maken dat coffeeshops legaal, via de voordeur, bevoorraad worden. Dat is een verstandig voorstel.'

Graag een heldere en korte reacties vóór 6 april.

Over de stelling van mei kun je vast nadenken:

'De landelijke overheid kiest voor lastenverlichting in plaats van investeren in nuttige maatschappelijke zaken. Het is goed dat gemeenten hier tegenwicht aan bieden door de OZB te verhogen en de opbrengst te investeren in de lokale samenleving.'

WERKGROEP EN PARTIJRAAD
VULLEN VISIE OP GENETISCHE
MANIPULATIE NADER IN

Niet alles wat kán, moet ook mogen

'Patenten op (vormen van) leven moeten worden afgewezen. Hetzelfde geldt voor genetische manipulatie, tenzij gegarandeerd kan worden dat er geen blijvende schade wordt aangericht'.

Deze tekst liet het negende congres van de SP op 18 december 1999 vastleggen in het beginselprogramma van de partij *Heel de Mens*. Het congres zei er meteen bij dat de discussie hiermee niet beëindigd was. Integendeel. Besloten werd dat er een nadere uitwerking van deze stelling moest komen in een notitie die breed in de partij besproken kan worden. Die notitie is er inmiddels, opgesteld door een speciaal daarvoor gevormde werkgroep, en ze is besproken op de Partijraad van 11 maart. In *Spanning* een samenvatting van de notitie, van de conclusies van de werkgroep en van de discussie in de Partijraad.

Bij genetische manipulatie worden veranderingen aangebracht in het genetisch materiaal (DNA) van een organisme. Dat gebeurt door het inbrengen, weghalen of wijzigen van een gen, dat wil zeggen van een drager van erfelijke eigenschappen. Genetische manipulatie wordt, met name door degenen die er zakelijk belang bij hebben, gepresenteerd als een oplossing van welhaast alle menselijke problemen. Wie zich zorgen maakt over ongelijkheid en menselijk lijden, krijgt de belofte dat de hongerigen gevoed zullen worden met genetisch gemanipuleerde gewassen die ongekende opbrengsten mogelijk maken. Wie begaan is met het milieu krijgt te horen dat genetisch gemanipuleerde micro-organismen giftige verontreini-

ging en zware metalen kunnen opruimen zonder negatieve neveneffecten. Wie voelt voor duurzame landbouw wordt verteld dat met genetische manipulatie een milieuvriendelijker teelt mogelijk is met minder of geen pesticiden, kunstmest en dergelijke. En wie zich zorgen maakt over ziekte en dood, krijgt de belofte van medicijnen tegen alle kwalen.

De praktijk is anders, concludeert de werkgroep. De fraaie beloften zijn vaak meer ingegeven door commerciële belangen dan door de werkelijkheid. Knutselen met de genen biedt – zeker in theorie, wellicht in de praktijk – nieuwe mogelijkheden op tal van terreinen. Maar het brengt ook grote en vaak onoverzienbare risico's met zich mee voor mens en milieu. Door alles wat kán ook te doen, kunnen we grote problemen berokstelligen: aantasting van de biodiversiteit, natuur- en voedselcatastrofes via ongecontroleerde uitzaaiing, overspringen van dier op mens van gevaarlijke ziektes, misbruik van inzicht in de toekomstige gezondheidssituatie van mensen en discriminatie op basis daarvan. De werkgroep begint haar conclusies dan ook met een herhaling van het standpunt dat het negen-

Werkgroep

De werkgroep die de notitie over genetische manipulatie opgesteld heeft, bestond uit Remi Poppe, Tweede-Kamerlid, Arda Gerkens, lid van het Partijbestuur, Ineke Palm en Krista van Velzen, medewerkers van het Politiek Team in Den Haag, Steve McGiffen, medewerker van het EU-team in Brussel, Karel Glastra van Loon en Niko Koffeman, verbonden aan het V-team van de SP en Tiny Kox, partijsecretaris.

de congres al had laten opnemen in *Heel de Mens*: 'Genetische manipulatie dient te worden afgewezen, tenzij gegarandeerd kan worden dat er geen blijvende schade wordt aangericht.'

De algemene conclusie vervolgt: 'En zelfs dan geldt dat niet alles wat kan, ook mag en moet. Steeds moet er een ethisch verantwoorde afweging

te worden gemaakt. Vastgelegd moet worden wat helemaal níet mag op het terrein van genetische manipulatie, en wat onder strikte voorwaarden wél mag.'

De werkgroep werkte deze algemene visie vervolgens uit voor een aantal vormen van genetische manipulatie en kwam per onderdeel tot de volgende conclusies.

Genetische manipulatie van landbouwgewassen HELEMAAL VERBIEDEN

De risico's van manipulatie van landbouwgewassen zijn letterlijk onvoorspelbaar en slechts extreme en dringende omstandigheden kunnen het nemen van dergelijke risico's rechtvaardigen. Die omstandigheden doen zich niet voor. Ook de honger in de wereld is geen argument om met de genen van landbouwgewassen te knoeien. Het feit dat mensen lijden aan honger is niet het resultaat van onvoldoende productie, maar van ongelijke distributie, verspilling in de rijke landen en gebrek aan politieke wil om dit probleem op te lossen.

Genetische manipulatie van micro-organismen AAN STRIKTE VOORWAARDEN BINDEN

Genetisch gemanipuleerde micro-organismen kunnen wellicht behulpzaam zijn bij het oplossen van acute milieuproblemen en in de gezondheidszorg. Gebruik van, en verder onderzoek naar deze toepassing dient dan ook te worden toegestaan – onder strikte voorwaarden en controle. Te denken valt bijvoorbeeld aan genetisch gemanipuleerde bacteriën die olievervuiling opruimen, waarna ze sterven omdat ze geen andere vorm van voeding kennen en zo elk risico geminimaliseerd is. Ook worden al geruime tijd genetisch gemanipuleerde micro-organismen gebruikt bij de productie van bijvoorbeeld insuline, antibiotica, hormonen en enzymen. Dit gebeurt in de veilig afgesloten omgeving van laboratoria. De vraag blijft echter of de veiligheid ooit volledig gegarandeerd worden; ieder genetisch gemanipuleerd materiaal draagt risico in zich. Daarom moet het gebruik ervan beperkt worden tot situaties waarin geen andere technieken gebruikt kunnen worden die we beter kennen en die veiliger zijn.

Gebruik transgene dieren NEE, TENZIJ

Genetische manipulatie van dieren dient bijna volledig te worden afgewezen. De enige uitzondering kan zijn genetische manipulatie van dieren ten behoeve van de gezondheidszorg. Dat kán voordelen opleveren bij het onderzoek naar nieuwe geneesmiddelen en naar de mogelijkheden van xenotransplantatie en genterapie. Toch moet gelden dat genetische manipulatie met dieren alleen toelaatbaar kan zijn bij belangrijke gezondheidsproblemen en als alternatieven ontbreken. Er moet dus steeds een nauwgezette afweging gemaakt worden tussen enerzijds het welzijn van en het respect voor het dier en anderzijds de ernst van de gezondheidsproblemen van mensen. Daarbij moet bedacht worden dat manipulatie van dieren kan leiden tot een volgende ongewenste fase in de exploitatie van dieren in de bio-industrie.

Genetische manipulatie voor geneesmiddelen AAN STRIKTE VOORWAARDEN BINDEN

Toepassing van gentechnologie voor de productie van geneesmiddelen kan naast risico's ook meetbare voordelen hebben. Indien gegarandeerd kan worden dat er geen blijvende schade wordt aangericht, wijzen we deze toepassingen niet op voorhand af. Via het manipuleren van micro-organismen worden nu al diverse geneesmiddelen geproduceerd, zoals insuline, groeihormoon, bloedstollingsremmers, antistoffen, enzymen en vaccins.

Xenotransplantatie UITKOMST BREDE MAATSCHAPPELIJKE DISCUSSIE AFWACHTEN

Xenotransplantatie is het transplanteren van materiaal (cellen, weefsel of organen) van een soort naar een andere. Gezien een reeks van argumenten – de risico's, de onvoorspelbare gevolgen als het mis gaat, het ontbreken van maatschappelijk draagvlak, het welzijn van het dier, enz. – moet er een wettelijk moratorium (een pas op de plaats) komen op klinisch onderzoek en proefdieronderzoek naar xenotransplantatie. Ook mag er geen klinische toepassing van plaatsvinden en moet de productie van transgene varkens gestopt worden.

Niet alles wat kán, moet ook mogen

Alleen fundamenteel onderzoek kan voortgezet worden, indien het plaatsvindt onder zeer strikte voorwaarden, onder toezicht van de overheid en met buitensluiting van elke commerciële druk. Dergelijk onderzoek levert namelijk informatie op die een breed nut kan hebben voor de gezondheidszorg en ook andere technieken vooruit kan helpen. Verder moet er een breed maatschappelijk debat komen over de (on)aanvaardbaarheid van xenotransplantatie, vergelijkbaar met de brede maatschappelijke discussie over kernenergie in de jaren tachtig.

Gentherapie: SOMS AANVAARDBAAR

Gentherapie is het vervangen van 'foute' genen bij de mens. Daarbij kan het gaan om het aanbrengen van veranderingen in voortplantingscellen. Dat heet *kiembaan-gentherapie* en is bijzonder riskant omdat veranderingen worden meegegeven aan toekomstige generaties.

Worden veranderingen aangebracht in het genetisch materiaal van lichaamscellen die niet met de voortplanting te maken hebben, dan spreekt men van *somatische gentherapie*. Deze veranderingen worden niet overgebracht op toekomstige generaties en brengen dus minder risico met zich mee.

Voor kiembaan-gentherapie moet een wettelijk verbod in de plaats komen van het vrijwillige moratorium dat nu geldt. Somatische gentherapie is aanvaardbaar als het gaat om bestrijding van erfelijke ziekten waarvoor geen andere effectieve en menswaardige behandelingsmethode bestaat. Voordat een dergelijke therapie mag plaatsvinden, moeten toezicht en toetsing gegarandeerd worden door een centrale commissie in het kader van de wet op medisch wetenschappelijk onderzoek, met strikte regels die ook ethische afwegingen inhouden.

Genetisch onderzoek bij voorspellende geneeskunde: ERG TERUGHOUDEND MEE ZIJN

Voorspellende geneeskunde – onderzoek naar erfelijke aandoeningen – is niets nieuws, maar krijgt via genetisch onderzoek wel een grote uitbreiding. Naast nieuwe mogelijkheden herbergt die ontwikkeling ook grote risico's, met name voor de solidariteit in de samenleving. Voorspellende geneeskunde mag dan ook alleen gebruikt worden in het belang van het individu en niet voor derden en alleen in het kader van medische doeleinden.

Risico's en commerciële belangen: een levensgevaarlijke combinatie

Met genetische manipulatie zijn enorme commerciële belangen gemoeid. Het gevolg daarvan is dat het veelal de kapitaalcrachtige concerns zijn die aan de touwtjes trekken. Zij passen niet alleen de nieuwe technieken toe, maar zij bepalen ook welk onderzoek plaatsvindt en zij betalen de wetenschappers die voorlichting moeten geven over de risico's. Onderzoeken naar de mogelijkheden van genetische manipulatie zijn vaak dermate kostbaar, dat momenteel sprake is van een volledige dominantie door het bedrijfsleven en een ondergeschikte rol voor de overheid. Tengevolge van het terugtreden van de overheid uit onderwijs en onderzoek kunnen ook universiteiten en andere onderzoekscentra geen onafhankelijkheid meer garanderen. Zij zijn vaak voor een groot deel afhankelijk van financiering door belanghebbende bedrijven.

In de landbouwsector zijn het de voedingsindustrie en chemische concerns als Monsanto en Shell die de patenten bezitten op nieuwe gentic-gewassen. Met verhalen dat bepaalde van die gewassen 'beter' zijn voor de Derde Wereld, dringen zij hun genetisch gemanipuleerde

oplossingen op en tasten ze de keuzevrijheid, de erfelijke variatie in gewassen en het recht op zelfbeschikking aan en vergroten ze de afhankelijkheid van multinationals. Om zich te verzekeren van een genetische 'voorraad' wordt daarnaast de genenvoorraad van delen van oerbossen (zoals tropische regenwouden) contractueel vastgelegd als 'eigendom' van deze bedrijven. Zo komen grote delen van 'het leven' gaandeweg in het privaat bezit van het bedrijfsleven.

Ook bij gentherapie is de technologie voor een fors deel in handen van de multinationals. De Gezondheidsraad zegt hierover: 'Met de ontwikkeling van gentherapie zijn enorme bedragen gemoeid. Naar verwachting zal het zonder investering van het bedrijfsleven moeilijk zijn gentherapie van de grond te krijgen. De keerzijde daarvan is dat de economische overwegingen de richting van gentherapie onderzoek bepalen. Het wordt nu al duidelijk dat het aantrekkelijker is het onderzoek te richten op kanker en hart- en vaatziekten dan op zeldzame erfelijke afwijkingen. Als het uitsluitend aan de markt wordt overgelaten, is het twijfelachtig of patiënten met weinig voorkomende aandoeningen van gentherapie zullen profiteren.'

Vanuit de commerciële belangen blijkt het de industrie soms eerder om 'patenten' dan om 'patiënten' blijkt te gaan.

Bij xenotransplantatie ligt het al niet anders. De wetenschappelijke kennis en techniek zijn grotendeels in handen van enkele machtige farmaceutische bedrijven, die trachten een zo groot mogelijk aandeel te verwerven in de potentiële markt voor dierenorganen én voor de afweeronderdrukkende geneesmiddelen. Zo bezit Novartis, een van de grootste farmaceu-

tische concerns ter wereld, zowel het bedrijf Imutran dat transgene varkens 'maakt' als het octrooi op de noodzakelijke afweeroonderdrukkende middelen.

Een commercieel aspect speelt ook bij het voorspellend onderzoek. Verzekeraars kunnen in hun eigen belang gaan aandringen op de inzet van voorspellende geneeskunde, terwijl dat voor de betrokken persoon geen (gezondheids)doel dient. Dit is een ongewenste vorm van medicalisering. Een andere vorm van verdergaande medicalisering die kan ontstaan, is dat (jonge) mensen met genetische aanleg voor bepaalde ziekten, medicijnen voorgeschreven krijgen terwijl nog lang niet vaststaat of en wanneer die ziekten zich daadwerkelijk zullen manifesteren. In de VS werken veel onderzoekers op het gebied van genetica in privé-klinieken en bedrijven. De poliklinieken voor *genetic counseling* schieten als paddestoelen uit de grond. Die ontwikkelen vooral tests die commercieel interessant zijn. Zo biedt Myriad Genetics uit Salt Lake City een DNA-test voor erfelijke borstkanker aan. Voor 2400 gulden kan iedere vrouw vaststellen of ze drager is van een borstkankergene.

Alle toegestane onderzoek onder toezicht van de overheid

Hoe moet nu voorkomen worden dat de combinatie van commerciële belangen en riskante technieken tot ongelukken leidt? Voor een deel natuurlijk door de technieken helemaal te verbieden, zoals de werkgroep voorstelt bij landbouwgewassen. Op de terreinen waar genetische manipulatie niet op voorhand wordt afgewezen, omdat er naast risico's ook duidelijke voordelen zijn die niet op een

andere manier behaald kunnen worden, moet de greep van de commercie weggenomen worden. De werkgroep werkt dit uit in een aantal voorwaarden.

Alle onderzoek, voor zover toegestaan, moet plaatsvinden onder toezicht van de overheid en mag niet uit handen worden gegeven aan particuliere bedrijven of oncontroleerbare instituten. Daarom dient gezocht te worden naar een passende financieringsvorm, die rechtstreekse invloed van het bedrijfsleven uitsluit. Gedacht kan worden aan financiering van toegelaten onderzoek uit een onderzoeksfonds dat gevoed wordt door de overheid met bijdragen van het bedrijfsleven. In ruil voor bijdragen aan het fonds zouden bedrijven, onder strikte voorwaarden, gebruik kunnen maken van de verworven kennis en in licentie bepaalde producten vervaardigen.

Om te voorkomen dat onderzoekers en producenten het 'nee, tenzij-principe' dat nu geldt bij genetische manipulatie van dieren, te ruim interpreteren, moet de samenstelling van de toetsingscommissie die hierop toeziet ingrijpend gewijzigd worden. In de commissie moeten onafhankelijke deskundigen, onder wie ethici, tenminste de meerderheid te hebben. Als bedrijven toch op overtredingen worden betrappt, dienen ze op een 'zwarte lijst' te komen.

Vooraf instemming op de Partijraad

In de discussie op de Partijraad ontmoetten de notitie en de conclusies veel instemming. 'Een heel degelijk stuk', 'goed onderbouwd' en 'weloverwogen, goed genuanceerd' waren enkele van de kwalificaties die gebruikt werden. Voor zover er – naast een aantal verduidelijkende vragen – kritiek kwam, richtte die zich op enkele

tekstuele tekortkomingen, op de totale afwijzing van genetische manipulatie van landbouwgewassen en op de garantie die geëist wordt dat er geen blijvende schade aangericht mag worden. 'Zo'n garantie is niet te geven,' werd gesteld. En 'die zin betekent in feite een totale anti-houding.' In zijn antwoord namens de werkgroep wees Tiny Kox erop dat die voorwaarde door het congres bewust zó is vastgesteld, na een discussie waarin zowel gepleit werd voor een absoluut verbod als voor een soepelere opstelling. Bovendien, vervolgde hij 'moet je de voorwaarde uiteraard bekijken in de huidige context dat wil zeggen met de huidige kennis. En in de praktijk is er uitstekend mee te werken, zie bijvoorbeeld de visie op genetische manipulatie van micro-organismen.' Toegezegd werd dat de tekst van de notitie nog eens kritisch tegen het licht gehouden wordt, en waar nodig aangepast. Vervolgens werd de Partijraad gevraagd zich uit te spreken over de negen conclusies die de werkgroep getrokken heeft op de verschillende onderdelen. Allemaal werden ze aangenomen. Sommige unaniem, andere met een klein aantal stemmen tegen. En helemaal tot slot werd geconcludeerd dat de discussie hiermee niet geëindigd is, maar dat er nu wel een mening ligt van 'de SP' over de meest dringende vraagstukken rond genetische manipulatie. ●

Complete tekst

In dit artikel zijn de conclusies samengevat en zijn de belangrijkste overwegingen opgenomen. De volledige tekst van de notitie is op te vragen bij Jolanda Bottse of Marga Berendse op (010) 243 55 55.

Hoe goed onderbouwd is de Biesbosch-actie?

In de rondvraag werd de door de SP opgestarte actie tegen de gasboringen in de Biesbosch aan de orde gesteld. Is het standpunt om boren te verbieden wel voldoende onderbouwd? Of is gaswinning misschien juist goed voor de natuur in de Biesbosch en is het verzet ertegen gebaseerd op emoties? En waarom maken we ons niet druk om aantasting door de pleziervaart? Partijsecretaris Tiny Kox legde uit dat emoties bij dit soort zaken buitengewoon goed zijn. 'De Biesbosch is een nationaal park, één van de weinige gebieden waarvan we als samenleving zeggen *daar is de natuur zo waardevol dat ze echt beschermd moet worden*. Als de NAM dan met het plan komt dáár gas uit de grond te halen, is het een goede reactie als mensen zeggen *niet doen*. En dan is het onze taak om die emoties te bundelen en om te zetten in concreet protest. Daarin zijn we uitstekend geslaagd. We hebben een heel breed front bij elkaar gebracht achter de boodschap *ecologie boven economie*. En wat je dan niet moet doen als je overeenstemming hebt over één onderwerp, is andere punten erbij gaan halen.'

Afdelingsteam op reis door het land 'Alle afdelingen hebben behoefte aan nieuw kader'

'Van ongeveer 50 afdelingen hebben we inmiddels een jaarplan ontvangen,' vertelde Hans van Leeuwen van het Afdelings-team. 'Daaruit blijkt dat het congres vorig jaar een heel goed besluit heeft genomen met het instellen van die jaarplannen. Voor afdelingen is het uitermate nuttig om stil te staan bij vragen als *hoe gaat het, waar willen we heen, en hoe komen we daar?* Voor ons zijn jaarplannen daarnaast nuttig om de prioriteiten te bespreken in onze ronde langs alle afdelingen.' Voor algemene

conclusies is het volgens Van Leeuwen nog te vroeg. 'Wel is duidelijk dat alle afdelingen behoefte hebben aan nieuw kader en dat sommige afdelingen goed nagedacht hebben over de vraag *hoe vinden we dat?* Belangrijk is dat de afdelingen gaan brainstormen over hoe ze mensen die wat willen op een zinnige manier bij het werk betrekken, zonder ze meteen bestuurslid te maken.'
Ontbrekende jaarplannen moeten uiterlijk op 1 april ingeleverd zijn.

Hans van Leeuwen

'Oost-Timor zorgde voor radicalisering in Australië'

Gast op de Partijraad was Max Lane, internationaal secretaris van de Australische Democratische Socialistische Partij. De partij is klein in een groot land en moet in de politieke strijd opboksen tegen grote opposenten, zoals de conservatieven en de Labour-partij. Lane vergelijkt de situatie in zijn land met die in Nederland. 'Ook bij ons zijn de sociaal-democraten de afgelopen jaren sterk naar de liberalen toegegroeid. Het verschil is alleen dat ze bij ons in de oppositie zitten en in Nederland in de regering.' Dat en het districtenstelsel maken het moeilijk voor de DSP in het nationale parlement te komen.

Daarvoor heb je een minimale kiezersaanhang van pakweg 8 procent nodig. Die aanhang is er nog niet maar met haar buitenparlementaire acties trekt de partij wel de aandacht. Inspirend daarbij is volgens Lane het grote aantal jonge mensen dat zijn partij weet te vinden. 'Tachtig procent van ons kader is jonger dan 25 jaar.' Een belangrijk thema in de Australische politiek is de situatie in de buurlanden Indonesië en Oost-Timor. De DSP draagt daar haar steentje aan bij. Lane: 'Australië heeft vanaf de jaren zeventig op grote schaal geïnvesteerd in Indonesië en daarbij steeds het Suhar-

to-regime gesteund. Dat zorgde in toenemende mate voor verzet onder de bevolking en dat verzet is tijdens de Oost-Timorcrisis van vorig jaar tot een uitbarsting gekomen. Australië is toen geradicaliseerd. In veel steden zijn demonstraties georganiseerd, meestal door de DSP. In de grootste protesttocht liepen 50.000 mensen mee. Als de regering haar beleid niet had gewijzigd, waren er nog veel grotere demonstraties gekomen.' De DSP steunt de Democratische Volkspartij van Indonesië (die ook van de SP een helpende hand bij de opbouw van de organisatie heeft gekregen).

Laat de *gemeenteraad* de *burgemeester* kiezen

Tégen een benoemde en vóór een gekozen burgemeester. Dat oordeel velde de Partijraad in haar vergadering van januari. In vervolg daarop sprak de Partijraad zich nu uit over de wijze waarop de burgemeester het beste gekozen kan worden. Een overgrote meerderheid stemde in met het advies van de werkgroep Democratie om de burgemeester door en uit de gemeenteraad te laten kiezen, zoals dat nu ook al gebeurt met wethouders. Zo'n verkiezing is beter dan een rechtstreekse verkiezing door de bevolking omdat er dan naast de gemeenteraad een andere rechtstreeks gelegitimeerde macht komt. Dat tást de positie van de gemeenteraad aan, terwijl de SP juist een zo sterk mogelijke raad wil. In het voorstel van de werkgroep Democratie is de burgemeester een soort 'eerste wethouder'. Hij/zij hoeft niet per definitie de lijsttrekker te zijn van de grootste partij. Dit systeem is in meerdere Europese landen de praktijk en heeft volgens de werkgroep twee duidelijke voordelen. Het versterkt het monisme (het systeem waar de raad het hoogste niveau is. Zie Spanning 1, 2000), en het versterkt de band van het gemeentebestuur met de lokale kiezers. Het héle bestuur komt immers voort uit de verkiezingen. Ook de burgemeester wordt gekozen als volksvertegenwoordiger.

De Partijraad onderschreef in grote meerderheid de conclusie. Enkele leden zagen echter meer nadelen dan voordelen en pleitten voor een rechtstreeks door de bevolking gekozen burgemeester. 'Als de raad kiest, zal in de praktijk de grootste partij de burgemeester leveren en dat hoeft niet de beste te zijn. Niet de kwaliteit zal de doorslag geven, maar de politieke macht.' Ook werd erop gewezen dat de SP wel voor het monisme kan zijn, maar dat de praktijk waarschijnlijk dualistisch zal worden, gezien de voorstellen van de staatscommissie-Elzinga. In die voorstellen komt naast het besturende college van burgemeester en wethouders de controlerende gemeenteraad. Wethouders kunnen ook van buiten de gemeenteraad aangehouden worden. 'In een dualistisch stelsel ga je met een burgemeester die door de raad gekozen wordt, juist de verkeerde kant op.' Tweede-Kamerlid Agnes Kant reageerde namens de werkgroep en erkende de juistheid van deze laatste opmerking. 'In een dualistisch systeem willen wij niet dat de burgemeester een politieke macht krijgt. Daarin is de beste oplossing dat de burgemeester rechtstreeks gekozen wordt, en een representatieve vertrouwensfunctie krijgt. Maar vooralsnog

blijven wij ijveren voor behoud en verbetering van het monisme op lokaal niveau.'

Met vijf stemmen tegen stemde de Partijraad in met de conclusie die de werkgroep als volgt formuleerde: *de SP is voor een burgemeester die, net als de wethouders, als volksvertegenwoordiger bij de gemeenteraadsverkiezingen rechtstreeks wordt gekozen, en door de gemeenteraad vervolgens wordt aangewezen als leider van het gemeentebestuur.* De kanttekening die erbij gemaakt dient te worden, is dat deze voorkeur gekoppeld is aan een monistisch bestuursmodel. Wordt het monisme afgeschaft en het dualisme ingevoerd op lokaal niveau – zoals de commissie-Elzinga bepleit – dán ligt het meer voor de hand de burgemeester rechtstreeks door de bevolking te laten kiezen en hem geen politieke macht te geven.

Jan de Wit

Op advies van de commissie Afdelingen nam de Partijraad de volgende beslissingen:

- In juni wordt definitief besloten over deelname van de afdeling Venlo aan de herindelingsverkiezingen van eind dit jaar. Voorwaarde voor deelname is dat de afdeling de komende maanden werkt aan versterking van de organisatie.
- Apeldoorn wordt voorlopig geen afdeling in oprichting.
- Gorssel en Epse vallen voortaan onder de afdeling Deventer, de afdeling Leerdam valt voortaan onder het district Zuid-Holland-zuid en Nootdorp komt bij de afdeling Zoetermeer.
- De tussenstand bij de uitvoering van het congresbesluit om alle SP-panden toegankelijk te maken voor gehandicapten is als volgt: drie panden zijn helemaal in orde, aan dertien wordt gewerkt, en acht panden zijn niet aan te passen. De afdelingen waar die panden staan, zullen voor openbare vergaderingen moe-

partijraad kort

ten uitwijken naar andere zalen. Marga van Broekhoven, die het overzicht presenteerde, verwacht in juni te kunnen melden dat alle panden die aangepast kunnen worden, ook aangepast zijn.

● Partijraadvoorzitter Jan de Wit deelde mee dat de SP inmiddels eigenaar geworden is van een stukje Bulderbos. Daarmee is uitvoering gegeven aan een hiertoe strekkende motie van het negende congres in december vorig jaar.

● De Partijraad stemde in met enkele technische wijzigingen van het huishoudelijk reglement van de SP. De wijzigingen waren nodig geworden door de technische aanpassing van de statuten waartoe de Partijraad eerder al besloten had, op aanwijzing van de notaris.

Zie internet

Binnenhof

Koppelingswet laat gemeenten met de brokken zitten

Door de Koppelingswet en het aangescherpte vreemdelingenbeleid komen steeds meer illegalen op straat te staan. Maar wat moet je als je een uitgeprocedeerd gezin aantreft in de kou? Voor dergelijke dilemma's zien gemeenten, centra voor dak- en thuislozen en opvanghuizen voor vrouwen zich in toenemende mate gesteld. De Koppelingswet, ingevoerd op 1 juli 1998, stelt de aanspraak van voorzieningen afhankelijk van een legale verblijfsstatus. Bij invoer van deze wet verloren daardoor enkele duizenden 'witte illegalen' hun uitkering of kinderbijslag. Een ander gevolg was het verlies van de legale status als 'vreemdeling' wanneer de Nederlandse partner binnen drie jaar na het huwelijk de relatie verbreekt. Dit dupeert meestal vrouwen, die op straat komen te staan – vaak met kinderen. Bij uitgeprocedeerde asielzoekers ligt het iets anders. Als zij meewerkten aan hun uitzetting, werden ze voorheen opgevangen tot die uitzetting mogelijk was. Dat is nu niet meer zo. 'Wij voorspelden al dat het verlaten van dit *meewerkcriterium* veel mensen op straat zou doen belanden,' zegt fractiemedewerker Justitie Freek Ingen Housz. 'Vervolgens zie je gemeenten en ook kerkelijke opvangcentra voor schrijnende gevallen toch opvang bieden. Maar het gevolg daarvan is, dat de opvang verstopt raakt.' Hoe moeten gemeenten omgaan met dat probleem? Ingen Housz: 'Niet alle uitgeprocedeerden kunnen uitgezet worden. Duidelijk is dat de huidige aanpak van het Rijk daardoor tot mensonwaardige toestanden leidt. Je kunt niet asielverzoeken afwijzen en dan net doen of de mensen niet meer bestaan. Wat gemeenten in de huidige situatie het beste kunnen doen, is pleiten voor ruimere mogelijkheden om in schrijnende situaties te helpen. Er is nu een *koppelingsfonds* voor

noodzakelijke medische hulp aan illegalen. Dat zou bijvoorbeeld uitgebreid kunnen worden met een fonds voor opvangkosten, zodat niet de gemeenten, maar het Rijk de rekening betaalt van zijn eigen falend beleid. Gemeenten zouden hiervoor één front moeten vormen – en wellicht kunnen SP-raadsfracties ze daartoe aanzetten'.

Info: Freek Ingen Housz: (070) 318 28 09 of Ineke Palm: (070) 318 38 06

Beoordeling bouwaanvraag deugt van geen kanten

Remi Poppe wil dat staatssecretaris Remkes van Volkshuisvesting samen met de VNG een model-legestabel opstelt voor bouwvergunningen. Ook moet er een instructie komen voor het uniform en zorgvuldig afhandelen van bouwaanvragen. Dit voorstel doet Poppe nadat een enquête van het tijdschrift Cobouw en een promotieonderzoek aangaven dat er nogal wat mankeert aan de afhandeling van bouwaanvragen.

'Wie wat wil bouwen, hoe groot of klein ook, moet een bouwvergunning aanvragen,' zegt Paulus Jansen, medewerker Volkshuisvesting van de Kamerfractie. 'De gemeente toetst die aanvraag aan bijvoorbeeld het bestemmingplan en welstandseisen. Vaak deugt die toetsing niet of moet de aanvrager leges betalen die in geen verhouding staan tot het werk. Leges moeten kostendekkend zijn, maar lopen soms op tot duizend gulden per uur.' Jansen verwacht dat het onderwerp voor het zomerreces door de Kamer wordt behandeld. In tussentijd kunnen SP-afdelingen er alert op zijn, en nagaan hoe het in hun gemeente is gesteld.

info: Paulus Jansen: (070) 318 38 02

kort Haags

Over het plotselinge vertrek van Peper stelde de SP-fractie op dezelfde dag vast: 'Enige conclusie die overblijft: Peper heeft voor kennis, en weet dus waar de commissie vrijdag mee komt, heeft zelf geconcludeerd dat hij geen adequate verdediging heeft, en heeft daarom voor de enig resterende oplossing gekozen.' Andere zaken die de aandacht kregen van de fractie waren:

- De komst van een privé-basisschool in het Groningse Noordbroek (schriftelijke vragen)
- De vrijlating van oud-dictator Pinochet (verklaring)
- De besteding van de belastingmeevaller van 10 miljard (inbreng Kamerdebat)
- De opening van een luxe tehuis voor vermogende demente bejaarden (schriftelijke vragen)
- De uitspraak van de Raad van State over de sluiting van de kerncentrale in Borssele (verklaring)
- De overschrijding door (inmiddels oud-)minister Peper van het maximaal toegestane bedrag voor zijn dienstauto (schriftelijke vragen)
- De opening van een bedrijvenpoli voor werknemers met rugklachten in Hengelo (schriftelijke vragen)
- Het aanbieden van medicijnen via Internet (schriftelijke vragen)
- De consumptie van melk van zieke koeien, die gevaar kan opleveren voor de gezondheid (schriftelijke vragen)
- De mogelijkheid van Justitie om na te gaan waar de eigenaar van een mobiele telefoon zich bevond (schriftelijke vragen)
- De bevoordeling van captains of industry, politici en andere VIP's door verzekeraars (schriftelijke vragen)

Informatie over deze onderwerpen is te vinden op www.sp.nl en bij de betreffende fractiemedewerker. Wie dat is, kun je navragen op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44.

Recent geweld illustreert failliet NAVO-oplossing

Een jaar na de oorlog is de vrede nog ver weg in Kosovo

Johan van den Hout

Kosovska Mitrovica, een stad in het noorden van Kosovo bij de grens met Servië, is de laatste weken prominent in het nieuws. En terecht, want hier wordt een belangrijk deel van het Kosovo-probleem in een notendop duidelijk. De berichtgeving is echter

veelal gericht op de incidenten en minder op de analyse. In *Spanning* probeert buitenlandmedewerker Johan van den Hout van het P-team daar wat aan te doen met dit verhaal.

Mitrovica wordt gescheiden door een rivier waarvan ten noorden vooral Serviërs wonen en ten zuiden Albanen. De brug tussen beide delen is al maandenlang toneel van strijd. Albanen eisen toegang tot het noorden, waar een deel van hen oorspronkelijk vandaan komt. De Serviërs, bang voor aanslagen, verzetten zich hiertegen. Onlangs raakten 13 Franse KFOR-soldaten en tientallen burgers gewond toen tijdens een demonstratie enkele handgranaten werden geworpen. De eerste conclusie ligt voor de hand. Als Mitrovica model staat voor Kosovo, dan is de multi-etnische, democratische samenleving – het politieke doel van de NAVO-oorlog – definitief failliet. Het slechts symbolisch ontwapende UCK heeft geenszins afstand genomen van haar politieke eis voor een onafhankelijk Kosovo.

Vorig jaar al lieten Albanese commandanten weten desnoods tegen de NAVO te zullen vechten om dat te bereiken. Na de Serviërs beschouwen nu ook de Albanen de NAVO als een bezettingsmacht. De spanningen in Mitrovica zijn overigens niet recent ontstaan. Al in juni (twee weken na het beëindigen van de oorlog) had KFOR grote moeite een grote groep Albanen te verhinderen Noord-Mitrovica binnen te trekken.

Dat KFOR niet in staat is gebleken een einde te maken aan de gewelddadigheden, tekent het failliet van de ambitie om met militaire middelen vrede af te dwingen. Maar in plaats van dit in te zien, beperkt de NAVO zich ertoe Milosevic alle schuld van de spanningen in de schoenen te schuiven. En wellicht hebben zowel Servië als het

UCK – ieder met hun eigen motieven – baat bij onrust in het gebied, maar dat is dan toch vooral de realiteit waarin geopereerd moet worden. Albanese rebellen stoken het nationalistische vuurtje op in overwegend Albanese dorpen vlak over de grens in Servië; een tactiek die herinnert aan de herfst van 1998 in Kosovo. Servië reageert vooralsnog terughoudend maar stuurt (althans volgens de NAVO) wel al extra troepen naar het gebied. Het ziet er dus niet naar uit dat de problemen snel opgelost zullen worden. Integendeel, een escalatie naar Servië dreigt. Daarnaast tekent zich ook steeds scherper een tegenstelling af tussen de VS en de Europese NAVO-leden. Amerika doet er alles aan de Europeanen als incompetent af te schilderen en gebruikt daarbij de omstandigheid dat Mitrovica in de zone ligt waar Frankrijk het comman-

do voert. In de discussie over een eigen Europese defensie vreest de VS voor het verlies van haar hegemonie over veiligheidsvraagstukken in Europa en de rol van de NAVO hierin.

De VN – die met haar politiemacht eigenlijk verantwoordelijk is voor rust en orde in Mitrovica – wordt voor de zoveelste maal gemarginaliseerd. Van de beloofde 5000 politieagenten zijn er nog maar 2000 in Kosovo gestationeerd. Nederland levert om precies te zijn één agent aan de VN-macht in Kosovo. Met zo'n gebrek aan middelen kan de VN haar opdracht niet waarmaken en wordt ze daarmee – na het passeren van de Veiligheidsraad bij de oorlog van vorig jaar – voor de tweede maal opzij geschoven en eveneens als incompetent afgeschilderd.

Mitrovica is de 'hot spot' in Kosovo. Van alle betrokken partijen liggen hier de zenuwen open. Wat steeds 'de' internationale gemeenschap heet, is een coalitie van verschillende landen met verschillende agenda's. Ook de ambities van Servië en het UCK zijn door de oorlog niet per se veranderd. Mitrovica is al met al een toetssteen van waar verschillende wegen naar verschillende mislukkingen kunnen leiden.

De laatste oorlog

De laatste oorlog heet het boek dat Jan Marijnissen en Karel Glasstra van Loon geschreven hebben over de oorlog van 1999 in Kosovo. Het boek bevat de weerslag van gesprekken met onder andere Lord Carrington, Rob de Wijk, Noam Chomsky en Hans van den Broek en een essay van de schrijvers. Het ligt in de boekwinkels vanaf 25 april en kost f 29,90.

Wat moet je met stedenbanden en hulp aan het buitenland?

SP-afdelingen houden zich in de regel bezig met 'binnenlandse zaken'. Toch dienen zich in gemeenteraden ook wel eens buitenlandse kwesties aan. Hoe ga je daarmee om? Hoe kom je tot standpunten over buitenlandse hulp en stedenbanden? Volgens P-teammedewerker Johan van den Hout is er geen vast stramien voor: 'Het hangt af van de situatie en de omstandigheden.'

De Rotterdamse SP-fractievoorzitter Chris van Heumen haalde zich onlangs de woede op de hals van burgemeester Opstelten toen hij tegen het voorstel pleitte om een miljoen gulden vrij te maken voor de bouw van een school in Gölcük, een Turkse stad die zwaar werd getroffen door de aardbeving van vorig jaar. Opstelten noemde het SP-bezwaar 'zeer ernstig conservatief' en 'gedateerd'. Ook de andere Rotterdamse partijen namen de SP deze tegenstem niet in dank af. 'In geval van nood leer je je vrienden kennen,' schamperde een CDA'er. Onbegrip alom dus.

Waarom koos Van Heumen in een ogenschijnlijk voor de hand liggende kwestie de moeilijke weg? 'Dit is niet de moeilijke weg,' vindt Van Heumen. 'Dit is de zuivere weg. Kijk, er is een groot verschil tussen ontwikkelingshulp en noodhulp. Die school in Turkije neigt naar ontwikkelingshulp en daarom hebben wij tegen gestemd. Een gemeente moet niet de pretentie hebben om op eigen houtje aan ontwikkelingshulp te doen. Er komt zoveel bij kijken; de gemeente is daar gewoon helemaal niet

op toegerust. Bovendien zijn gemeenten niet opgericht om jaarlijks miljoenen uit te trekken voor ontwikkelingshulp. Ontwikkelingshulp is een zaak van de rijksoverheid; daar is indertijd zelfs een speciaal ministerie voor opgericht. Sinds wanneer moeten gemeenten en zelfs deelgemeenten zich ermee bezig houden?'

Ook voorstellen voor respectievelijk een renteloze lening van een miljoen voor een woningbouwproject in Zuid-Afrika en onderwijs hulp voor Sint-Maarten werden door de Rotterdamse SP om genoemde redenen afgewezen. 'Als de gemeente dan zo nodig aan ontwikkelingshulp wil doen, dan moeten er ook criteria voor komen. Waaraan moeten projecten voldoen en wie beoordeelt dat? En hoe worden de uitgaven gecontroleerd? Want het gaat wel allemaal om belastinggeld,' aldus Van Heumen.

Ook Yorick Haan van de Schiedamse SP vindt ontwikkelingshulp geen taak voor de gemeente. Wel erkent hij, dat de ophef in Rotterdam op een heel ongunstig moment komt. 'Als je nu over Turkije begint, dan komt dat helaas heel rot over. Dat is jammer. Wij deden tijdens de begrotingsdebatten van 1998 een voorstel om de vaste post voor ontwikkelingshulp te schrappen, omdat die post toch niet benut werd. Het voorstel werd door het college overgenomen, zodat de discussie over ontwikkelingshulp in Schiedam gewoon niet aan de orde is.' Is steun aan het buitenland voor een gemeente dan helemaal uit den boze. Zo nee, wanneer moeten SP-fracties dergelijke initiatieven steunen en wanneer niet? Johan van den Hout – fractievoorzitter in Tilburg en buitenlandmedewerker van de Kamerfractie – vindt dat ontwikkelings- c.q. noodhulp door een gemeente grofweg alleen gesteund

moet worden als dit de wil van de bevolking is. 'Als de bevolking het wil, dan moet je dat ook honoreren, zeker in het geval van noodhulp. Anders ontbreekt vaak het draagvlak voor zo'n initiatief.' Toen Rotterdam onlangs overwoog om 30.000 gulden te geven voor de bouw van een school in India, stemde de SP wél voor. Hierbij ging het om een initiatief van Rotterdamse Hindoestanen. Zij hadden 27.000 gulden voor de school ingezameld en hadden de gemeente gevraagd om ook een kleine bijdrage te leveren. 'Dat vind ik een heel andere situatie dan bij die school in Turkije,' legt Chris van Heumen uit. 'Hier ging het echt om een initiatief uit de samenleving, terwijl het bij die Turkse school toch allemaal was aangezwengeld door de

land en Japan toch landen uit de 'Eerste Wereld' zijn. Zeist is een rijke gemeente, dus waarom geen partnership met een plaats of stad in een arm land? Ik heb dus voorgesteld om de mogelijkheden voor stedenbanden in bijvoorbeeld Azië en Afrika te onderzoeken. Daar zijn ze mee aan de slag gegaan.' Ook dook De Jong in de achtergronden van de keuze voor Schotland en Japan. 'Het bleek dat er een uitwisselingsprogramma met een school in Japan was en dat 'de burgemeester er al een keer geweest was'. Schotland was zogenaamd interessant vanwege het feit dat het Lockerbie-proces in Kamp Zeist plaatsvindt. Familieleden van betrokkenen bij die vliegcrash komen wel eens naar Zeist en daarom is het blijkbaar gewenst om 'de banden

gemeente. Dát is het verschil. Bovendien ging het om een kleine bijdrage.' Ook stemde de Rotterdamse SP stemde vlak na de aardbeving in met een voorstel van B & W om een miljoen over te maken voor de slachtoffers. En onlangs stelde Van Heumen voor om een bijdrage ter beschikking te stellen aan organisaties die helpen in Mozambique. 'Dit zijn humanitaire rampen waar acute noodhulp nodig is. Noodhulp hier is een uiting van solidariteit met de mensen daar. Zulke initiatieven worden bovendien ook door de lokale bevolking gedragen.' In Zoetermeer liep de SP afgelopen najaar voorop in een inzamelingsactie voor de slachtoffers van de Turkse aardbeving. De actie, die was gestart door het Turkse SP-raadslid Havva Çinar, bracht 89.000 gulden op en werd gesteund door bedrijfsleven en alle politieke partijen.

Stedenbanden meestal opgezet met verkeerde redenen

Stellen Van den Hout en Van Heumen 'noodhulp' en 'draagvlak onder de plaatselijke bevolking' min of meer als voorwaarde voor gemeentelijke deelname in buitenlandse kwesties, heel wat Nederlandse gemeenten denk daar anders over. Volgens Chris van Heumen komt het idee van gemeenten dat zij aan ontwikkelingshulp moeten doen 'tot uiting in de ongebreidelde groei van het aantal zustersteden en samenwerkingsverbanden'. De gemeente Zeist deed zo'n driekwart jaar geleden een voorstel om onderzoek te laten doen naar samenwerkingsverbanden met plaatsen in Schotland en Japan. Op zich een onschuldig voorstel. Toch stemde de SP tegen. Fractievoorzitter Jeannette de Jong: 'Ik vond het voorstel onzin, omdat Schot-

land met Schotland' aan te trekken. Maar de voorstellen kwamen helemaal niet van de raad. De burgemeester heeft die plaatsen zelf uitgekozen. Pure egotripperij dus,' aldus De Jong.

Volgens Johan van den Hout zijn stedenbanden niet *per definitie* verkeerd. 'Als een stedenband als het ware in ons politieke straatje komt, is er wat voor te zeggen. In de tachtiger jaren zag je bijvoorbeeld dat er na de socialistische revolutie banden met Nicaragua werden aangeknoopt. Maar toen het land daarna een uiterst rechtse regering kreeg, werden die banden niet afgebroken en dat is natuurlijk een kwalijke zaak. Zo'n stedenband is niet meer wenselijk.' In Groningen stelde GroenLinks onlangs voor de stedenband met het Oostenrijkse Graz op te zeggen, vanwege de regeringsdeelname van de FPÖ. De SP-fractie steunde dat voorstel niet. Fractievoorzitter Peter Verschuren: 'Wij hadden eerder al voorgesteld om het aantal stedenbanden fors te saneren. Maar om nu aan de bevolking van Graz het signaal af te geven *wij willen niets meer met jullie te maken hebben*, leek ons verkeerd. Beter is het om – nu de stedenband er toch is – hem te gebruiken om blijk te geven van onze verontrusting over de ontwikkelingen in Oostenrijk. Blijkt dat daar totaal geen begrip voor is, dan kunnen we altijd nog de relatie opzeggen.' Van den Hout: 'Er is geen vast stramien aan te geven voor hoe een raadsfractie zich tegenover partnersteden moet opstellen. Wel adviseer ik om in ieder geval goed te kijken welk doel de stedenband dient. Als hij vooral interessant is voor het bedrijfsleven en voor de initiatiefnemende wethouder of burgemeester zelf, dan zal het voor de hand liggen dan de SP-fractie ervoor bedankt.' ●

Reactie? Graag!

Ben je van mening dat een Nederlandse gemeente wel een taak heeft om een school te helpen bouwen in Turkije? Of vind je bijvoorbeeld dat de banden met Oostenrijkse steden wel nú doorgesneden moeten worden? Zet je visie kort en helder op papier, en stuur hem naar Spanning.

Fractie Altijd Tegen

Uit de notulen van de gemeenteraad van Tijenraan

Raadslid Zeurensen (fractie Altijd Tegen: AT) bleef op de gang wachten tot de voorzitter klaar was met het openingsgebed.

(...)

Wethouder Pietersen: 'Ik zei al...'

Hele raad, behalve Zeurensen in spreekkoor: 'Waarom een boulevard dwars door die wijk?'

Zeurensen (AT): 'Tegen!'

Van Waal (chr.dem.) 'Waartegen?'

Zeurensen (AT): 'Maakt niet uit.'

(...)

Wethouder Pietersen: 'In dat deel van Tijenraan komt nooit iets van de grond. Ze zijn er altijd tegen.'

Zeurensen (AT): 'Een wijk naar mijn hart.'

Voorzitter: 'Ik geloof dat we er vandaag niet uitkomen. Ik sluit de vergadering.'

Zeurensen (AT): 'Tegen!'

(SP-raadslid Willy Lourenssen uit Raalte blijft hardnekkig volhouden dat Tijenraan werkelijk bestaat en dat deze notulen dus 'heus echt waar' niet uit een Raaltense carnavalskrant komen en hem op de hak nemen. De redactie gelooft Willy niet.)

Nieuw wegwijsboekje, voorstellen-krant en ledenwerffolder in de maak

Bij de Tribune van mei komt er voor alle leden een nieuwe uitgave mee van het boekje 'Wegwijs in de SP' met de complete tekst van het beginselprogramma *Heel de Mens*. Uiteraard is daarin ook de overige informatie over de SP geactualiseerd. Het boekje zal vanaf mei ook toegestuurd worden.

Ongeveer gelijktijdig met het wegwijsboekje verschijnt ook een nieuwe, actuele versie van 'Even voorstellen', de krant die bestemd is voor mensen die meer willen weten over de SP. Tenslotte is er ook een algemene ledenwerffolder in de maak, die bij allerlei gelegenheden gebruikt kan worden om mensen te vragen de SP te komen versterken. De verwachting is dat deze folder in de loop van april beschikbaar komt voor de afdelingen.

Enquête om cursusaanbod te kunnen perfectioneren

Hoe kunnen we cursussen maken die nog beter aansluiten op de wensen uit de afdelingen? Om antwoorden op die vraag te krijgen, hebben alle afdelingsvoorzitters een enquêteformulier ontvangen met het verzoek het snel in te vullen. Gevraagd wordt naar zaken als 'welke onderwerpen mis je?', 'welke cursussen moeten aangepast worden?' en 'wat vind je van de spreiding over de verschillende cursusplaatsen?' Ook wordt geïnformeerd naar de belangstelling voor een 'zomerschool' in de vakantieperiode en naar de aandacht die de cursussen krijgen in de bestuursvergaderingen. Scholingscoördinator Jeannette de Jong: 'De antwoorden die we krijgen spelen een belangrijke rol bij het samenstellen van de cursuskalender voor het nieuwe seizoen. Het is dus echt in het belang van de afdelingen dat ze snel de vragen beantwoorden.'

Voor de ingelaste cursussen *In debat* van 1 april en 27 mei (met les van Nieuwe Revu-journalist Bert Voskuil en de Nederlands kampioen debatteren) is opgegeven nog mogelijk. Doe het wel heel snel, als je er op 1 april bij wil zijn.

Solidair, de bedrijvenkrant van de SP, organiseert:

debat over de toekomst van de arbeidersbeweging in Nederland

Welke houdbaarheidsdatum heeft de vakbeweging?

Met Lodewijk de Waal (voorzitter FNV)

Doekle Terpstra (voorzitter CNV)

Jan Marijnissen (fractievoorzitter SP)

en Janke Smit (bestuurder AbvaKabo)

Zaterdag 15 april in de Beurs van Berlage in Amsterdam
Aanvang 14.00 uur. **Toegang gratis.** Kaarten en programma zijn aan te vragen bij de SP op nummer (010) 243 55 55.

Spanning

informatie- en opinieblad voor actieve SP-leden

Versijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 4, 19 april 2000

Wie krijgt de ruimte in Nederland?

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Aftrap nieuwe OZB-discussie

Toch minder
marktwerking
in uitvoering
**sociale
zekerheid**

SP-opstelling
Ceteco-affaire
geanalyseerd

De waanzinnige
kloof tussen **rijk**
en arm in de VS

Tiny Kox

Doen wat je zegt

Sinds ons congres van 1 mei '99 zijn veel voornemens werkelijkheid geworden. We hebben er 1000 leden bij, zitten verdubbeld in de Eerste Kamer en voor het eerst in het Europeparlement. Rood, jongeren in de SP, heeft al heel wat gedurfde acties gevoerd. Ons afdelingsteam trekt alle afdelingen langs om te zien hoe de basis van de partij zich versterkt. De afdelingsjaarplannen zijn daarbij een handig hulpmiddel. We geven veel aandacht aan de positie van kinderen in de samenleving en we zijn hard op zoek naar de beste methodes om meer migranten bij onze politiek te betrekken – iets wat ons zeker gaat lukken. We hebben een uitgebreid cursusaanbod vervaardigd voor iedereen in de SP die organisatorisch en politiek wat wil bijleren. Een heleboel kaderleden hebben inmiddels deelgenomen aan speciale kaderweekeinden. Ik heb er een aantal van meegemaakt en vond het een enerverende ervaring – en het bewijs dat we heel veel goed volk in onze partij bijeen weten te brengen. We hebben ons extra gemanifesteerd op het terrein van natuur en milieu waarbij we opmerkelijk goed in staat blijken samen te werken met andere organisaties. We hebben de landelijke partijorganisatie aangepast om beter aan de eisen van de afdelingen te kunnen voldoen. En elke vier weken krijg je 'Spanning' om je optimaal te informeren over de politieke en organisatorische ontwikkelingen.

Aan de leden van de Partijraad is een overzicht verstrekt waaruit blijkt hoe ver we zijn met de uitvoering van de ruim 100 congresbesluiten. Ik vind het indrukwekkend wat we samen in een jaar tijd presteren. Wij nemen besluiten om ze uit te voeren – de enige goede reden om besluiten te nemen. Doen we dat ook in jouw afdeling? Kijk daar eens kritisch naar, stel vast wat goed gaat en bespreek ook wat beter zou kunnen. Want het gaat weliswaar goed met onze partij maar niet met de samenleving. Een sterke SP is geen luxe maar een noodzaak om tegengas te kunnen geven aan de steeds verder sluipende verrechtsing en sociale verloedering. Als we niet bestonden, moesten we acuut uitgevonden worden!

Opinie service

Kamerleden en andere SP'ers schrijven regelmatig interessante opinie-artikelen voor dag- en vakbladen. Spanning geeft in elke uitgave een overzicht van de recente opinies. De artikelen zelf kun je vinden op internet (www.sp.nl). Je kunt ze ook telefonisch bestellen bij Jolanda Bottse: (010-2435555). Noem dan wel het codenummer van het artikel dat je wilt hebben.

Cybercriminaliteit te lijf met APK voor computersystemen

Agnes Kant en Hiram van der Gaag, Het Parool, 22 maart 2000

Beperking van on line-anonimiteit biedt geen oplossing voor cybercriminaliteit. Het echte probleem ligt namelijk bij de gebrekkige beveiliging van die machines. Een APK voor computersystemen is beter.

code:00/17

De farmaceuten zijn de drijvende kracht achter de stijging van de geneesmiddelenkosten

Agnes Kant, Algemeen Dagblad, 6 april 2000

Honderden miljoenen pompt de farmaceutische industrie in het fêteren van artsen en specialisten om de omzet van haar producten te vergroten. De cadeaus en reisjes worden steeds luxueuzer. Anderhalf jaar geleden reageerde minister Borst van Volksgezondheid positief op een plan van de SP om deze ontwikkeling in te dammen, maar sindsdien is er weinig gebeurd.

code: 00/18

ITEC, wapenbeurs in de stad van vrede en recht

Harry van Bommel, Haagsche Courant, 8 april 2000

Begin april werd de ITEC wapenbeurs gehouden in vredesstad Den Haag. Harry van Bommel roept de regering op een verbod in te stellen op het organiseren van wapenbeurzen. Wapenhandel dient door de overheid te worden ontmoedigd en niet, zoals nu, medegefinancierd.

code: 00/19

Spanning

Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP. Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 52. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl

Agenda

Laatste Oorlog-debat

Dinsdag 25 april, Amsterdam

Cursus

'Belaagd door de media'

zaterdag 13 mei, Zwolle

Cursus

Follow-up 'In Raad & Daad'

Woensdag 17 mei, Heerlen

Milieu-excursie Rijnmond

Zaterdag 20 mei, Rotterdam

Cursus

Follow-up 'In Raad & Daad'

Woensdag 31 mei, Oss

Spektakel-festival

Zondag 18 juni, Alphen aan den Rijn

uit het land

OZB: voorkom lastenoverheveling van bedrijven naar burgers

De aanslagen onroerende-zaakbelasting (OZB) worden vanaf 2001 gebaseerd op de nieuw vastgestelde waarde van de panden. En gezien de explosie in de huizenprijzen van de afgelopen jaren is het duidelijk dat de nieuwe aanslag wel eens voor onaangename verrassingen kan zorgen. Signalen dat de waarde van eenvoudige woningen tot drie keer over de kop gaat, zijn er volop. Natuurlijk betekent dat niet automatisch dat de OZB even hard meestijgt – de gemeente zal in veel gevallen het tarief per 5000 gulden waarde verlagen – maar forse stijgingen zijn beslist niet uit te sluiten. Hierbij speelt ook mee dat de waarde van bedrijfspanden veel minder snel gestegen is dan die van woningen. Als een gemeente evenveel opbrengst wil halen en daartoe de tarieven verlaagt evenredig aan de gemiddelde waardeverhoging, verschuift zodoende de belastingdruk van de bedrijven naar de burgers. In de Kamer is aandacht gevraagd voor dit probleem, met als gevolg dat de regering maatregelen heeft aangekondigd. Tot nu toe konden gemeenten het OZB-tarief voor bedrijven vaststellen op maximaal 120 procent van het tarief voor

woningen. Vanaf 2001 zijn er meer mogelijkheden om de OZB-aanslagen in balans te houden: het verschil in de tarieven mag groter worden en er kan gewerkt worden met een ingroei- en een aftopvariant. De technische details worden nog uitgewerkt door het kabinet en zijn ook niet zo interessant: belangrijk is wel dat gemeenten met de nieuwe middelen kunnen zorgen dat de OZB-druk niet verschuift van bedrijven naar woningen. En het is een goede zaak als SP-afdelingen hierover al snel de discussie starten, zodat de gemeenteraden al bij de *voorjaarsnota* kunnen beslissen dat er geen geld weggehaald wordt bij de huurders en eigenaren van woningen voor een cadeautje aan het bedrijfsleven.

Info: Paulus Jansen: (070) 318 38 02

Paulus Jansen

Goor heeft naast een Voordeur nu ook een Achterdeur

De afdeling Goor is gestart met de uitgave van *De Achterdeur*, een informatief blaadje voor huurders van woningstichting Goorse VolksWoning (GVW). Het initiatief is een reactie op *De Voordeur*, het kwartaalblad van GVW. Volgens Hanny Woestenenk van de Goorse SP staan in *De Voordeur* alleen positieve verhaaltjes, terwijl de huurders volop klachten hebben. In *De Achterdeur* komen zaken aan bod als gebrekkig onderhoud, verwijdering van asbest in daken, woningaanpassing voor gehandicapten en woningsloop. Momenteel zijn Goorse SP'ers bezig met een tevredenheidsenquête over het groot onderhoud van 210 GVW-woningen. 'We kunnen met *De Achterdeur* de vinger op de zere plek leggen. De reactie van de woningstichting is weliswaar tamelijk lauw, maar we hebben gemerkt dat ze er toch wel wat mee doen. Zo is het overleg met de huurders inmiddels al wat verbeterd,' aldus Woestenenk. *De Achterdeur* verschijnt twee keer per jaar.

Info: Hanny Woestenenk: (0547) 364 201

Zeer gewaardeerde folders in Leerdam

Opletten van de afdeling Leerdam heeft een aantal mensen grote problemen bespaard rond de aanbouw aan hun woning. Leerdam wil voor een oude wijk met koopwoningen de bouwlust van de mensen aan banden leggen. Er komt een nieuw bestemmingsplan met strenge regels en tegelijkertijd wordt alle aan- en bijbouw die mensen in het verleden gepleegd hebben, in één klap gelegaliseerd. Tenminste, als de bewoners hun bouwsels komen melden bij de gemeente.

Om te zorgen dat de mensen van die regel op de hoogte gebracht werden, riep de SP met een folder op om vooral een gemeentelijke informatieavond te bezoeken. En na die avond werd een nieuwe folder verspreid waarin de procedure nog eens uitgelegd werd. De actie leverde hartverwarmende bedankjes op van mensen die anders wellicht hun aanbouw hadden moeten afbreken.

Info: Ina Meydam:
(0345) 619045

uit het land

Gehandicapten willen bij hun eigen geld kunnen komen

De afdeling Tilburg heeft samen met een groep lichamelijk gehandicapten actie gevoerd bij een filiaal van de Rabobank. Angst voor overvallen bracht de Rabo-directie ertoe om de balies te sluiten voor het afhalen van contant geld, waardoor de mensen gedwongen zijn om bij de geldautomaat te pinnen. Maar die is voor mensen met een handicap te hoog en soms niet te hanteren. De Rabobank stelde voor om medewerkers te laten helpen bij het pinnen, maar dan moeten gehandicapten hun pincode prijsgeven. SP'er Cees Douw is bestuurslid van de afdeling en tevens vrijwilliger bij de werkgroep *Toegankelijkheid* van het Tilburgs Overleg Gehandicaptenorganisaties (TOG). Douw: 'Wij bekijken gebouwen en inspecteren de binnenstad op toegankelijkheid. Vanuit TOG waren er klachten binnengeko-

men over de Rabobank. Overleg leverde weinig op. Ik stelde toen voor om actie te ondernemen en de gehandicapten reageerden daar heel enthousiast op. De SP beperkte zich tot het verlenen van steun en advies: het was echt een actie van de betrokkenen. Protestborden en pamfletten maakten ze zelf.' De actie trok de aandacht van de landelijke media. Ook de Federatie Nationale Gehandicaptenraad was erbij. Douw hoopt op een sneeuwbaaleffect: 'Het zou mooi zijn als we bijvoorbeeld iedere maand ergens in Nederland zoiets zouden kunnen organiseren. Andere SP-afdelingen zouden eens contact kunnen opnemen met plaatselijke gehandicaptenorganisaties. Dan zou het een echte estafette-actie kunnen worden.'

Info: Cees Douw:
(013) 467 44 83

Nieuwe start in Venlo

Op de partijraadsvergadering van 15 januari is – op voorstel van de commissie Afdelingen die bestaat uit afdelingsvoorzitters – besloten het verzoek van de afdeling Venlo om mee te doen aan de herindelingsverkiezingen van eind dit jaar, aan te houden. In juni zou er een definitieve beslissing vallen en in de tussentijd zou Venlo de boel organisatorisch beter op orde moeten brengen. 'Dat was in feite een positief advies dat vergezeld ging van het aanbod om de afdeling alle mogelijke steun te geven,' legt Nico Heijmans van het Afdelingsteam uit. Het besluit werd echter niet als een positief signaal opgepikt: de tweekoppige raadsfractie en de drie overige bestuursleden zegden hun lidmaatschap van de SP op. De raadsleden gaan op eigen titel verder in de raad. 'Blijkbaar realiseerden ze zich dat het ze niet zou lukken om de organisatie te verbeteren,' concludeert Heijmans. Inmiddels is er een nieuwe start gemaakt. De districtsvoorzitter belegde een ledenvergadering waar de beslissing van de Partijraad is toegelicht en waar de stand van zaken is besproken. Heijmans: 'Dat was een positieve vergadering waar 12 leden aanwezig waren. Iedereen vond dat we moeten proberen de afdeling opnieuw van de grond te tillen en ik schat in dat de mogelijkheden daarvoor zeker aanwezig zijn.' Afspraken voor een vervolg zijn inmiddels gemaakt. In enkele nieuwe bijeenkomsten wordt besproken wat er allemaal komt kijken bij het opzetten van een afdeling. Heijmans: 'En dan gaan we ook snel concreet aan de slag.'

Maastricht wil 'entreeheffing' voor de stad

De afdeling Maastricht is een campagne gestart tegen tolheffing op de A2-stadstraverse. Dit project behelst de ondertunneling van het deel van de A2 dat dwars door de stad loopt en dat door de vele gelijkvloerse kruisingen voor enorme overlast zorgt. De gemeente wil de circa 450 miljoen kostende ondertunneling mede financieren door het heffen van tol, terwijl onderzoek dat de gemeente zelf liet uitvoeren uitwees dat 60 procent van de bevolking tegen tolheffing is. Als start van een campagne verspreidde de SP honderden posters tegen tolheffing. Raadslid Guido van de Luitgaarden: 'Tol is gewoon een verkapt entreeheffing voor de stad. Slechts 30 procent van het verkeer op de A2 is transitoverkeer, dus het de bevolking betaalt zelf het grootste deel.'

Info Guido van de Luitgaarden: (043) 363 68 22

De stelling

Legalisering achterdeur logisch vervolg op succesvol gedoogbeleid

Burgemeester Stekelenburg van Tilburg wil het mogelijk maken dat coffeeshops legaal, via de voordeur, bevoorraad worden. Dat is een verstandig voorstel.

De stelling kan een mooie aanzet vormen tot het formuleren van een duidelijk SP-standpunt over softdrugs. En wat mij betreft kunnen we achter het voorstel van Stekelenburg gaan staan.

Legale bevoorrading is een logisch onderdeel van het gedoogbeleid dat in ons land succesvol gebleken is. Het succes blijkt onder andere uit een recent onderzoek van de Universiteit van Amsterdam. Van de 22.000 ondervraagden had 2,5 procent in de laatste maand cannabis gebruikt. Dat komt neer op 323.000 cannabisgebruikers in Nederland. De regering schatte eerder 675.000 ge-

bruikers. Het onderzoek wijst ook uit dat er meer mensen zijn die slaapmiddelen gebruiken, dan mensen die softdrugs gebruiken. Uit het onderzoek komt verder naar voren dat 15,6 procent van de Nederlanders ooit cannabis heeft gebruikt, 4,5 procent in het laatste jaar en 2,5 procent in de laatste maand. In de VS zijn de percentages respectievelijk 33, 9 en 5 procent. Het Centrum voor Drugsonderzoek concludeert dan ook: 'In Nederland zijn drugs relatief makkelijk te verkrijgen. Uit de cijfers blijkt dat een sterk repressief drugsbeleid zoals in de VS, niet noodzakelijkerwijs leidt tot minder drugsgebruik. De beschikbaarheid van drugs vormt geen bepalende factor voor het drugsgebruik in een land.'

In Nederland heeft 16 procent van de mensen die ooit cannabis gebruikt hebben, dat ook recent gedaan. Van de personen die ooit tabak rookten, blijkt 51 procent dat ook recent gedaan te hebben. Bij cannabis kan dus niet gesproken worden van een verslavende werking. Dat wordt bevestigd in een document over het Nederlandse drugbeleid uit 1996, van de ministeries van VWS, Justitie en BiZa: 'De lichamelijke toxiciteit van cannabis is gering. Dodelijke overdoseringen noch lichamelijke afhan-

kelijkheid komen voor. Psychische afhankelijkheid kan voorkomen, maar is naar zijn frequentie en mate niet vergelijkbaar met de psychische afhankelijkheid, die gepaard gaat met gebruik van heroïne, cocaïne, alcohol of nicotine. Cannabisgebruik roept minder agressiviteit op dan alcoholgebruik. Cannabisgebruik is zeker niet noodzakelijkerwijs een opstap naar gebruik van harde drugs.'

Een risico is wel dat mensen overstappen op harddrugs die ze in coffeeshops aangeboden

krijgen. De kans hierop is groter in steden met veel coffeeshops, die door de concurrentie moeilijk het hoofd boven water kunnen houden. Juist om dat tegen te gaan, is het voorstel van Stekelenburg heel verstandig. Hij pleit immers voor beperking van het aantal coffeeshops en het volledig uit de criminele sfeer halen van de bevoorrading.

Thomas van de Meer, Leerdam

Legalisering maakt controle mogelijk

Legalisering van de wiet-productie heeft als groot voordeel dat er eisen gesteld kunnen worden aan de wijze van kweken en dat hierop ook controle uitgeoefend kan worden. Bij illegale teelt telt niets anders dan zoveel en zo snel mogelijk produceren, zondere enige controle op bijvoorbeeld de gezondheidsaspecten. Het gevolg daarvan is dat er allerlei bestrijdingsmiddelen – waaronder zelfs haarlak – gebruikt worden. De restanten daarvan krijgt de cannabisrooker binnen. En dat is niet gezond.

Mariet Berendsen Arnhem

De volgende

De stelling voor mei luidt: De landelijke overheid kiest voor lastenverlichting in plaats van investeren in nuttige maatschappelijke zaken. Het is goed dat gemeenten hier tegenwicht aan bieden door de OZB te verhogen en de opbrengst te investeren in de lokale samenleving. Graag een heldere en korte reacties vóór 4 mei. Over de stelling van mei kun je vast nadenken: Alles afwegend is het verstandig de kerncentrale van Borssele een aantal jaren langer open te houden.

**Vijde Nota
Ruimtelijke
Ordening in
de maak**

De strijd om de *ruimte in* *Nederland* wordt een heel belangrijke

Zestien miljoen Nederlanders op een dikke dertigduizend vierkante kilometer. Da's proppen. Vooral als al die Nederlanders een eigen tuin willen hebben en in alle rust van de natuur willen genieten. En helemaal omdat er steeds meer ruimte geëist wordt voor industrie en wegen. In Den Haag is inmiddels een nieuwe slag om de ruimte begonnen: in de vorm van discussies die moeten leiden tot de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening. Paulus Jansen van het P-team van de SP-Kamerfractie vertelt er in onderstaand verhaal meer over.

In januari 1999 kwam minister Pronk van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) met de nota 'De ruimte van Nederland'. Die vormt het startschot voor de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening, waarin de belangrijkste ruimtelijke keuzes worden vastgelegd voor de komende periode: tot 2020, met een doorkijk tot 2030. De Vijfde Nota gaat over vragen als *hoeveel ruimte is er nodig voor water, wonen, werken, landbouw, natuur en landschap, recreatie. Wat, hoeveel en waar kan gebouwd? Waar komen nieuwe wegen, spoorwegen, kanalen en vliegvelden?*

De bedoeling is dat de Tweede Kamer in de loop van 2001 de definitieve nota vaststelt. Deze krijgt een wettelijke status in de vorm van een Planologische Kern Beslissing (pkb).

In dit artikel vind je de belangrijkste discussiepunten die aan de orde komen bij het debat over

de nota en de visie van de SP hierop. We starten met de drijvende krachten achter de ruimtelijke ontwikkeling en de rol van de overheid. Vervolgens passeren de trends tot 2030 de revue. We bespreken daarna enkele belangrijke discussiepunten en we sluiten af met de planning.

SP-afdelingen en -volksvertegenwoordigers kunnen zich de komende maanden mengen in het debat door – met name aan de hand van regionale voorbeelden – aan te geven waar onze visie afwijkt van die van andere partijen.

Wie is de baas in Nederland?

Nederland heeft een lange traditie op het gebied van ruimtelijke planning door de overheid. Voorbeelden hiervan zijn: het beleid van de gebundelde decentralisatie uit de jaren zestig en zeventig, met inbegrip van de bouw van een flink aantal groeikernen; het restrictief beleid uit

de jaren tachtig en negentig om het dichtslibben van het landelijk gebied af te remmen; de ontwikkeling van grootschalige havengebonden bedrijventerreinen op de Maasvlakte, bij Moerdijk, Vlissingen, Delfzijl en het Westelijk havengebied van Amsterdam in het kader van het industriebeleid en van 'Nederland-transportland'.

Het bovenstaande suggereert dat de rijksoverheid een sterke regie heeft in de ruimtelijke ontwikkeling. Dat is beslist niet het geval. Zo is er in het landelijk gebied afgelopen vijftientig jaar méér gebouwd per inwoner dan in het stedelijk gebied.

Er zijn drie belangrijke redenen voor het grote verschil tussen theorie en praktijk.

Particuliere grondbezitters hebben een sleutelrol bij het realiseren van ruimtelijke doelstellingen. Zij kunnen de overheid onder druk zetten om bouwactiviteiten te accepteren die feitelijk niet passen in het ruimtelijk beleid. Met name het dreigement

om bij gebrek aan medewerking een project elders (andere gemeente, regio, land) te realiseren, blijkt een zeer effectief wapen tegen overheden die particuliere ondernemers de voet dwars zetten.

Een tweede verklaring is de zwakke positie van de minister van VROM. Andere ministeries (met name Verkeer en Waterstaat, Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, en Economische Zaken) kunnen met hun beleid de mooie voornemens van Pronk gemakkelijk onderuit schoppen. Zo bepaalt het ministerie van Verkeer en Waterstaat in de praktijk de ruimtelijke ordening van de Nederlandse infrastructuur. Het ministerie van Economische Zaken presenteerde in haar nota 'Ruimtelijk Economisch Beleid' doodleuk doelstellingen voor de hoeveelheid en spreiding van bedrijfsterrinen die rechtstreeks ingaan tegen de doelstellingen van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening.

Ten derde hebben lagere overheden, met name gemeenten, vaak belangen die niet stroken met die van de rijksoverheid. Zo zal een gemeente die niet mag bouwen, altijd naar manieren zoeken om onder deze beperking uit te komen.

Pronk heeft, behalve de Vijfde Nota RO, nog twee ijzers in het vuur, waarmee hij zijn greep op de ruimtelijke ordening wil versterken:

- Een fundamentele herziening van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, die de mogelijkheden moet vergroten om tegenstribbelende gemeenten en provincies aan te pakken. Het wetsvoorstel wordt in 2001 verwacht.
- Een herziening van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten en aanpalende wetgeving, waarmee speculanten beter kunnen worden aangepakt. In juni 2000 komt het kabinet met haar insteek in de nota Grondbeleid.

Meer Nederlanders die per persoon meer ruimte willen

De nota bespreekt een aantal trends waarvan verondersteld wordt dat ze slechts in beperkte mate beïnvloed kunnen worden door overheidsbeleid. De trends zijn gebaseerd op prognoses van het CBS en analyses van het CPB en het SCP.

Demografische ontwikkelingen

De bevolking zal volgens de laatste CBS-prognoses groeien tot 16,6 miljoen inwoners in 2030 volgens de lage variant, en 18,2 miljoen volgens de hoge. De vergrijzing zet door. Het aandeel kleine huishoudens neemt licht toe van 67 procent in 1999 tot 70 procent in 2030. Het aandeel allochtonen blijft groeien, onder meer door blijvende immigratie.

Economische ontwikkelingen

Liberalisering van de wereldhandel en groei van het interna-

tionaal kapitaalverkeer drukken hun stempel. Scherpere internationale concurrentie is het gevolg. Het arbeidsaanbod, de kennisinfrastructuur en de kwaliteit van de fysieke infrastructuur en de woonerfomgeving worden doorslaggevend concurrentiefactoren. De files in Nederland nemen sterker toe dan in de rest van Noord-West Europa.

Sociaal-culturele ontwikkelingen

Voortzetting van de individualisering en doorzetten van de welvaartsstijging, met name door groei van het aandeel tweeverdiener-huishoudens. In 2030 heeft 50 procent van de werkende bevolking een HBO- of uni-

versitaire opleiding. Door baanhoppen gaan mensen minder snel verhuizen, maar vaker langere woon-werkafstanden afleggen.

Wonen

De vraag naar luxe, grote woningen neemt sterk toe. Twee typen woonmilieus worden populairder: centrum-stedelijk wonen, maar vooral: wonen in het groen. De nieuwbouwproductie van woningen neemt tot 2010 af van 80.000 naar 40.000 per jaar. Daarna stabiliseert de productie tot 2030 op dit niveau bij de maximale bevolkingsgroei, en daalt hij naar 15.000 per jaar bij de minimale bevolkingsgroei. De regionale verschillen zijn groot: zeer grote vraag in midden-Nederland, veel minder in noord-Nederland.

Werken

De verwachte groei van het Bruto Binnenlands Product bedraagt 1,5 tot 3,3 procent per jaar, met name in de tertiaire en kwartaire sector. Het aandeel van industrie en landbouw in de werkgelegenheid daalt, dat van de dienstensector stijgt tot 60-70 procent. Tot 2010 is 12.800 hectare extra ruimte nodig voor bedrijventerreinen, tussen 2010 en 2020 nog eens 9.000 tot 12.000 hectare. De ruimtebehoefte verschilt sterk per regio: met name in Brabant en Gelderland is de ruimtebehoefte groot.

Ruimtelijke trends

De belangrijkste ontwikkelingen in het stedelijk gebied zijn: bedrijven vertrekken naar auto-weglocaties, rijkere bewoners naar de suburbia en het platteland. Voor het instandhouden van diensten is verdichting nodig, maar niet door het volbouwen van schaars stedelijk groen. Het landelijk gebied staat onder druk door de extra ruimtebehoefte voor wonen, werken en mobiliteit en wordt versnipperd door steeds meer infrastructuur.

De strijd om de ruimte in Nederland wordt een heel belangrijke

Ook de niet-grondgebonden landbouw draagt sterk bij aan de verstening van het landelijk gebied. De veranderde landbouwmethoden leiden tot een daling van de natuurkwaliteit en biodiversiteit. Er is de komende 35 jaar 125.000 hectare nodig voor het realiseren van de Ecologische Hoofd Structuur. Voor openlucht recreatie is nog eens 18.000-25.000 hectare nodig, vooral rond de grote agglomeraties. Veel van ons *cultureel erfgoed* (cultuurlandschappen, monumenten in hun omgeving) wordt sluipend aangetast doordat nieuwbouw, infrastructuur en grondgebruik niet worden afgestemd op de historische context. De groei van de *mobilititeit* zet door: de personenmobiliteit groeit tot 2030 met 27 procent en het goederenvervoer verdubbelt bijna door verdergaande specialisatie en mondialisering. De verdediging van ons land tegen *water* wordt moeilijker: de bodem daalt door verdroging en gaswinning, de zeespiegel stijgt en de piekafvoeren van rivieren nemen toe door verstedelijking en snellere waterafvoer in de bovenloop.

Stedenland of land van corridors?

In het kader van de discussie *Nederland 2030* die gevoerd is in '97-'98, zijn een aantal modellen uitgewerkt, die op geheel verschillende wijze tegemoet komen aan de maatschappelijke behoeften: *Palet* (laat de markt zijn werk doen), *Parklandschap* (gespreide verstedelijking met respect voor het bestaande cultuurlandschap), *Stromenland* (het ruimtegebruik wordt gebundeld aan de hand van het verkeers- en waternetwerk) en

Stedenland (scheiding stad-buitengebied: compacte steden worden verbeterd door herstructurering en intensivering. Het buitengebied wordt versterkt door meer ruimte te geven aan natuur, water en landbouw).

In het regeerakkoord is als leidend principe voor de Vijfde Nota RO gekozen voor het model *Stedenland-Plus*. Hierbij staat de 'Plus' voor een aanvulling van het model *Stedenland* met 'een beheerste ontwikkeling van regionale gedifferentieerde corridors'. Deze toevoeging komt duidelijk uit de hoek van de VVD en wordt deels ook ondersteund door het CDA. De belangrijkste corridor die in discussies als voorbeeld genoemd wordt, is Amsterdam/Schiphol - Den Haag - Rotterdam/Rijnmond - Dordrecht - Breda - Moerdijk - Antwerpen. De gezamenlijke bouwondernemers (AVBB) hebben al door enkele bekende stedenbouwkundigen een blauwdruk laten maken die volop nieuwe bouwlocaties biedt. Andere corridors zouden zich volgens de VVD kunnen ontwikkelen langs belangrijke achterlandverbindingen, bijvoorbeeld de as Rotterdam - Utrecht - Arnhem en Rotterdam - Breda - Eindhoven - Venlo.

Pronk is - met steun van de SP - mordicus tegen de corridorgedachte, maar heeft te maken met het regeerakkoord. Op zich valt er best wel wat te zeggen om, als er extra ruimte nodig is voor verstedelijking, die deels langs bestaande infrastructuur te ontwikkelen. Maar omdat nergens nog vastligt om *hoeveel* ruimtebeslag het maximaal gaat, zet een *ja* tegen deze optie de deur open voor een verdere grootschalige verstedelijking in het

Het landschap als smeermiddel

Alle goede bedoelingen van Pronk c.s. ten spijt: als het erop aankomt is het landschap niet meer dan een smeermiddel voor de (landbouw)economie. Om de sanering van de varkensmest niet te veel te laten kosten, krijgen varkensboeren de mogelijkheid om in plaats van de stallen die weg moeten, huizen neer te zetten (Ruimte voor ruimte, heet dat beleid). In een motie stelde Remi Poppe voor om daarbij op zijn minst te zorgen dat de woningen het huisvestingsprobleem oplossen van de dorpsbewoners die door de hoge huizenprijzen nu niet aan de bak komen. Poppe vreest dat er dure villa's in de plaats komen van de varkensstallen, villa's voor de rijken uit de stad die geen sociale binding hebben met de dorpsgemeenschap. De motie haalde het niet.

Planning en aanvullende informatie

Deel 1 van de Vijfde Nota is de ontwerp-pkb en bevat het door het kabinet voorgestelde beleid. De planning is dat hij in juni 2000 verschijnt.

Deel 2 van de Vijfde Nota is het verslag van inspraak en bestuurlijk overleg. Iedereen heeft gelegenheid zijn zienswijze op de ontwerp-pkb kenbaar te maken en het Rijk voert overleg met andere overheden.

Deel 3 van de Vijfde Nota bevat het beleid zoals dat door de regering is aangepast naar aanleiding van de inspraak en het bestuurlijk overleg. Dit deel wordt door het kabinet ter behandeling aangeboden aan het parlement.

Deel 4 van de Vijfde Nota is de rechtsgeldige pkb. In dit deel zijn alle door het parlement aangebrachte wijzigingen verwerkt.

Meer informatie:

'Ruimte van Nederland; startnota ruimtelijke ordening 1999', ministerie VROM, januari 1999
(www.minvrom.nl/ruimte/startnota)

'Op weg naar een nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening', ministerie VROM, 24 februari 2000
(www.minvrom.nl/ruimte/wro)

'Trek de groene grens', manifest gezamenlijke milieu-organisaties, 1999.
(milieudefensie.nl/campagnes/ruimte)

buitengebied. Bouwen is daar immers veel goedkoper is dan in bestaand stedelijk gebied. Zonder aanvullende regelgeving zal het overigens zeer moeilijk worden om de voortdurende corridorreinen tegen te houden. De SP heeft daarom een aantal suggesties gedaan bij het debat over de startnota:

- Er moet een grondprijns-vereveningsfonds komen, dat gevoed wordt door een hoge heffing op grond in het buitengebied en onbebouwde grond in het stedelijk gebied. De opbrengst moet teruggesluisd worden naar fondsen voor stedelijke vernieuwing.

- Voor nieuwbouwprojecten moet dubbel grondgebruik voor parkeren (= parkeren onder of bovenop andere functie) verplicht worden. Bovendien moet een flink percentage van deze parkeerplaatsen voor minstens twee functies gebruikt worden, bijvoorbeeld wonen en werken of wonen en winkelen)

- Er moeten veel striktere eisen

gesteld worden aan het ruimtegebruik op bedrijventerreinen. Het aantal werknemers per hectare is vaak buitengewoon laag: veel ruimte gaat verloren doordat ieder bedrijf zijn eigen gebouw neerzet. Ook is er veel restruimte, omdat bedrijven jarenlang een optie kunnen houden op grond voor uitbreiding, zonder deze daadwerkelijk te gebruiken. Een kras voorbeeld is ook de 600 hectare olietanks die in de Botlek al tijdenlang leegstaan, omdat dit goedkoper is dan saneren.

Nieuwe steden en nieuwe landgoederen?

Naast het hoofdpunt *welk model kiezen we*, komt nog een aantal zaken nadrukkelijk aan bod in de discussie:

Nieuwe steden

Sommige partijen (PvdA, CDA) hebben gesuggereerd om de komende 25 jaar enkele nieuwe steden te bouwen. Dat zou neerkomen op een hernieuwde start

van het groeikernenprogramma uit de jaren '60/'70. De SP is hier geen voorstander van, omdat het uit de grond stampen van *boomtowns* op termijn leidt tot grote sociale problemen, door de eenzijdigheid (zie bijvoorbeeld de problemen in Lelystad en de Bijlmer).

Individueel opdrachtgeverschap

De VVD pleit al jaren voor meer marktwerking in de volkshuisvesting. Dat komt vooral neer op meer grote, dure huizen bouwen in het buitengebied, grotere kavels en minder gezeur van gemeenten bij bouwvergunningen. Varianten op dit thema zijn bijvoorbeeld 'rood voor groen' en de aanleg van nieuwe landgoederen. De gedachte hierbij is dat je mag bouwen in het buitengebied, als je tevens investeert in natuurontwikkeling. Opmerkelijk genoeg wordt het pleidooi voor meer individueel opdrachtgeverschap breed gesteund, zelfs door GroenLinks. De SP is sterk gekant tegen deze lobby, omdat dit sterk ten koste gaat van de stedenbouwkundige samenhang, van waardevolle cultuurlandschappen en vaak ook van belangen van omwonenden. Wij wijzen erop dat vrijwel alle waardevolle stedenbouwkundige ontwikkelingen van de afgelopen eeuw juist het gevolg waren van een duidelijke centrale regie, vaak met overheid en woningcorporaties als belangrijkste opdrachtgevers.

Bescherming tegen en gebruik van water

Voor de bescherming tegen water, met name piekbelastingen van de rivieren, zijn de komende 25 jaar tamelijk drastische maatregelen nodig: verbod op bouwen in uiterwaarden, verbreden van uiterwaarden en bestemmen van laag gelegen polders tot retentiegebied (= buffer bij hoge waterstand) en calamiteitenpolder (= buffer bij ex-

treem hoge waterstand). Het kabinet wil deze maatregelen combineren met natuurontwikkeling. De SP steunt deze aanpak.

Wisselwerking tussen landbouw en natuur

In de periode sinds de Tweede Wereldoorlog is de harmonie in de wisselwerking tussen landbouw en natuur snel verminderd, door mechanisatie en de daarmee samenhangende schaalvergroting en ontwatering, en door de sterke groei van de niet-grondgebonden landbouw (glastuinbouw en mesten van varkens, kalveren, kuikens). De startnota maakt geen duidelijke keuze voor een trendbreuk op dit gebied. Wel heeft Pronk in interviews aangegeven dat wat hem betreft het aandeel grondgebonden landbouw omhoog moet en dat de boeren ook een taak moeten krijgen bij het natuurbeheer, als aanvulling op de reservaatgebieden. Wij steunen hem hierin. De SP heeft ook voorgesteld om de glastuinbouw te verplaatsen naar bedrijfterreinen grenzend aan grote restwarmteproducenten, zoals elektriciteitscentrales.

Nederland transportband of Nederland zelfvoorzienend land

Alleen de SP heeft tot dusver nadrukkelijk gewezen op de rol van het economisch beleid als motor achter ruimtelijke ontwikkelingen. Veel van de ruimtelijke problemen zijn het directe gevolg van de keuze voor *Nederland transportland*. Het verslepen van goederen over steeds grotere afstanden levert voor de fabrikanten een economisch voordeel op dat steeds marginaal wordt. Daarentegen lopen de maatschappelijke gevolgcosten, die voor rekening komen van de belastingbetaler, steeds hoger op. De SP pleit voor een verhoging van het aandeel van regionale productie in de economie. ●

Fenna Vergeer blikt terug op 'haar'

Alweer dat vertrouwelijke sfeertje: nou moet ik opletten

In de zomer van 1999 speelde het schandaal rond Ceteco,

het bedrijf dat tientallen miljoenen leende van de provincie Zuid-Holland en vervolgens failliet ging. De affaire leidde tot het aftreden van de Commissaris der Koningin en een drietal gedeputeerden. Een hoofdrol in de maandenlange politieke verwickelingen was weggelegd voor Fenna Vergeer. Hoe wist de voorzitter van de kleine SP-Statenfractie (drie zetels) steeds meer de aandacht naar zich toe te trekken? Fenna Vergeer blikt terug op 'haar' Ceteco-affaire.

Vorig jaar zomer onthulde het Algemeen Dagblad dat de provincie Zuid-Holland werd meegezogen in de problemen van Ceteco. De firma ging over de kop en de provincie ging voor 47,5 miljoen het schip in. Niet veel later zou blijken, dat Zuid-Holland nog 1.700 miljoen aan

andere leningen had uitstaan. Ook kwamen de trucjes aan het licht die waren toegepast om financiële controleurs op een dwaalspoor te zetten.

Fenna Vergeer reageerde in eerste instantie 'nogal laconiek' op de AD-onthulling. 'Daags na het artikel was er een spoedvergadering in de Staten. Daar was ik niet bij: ik had een afspraak in de familiale sfeer en die wilde ik niet afzeggen. Maar een paar dagen later vond er een vertrouwelijk overleg van de fractievoorzitters plaats over de kwestie. Daar werd mij duidelijk wat mijn rol moest zijn. Commissaris Leemhuis en gedeputeerde De Jong wilden namelijk heel duidelijk een soort 'wij-gevoel' creëren. Zo van: *er zijn door de Statenleden nooit vragen gesteld over de leningen, dus volksvertegenwoordiging en college staan hier voor een gemeenschappelijk probleem.* Voor hen was de centrale vraag: *Hoe moeten wij dit samen naar buiten toe verkopen?* De tactiek was vervolgens, dat ze hun eigen onschuld wilden etaleren,

door te zeggen dat ze er niks van wisten. En het ergste was, dat alle partijen behalve de SP daarin wilden meegaan. Ik zei toen *ik vind het niet terecht dat niemand zich verantwoordelijk schijnt te voelen. Ik wil weten hoe het kan dat het college niet op de hoogte was. Ik wil dat alles tot op de bodem uitgezocht wordt. En ook wil ik af van dat 'we zitten allemaal in hetzelfde schuitje'.* Maar ik was helemaal alleen in mijn kritiek, de anderen waren vooral bezorgd om het imago van de provincie.'

Het stak Fenna Vergeer bijzonder, dat vrijwel iedereen in de wandelgangen schande sprak van de affaire, maar dat ze op vergaderingen 'meeluden'. CdK Leemhuis organiseerde vervolgens een 'niet-actieve openbare informatie-avond' over de affaire. Kenmerk van zo'n overleg is dat de pers er niet van op de hoogte is.

Vergeer: 'Ik dacht: nou moet ik opletten. Alweer dat vertrouwelijke sfeertje. Want zo'n info-avond is heel duidelijk geen reguliere Statenvergadering. Door

Ceteco-affaire

toedoen van de SP was de pers er dus wél bij. Vanaf dat tijdstip ben ik die lijn blijven volgen. Zo gauw het weer vertrouwelijk werd, zei ik 'Óf u zegt helemaal niks meer tegen mij, óf ik ga naar de pers.' Zo wilde ik dat 'onder ons-gedoe' aan de kaak stellen.

Een radio-interview van gedeputeerde De Jong van Financiën gaf Vergeer naar eigen zeggen nog 'een duwtje in de rug'. De Jong verklaarde namelijk dat 'journalisten en honderden andere mensen' even verantwoordelijk voor de controle van provinciale jaarrekeningen waren als hijzelf. 'Ik eiste meteen in een spoedbijeenkomst van de fractievoorzitters het aftreden van De Jong. En nadat de pers Leemhuis erop wees dat zij alles zelf had getekend, werd ze door de andere fractievoorzitters in bescherming genomen. Maar ik zegde het vertrouwen in Leemhuis op en stelde haar voorzittersrol ter discussie.'

Omdat de SP met name in het begin helemaal alleen stond,

kreeg de fractie ook de nodige kritiek. Bijvoorbeeld op het punt dat de SP nooit in de Rekeningcommissie heeft gezeten. Vergeer vindt het lidmaatschap van zo'n commissie niet persé noodzakelijk. 'Voor een kleine fractie is dat gewoon heel moeilijk. Wij zijn lang een tweemansfractie geweest en dan moet je keuzes maken. Het is niet mijn taak als Statenlid om als een soort Miss Marple mijn tijd te verdoen aan het betrappen van het college op illegaal bankieren. Een antwoord op de kritiek was ook dat we lieten zien dat we inhoudelijk sterk waren in de Ceteco-affaire. We voorspelden al na een week de uitkomst van het rapport van Dijk: het college heeft *onbevoegd, ondemocratisch en riskant gehandeld*. Ook kwamen we met verbetervoorstellen rond het democratisch gehalte en de organisatie van een provincie.'

De affaire zal veel mensen blijven als het échec van CdK Leemhuis, drie gedeputeerden en de griffier. Het opstappen van

dat vijftal was mede het gevolg van het felle ageren van de SP, maar was nooit het hoofddoel. 'Steeds opnieuw hebben we de discussie inhoudelijk proberen te voeren op concrete punten zoals integriteit en controleerbaarheid. Dat kwam dan vaak neer op psychologische oorlogvoering tegen die andere partijen die meer iets hadden van: *Ach, loop nou niet vooruit op het oordeel van Van Dijk*. Maar het is zaak om bij verwijtbare zaken ook de verantwoordelijke personen te noemen. Alleen constateren dat iets niet deugt, is niet genoeg. Je moet man en paard noemen.'

Ook de pers viel de belangrijke rol van de SP op, waardoor er gaandeweg een prima contact ontstond. 'Ik heb stapels persberichten gefaxt,' vertelt Fenna. 'En niet alleen dat. Ik belde ook met de journalisten, om te vragen of de informatie goed was doorgekomen en of ze me wilden bellen als ze nog vragen hadden. Daardoor kwamen ze steeds vaker naar mij. En het mes snijdt aan twee kanten, want de pers hielp ons ook aan informatie. De brief van minister Peper waarmee ik kon aantonen, dat de griffier wél op de hoogte was, kreeg ik bijvoorbeeld van een journalist.'

Wanneer bereidde Fenna Vergeer zich voor bij deze ingewikkelde materie? 'Ik ben snel begonnen met eigen dossier-onderzoek. Wat zijn de regels voor de omgang met geld en hoe worden ze gecontroleerd? Ik las ook heel wat notulen van voorafgaande vergaderingen. Je ziet dan hoe dat stiekeme gedoe in elkaar zat en hoe de besluitvorming tot stand kwam. Ik was er dag en nacht mee bezig, want je moet echt elke minuut alert zijn. Ik wilde bijvoorbeeld beslist verhinderen dat de schuld naar één enkele ambtenaar of naar Provinciale Staten werd geschoven. Dat soort dingen. Als het cruciale debat nadert moet je je goed realiseren wat de hoofdpunten van je inbreng zijn. Ik vertelde tijdens het debat wat ik die

maanden had gedaan en zette alle verwijtbare zaken op een rijtje. Vervolgens gaf ik de tegenstelling weer tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten en doorspekte ik mijn betoog met wat leuke dingetjes die ik tijdens mijn onderzoek tegenkwam.'

Wat raadt Fenna Vergeer SP-volksvertegenwoordigers aan die te maken krijgen met iets vergelijkbaars als de Ceteco-affaire? 'Ten eerste is gedegen dossieronderzoek onontbeerlijk. En daarna gewoon heel erg alert zijn. Je moet echt uitkijken dat ze niet één of andere ambtenaar de schuld geven. En je moet zorgen dat er niets vertrouwelijk behandeld wordt. Proberen ze dat wel, dan moet je dat meteen aan de kaak stellen. Goed is verder, om ook voorstellen voor verbeteringen te doen. Je moet ze bij de les houden en je niet laten afschepen. Als dat allemaal lukt, kun je na verloop van tijd zelf de agenda gaan bepalen.'

Speciale aandacht vraagt Vergeer nog voor de omgang met de pers. 'In dit soort kwesties is het aangeraden om actief de pers te benaderen. De pers kan ervoor zorgen dat je inbreng meer gewicht krijgt. Je moet je daarbij realiseren dat er altijd een persoon verantwoordelijk is, als je iets aan de kaak stelt. Het klinkt misschien hard, maar je moet het dan ook echt op de persoon spelen. Ik maakte zelf een fout door in de kop van mijn persbericht te zetten *'Zuid-Hollandse gedeputeerde van financiën heeft 'journalisten' nodig om jaarrekeningen te controleren.'* Dat had dus gewoon moeten zijn: *'De Jong moet aftreden!'* Ook de 'nazorg' van een affaire verdient de aandacht, vindt Fenna Vergeer. 'Er vond laatst een conferentie plaats over het functioneren van Provinciale Staten. Ik vond het heel belangrijk om daar goed voor de dag te komen. En er werd naar ons geluisterd, puur omdat we heel veel over het onderwerp weten en we erin slagen om de bevolking aan te spreken.' ●

Binnenhof

kort Haags

TraXX-gebruikers gegarandeerd niet duurder uit

De gemeentelijke financiële regelingen voor gehandicaptenvervoer kunnen worden afgeschaft, zei minister De Vries, toen nog van Sociale Zaken. Vervoerssysteem TraXX is niet duurder dan het gewone openbaar vervoer, garandeerde hij. 'Dat is maar helemaal de vraag,' zegt beleidsmedewerker Sociale Zaken Tuur Elzinga. 'Gehandicaptenorganisaties geven aan dat TraXX wel degelijk duurder is.' In Rotterdam hebben ze daar iets op gevonden. Raadslid Marijke Folmer heeft, toen in de gemeenteraad de afschaffing van de financiële regeling ter sprake kwam, gevraagd: *Stel dat gebruikers van TraXX kunnen aantonen wél duurder uit te zijn*

Tuur Elzinga

dan reizigers in het reguliere openbaar vervoer, waar kunnen ze dan hun meerkosten declareren? Garanties moeten wel te gelde kunnen worden gemaakt. Wethouder Korthuis gaf Folmer gelijk en kondigde aan dat elke gehandicapte die met TraXX duurder uit is, zich bij haar kan melden. De stad vergoedt de meerkosten en verhaalt die op Den Haag. 'Goede actie,' vindt Elzinga, 'niet alleen voor bovenregionaal vervoer waarin TraXX duurder is, maar ook voor vervoer binnen de gemeente, waarvoor de gemeente zelf verantwoordelijk is. Ook dat kan duurder uitpakken.'
Info: Tuur Elzinga: (070) 318 38 07.

Nieuwe ammunitie in strijd voor functieloon WIW'ers

Tachtig procent van de 43.000 werknemers die vallen onder de Wet Inschakeling Werkzoekenden (WIW) zouden een hoger loon krijgen als hun werk gewaardeerd werd volgens de regels van de functiewaardering. Nu verdienen ze 100 tot 120 procent van het minimumloon. De betreffende WIW'ers zouden er bij functieloon drie- tot vijfhonderd gulden in de maand op vooruit gaan. Dat blijkt uit een rapport van de projectgroep die in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de vakbonden de WIW-lonen heeft onderzocht. De VNG heeft de uitkomsten vervolgens meteen in de prullenbak gegooid. Functieloon is volgens de VNG 'niet betaalbaar, niet uitvoerbaar, niet wenselijk en niet nodig'. Onzin, vond Jan de Wit en voelde de kersverse minister Ver-

meend van Sociale Zaken aan de tand. 'De gemeenten houden de gesubsidieerde uitbuiting in stand om zo eerder wegbezuinigde functies voor een prikkel te vervullen. Het *gelijke arbeid, gelijk loon*-principe wordt hier met voeten getreden,' zei De Wit en wees erop dat de onderbetaling van WIW'ers ook nog eens in strijd is met het Europees Sociaal Handvest. VNG-onderhandelaar Bruinsma beweert dat de meeste gemeenten achter zijn stellige afwijzing van functieloon staan. Voor SP-afdelingen schept dat de uitdaging om te bewijzen dat het in hun gemeente anders ligt: het rapport biedt volop mogelijkheden om de discussie rond functieloon op plaatselijk niveau te (her)openen.
Info: Tuur Elzinga (070) 318 38 07, of Mariet Berendsen (026) 3215733.

Mariet Berendsen

SP-Kamerleden maakten zich de afgelopen tijd onder meer druk over de volgende zaken:

- De bonus die de Universiteit Leiden geeft aan scholieren met een hoog eindexamencijfer als zij zich inschrijven voor de studie informatica (verklaring)
- De premie die de Universiteit van Amsterdam betaalt aan econometriestudenten die hun propedeuse in een jaar halen (verklaring)
- Het aantrekken van verpleegkundigen uit Suriname die daar hard nodig zijn, terwijl hier veel gediplomeerde verpleegkundigen niet in de zorg werken (schriftelijke vragen)
- De noodzaak van een parlementair onderzoek naar het integratiebeleid, omdat het tot nu toe gevoerde beleid gefaald heeft (motie)
- De agressieve lobby methodes van de farmaceutische industrie die artsen overlaadt met dure cadeaus en reisjes (aanvraag interpellatie, ingetrokken)
- De mogelijke levering van F-16's aan de Verenigde Arabische Emiraten (schriftelijke vragen)
- De opkomst van privé-scholen en de weigering van staatssecretaris Adelmund daar stappen tegen te ondernemen (schriftelijke vragen)
- De versoepeling van de ontslagbescherming voor zieke werknemers (mondelijke vragen)
- De militaire goederen die Nederland ondanks het wapenembargo uitvoert naar China en Zuid-Korea (schriftelijke vragen)
- Het mislopen door de staat van 1,3 miljard door het te vroeg afschaffen van de vermogensbelasting (voorstel tot aanpassing wet)
- Het gebruik van verarmd uranium in de Kosovo-oorlog (schriftelijke vragen).

Informatie over deze onderwerpen is te vinden op www.sp.nl en bij de betreffende fractiemedewerker. Wie dat is, kun je vragen aan Ellen Verbeem of William Peters op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44.

Buitenland

Gemiddelde topman verdient 476 arbeiderssalarissen Economische bloei VS splijt samenleving verder uiteen

We krijgen hier Amerikaanse toestanden, is een veel gehoord commentaar als er weer een stukje solidariteit wordt afgebroken. En wie de ontwikkeling van de afgelopen jaren beschouwt, kan inderdaad niet anders concluderen dan dat veel elementen van de samenlevings-ordening in de Verenigde Staten navolging krijgen bij ons. Natuurlijk, de tegenstellingen zijn hier veel minder scherp en de solidariteitsgedachte is (nog?) volop aanwezig.

Maar toch, of het nu gaat om onderwijs, inkomen of gezondheidszorg: de ontwikkeling gaat onmiskenbaar in de richting van wat in de VS normaal is. Onderstaand verhaal schetst waartoe dat kan leiden.

Jubel was er in de VS toen in februari het economisch record van de jaren zestig gebroken werd: de langste onafgebroken periode van hoogconjunctuur in de naoorlogse geschiedenis was een feit. Vanaf maart 1991 gaat het constant crescendo met de economie. Waar het echter niet goed mee gaat, is de arme kant van de VS. Onderzoekers verschillen met elkaar over de cijfers achter de komma, maar iedereen is het erover eens dat de kloof tussen arm en rijk de laatste jaren – onder het Clinton-bevind – gigantisch is gegroeid en

dat de armen niets merken van de economische bloei.

Een recent onderzoek concludeert dat het inkomen van de rijkste 20 procent van de bevolking van de VS tussen 1979 en 1999 gecorrigeerd voor inflatie en belastingen met 43 procent is gestegen. De grote groep middeninkomens daarentegen heeft slechts acht procent meer te verteren gekregen, en de armste 20 procent van de VS bevolking is er – ook gecorrigeerd voor inflatie en belasting – negen procent op achteruit gegaan. Nog scherper wordt de toename van de ongelijkheid als we tegenover die armste 20 procent de rijkste één procent zetten. Die is er niet minder dan 115 procent op vooruit gegaan.

Een ander onderzoek toont de ontwikkeling in de bedrijven. In 1980 ontvingen de hoogste bestuurders gemiddeld 42 arbeiderssalarissen. Inmiddels is dat opgelopen tot 476 arbeiderssalarissen! Topman Jack Welch van General Electric neemt met 93 miljoen dollar in zijn eentje de jaarsalarissen mee naar huis van 15.000 Mexicaanse GE-werknemers. En Welch wordt nog slecht betaald vergeleken met mensen als Dennis Kozlowski van Tyco Internationals (170 miljoen dollar) en Charles Wang van Computer Associates (655 miljoen dollar).

Tegenover de waanzinnige rijkdom staat de absurde armoede. Uit een onderzoek in opdracht van het genootschap van burge-

Een kind is van vermoeidheid in slaap gevallen, terwijl haar ouders in de rij staan voor een voedselpakket

meesters blijkt dat de vraag naar voedselhulp het afgelopen jaar met 18 procent is gestegen. De kerken in de VS zijn onlangs een landelijke campagne *Honger 2000* gestart, waarbij het Congres opgeroepen wordt eindelijk de honger aan te pakken. Het vinden van een baan is in de VS geen garantie voor ontsnapping aan de armoede. Wie werkt als bijvoorbeeld schoonmaker, hamburgerbakker, kinderoppasser of bezorger is vaak aangewezen op het minimumloon en verstoken van voorzieningen als ziektekostenverzekering, betaalde vakantie en pensioenopbouw. De koopkracht van deze werknemers ligt – ondanks een verhoging in de afgelopen jaren – nog altijd onder het niveau van 1978. Zelfs Silicon Valley, het land van de computermiljonairs, kent ondanks een gemiddeld gezinsinkomen van 82.000 dollar een fors armoedeprobleem. De rijkdom heeft de huizenprijzen zo ver opgedreven dat steeds meer mensen met een normale baan op straat komen te staan.

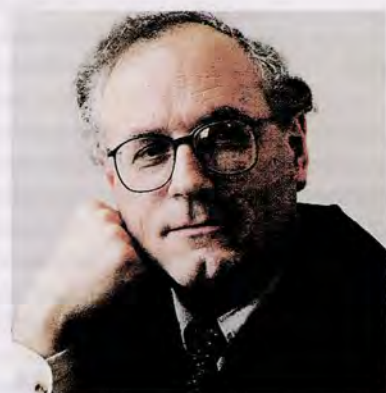
Van de 20.000 daklozen in Santa Clara heeft een derde deel een volledige baan, bijvoorbeeld als leraar, brandweerman of politieagent. Veel andere wonen nog, maar komen geld te kort voor andere noodzakelijke levensbehoeften. Voor sociale woningbouw zijn jarenlange wachtlijsten. Een klein appartement doet al gauw 1700 dollar huur per maand en de koopprijzen voor een eenvoudig huis liggen boven de 400.000 dollar.

Het aantal Amerikanen dat niet over een ziektekostenverzekering beschikt, is in 1998 met een miljoen toegenomen tot 44,3 miljoen, waaronder 11 miljoen jongeren. Opvallend in de ontwikkeling van de cijfers is dat de nieuwe onverzekerden vrijwel uitsluitend vrouwen zijn. De verklaring ligt in de maatregelen die vrouwen vanuit de bijstand – die wel enige verzekering biedt tegen ziektekosten – de 'hamburgerbanen' in jagen: de slecht betaalde baantjes die geen ziektekostenverzekering bieden. ●

Minder markt in nieuwe uitvoering sociale zekerheid – maar nog te veel

‘De belangen van de moeilijk bemiddelbare werklozen gaan het afleggen tegen de commerciële belangen van de nieuwe reïntegratiebureaus.’ Dat vreest SP-Kamerlid Jan de Wit nu de opzet bekend is van de nieuwe uitvoeringsstructuur voor de sociale zekerheid. Een winstpunt ten opzichte van eerdere plannen is er volgens De Wit ook: de volledige privatisering van de uitvoering is van de baan. Een schets van de stand van zaken aan de vooravond van de debatten in de gemeenteraden over de Structuur Uitvoering Werk en Inkomen (SUWI) en de Centra voor Werk en Inkomen (CWI’s).

Na jaren van uiterst chaotische discussies heeft politiek Den Haag nu de knoop doorgehakt over de nieuwe organisatiestructuur van de sociale zekerheid. Sinds de tussenstand die beschreven werd in *Spanning* van augustus '99 is de meest in het oog springende wijziging dat de concurrentie tussen de uitvoeringsinstellingen (uvi's) GAK, Cadans, USZO, Guo, SFB en eventuele nieuw-

Toeleiding naar werk in handen commercie

Van het 'ene loket' waar jarenlang sprake van geweest is, komt al met al weinig terecht. Er komt zelfs een (commercieel) loket bij

in de WAO, privatisering van de uvi's niet meer nodig is. Niks principiële keuze!

Volgens De Wit is er behalve het afblazen van de privatisering weinig positiefs te melden over de nieuwe opzet. 'Het UWV wordt een moloch van een bedrijf,' voorspelt hij. 'De afzonderlijke uvi's hebben nu al enorme moeite om de aanvragen tijdig te verwerken; ze maken veel fouten in hun beslissingen en herkeuringen. Als dat allemaal in één monsterorganisatie komt, zijn de problemen niet te overzien.'

Daarnaast is er de privatisering van de reïntegratie, de toeleiding naar arbeid van werklozen en gedeeltelijk arbeidsongeschikten. De organisatie die daar tot nu toe voor is, de Arbeidsvoorziening (voorheen het Arbeidsbureau), zal in sterk afgeslankte vorm als commercieel bedrijf doorgaan en moet de strijd aangaan met andere winstbeluste concurrenten. Daarbij is het gevaar levensgroot aanwezig dat men zich vooral zal richten op de makkelijke gevallen, de mensen die zonder al te veel moeite aan de slag te helpen zijn. Dat betekent immers snel incasseren. Zeker wanneer de economie voor wat tegenwind zorgt, kan de groep werklozen die 'moeilijk plaatsbaar' is, dan gemakkelijk aan zijn lot overgelaten worden. 'Nee hoor,' zeggen voorstanders van marktwerking, 'want we sluiten harde contracten met de reïntegratiebureaus waarin staat hoeveel werklozen uit welke categorie ze moeten plaatsen, en we betalen pas als dat gelukt is.' De Wit is er echter niet gerust op. 'Je hebt te maken met heel moeilijke ge-

vallen die zoveel begeleiding vragen dat het voor het bedrijf niet meer rendabel is: verslaafden, psychiatrisch patiënten, enz. Het risico als je daarop de commercie loslaat is enerzijds dat er gewerkt wordt met kunststelde tijdelijke baantjes, alleen voor de subsidie, en anderzijds dat de werklozen de schuld krijgen en de wet Boeten en Maatregelen van stal gehaald wordt. Op papier lijkt het allemaal fantastisch: de folders van die commerciële bedrijven zien er schitterend uit. Maar als het ze een beetje tegenzit, zullen ze dat altijd eerder afwentelen op de werkzoekenden dan op het bedrijfsresultaat.'

'Daarom is het van het grootste belang dat de gemeente de terugleiding naar werk voor een deel in eigen hand blijft houden,' zegt de Osse (ex-) wethouder Henk van Gerven. 'De reïntegratiebureaus halen de krenten uit de pap en de moeilijke gevallen kunnen het wel vergeten om nog aan het werk te komen.' Gemeenten mogen volgens de regels een vinger in die pap blijven houden. Aanvankelijk moesten zij zich van minister De Vries, toen nog van Sociale zaken, helemaal buiten de reïntegratie houden, nu slechts 'in principe'. 'Grijp die kans,' adviseert De Wit. 'Maak je er in de raad hard voor om dat wat je kan, in eigen hand te houden. Wat een gemeente kan doen, is als het even kan, mensen laten instromen in de WIW of WSW. Voor de laatste zal dat niet zomaar gaan, want daarvoor bestaan strenge richtlijnen. Maar beide zijn tenminste in overheidshanden.'

Nog een onderdeel van de nieuwe opzet dat veel discussie

oproept, is de vorming van de regionale Centra voor Werk en Inkomen (CWI's). Iemand die in de toekomst een beroep moet doen op de WW, de WAO of de bijstand, zal zich moeten melden bij zo'n CWI. Dat gaat eerst kijken of er werk is, en neemt pas daarna de uitkeringsaanvraag in. Die aanvraag wordt vervolgens doorgestuurd naar de gemeente als het om bijstand gaat, en naar het UWV als het de WW of WAO betreft. Heeft de aanvrager een grote kans om snel aan het werk te komen, dan bemiddelt het CWI daarbij. De commerciële reïntegratiebedrijven gaan in een latere fase aan de slag: om ervoor te zorgen dat de niet-direct bemiddelbare werklozen zonodig door om- of bijscholing toch aan het werk komen. Van het 'ene loket' waar jarenlang sprake van geweest is, komt al met al weinig terecht. Voor de werkzoekenden verandert er eigenlijk weinig meer, dan dat hij zich vroeger bij het Arbeidsbureau moest melden en bij een uitkeringsinstantie, en nu bij het CWI en een uitkeringsinstantie. Voor de toeleiding naar de arbeidsmarkt (vroeger een taak van het arbeidsbureau) komt er zelfs een loket bij: het reïntegratiebedrijf.

De CWI's moeten uitgroeien tot samenwerkingsverbanden van de gemeenten, de uvi's en de reïntegratiebedrijven. Dat die samenwerking nog niet zo harmonisch is, blijkt uit de jarenlange – en nog steeds lopende strijd – wie de dikste vinger in de CWI-pap krijgt. Vooral de Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft het er moeilijk mee als niet haar leden (de gemeenten) de eerste viool spelen. ●

komers van de baan is. Ook wil het kabinet niet langer de aandelen van de uitvoeringsinstellingen verkopen. De uvi's blijven publiek en gaan samen in een grote 'uitkeringsfabriek', het Uitvoerend orgaan Werknemers Verzekeringen (UWV). Het overboord zetten van de privatiseringsplannen is opmerkelijk. Jarenlang hebben de uvi's zich met nadrukkelijke instemming van het kabinet voorbereid op de slag om de markt – het GAK verhoogde juist daarvoor de salarissen van de top met 300 procent – en nu gaat het hele feest niet door. Jan de Wit toont zich verheugd over deze bijstelling van de eerdere plannen. 'Natuurlijk is dit een positieve ontwikkeling, want het is belachelijk om te concurreren bij de uitvoering van sociale wetten. Ik wilde Hoogervorst in de Kamer dan ook hierover complimenteren. Maar toen hij uitgesproken was, dacht ik: *laat maar*. Hij zei dat na de privatisering van de Ziektewet, de Arbodiensten en de reïntegratiebedrijven, en na invoering van marktwerking

**Snel aanmelden
om teleurstelling
te voorkomen!**

Na politieke basisvorming (in de 'tomatenvakschool'), weekend-kaderscholingen en de cursuskalender wordt er binnenkort nog een onderdeel toegevoegd aan het scholingsaanbod van de partij. Van 17 tot en met 21 juli kunnen leergierige SP'ers voor het eerst deelnemen aan de *SP-zomerschool*. Dit nieuwe initiatief is een combinatie van inspanning en ontspanning in een prachtige omgeving. Met bekende en verrassende docenten, pittige colleges, energerende werkgroepen en stevige debatten. Wie zich een week lang met andere gemotiveerde SP'ers wil verdiepen in verrassende aspecten van economie, natuur, cultuur en politiek van de 21e eeuw, kan zich vanaf nu aanmelden bij landelijk scholingscoördinator Jeannet-

te de Jong. Omdat het aantal cursusplaatsen beperkt is (maximaal 65 deelnemers) is snel handelen geboden!

De zomerschool wordt gegeven op een schitterende plek in de Biesbosch bij Dordrecht. Dat biedt deelnemers ook kans om heel direct kennis te maken met een uniek nationaal park – te voet, per fiets, op skates, per kano, roei- of fluisterboot. De zomerschool ligt pal aan het 'Moldiep', op enkele minuten van het bezoekerscentrum, in de directe nabijheid van water

en strand, sterrenwacht Mercurius en het beverobservatorium. En met de bus ben je in een paar minuten in de oudste stad van Holland, Dordrecht! Dankzij een startsubsidie van de partij betalen deelnemers voor vijf dagen zomerschool slechts een eigen bijdrage van 189 gulden voor deelname aan alle activiteiten, alle maal-

tijden en een comfortabel bed in budgethotel 'De Hollandse Biesbosch'. En onze garantie: je vertrekt een stuk wijzer dan je gekomen bent!

Aanmelden kan telefonisch: (010) 243 55 43 / (010) 243 55 68, schriftelijk: SP, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam; per fax: (010) 243 55 66 of via e-mail: jdejong@sp.nl

17-21 Juli: vijf dagen unieke SP-zomerschool in de Biesbosch

Houd 18 juni vrij voor **Spektakel**

Een datum die je echt vrij moet houden, is zondag 18 juni. Dan vindt namelijk **Spektakel** plaats, een groots opgezet cultuurfestival van de SP. **Spektakel** wordt gehouden in het Archeon in Alphen aan den Rijn en is bestemd voor alle SP-leden. De gedachte achter het festival is dat het een belangrijke zaak is dat mensen in aanraking komen met verschillende vormen van kunst en cultuur. En we zouden de SP niet zijn als we dat bij woorden lieten en er niet mee aan de slag gingen in de praktijk. Bij de Tribune van mei zit

een festivalkrant die de leden enthousiast moet maken. Afdelingen doen er goed aan dan alles geregeld te hebben om gezamenlijk vervoer aan te kunnen bieden. Het Archeon kan 2500 SP'ers bergen: dat aantal moeten we ook gemakkelijk kunnen halen. De entreekosten bedragen 15 gulden voor volwassenen en een tientje voor kinderen. Daarvoor krijgt men toegang tot alle Archeon-attracties en een groot aantal optredens en voorstellingen. Wie er allemaal hun medewerking verlenen, is te lezen in de festivalkrant.

25 april in Amsterdam Bijzondere bijeenkomst markeert verschijnen 'De Laatste Oorlog'

Als er nog plaats is, kun je bij Paul Peters een kaartje bestellen voor het opmerkelijke seminar De Laatste Oorlog, dat op dinsdag 25 april gehouden wordt bij het verschijnen van het gelijknamige boek van Jan Marijnissen en Karel Glasstra van Loon. Het boek bevat de weerslag van zeven uitvoerige gesprekken van de schrijvers met prominenten over de oorlog in Kosovo en de nieuwe we-

reldorde die daar gedemonstreerd is. Aan het seminar leveren naast de schrijvers onder meer de Russische regeringsadviseur Arbatov, commentator Rob de Wijk en Balkanhistoricus Detrez hun medewerking. Het bijeenkomst wordt gehouden in De Rode Hoed in Amsterdam, dinsdag 25 april van 14.00 tot 17.30 uur. Toegang is gratis, zolang er nog plaats is. Kaartjes? Paul Peters, telefoon: (010) 243 55 54.

Het boek is een uitgave van uitgeverij L.J. Veen en is in de boekhandel te koop voor f 34,90. Met de bon in de komende Tribune f24,90.

Spanning

Informatie- en opinieblad voor actieve SP-leden

Verschijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 5, 17 mei 2000

Hoe houden we het groen groen

**Over het
belang van een
goed-draaiende
kerngroep**

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Mythen
over de
Balkan
doorgeprikt

**De arbeidsverhoudingen
in de 21e eeuw
volgens Philips
- en de kritiek daarop**

Een wijk-enquête:
eenvoudig en
doeltreffend

Tiny Kox

Loop naar de pomp!

Dat is de boodschap aan al onze afdelingen voor de komende weken. Niet zomaar een pomp, maar de Shell-pomp is het doelwit. Nu Shell blijft weigeren haar verantwoordelijkheid te nemen voor het opruimen van haar gevaarlijke bedrijfsafval op de rand van nationaal park de Biesbosch (totale saneringskosten ca. 1 procent van de jaarwinst over 1999), gaat gelden dat wil niet wil horen maar moet voelen. De tikken moeten worden uitgedeeld door de klanten van Shell. Die gaan we tegen hun benzineleverancier in het geweer brengen. De eerste klap die de klanten kunnen uitdelen is het insturen van een klantenkaart naar Shell. Hoe meer kaarten er bij Shell komen, hoe duidelijker het signaal zal zijn dat indien nodig ook de tweede klap – een kopersstaking – uitgedeeld kan worden. We weten dat Shell (na Zuid-Afrika en Brent Spar) panisch is voor dat risico. Vraag voor ons is niet óf maar wanneer de onderneming dat risico zal gaan neutraliseren door alsnog een financiële bijdrage aan de sanering van de Stort van Troost te leveren. Voorwaarde voor succes is wél dat wij van onze kant alles op alles zetten om de Shell-klanten in actie te krijgen. En daarvoor is weer een lange adem nodig. En die krijgen we alleen als we ook andere mensen met ons mee krijgen om naar de pomp te lopen. Wat ze ook van ons beweren, bang zijn we niet. We pakken bij voorkeur niet de kleintjes maar de groten aan. Omdat je daarmee de beste voorbeelden geeft dat je wel degelijk iets kunt bereiken mits je samen sterk staat. Vraag maar naar bij asbestmulti Eternit (produceert nu géén asbest meer) en bij huisraadmulti IKEA (staat nu wel externe controle op kinderarbeid toe en erkent het teruggeefrecht voor klanten nu wel). Oliemulti Shell, de grootste onderneming van dit land, is de volgende testcase. Heel veel succes in de strijd!

Opinie Service

Kamerleden en andere SP'ers schrijven regelmatig interessante opinie-artikelen voor dag- en vakbladen. Spanning geeft in elke uitgave een overzicht van de recente opinies. De artikelen zelf kun je vinden op internet (www.sp.nl). Je kunt ze ook telefonisch bestellen bij Jolanda Bottse: (010-2435555). Noem dan wel het codenummer van het artikel dat je wilt hebben.

De mythe van de markt

**Nico Schouten en Harry van Bommel,
Solidariteit april 2000**

In de pleidooien voor liberalisering en privatisering komen steeds argumenten naar voren dat de 'tucht van de markt' leidt tot een efficiëntere bedrijfsvoering en een betere prijs-kwaliteitverhouding voor de consument. De werkelijkheid leert anders.
code:00/20

Openheid nodig bij oplossen slijterprobleem

Remi Poppe, Agrarisch Dagblad, 20 april 2000
Al enkele jaren waart er een spook met de naam 'slijters' door de stallen van veel melkveehouders. Koelen worden doodziek, krijgen pijnlijke gewrichtsaandoeningen, uier problemen, de vacht verkleurt, ze vermageren sterk, kalfjes worden ziek en soms blind geboren en groeien nauwelijks. Maar de overheid is op dit moment eerder een bedreiging voor de getroffen melkveehouders, dan een redder in de nood.
code: 00/21

Leg zakkenvullen europarlementariërs banden: Niet stemmen? Dan ook niet beuren.

Erik Meijer, Rotterdams Dagblad 12 april
De meeste europarlementariërs nemen niet de moeite om de vrijdagvergaderingen in Straatsburg bij te wonen. Voordat ze naar huis gaan, pikken ze nog wel 500 gulden presentiegeld mee en nemen daarna auto, trein of vliegtuig naar huis. Om paal en perk te stellen aan dit zakkenvullen is er eigenlijk maar één oplossing: niet stemmen, dan ook niet beuren.
code: 00/22

Spanning

Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl
Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP.
Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 52. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl

Agenda

Ideologisch
kampeerweekend
ROOD
27 en 28 mei, Veluwe

Pomp-actie Shell Help!
tot eind juni, in het hele land

SPEKTAKEL-festival
zondag 18 juni, Alphen aan den
Rijn

Partijraad
zaterdag 24 juni, Amersfoort

Waddentour ROOD
1 tot en met 8 juli

Cursussen
Extra cursus 'In debat'
zaterdag 27 mei, Amsterdam

Follow-up 'In Raad & Daad'
woensdag 31 maart, Oss

Follow-up 'In Raad & Daad'
donderdag 15 juni, Zwolle

Hoe en Wat van Actievoeren
zaterdag 17 juni, Oss

Excursie dierenwelzijn
zaterdag 24 juni, Apeldoorn

SP-Zomerschool
17-21 juli, de Biesbosch

Nu zijn de Shell-pompen aan de beurt, in het hele land

Op 9 mei ging bij het Circustheater in Scheveningen de actie 'Shell help!' van start. Binnen hield Shell haar jaarlijkse aandeelhoudersvergadering; buiten luidden zo'n 25 SP'ers met veel kabaal – en onder ruime belangstelling van de pers en de (filmende!) politie – de landelijke actie in voor sanering door Shell van de beruchte Stort van Troost in de Biesbosch. 'Nu het vervolg, waarbij de afdelingen de fakkel overnemen en bij de Shell-tankstations gaan posten,' zegt Harry Voss van het MilieuAlarmteam. Zeven weken lang vanaf nu zullen SP'ers de Shell-klienten informeren over de verantwoordelijkheid van de oliereus voor haar afval. Voss raadt afdelingen die een Shell-tankstation op het oog hebben en aan de slag willen aan, vooral eerst contact op te nemen met de districtsvoorzitter. 'Die coördineert de actie voor het district en heeft dus het overzicht. Elk district heeft 1750 'Shell Help!'-boekjes. We streven naar één actie per week, dus voor zeven weken houdt dat in 250 boekjes per actie. Ook regelt de districtsvoorzitter de distributie van de gele actie-jassen. Ik heb vernomen dat Shell behoorlijk geschrokken is van het actie-boekje, dus nu is het moment gekomen om hun klanten gericht aan te spreken.' Voss wijst verder op het belang van goede publiciteit voor de actie. 'Het zou mooi zijn als elke pomp-actie in een ander *krantengebied* plaatsvindt. Ga dus niet elke week bij dezelfde Shell-pomp staan.'

Wat gaat er na die zeven weken gebeuren? Voss: 'Als Shell dan nog niet in beweging is, wordt de actie opgevoerd. Kijk, nu *informeren* we de klanten netjes en vragen we hen de kaart uit het boekje op te sturen. Maar als Shell niets doet, dan gaan we Shell-tankers verzoeken om door te rijden. Een blokkade sluit ik niet uit.'

Info: de districtsvoorzitter
of Harry Voss: (010) 243 55 56

Rotterdams Alles Kids-festival in de maak

De afdeling Rotterdam bereidt een 'Alles Kids-festival' in de laatste week van de zomervakantie voor. De bedoeling is dat kinderen gaan voetballen, stoeptekenen, muziekinstrumenten en speelgoed maken etc. Ook kunnen ze een kunstwerk installeren, zelf theater maken en zal er onder meer een kinderrommelmarkt plaatsvinden. Coördinator Jolanda Goolker: 'Rotterdam is te groot voor zo'n festivalweek, dus besloten we het tot één wijk beperkt te houden: de Agniesebuurt. Daar wonen veel kinderen en er is niet één speeltuin. Bovendien is het een relatief arme wijk, dus de kans is klein dat die kinderen komende zomer op vakantie zullen gaan.' Acht mensen uit de afdeling Rotterdam hebben een werkgroep gevormd en via een folder vrijwilligers gezocht, onder andere aan de pabo. Er is contact gelegd met de buurtvereniging en het opbouwwerk en ook een kunstenaar heeft inmiddels zijn medewerking toegezegd. 'Het is belangrijk dat zo'n festival breed gedragen wordt. Vandaar dat we zoveel mogelijk mensen van buiten de partij erbij willen trekken,' verduidelijkt Goolker.

Info: Jolanda Goolker: (010) 480 51 04

uit het land

De Schijndelse speeltuin heeft al een fundament

In Schijndel heeft de afdeling belangrijke stappen gezet naar de realisering van een grote speeltuin, iets wat nu ontbreekt in het dorp. Als eerste werd een plaatselijke krant benaderd voor een interview waarin het gemis van een speeltuin aangekaart werd. Ook werd een oproep geplaatst voor de oprich-

ting van de werkgroep 'Schijndelse Speeltuin' en zocht de afdeling in haar eigen ledenbestand naar geschikte werkgroepleden. Een groot onderzoek bij onder meer de ouders van speelzaal-peuters bevestigde dat er absoluut behoefte is aan een speeltuin. De conclusies werden in een rapport aangeboden aan de gemeente. Inmiddels hebben zich meer dan honderd mensen gemeld om mee te helpen bij het realiseren ervan. Afdelingsvoorzitter Tonnie Wouters: 'We hebben steeds de pers erbij gehaald en we hebben bewust gekozen om de activiteiten niet onder SP-vlag uit te voeren. Maar de mensen kennen ons wel, want de SP is in Schijndel de grootste partij. We hebben de mensen gewoon gevraagd of ze mee willen helpen en de bereidheid bleek groot. Het interesseert de mensen niet zoveel wie 't doet, denk ik, als die speeltuin er maar komt. Door de vele enthousiaste reacties hebben we als afdeling trouwens heel wat interessante nieuwe contacten opgedaan en dat is natuurlijk een hele goede zaak, niet alleen voor de speeltuin.'

De gemeente reageerde niet al te enthousiast op het rapport. Op een bijeenkomst met de mensen die willen meehelpen, werd besloten de activiteiten toch voort te zetten. 'Desnoods vragen we elders een startsubsidie aan, als de gemeente niet opschiet.'

Info Tonnie Wouters:
(073) 543 04 60

Iuit het land

Samen met kinderen op de bres voor de natuur

Al ruim een half jaar voert de afdeling De Bilt actie tegen de aanleg van een golfbaan in de Biltse Duinen. De plaatselijke golfclub wil haar baan uitbreiden en heeft daarvoor het natuur- en recreatiegebied op het oog. Als actie daartegen verspreidde de SP eind vorig jaar 5000 gecombineerde protestkaarten/raamaffiches. Dirk van Kekem: 'Niet lang daarna stond een groep kinderen in de krant die ook in actie wilde komen. Wij hebben toen contact met ze gezocht en vanaf dat moment zijn onze acties in elkaar gaan schuiven. Wij hielpen de kinderen en de kinderen hielpen ons, bijvoorbeeld met het verspreiden van affiches. Zo werd het een actie van de kinderen 'gesteund door de SP'. Dat hebben we bewust gedaan, omdat in deze regio de SP nog steeds een beetje het imago heeft extreem te zijn. Het is vooral de VVD wat hier de klok slaat.' De gemeente puzzelt en treuzelt al maanden met de kwestie. Een cruciale commissie-vergadering werd al twee keer uitgesteld. En dus togen onlangs ruim honderd kinderen in optocht richting gemeentehuis en beleefde de actie 'Geen golfbaan in de Biltse Duinen' haar voorlopig hoogtepunt. In het bijzijn van cameraplougen van SBS6 en het Jeugdjournaal boden de jonge actievoerders 1700 handtekeningen aan de gemeente aan. De spandoeken van de kinderen waren samen met de SP gemaakt. De afdeling zorgde ook voor een kraampje met chips en fris.

Info: Dirk van Kekem: (030) 221 04 36

Actie tegen erfpachtverhoging werpt vruchten af

Het lijkt erop dat een meerderheid in de Utrechtse gemeenteraad bereid is om iets te doen aan de extreme verhoging van de erfpacht. Dat concludeert de Werkgroep Erfpacht Lunetten (opgericht op initiatief van de SP) na afloop van een discussieavond met raadsfracties. Een aantal maanden geleden werd de afdeling Utrecht gealarmeerd door bewoners van de Utrechtse wijk Lunetten. De gemeente confronteerde bewoners van modale rijtjeshuizen met een erfpachtverhoging van 74 procent over 10 jaar. Dat

komt overeen met 10 jaar de maximaal toegestane huurverhoging. 'In het verleden werkte Utrecht met erfpachtcanons waarvan de hoogte iedere tien jaar herzien wordt,' legt initiatiefnemer Paulus Jansen uit. 'Bij nieuwbouw gaat het tegenwoordig anders: dan wordt de erfpacht in één keer in rekening gebracht en is hij gelijk aan de grondprijs. Ook de 'oude' gevallen kunnen overstappen op eeuwige erfpacht, maar de afkoopsom die ze dan moeten betalen, is astronomisch hoog. De 165 m² grond van een rijtjeshuis komt op 116.250 gulden.' De werkgroep verspreidde een enquête onder de bewoners. Daaruit bleek dat maar 13 procent van de mensen de erfpacht heeft afgekocht. De rest betaalt per jaar, en heeft dus te maken met de exorbitante stijging op basis van de maximaal toegestane huurverhoging. Jansen: 'Dit speelt natuurlijk niet alleen in Lunetten. In heel Utrecht zijn enkele duizenden huishoudens de dupe.' Op de discussieavond bleek dat SP, VVD en Leefbaar Utrecht de stijging van de erfpachtcanon voortaan willen koppelen aan de gemiddelde, in plaats van de maximale huurverhoging. De fracties zullen hiervoor een initiatiefvoorstel uitwerken. Info: Paulus Jansen: 070 318 38 02

Bewonerscommissie stelt ultimatum

Bewonerscommissie Hoefblad/Thijsselaan in Culemborg werd anderhalf jaar geleden op aandringen van de SP opgericht. Dat gebeurde tijdens een klachtenavond die de SP naar aanleiding van ontevredenheid van bewoners over onderhoud en verwarmingsketels had belegd. Met steun van de SP inventariseerde de commissie de klachten en voerde overleg met verhuurder Amvest en beheerder ABU. Maar meer dan een jaar lang gebeurde er niets; zelfs niet nadat de huurcommissie de bewoners in het gelijk had gesteld. De bewonerscommissie liet in een brief aan Amvest en ABU weten, nog één keer in overleg te willen treden. Jan Burger, SP-fractievoorzitter in Culemborg en initiatiefnemer van de bewonerscommissie, zal bij dat gesprek aanwezig zijn. Hij sluit buurtacties of juridische stappen niet uit, als het genoemde gesprek ook ditmaal niets concreets oplevert.

De stelling

Oppositie tegen hogere OZB liberale opstelling

Het is opvallend dat veel afdelingen fel oppositie voeren tegen verhoging van de OZB. Op de keper beschouwd is dat een liberale opstelling: geen individuele lastenverhoging, met als gevolg collectieve schraalheid. Wat is beter, uitgaande van onze morele maatstaven: verlaging van het voorzieningenniveau van de WVG of verhoging van de OZB?

De afgelopen 15 jaar waren slecht voor de gemeentefinanciën. De gemeenten kregen steeds meer taken van het rijk op hun bord, zonder voldoende financiële middelen. De WVG (1994) en de onderwijshuisvesting (1997) zijn hier voorbeelden van. Bovendien zijn de gemeente-uitgaven gekoppeld aan de uitgaven van het rijk. Geeft het rijk minder uit, dan krijgen ook de gemeenten minder. In de bezuinigingsjaren negentig was het armoe troef voor de gemeenten. Daarom is het logisch dat de

De volgende

De Spanning-stelling van juni luidt: 'Alles afwegend is het verstandig de kerncentrale in Borssele een aantal jaren langer open te houden.' **Graag een heldere en korte reactie vóór 1 juni. Over de stelling van juli kun je vast nadenken: 'Invoering van een maatschappelijke dienstplicht, waarbij iedereen na zijn studie een jaar lang voor de gemeenschap werkt, bijvoorbeeld in de zorg, is het overwegen waard.'**

OZB fors is gestegen. Oss krijgt van het rijk in 2000 circa 10 miljoen voor de WVG en het minimeleid. Uit solidariteit komt er uit de OZB-opbrengst vijf miljoen bij. En zo gaat het in veel gemeenten.

Moeten we de OZB-verhoging voor lokale voorzieningen dan zonder meer accepteren? Nee. Er moeten altijd kanttekeningen bij geplaatst worden. Allereerst is het een *second best*-oplossing. Als het rijk genoeg geld geeft, hoeven gemeenten de OZB niet te verhogen. Ten tweede is de SP voor 'geïntegreerde belastingheffing'. Daarbij worden de afvalstoffenheffing en de rioolrechten geheel of

gedeeltelijk opgenomen in de OZB. Per saldo betekent dat een lastenverzwaring voor de duurdere woningen en bedrijven, ten gunste van de goedkopere woningen waar doorgaans de mensen met de lagere inkomens wonen. Het derde punt is de tariefsdifferentiatie in de OZB. In 2001 mag het effect dat optreedt doordat bedrijfspanden veel minder in waarde stijgen dan woningen, volledig gecompenseerd worden door de verschillen in de OZB-tarieven groter te maken. Dat dient dan ook te gebeuren. En ten vierde moet het extra geld natuurlijk goed besteed worden. De gemeente moet sober en efficiënt bestuurd

De landelijke overheid kiest voor lastenverlichting in plaats van investeren in nuttige maatschappelijke voorzieningen. Het is goed dat gemeenten hier tegenwicht aan bieden door de OZB te verhogen en de opbrengst te investeren in de lokale samenleving.

worden. Dus weg met de bureaucratie en met Rotterdamse toestanden. En geen geld naar zinloze prestigeprojecten, maar naar zinvolle zaken voor de mensen.

Al met al ben ik onder deze voorwaarden voorstander van verhoging van de OZB als *second best* oplossing. De SP is geen bezuinigingspartij, maar een club die wil investeren in de toekomst, en in een samenleving met gelijke kansen voor alle mensen.

Henk van Gerven, Oss

Hogere OZB ondermijnt de solidariteit

Op het eerste gezicht lijkt de stelling zinvol. Het is voor socialisten geen rare gedachte om met hogere belastingtarieven belangrijke collectieve voorzieningen in stand te houden. Om een aantal redenen zijn hogere OZB-tarieven als compensatie van lage rijksbelastingen echter toch geen goed idee.

- Gemeentelijke heffingen zijn per definitie niet progressief. Elke woningbezitter betaalt evenveel per 5000 gulden waarde van zijn woning. Mensen die net buiten de kwijtscheldingsnormen vallen, betalen ineens de volle mep.

- Door voorzieningen in grotere mate afhankelijk te maken van de OZB-opbrengsten bestaat het risico op onacceptabele verschillen in voorzieningenniveau tussen de gemeenten. Zie de WVG-praktijk.

- In een gemeente als Wassenaar zullen de inwoners niet kiezen voor hoge OZB-tarieven en een hoog sociaal voorzieningenniveau, terwijl juist

daar de rijksten wonen. In armere gemeenten zal die behoefte wel groot zijn, maar wonen niet zoveel kapitaalcrachtige mensen. Het in de stelling voorgestelde systeem ondermijnt daarom de solidariteit.

- Vaak is het niet nodig om OZB-tarieven te verhogen om voorzieningen in stand te kunnen houden, ook al wordt dat wel gesuggereerd. Het schrappen van prestigeprojecten of overbodige subsidies is een betere mogelijkheid.

- Veel belangrijke collectieve voorzieningen hebben een nationaal karakter. Een gemeente kan niet besluiten met de OZB-opbrengst het WAO-gat te dichten of de uitkeringen te verhogen. Het Rijk kan dat wel. Het is bovendien de taak van het Rijk om landelijk prioriteiten te stellen. Het is daarom goed gemeenten te kunnen beïnvloeden, bijvoorbeeld via het gemeentefonds en geoormerkte rijksbijdragen.

Guido van de Luitgarden, Maastricht

Bomen en bossen verdienen de aandacht van de SP

Op de bres voor het groen

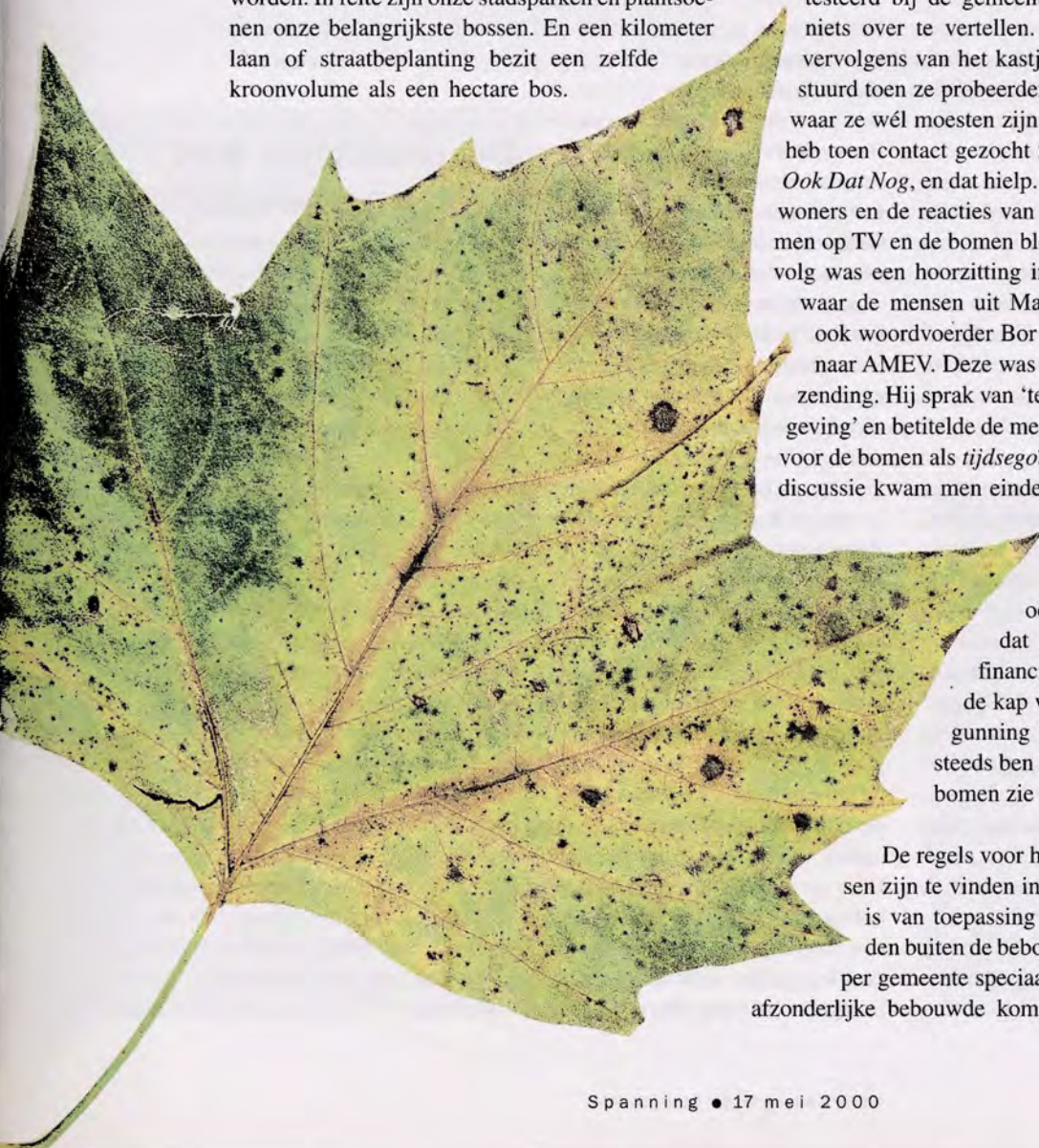
'Bomen over bomen' adviseerde Harry Sangers van de SP in De Bilt in de kop boven een verhaal dat hij naar de Spanning-redactie stuurde. Sangers vindt dat SP-afdelingen en -fracties zich nadrukkelijker moeten inzetten voor het behoud van bossen en stedelijk groen. De redactie neemt zijn oproep ter harte: uit allerlei onderzoeken blijkt immers dat mensen voldoende groen in de buurt onmisbaar vinden en graag bereid zijn in actie te komen om dat groen te redden. Reden genoeg om eens op een rij te zetten wat daarbij zoal komt kijken. En dus gaan we *bomen over bomen*.

Bomen zijn belangrijk. Onder andere omdat ze mooi zijn, bijdragen aan een prettig leefklimaat, nodig zijn voor een gevarieerde dierenwereld en omdat ze de lucht zuiveren.

Een land zonder bossen en een stad zonder bomen, dat zijn zaken die niemand zich kan of wil voorstellen. Acties voor het behoud van bomen krijgen dan ook stevast veel bijval.

Voor de overzichtelijkheid is het handig de bomen in te delen in twee categorieën: de bomen in bossen en de bomen in steden en dorpen. Daarbij moet overigens het belang van het stedelijk groen binnen het totale bomenbestand niet onderschat worden. In feite zijn onze stadsparken en plantsoenen onze belangrijkste bossen. En een kilometer laan of straatbeplanting bezit een zelfde kroonvolume als een hectare bos.

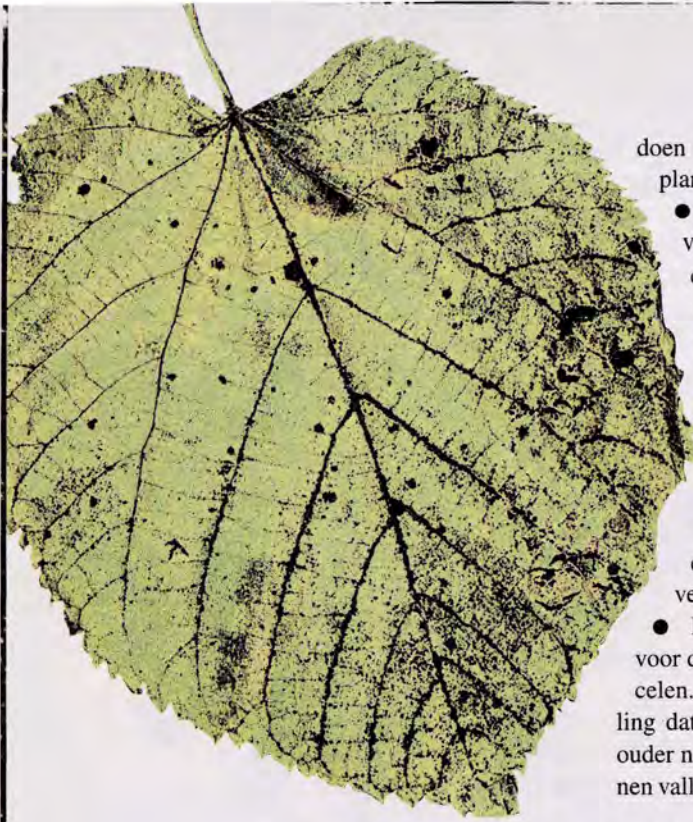

Om een indruk te geven van de aantallen stadsbomen: alleen al in Amsterdam staan er zo'n 50.000 iepen langs de grachten en straten.

Pas na Ook Dat Nog ging de provincie eens kijken

Harry Sangers – woonachtig in het bosrijke gebied tussen Utrecht en Amersfoort – maakt zich vooral druk om de aanslagen die met allerlei fraaie argumenten gepleegd worden op bosbomen. Een voorbeeld. Sangers: 'In 1997 las ik een artikeltje in de krant over het kappen van 52 beuken van 75 jaar oud op landgoed Rustenhoven, in Maartensdijk (provincie Utrecht). Omwonenden hadden geprotesteerd bij de gemeente maar die had er niets over te vertellen. De mensen waren vervolgens van het kastje naar de muur gestuurd toen ze probeerden erachter te komen waar ze wél moesten zijn met hun protest. Ik heb toen contact gezocht met het programma *Ook Dat Nog*, en dat hielp. De strijd van de bewoners en de reacties van de overheden kwamen op TV en de bomen bleven staan. Het vervolg was een hoorzitting in het Provinciehuis waar de mensen uit Maartensdijk waren en ook woordvoerder Bor van landgoed-eigenaar AMEV. Deze was laaiend over de uitzending. Hij sprak van 'tendentieuze berichtgeving' en betitelde de mensen die opkwamen voor de bomen als *tijdsegoïsten*. Na een pittige discussie kwam men eindelijk op het idee om eens te gaan kijken op Rustenhoven. Toen zag ook de provincie in dat er uitsluitend een financieel argument voor de kap was en werd de vergunning geweigerd. Nog steeds ben ik trots als ik 'mijn' bomen zie staan.'

De regels voor het omgaan met bossen zijn te vinden in de Boswet. De wet is van toepassing op de 'houtopstanden buiten de bebouwde kom', waarbij per gemeente speciaal voor deze wet een afzonderlijke bebouwde komgrens is getrokken.

De uitvoering van de Boswet is per 1-1-97 overgegaan van het Rijk naar de provincies. Voor Utrecht gaat het om ongeveer 17.500 hectare waarop de Boswet van toepassing is. Jaarlijks komen er in de provincie zo'n 100 kapmeldingen binnen, die tot verdriet van Sangers eigenlijk nooit tot provinciale actie leiden. Wat Sangers voor ogen staat, is dat de SP-Statenfracties in hun provincie pleiten voor een alertere opstelling en een verdere invulling van de wettelijke regels waaraan boseigenaren zich te houden hebben. Sangers: 'Provinciale fracties zouden kunnen uitzoeken hoeveel er gekapt wordt, hoeveel vergunningen er worden afgegeven en welke criteria daarbij gelden. Het voorbeeld van Rustenhoven, waarbij de provincie vrijwel klakkeloos en zonder onderzoek ter plekke een vergunning wilde geven, staat echt niet op zich.' Volgens Sangers zijn er – naast een boomvriendelijkere houding van de provinciale ambtenaren – ook strakkere regels nodig. 'Het provinciaal beleid zou minimaal de volgende elementen moeten omvatten:

- Het moet verplicht gesteld worden om kapvoornemens vooraf te melden en vergezeld te

doen gaan van een beheersplan voor het bosgebied.

- Kapvoornemens en de visie erop van de provincie moeten gepubliceerd worden in huis aan huisbladen in de regio.
- Gebruikers van bossen moeten het recht van bezwaar krijgen tegen kapvoornemens.
- Kappen puur voor economisch gewin moet verboden worden.
- Er moeten regels komen voor de 'dunning' van bospercelen. Bijvoorbeeld de bepaling dat bomen van 50 jaar en ouder nooit onder dunning kunnen vallen.'

Informatie nodig over het omgaan met stadsbomen? Bel de Bomenstichting

Naast bossen zijn er de bomen in de steden en dorpen. De aanslagen daarop waren in 1970 reden voor de oprichting van de Bomenstichting. Die heeft een secretariaat in Utrecht en contactpersonen in het hele land. Onder het motto 'bomen kunnen zich niet zelf verdedigen, daarom komen wij ervoor op' geeft de Bomenstichting adviezen en begeleidt ze particulieren en groepen die zich willen inzetten voor het behoud van bomen. Op de vraag of het goed gaat met de bomen in Nederland is volgens Karlijn Heger van de Bomenstichting geen algemeen antwoord te geven. 'Er zijn positieve ontwikkelingen, bijvoorbeeld het toenemend belang dat gemeenten hechten aan het beschermen van monumentale bomen. Maar er zijn ook bedreigingen. Een recente, waarover de Bomenstichting onlangs aan de bel heeft getrokken, is de aanleg van glasvezelkabels. Door de stormachtige ontwikkeling van internet moet dat in een razend tempo gebeuren en daardoor gelden vaak de normale regels niet meer. Normaal is

dat een aannemer een vergunning voor het graafwerk aanvraagt bij de gemeente en dat verschillende ambtenaren, waaronder een 'groene', die aanvraag beoordelen. Zonodig worden aanvullende maatregelen geëist om gevolgschade aan bomen te voorkomen. De benodigde vergunningen worden nu te snel, onder tijdsdruk, verstrekt. Kabelleggers tonen soms te weinig respect voor de levensaders van bomen en hakken of zagen wortels in situaties waarin ze ook alternatieve methoden zouden kunnen gebruiken die de bomen sparen. Wij adviseren mensen die constateren dat kabels dwars door boomwortels heen dreigen te worden gelegd, bij de gemeente te informeren naar de vergunning en aan te dringen op het gebruik van sleufloze technieken, of om de boom heen te graven.'

De Bomenstichting is zo'n 10 jaar geleden begonnen met de

De praktijk: het Vroonermeerbos

Een foto van een bos in lenteprijs (openingsprijzen van dit verhaal) en de aanduiding Vroonermeerbos Alkmaar sieren de kaart waarmee de plaatselijke afdeling momenteel actie voert. Ook op de achterkant is de uitleg schaars. 'Niet kappen in het Vroonermeerbos. Laat de bomen en de dieren met rust', luidt de oproep die blijkt te volstaan om de Alkmaarders massaal aan het ondertekenen te krijgen. 'Je hoeft niets uit te leggen', vertelt Marian de Vroomen van de afdeling Alkmaar. 'De mensen tekenen net zo vanzelfsprekend als bij de Chirac-acties tegen de Franse kernproeven.' De Vroomen onderstreept het belang van acties als deze. 'We leggen hiermee uitstekende contacten met de strijdvaardige mensen die voor hun buurt opkomen en we voeren actie op een punt dat de mensen heel belangrijk vinden. *Het bos kappen voor nieuwbouw, dat kun je niet maken*, is wat we van veel mensen horen. En de bereidheid om mee te helpen is groot. Het zijn lang niet alleen SP'ers die getekende kaarten verzamelen.'

De waarde van een boom

In onze vereconomiseerde samenleving is de waarde van bomen natuurlijk ook in geld uitgedrukt. Daarvoor is de *methode Raad* ontwikkeld. Factoren die daarin een rol spelen bij de waardebeoordeling zijn de stamoppervlakte, de standplaats, de conditie van de boom en de plantwijze (alleen of in een groep). Om een idee te geven van de bedragen die uit de berekening rollen: in 1992 kwam de gemeente Apeldoorn voor haar 2030 'bijzondere particuliere bomen' uit op een Raadwaarde van 41,5 miljoen gulden, dat is ruim 20.000 gulden per boom. De vraag is gerechtvaardigd hoe zinvol (of juist hoe gevaarlijk) het is een financiële waarde toe te kennen aan

bijzondere bomen. De gemeente Groningen bijvoorbeeld wil de Raadwaarde gebruiken bij het bepalen van de vergoeding die iemand moet betalen als hij een monumentale boom kapt. Er is natuurlijk wat voor te zeggen dat iemand dan op zijn minst financieel *boete doet*. Maar de regeling bergt ook het risico in zich dat wat snel gezegd wordt: 'kappen mag wel, want er wordt toch 30.000 gulden in het groenfonds gestopt.' Daar moeten we voor waken. Maar waar eigenaren of gemeenten echter erg gemakkelijk overgaan tot kappen, kan het zinvol zijn om – naast andere argumenten – ook te wijzen op de Raadwaarde van een boom.

aanleg van een register van Monumentale Bomen. Heger: 'Daarin krijgen de bomen een plaats die volgens ons van nationaal belang zijn en

dus behouden moeten blijven. In veel gevallen gaat het om bomen met een hoge leeftijd, met een bijzondere schoonheids- of zeldzaamheidswaarde, of met een beeldbepalende functie voor de omgeving. Het register bevat op dit moment zo'n 10.000 objecten.

Dat kunnen solitaire bomen zijn, maar ook lanen of boomgroepen. En nog elke dag krijgen we nieuwe bebouwingen binnen.' Aan het register is ook een Boemfonds gekoppeld, waaruit bedragen worden gegeven

voor het onderhoud of herstel van monumentale bomen. De Bomenstichting juicht het toe als ook gemeenten zelf hun waardevolle bomen gaan inventariseren en met voorstellen komen voor een betere bescherming. 'Gelukkig gebeurt dat steeds meer. Zowel door gemeenten als ook door particulieren.'

Politieke actie is nodig om voldoende stadsgroen te behouden

De gemeente Apeldoorn kwam in 1992 al met een inventarisatie van alle particuliere waardevolle bomen in de bebouwde kom. Dat waren er toen 2030, die vanaf dat moment op speciale bescherming konden rekenen. (Onder andere strenge criteria bij kapvergunningen, gerichte voorlichting aan eigenaren en eens per drie jaar controle op de toestand van de boom.) Groningen kwam zeer onlangs met haar overzicht van monu-

mentale bomen. De stad telt er 1865 (vooral veel linden), waarvan 1121 op particulier gebied. De gemeente is van plan de bescherming van monumentale bomen te regelen in een *'bestemmingsplan uniforme voorschriften voor monumentale bomen'*. Het voordeel daarvan is dat het meer moeite kost om een kapvergunning te krijgen (daarvoor moet dan het bestemmingsplan gewijzigd worden) en dat de inspraak meteen geregeld is. De gemeente geeft verder aan bezitters van monumentale bomen eens in de vijftien jaar het recht op een vergoeding van 1000 gulden in de kosten van de 'extra maatregelen om de boom langer in leven te houden.' Op basis van de ervaringen in Apeldoorn en Groningen zouden SP-afdelingen en fracties kunnen eisen in gemeenten die geen of een slecht bomenbeleid hebben, dat:

- Alle aanvragen voor een kapvergunning gepubliceerd worden en dat er tegen alle aanvragen bezwaar aangetekend kan worden.

- Er een inventarisatie komt van alle waardevolle bomen in de gemeente, gekoppeld aan extra voorlichting over en bescherming van die bomen. Daarbij moet ook bekendheid gegeven worden aan de lijst, zodat ook mensen in de omgeving kunnen letten op 'hun' boom.

- Steun voor de eigenaren van de waardevolle bomen bij het gezond houden ervan. Zowel met deskundige adviezen als met een financiële bijdrage.

- Rekening houden met de ruimte die bomen ondergronds nodig hebben, bij aanleg van nieuwe wijken. Daarmee kan voorkomen worden dat de bomen na een jaar of 30 gekapt moeten worden vanwege boomwortelschade.

Het voldoen aan deze voorwaarden is natuurlijk allerm minst een garantie dat het stadsgroen echt de bescherming krijgt, die het verdient. De grootste bedreiging is immers de politieke onwil om bij de afwegingen over allerlei plannen het groen zwaar genoeg te laten wegen. *Als we dat parkje halveren, kunnen we er een serie schitterende stadsvilla's neerzetten. En dat is heel belangrijk om de voorzieningen in de buurt op peil te houden*, klinkt het maar al te vaak. Waarmee niet alleen een deel van het groen verdwijnt, maar ook de rest van openbaar gebied omgetoverd wordt tot privétuin. Kortom: waar het regelmatig op aan zal komen, is verzet van buurtbewoners voor het behoud van hún groen. Een politieke strijd dus, waarin we als SP voorop moeten lopen en ons een betrouwbare bondgenoot moeten tonen van de omwonenden. ●

Meer info?

Harry Sangers geeft je graag meer informatie over zijn voorstellen voor een betere uitvoering van de Boswet. Je bereikt hem telefonisch op (030) 2210436, per fax op (030) 2204723 en per e-mail op debilt@sp.nl.

De Bomenstichting is gehuisvest aan de Oudegracht 201 bis te Utrecht, 3511 NG. Haar telefoonnummer is (030) 2340778, fax (030) 2310331. Website: www.bomenstichting.nl.

Eind september brengt de Bomenstichting het boekje 'Kiezen voor bomen' uit, met richtlijnen voor gemeentelijk beleid.

Makkelijk gezegd, maar moeilijk gevonden: nieuw kader voor de afdelingen

— 'Uit onze afdelingsbezoeken blijkt dat vrijwel elke afdeling een grote behoefte heeft aan kwalitatieve groei, aan nieuwe mensen die de kar mee willen trekken', zegt Nico Heijmans van het SP-afdelingsteam (A-team) in Rotterdam. Daarmee snijdt hij een cruciaal onderwerp aan: het afdelingskader. Hoe kom je aan de juiste mensen voor het kader en, wellicht, voor het afdelingsbestuur?

Hans van Leeuwen van het A-team wil eerst een hardnekkig misverstand uit de wereld helpen. 'Er is nog wel eens onduidelijkheid over het begrip *kader*; het wordt wel eens verward met *bestuur*. Daar willen we vanaf. Het is gebleken dat de stap van actief lid naar bestuurslid te groot is. Veel mensen willen zich best inzetten, maar ze schrikken van het woord *bestuur*. Daarom is van belang dat

je je mensen eerst goed leert kennen. Dan voorkom je dat ze voortijdig afhaken en je wederzijds met teleurstelling komt te zitten.' 'In het verleden werd veel te snel gezegd: *Hee, doe mee in het bestuur*,' vult Heijmans aan. 'Dat is wel begrijpelijk: als je mensen nodig hebt, dan heb je nou eenmaal de neiging om ze meteen te vragen. Maar het is veel beter om de mensen eerst een tijdje mee te laten draaien. Het bestuur is geen doel op zich, maar een middel om de afdeling goed te laten functioneren. Voordat je dus iemand voor het bestuur vraagt, moet je je afvragen wat voor taak je eigenlijk voor hem of haar hebt. Een groot bestuur wil niet zeggen dat er veel gedaan wordt. Er moet echt een noodzaak voor zijn.'

Volgens Van Leeuwen en Heijmans is de aanwezigheid van

— De afgelopen maanden investeerden de SP-afdelingen veel tijd en moeite in het werven van nieuwe leden. De uitstekende resultaten van de campagne zijn bekend. Nu komt het er voor veel afdelingen op aan nieuw kader te werven. Maar hoe doe je dat? 'Als je binnen de afdeling een goed functionerende kerngroep hebt, komen potentiële kaderleden vanzelf bovendrijven', onthullen de medewerkers van het A-team het geheim van de smid.

een goed functionerende kerngroep cruciaal voor de vorming van een nieuw kader. Immers: kader = bestuur + kerngroep. Van Leeuwen: 'Als je een goed beeld van de mensen in je afdeling wilt hebben, dan kan een kerngroep daarvoor een uitstekend middel zijn, omdat het juist iets is wat min of meer losstaat van het bestuur.' Heijmans: 'De meeste afdelingen

hebben geen kerngroep. Dat is jammer. Want naast het feit, dat via een kerngroep geschikte kandidaten voor het afdelingsbestuur naar voren kunnen komen, kan de kerngroep ook een bijdrage leveren aan de continuïteit van de afdeling. Ideeën aandragen voor het bestuur, zorgen dat er hapklare brokken voorhanden zijn; dat soort dingen. Kort gezegd: het bestuur

Hans van Hooft sr.

Hans van Leeuwen

Nico Heijmans

aanvullen. In de praktijk zie je echter vaak dat SP-afdelingsbestuurders te veel *regelbaar* zijn. Maar in mijn visie is besturen: met mensen praten, ze enthousiast maken, begeleiden, aansturen etc.'

Enige vrijblijvendheid maakt de kerngroep aantrekkelijk

De afdeling Nijmegen heeft een kerngroep. Die groep kent de stad goed, bestaat uit ongeveer vijftig man en komt eens per maand bijeen. Met name de plaatselijke scholingen lopen goed: er komen telkens zo'n dertig mensen op af. Uit de kerngroep werden onlangs drie mensen gekozen in het bestuur. Afdelingsvoorzitter Hans van Hooft sr.: 'De bijeenkomsten van de kerngroep moeten interessant zijn. Geen gelul dus. Wij leggen onze kerngroepleden een aantal concrete dingen voor; bijvoorbeeld de sportvisie van Nijmegen, de cultuurvisie, dingen die spelen in de wijken maar ook cursussen en scholingen. Ze zijn echt geïnteresseerd en ze willen er graag mee aan de slag, bijvoorbeeld met wijkonderzoek en buurtacties. Als er dan later een buurtvergadering gehouden wordt over dat onderwerp, zien ze dat hun werk iets heeft uitgehaald: dat ze dus niet voor Jan Lul langs de deuren zijn gegaan.'

Nico Heijmans: 'Het aantrekkelijk is dat een kerngroep

enige mate van vrijblijvendheid heeft. Een kerngroep lid kan meedoen met een actie en bij een volgende doet hij bijvoorbeeld niet mee. Het hoeft dus nooit een al te grote last voor hem of haar te worden. De kerngroep leden doen mee aan zaken waarbij ze betrokken zijn, waar hun hart ligt en wat ze leuk vinden. Het is de taak van het afdelingsbestuur om te zorgen dat de kerngroep leden daar de gelegenheid voor krijgen.'

Dat klinkt allemaal mooi, maar hoe zet je als afdeling zo'n kerngroep nou op? Heijmans: 'Vaag beginnen met een kerngroep heeft geen zin. Je moet echt een streep zetten. Binnen twee maanden moet die kerngroep er zijn. Dus: alle leden uitnodigen voor een serie interessante, aansprekende bijeenkomsten. Informeer je leden over de SP, de afdeling, het kader en overleg wat je samen wil gaan aanpakken in je woonplaats. Je doet echt een beroep op de mensen, zo van: *Kom eens praten en meedenken*. In Bergen op Zoom kwam er tijdens zo'n allereerste bijeenkomst een kwart van alle leden, dus het spreekt beslist aan. En in Zaandam, waar de afdeling het een tijdje moeilijk had, is op die manier toch een kerngroep van een man of twaalf opgericht, gaan twee mensen de hulpdienst doen en gaat binnenkort een actie van start.'

'Een goede kerngroep krijg je niet van vandaag op morgen,' vertelt Hans van Hooft. 'Je

moet echt contact blijven houden met de mensen. Ondanks dat ze een kalender hebben, sturen wij voor een bijeenkomst toch altijd even een briefje of bellen we even. Anders zakt het vaak toch weer in elkaar. Bij ons is een kerngroep lid echt heel serieus bezig met de scholingen en die lopen dan ook heel goed. We houden er mensen mee vast. En in de groep die we momenteel hebben, zitten opnieuw een paar mensen waarvan ik denk: Die zouden best wel eens in het bestuur kunnen passen.'

Het bestuur mag best de hete adem van kerngroep in de nek voelen

Volgens Heijmans is het ook belangrijk dat zo'n kerngroep invloed heeft: 'Het is géén praatgroepje. Het bestuur mag best de hete adem van zo'n kerngroep in de nek voelen of zelfs aangevallen worden; dat stimuleert de afdeling. Daarom moet de kerngroep ook minimaal één keer in de twee maanden bij elkaar komen. Als zo'n kerngroep dan aan de gang gaat, dan komen de goede lui vanzelf bovendrijven. Dat merkt de afdeling gauw genoeg. Een afdeling die haar bestuur wilt versterken, moet vervolgens een beroep op die juiste mensen doen. Gewoon vragen dus. Want dan komen mensen in het bestuur op grond van bewezen kwaliteit.' Van

Leeuwen: 'De richting moet zijn: vanuit je leden of de kerngroep naar het bestuur en niet andersom. Je moet als afdeling niet bij je leden aan komen zetten van: *'Hee, we hebben een groter bestuur nodig'*, want dan zouden wel eens minder geschikte personen in het bestuur kunnen komen. Het minimum aantal bestuursleden is weliswaar vijf man, maar een groot aantal moet geen hoofdstreven worden, zeker niet in het begin. In Leidschendam zaten een tijdlang 23 man in het bestuur: *hoe meer zielen hoe meer vreugd* was een beetje het motto. Dat werkte niet, want je haalt op die manier als het ware de vrijblijvendheid in huis. De afdeling draaide niet, afspraken werden niet nagekomen en er ontstonden ruzietjes.'

'Het werven van kader gebeurde vroeger altijd op basis van toeval', besluit Heijmans. 'Er is tot nu toe nooit echt planmatig aan gewerkt. Mensen rolden erin zonder elkaar voldoende te kennen. Het werken met kerngroepen past wel bij onze tijd en bij onze partij, denk ik. Twintig jaar geleden heerste er toch meer een instelling van: *offer jezelf helemaal op voor je idealen*. Het wat meer vrijblijvende karakter van kerngroepen, voorkomt dat betrokken leden meteen helemaal ondergedompeld worden. Het zou jammer zijn, als ze het dan voor gezien houden. Want een politieke partij die vooruit wil, heeft gewoon nieuwe instroom nodig.'

Binnenhof

Eerst sociaal minimum omhoog, dan pas armoedebeleid weg

Tuur Elzinga

Volgens Jan de Wit valt uit onderzoek van minister Vermeend van Sociale Zaken naar het gemeentelijk minimabeleid maar één conclusie te trekken: het sociaal minimum moet omhoog. Vermeend constateert een grote rechtsongelijkheid binnen de extra uitkeringen die veel gemeenten eind vorig jaar gegeven hebben. Sommige categorieën mensen op het minimum kregen wel een uitkering en andere niet. In een brief aan de gemeenten schrijft Vermeend bovendien dat veel van deze uitkeringen tegen het inkomensbeleid van het kabinet ingaan: 'In het licht van de lopende discussie over het beperken van de armoedeval, acht ik het gewenst dat regelingen zoals die zich rondom de millenniumwisseling hebben voorgedaan, in de toekomst niet meer voorkomen.'

'Vermeend heeft gelijk in zijn

kritiek dat uitkeringsgerechtigden in sommige gemeenten wel de eindejaarsuitkering kregen, en werkenden die van hetzelfde lage inkomen moeten rondkomen niet,' zegt fractiemedewerker Tuur Elzinga. 'In driekwart van de gemeenten kregen de mensen zelfs helemaal geen eindejaarsuitkering. Wij hebben bij de begroting al gepleit voor een landelijke eindejaarsuitkering om ongelijkheid tussen gemeenten te voorkomen.' Jan de Wit: 'Je moet het sociaal minimum fors verhogen. Dan doe je iets structureels aan het armoedeprobleem, en je vermindert de afhankelijkheid van gemeentelijk bijpasbeleid, waardoor je ook de armoedeval verkleint.'

Elzinga: 'De brief van Vermeend schreeuwt om replek. Als hij wil tornen aan de gemeentelijke regelingen, moet hij ook zeggen hoe die mensen de

eindjes dán aan elkaar moeten knopen. Ik adviseer gemeenten een pittige brief naar de minister te sturen dat ze al het mogelijke blijven doen om de minima tegemoet te komen. Afdelingen en fracties kunnen daarop aandringen.'

Info: Tuur Elzinga
(070) 318 38 07

kort Haags

Reces of niet, de afgelopen maand vroegen de SP-Kamerleden aandacht voor:

- **Financiële problemen van verpleeghuizen die er toe leiden dat patiënten die aangewezen zijn op dure geneesmiddelen worden geweigerd (schriftelijke vragen).**
- **De macht en de noodzaak van het Koningshuis (verklaring).**
- **De noodzaak voor een debat over het gemeentelijk minimabeleid (voorstel).**
- **De overwinning van Mevrouw Warntjes en de andere nabestaanden die in Nederland mogen blijven (verklaring).**
- **De te dure dienstauto's van ministers (verklaring na antwoord op Kamervragen).**
- **De plannen het kabinet en van CDA en VVD om het aantal WAO'ers terug te dringen (verklaring).**
- **Het onder Nederlands commando brengen van vijftig Roemeense militairen: een eerste stap naar een huurlingenleger (schriftelijk vragen).**
- **De onaanvaardbare gezondheidsrisico's die mensen lopen door de lange wachtlijsten in de ziekenhuizen. (mondelijke vragen).**

Informatie over deze onderwerpen is te vinden op www.sp.nl en bij de betreffende fractiemedewerker. Wie dat is, kun je navragen bij William Peters op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44.

Waar blijft de compensatie huursubsidie voor WIW'ers?

De WIW'ers die voorheen in de banenpool zaten, hebben nog steeds de beloofde compensatie voor het verliezen van hun huursubsidie niet ontvangen. De Amsterdamse inleenorganisatie Maatwerk overweegt nu een kort geding om het beloofde geld eindelijk los te krijgen.

Vorig jaar bleek dat duizenden oud-banenpoolers er tot 250 gulden per maand op achteruit gingen in huursubsidie, terwijl hun netto inkomen niet gestegen was. Onder druk van de Kamer werd een afbouwregeling ingesteld die het huursubsidieverlies in het eerste jaar volledig compenseert, in het tweede jaar voor tweederde en in het derde jaar voor eenderde. 'Daar is nog

niets van terechtgekomen,' zegt fractiemedewerker VROM Paulus Jansen. 'Gedupeerden worden soms afgescheept met een brief dat ze een voorschot van nul gulden zullen ontvangen en de mededeling dat ze nog tot september op de beschikking moeten wachten.' Jan de Wit heeft er bij minister Pronk op aangedrongen voort te maken met de uitbetaling. Fractiemedewerker Tuur Elzinga adviseert afdelingen de ontwikkelingen rond het kort geding van Maatwerk te volgen en eventueel contact met ze op te nemen om te overleggen of steun vanuit andere gemeenten gewenst is.'

Info: Paulus Jansen
(070) 318 38 02

Paulus Jansen

Raymond Detrez

Feiten en mythen over de **Balkan**

'Balkanvolkeren zijn nou eenmaal oorlogszuchtig', was een veel-gehoorde opmerking ten tijde van de Kosovo-oorlog 'en dus moeten we wel hard optreden'. De werkelijkheid is dat er in de Balkan tussen het eind van de 14e eeuw en het begin van de 19e eeuw geen etnische conflicten geweest zijn. Over deze en andere mythen sprak de Belgische Balkandeskundige Raymond Detrez bij de presentatie van *De Laatste Oorlog* van Jan Marijnissen en Karel Glastra van Loon. Detrez geldt in het Nederlandse taalgebied als veruit de beste schrijver over Balkan-aangelegenheden. Hij behandelde drie soorten mythen die een rol hebben gespeeld bij de oorlog om Kosovo.

1: Lokale mythen

Serven en Albanezen hebben beide hun nationale verhalen die aanspraken inhouden op het gebied Kosovo. Bij de Serven staat de Slag op het Merelveld in 1389 centraal. Dit veld ligt in Kosovo. De Serven zouden toen de strijd tegen de opdringende Osmanen hebben verloren. Daardoor bleef het gebied onder het Turkse juk tot het begin van de 19e eeuw. In werkelijkheid vochten aan Servische zijde ook Albanezen en mensen van andere volkeren (Kroaten, Bosniërs enz.). Aan Osmaanse zijde vochten ook Serven en mensen van andere christelijke volkeren. In de loop van de 19e eeuw is de mythe geconstrueerd over het 'verlies van Kosovo' omdat toen Kosovo belangrijk werd met het oog op de toegang naar de Adriatische Zee. Eeuwenlang daarvoor speelde dit helemaal niet. Mythen hebben een politieke oorzaak.

Bij de Albanezen leeft het idee dat ze nakomelingen zijn van de Illyriërs. Die woonden vroeger al in het westelijk deel van de Balkan, waaronder Kosovo, en bijgevolg zou Kosovo Albanees grondgebied moeten zijn. Er is echter geen enkele bron die er op wijst dat de Albanezen afstammen van de Illyriërs. Er is

ook geen archeologische aanwijzing. Het is een geloof dat de aanspraken op het gebied moet rechtvaardigen.

2: Gemeenschappelijke mythen

Een gemeenschappelijke mythe voor West- en Zuidoost Europa is de 'nationale identiteit' van volkeren. Dit houdt in dat bij één volk één staat hoort te zijn. Dus het is 'onnatuurlijk' als twee of meer volkeren in één staat leven of als een volk over meer dan één staat verspreid is. In deze visie zijn België en Joegoslavië 'onnatuurlijke' staten. Dit is historisch gezien niet juist. Een mythe is ook de opvatting dat bij twee of meer volkeren binnen een staat er één moet domineren. Dit hoeft helemaal niet. In België vinden Walen en Vlamingen beide dat ze de pineut zijn. Tenslotte bestaat er de neiging om 'multiculturaliteit' ofwel als een bedreiging

te zien, dus een probleem, ofwel als een verrijking dus iets dat superieur is. Met moet het bestaan van meer culturen niet zo benaderen. Op de Balkan was multiculturaliteit historisch gezien een gebruikelijk aspect van het dagelijks leven.

3: Eigen West-Europese mythen

In West-Europa bestaat de mythe van de eigen voortreffelijkheid. Sinds het eind van de jaren tachtig speelt de Balkan een rol in het Europese gesprek, waarbij er vooral wordt neergekeken op de mensen die er wonen. De feiten: het aantal stemmen dat wordt uitgebracht op nationalistische partijen is in West-Europa hoger dan in de Balkan. In de Balkan zijn in de periode tussen het eind van de 14e eeuw en het begin van de 19e eeuw geen etnische conflicten geweest. Pas in 1912-'13 vond een echte 'Balkanoorlog'

plaats. Andere oorlogen, zoals die van 1914-'18 en 1940-'45 werden door andere staten geïmporteerd. Genocide en etnische zuiveringen vonden ook in West-Europa plaats. Wreedheid is evenmin iets van de Balkan. In Bosnië waren er 200.000 slachtoffers, in Kosovo vermoedelijk 10.000 en in Vietnam 3 miljoen.

De vraag blijft over waarom er zo'n negatief beeld is van de Balkan. Het antwoord zou kunnen luiden dat het in de Balkan om blanken gaat en om volkeren die niet zijn gekoloniseerd. Dus je kunt met een negatief beeld komen zonder direct van racisme verdacht te worden.

Met de bon in de laatste Tribune f 24,90. Onmisbaar voor SP'ers die de wereldpolitiek willen begrijpen.

PRESTATIELOON

foto Peter Nicolai

Philips en de bonden zijn in een belangrijke strijd gewikkeld over invoering van prestatiebeloning. Waar Philips naar toe wil, is het afschaffen van de jaarlijkse loonsverhoging voor

iedereen. In de toekomst moet je als Philips-arbeider je verhoging verdienen door het halen van de doelen die voor jou gesteld zijn. Zover is het nog niet: de bonden tonen zich (nog) onverzettelijk en hebben de elektronica-reus al tot een eerste stap gebracht: Philips wil nu ook wel praten over een beetje 'vaste' loonsverhoging en de rest afhankelijk van het presteren. Hoe de strijd verder gaat, is moeilijk in te schatten. Wel is duidelijk, dat de uitkomst grote gevolgen heeft voor de komende CAO-onderhandelingen bij andere bedrijven en bedrijfstakken en dus voor heel werkend Nederland. Dáárom volgt Solidair, de groep rond de gelijknamige SP-bedrijvenkrant, de ontwikkelingen nauwgezet, en ook omdat invoering van prestatiebeloning onderdeel is van een grotere agenda: de arbeidsverhoudingen van de 21ste eeuw. In deze Spanning de achterliggende maatschappijvisie van mr De Haas, hoofdonderhandelaar namens Philips en een reactie van Geert Reuten, algemeen econoom, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam. De citaten van De Haas zijn gehaald uit een brief die hij aan de Tweede Kamer heeft gestuurd. Reuten spraken we op zijn werkkamer op de UvA.

In de winter van vorig jaar staakten medewerkers voor Philips als protest tegen het overplaatsen van bedrijfs-onderdelen naar Polen. Moet er eerst weer gestaakt worden voordat de Philipsdirectie naar haar personeel luistert?

Philips-onderhandelaar De Haas: 'Iedere werknemer de ondernemer van zijn eigen arbeid'

We zitten momenteel midden in de overgang van een industriële economie naar een economie die volledig is ingeworteld in de informatietechnologie. Na de landbouwrevolutie in de 16e eeuw en de industriële revolutie in de 19e eeuw is dit de derde grote economische revolutie die we in ons cultuurgebied meemaken. De twee voorgaande revoluties lieten uiteindelijk geen enkele steen op de andere staan.

Geert Reuten

noodzakelijk gevolg van de *Nieuwe Economie*, of terug naar af?

De manier van samenleven en met elkaar omgaan, het verkeer tussen de staten, de militaire en politieke verhoudingen, dit alles veranderde drastisch. De wereld van de arbeid wijzigde eveneens beide keren ingrijpend. (...)

De derde economische revolutie – gegrondvest in de informatietechnologie – zet dit hele bouwwerk (bedoeld wordt CAO, sociale zekerheid, verzorgingsstaat en poldermodel – red.) op zijn kop. Collectiviteiten desintegreeren in een hoog tempo. De aard van het werk in de productie van goederen en diensten vereist maatwerk in alle opzichten. De productie van goederen en diensten zelf wordt steeds meer uiteengelegd in te assembleren modules en kan wereldwijd plaatsvinden. Het is evident dat deze nieuwe productiestructuur van goederen en diensten de wereld van de arbeid drastisch zal veranderen. Niet meer de functie, maar de 'klus' staat centraal. Niet de collectiviteiten van producenten van goederen en diensten zijn de organisatievorm, maar het netwerk van steeds wisselende groepjes producenten en veelal zelfs volstrekt geïndividualiseerde producenten. Werknemers zullen evolueren in de richting van ondernemers van hun eigen arbeid. Het is duidelijk dat een sociale zekerheid, een verzorgingsstaat en een CAO die zijn gebaseerd op de collectiviteiten van de industriële economie in deze informatietechnologische productiestructuur niet meer houdbaar zijn. Ook hier zal in toenemende mate maatwerk moeten worden afgeleverd dat is toegesneden op

de geïndividualiseerde economie en samenleving. Dat vergt een geheel andere werkwijze van de vakbeweging. Wil deze institutie toekomst hebben, dan zal hij een creatieve bijdrage hebben te leveren aan de productie van diensten ten behoeve van de wereld van de arbeid. Serviceverlening op het terrein van de werkbemiddeling van individuele of groepjes producenten, op maat gesneden sociale verzekeringen, op maat gesneden contracten tussen producenten en ondernemingen die zich toeleggen op de assemblage van eindproducten etc. Daarnaast zal de vakbeweging het algemeen belang opnieuw vorm moeten geven in een geïndividualiseerde samenleving en economie. Oude vormen helpen daarbij niet, hinderen eerder het denken over nieuwe vormen.

Econoom Reuten: 'Philips haalt de 19de en de 21ste eeuw door elkaar'

Ik heb me afgevraagd waarom de werkgevers nú met voorstellen voor prestatiebeloning komen. Als ik de huidige situatie vergelijk met zoals het de afgelopen twintig jaar is gegaan, dan hebben de werkgevers nu twee problemen. Dat zijn de ophef die ontstaat door de exorbitante salarissen en opties van de topmensen in de bedrijven, en de krapte op de arbeidsmarkt, die zorgt voor een opwaartse druk op de lonen. Die twee elementen zouden een verklaring kunnen zijn om juist nu te komen met een pleidooi voor prestatiebeloning en daar een ideolo-

gisch verhaal bij te vertellen. De exorbitante salarissen kun je niet afmeten aan de productiviteit. Dus zeggen ze: *wij worden afgerekend op het halen van onze doelstellingen*. Zo verkopen ze de prestatiebeloning ook: *Wij worden afgerekend, jullie worden afgerekend*. Het probleem is natuurlijk dat hierdoor een volstrekte willekeur ontstaat. Wie bepaalt de doelstelling waaraan je moet voldoen?

Dan de lonen. Als je kijkt naar de afgelopen 20 jaar, dan zie je dat de reële loonstijging (na inflatie-correctie) 20 procent is achtergebleven bij de stijging van de arbeidsproductiviteit. En dan heb ik het nog over de gemiddelde lonen. Daar zit ook het salaris van de directeur bij, dat wél heel fors is gestegen. Er is nu schaarste op de arbeidsmarkt. Wat je zou kunnen verwachten – en daar zullen de directies bang voor zijn – is dat er een inhaalslag komt, waarbij de werknemers een deel van hun achterstand willen goedmaken. Dat willen ze vóór zijn door nu hiermee te komen. Bovendien krijgen ze hierdoor meer ruimte om mensen extra te kunnen betalen die ze extra willen betalen. Het ideologische sausje dat ze er vervolgens overheen gieten, is een heel raar sausje. De Haas zegt dat er sprake is van een tegenstelling tussen kapitaal en arbeid, en dat de vakbonden best goed werken. Maar nu is het een andere tijd en moeten er andere bonden komen. Alsof hij daar iets over te zeggen heeft. De werknemer moet een ondernemer worden. Denkt die man niet goed na? Een ondernemer dat is iemand die risico loopt

met het kapitaal dat hij in zijn bezit heeft. En waar geweldige rendementen tegenover staan. Wat je ziet, is dat de ondernemer vroeger een stuk risico afschoof op de overheid, in de vorm van subsidieregelingen, en dat hij nu een stuk risico wil afwentelen op zijn werknemers, via het salaris. De winst moet gelijk blijven, de lonen moeten op en neer gaan met de conjunctuur.

Het wordt een permanente race. Er worden doelen gesteld. Haal je die, dan komen er voor volgend jaar hogere doelen. De stress zal steeds meer toenemen. Voor iedereen. Het opzweepen van mensen dat je hiermee bereikt, is een 19de eeuws fenomeen. Philips is de tel wat kwijt. Ze heeft het over de arbeidsvoorwaarden van de 21ste eeuw, maar het lijkt eerder die van de 19de eeuw.

Hoe het wél moet? Gelijkheid moet het uitgangspunt zijn. Alles wat ongelijk is, moet je beargumenteren. En er zijn heel wat argumenten nodig om aan te tonen dat iemand een miljoen moet verdienen. Ze zeggen wel *de lonen van de top zijn zo hoog omdat er schaarste is*. Dat is een onzinargument. Als er schaarste is aan artsen, helpt het niet om de artsen meer te gaan betalen. Dan moet je wat doen aan de opleidingen. In ieder geval zou je moeten beginnen alle personeel onder de CAO te brengen. Niet langer de salarissen van de top bepalen in achterkamertjes. Als de vakbonden meegaan met de ontwikkeling die Philips voor hen schetst, is dat het einde van de bond. Dat is terug naar vóór in de 19de eeuw.

WSW-rapport: een goed middel om mee in de aanval te gaan

In maart publiceerde de WSW-werkgroep het rapport 'Mensen over de rooie helpen, dat is wat hier gebeurt', met de ervaringen van ruim 1000 werknemers in de sociale werkvoorziening. Het rapport kreeg veel aandacht en ontmoette – naast de voorspelbare kritiek dat het niet representatief was – ook veel waardering en herkenning. Werkgroepvoorzitter Sjef Kleijnen: 'Het SW-journaal besteedde er drie pagina's aan. Ik krijg veel positieve telefoontjes, laatst zelfs van een VVD-raadslid, ik ben uitgenodigd twee keer een lezing te houden op scholingsdagen voor OR-leden in de WSW en op een werkplaats heeft de vakbond een onafhankelijk onderzoek geëist naar aanleiding van het rapport.'

De positieve reacties moeten volgens Kleijnen de afdelingen stimuleren ook aan de weg te timmeren met het rapport. 'Volledig representatief is het niet. Maar de uitkomsten geven een beeld dat nergens te ontkennen valt. De werkdruk is te hoog, de aanpassing aan de handicap voldoet vaak niet en de waardering voor de WSW'ers moet hoger. Dat geldt in het hele land. Afdelingen moeten zich niet laten afschepen door gemeentebesturen en directies die zeggen dat de problemen bij hen niet spelen.

Als die dat zeggen, dan moeten ze het maar eens bewijzen.' Wat kunnen afdelingen dan doen? 'Het rapport is toegestuurd aan alle gemeentebesturen. Waar we in de raad zitten, kunnen we eisen dat het rapport besproken wordt

in de raadscommissie of de raad. Desnoods kunnen er schriftelijke vragen over gesteld worden. Ook kunnen afdelingen een discussie-avond organiseren. Ik wil met iedere wethouder en iedere directeur in debat over het rapport – als ik maar op tijd weet wanneer de avond is.'

Meer info: Jef Kleijnen: (043) 6014114. Alle reacties op het rapport graag opsturen: J. Kleijnen, Hekerbeekweg 66, 6301 EN Valkenburg a/d Geul.

Heb je wat gedaan? Laat het weten!

Spanning wil meer aandacht besteden aan grote en kleine initiatieven van afdelingen die een voorbeeld kunnen zijn voor de rest van het land. Maar dan moeten we wel weten wat jouw afdeling doet. Een verslag van een actie, de tekst van het inlegvel, persberichten, krantenknipsels? Fax, mail of stuur ze naar Rob Janssen, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, fax (010) 243 55 65, e-mail rjanssen@sp.nl. Bellen kan natuurlijk ook: (010) 243 55 53.

Tip van het A-team: denk eens aan een wijkenquête

'Naast de verzuchting we hebben het zo druk, komen we ook regelmatig afdelingen tegen die zich afvragen hoe ze aan nieuwe zaken komen om aan te pakken.' Nico Heijmans van het Afdelings-team heeft dan een helder advies: 'Ik raad die afdelingen aan een wijkenquête te houden. Gewoon huis-aan-huis aanbellen en mensen een aantal korte vragen stellen over wat ze vinden van hun wijk, en wat ze eventueel missen aan belangrijke voorzieningen.' En dat werkt? 'Jazeker, en wel op verschillende manieren. In de eerste plaats blijkt echt altijd dat de mensen het bijzonder waarderen dat een politieke partij geïnteresseerd is hun mening. Verder krijg je gegarandeerd een goed beeld over de wijk. En vrijwel altijd kun je daar wat mee. Je pikt er zaken uit die je in de raad aan de orde kunt stellen, of waar

op je een actie kunt voeren. En als derde: je hebt een leuke activiteit in de aanbidding, waar een aantal leden uit de wijk of uit de kerngroep graag aan mee wil doen. Het is stimulerend werk.' Waar kun je zoal naar vragen? 'Je moet vooral zorgen dat het een korte enquête is, en dat moet je er ook meteen bij vertellen. Verder is het handig met 'ja' of 'nee' vragen te werken, dat gaat het snelst. Je vraagt bijvoorbeeld of er genoeg speelgelegenheid is in de wijk, of de voorzieningen als bibliotheek en buurthuis voldoen, of de verkeersveiligheid goed genoeg is. Als mensen vinden dat iets slecht geregeld is, vraag je natuurlijk wat er volgens hen aan moet gebeuren.' Het afdelingsteam is graag bereid te helpen om van het wijkonderzoek een groot succes te maken.

Spanning

Informatie- en opinieblad voor actieve SP-leden

Verschijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 6, 14 juni 2000

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIE
PARTIJEN

Liberaal wonen in de 21e eeuw

*Hoe veilig
zijn de
bedrijven
in jouw
gemeente?*

Toeters
en bellen
zijn niet
nodig:
Actievoeren
is: 'ik ben
boos, jij
bent boos
en samen
doen we
er wat
aan'

RAADSVERKIEZINGEN

hoog tijd om
de voorbereidingen
te starten

GROTE CAMPAGNE

om onze 'laatste wildernis', de Wadden, te beschermen

Tiny Kox

Ben Erbij!

Zondag 18 juni vindt de eerste editie van SPEKTAKEL plaats. De hele dag vormt het Archeon-museumpark in Alphen aan den Rijn het prachtige podium voor een spectaculaire mix van allerhande vormen van kunst en cultuur. Bedoeld om de bezoekers, onder wie jij met de jouwen naar ik aanneem, te vermaken, te plezieren en vooral: te verwonderen. Bedoeld ook om je op ontspannen manier te laten deelnemen aan de wondere wereld van muzikanten, beeldhouwers, zangers, toneelspelers, grafische kunstenaars, woord- en andere artiesten. Maar ook een dag waarop je heel veel andere partijgenoten tegen het lijf loopt. Veel nieuwe leden, die voor het eerst zien wie en wat er allemaal tot de SP hoort – zoals we ooit eerder op de Dag van Ooit deden. Veel oude bekenden, met wie je ervaringen kunt uitwisselen. En natuurlijk onze Kamerleden, die tijdens SPEKTAKEL ook gesprekspartner zijn van de optredende kunstenaars, tijdens het cultureel café dat de hele dag door open is.

Met de organisatie van SPEKTAKEL lossen we als partij een belofte in die we gedaan hebben op onze congressen vorig jaar: de belofte dat we ons vanaf nu nadrukkelijk op het terrein van kunst en cultuur gaan manifesteren, vooral ook om daar resoluut tegengas te geven aan de voortdurende verplating van de hedendaagse cultuur, waarin de Markt bepaalt wat wel en niet geboden wordt en waardoor van alles en nog wat van waarde is waardeloos gemaakt en afgebroken wordt. Ook daar zal het tijdens SPEKTAKEL over gaan.

Tot zondag hopelijk.

Opinie service

Kamerleden en andere SP'ers schrijven regelmatig interessante opinieartikelen in dag- en vakbladen. Spanning geeft in elke uitgave een overzicht van recente opinies. De artikelen zelf kun je vinden op Internet (<http://www.sp.nl/tegenst/theorie/opinies>). Je kunt ze ook telefonisch bestellen bij Jolanda Bottse en Marga Berendse (010 243 55 55). Noem dan wel het codenummer van het artikel dat je wilt hebben.

Asociale WAO-plannen

*Jan de Wit, en Frans Moor,
De Limburger, 9 mei 2000*

**De rust is voorbij op het WAO-front. Staatssecretaris Hoogervorst is namens het kabinet met nieuwe voorstellen gekomen om de WAO in te dammen. De VVD-fractie is vreemd gegaan met het CDA-fractie, omdat de 'eigen' staatssecretaris nog niet ver genoeg gaat. En minister Jorritsma wil bepaalde arbeidsongeschiktheidsrisico's, zoals riskante sporten, uitsluiten als grond voor een uitkering. Tegenwicht van SP en comité
Handen af van de WAO.
code: 00/23**

Agenda

Pomp-actie Shell Help!
tot eind juni, in het hele land

Spektakel-festival
zondag 18 juni, Alphen aan den Rijn

Partijraad
zaterdag 24 juni, Amersfoort

Waddentour ROOD
1 tot en met 8 juli

Cursussen

Follow-up 'In Raad en Daad'
dinsdag 20 juni, Utrecht

Excursie dierenwelzijn
zaterdag 24 juni, Apeldoorn

Follow-up 'In Raad en Daad'
zaterdag 24 juni, Amsterdam

SP-Zomerschool
17-21 juli, de Biesbosch

Kind heeft evenveel recht op ruimte als de auto

*Agnes Kant en Marianne Langkamp,
Trouw, 24 mei 2000*

**Een straatspeeldag is leuk, maar veilig buiten spelen moet vaker kunnen dan één keer per jaar. De overheid moet gemeenten wettelijk dwingen tot de aanleg van speelruimte. En dan wel een beetje aantrekkelijke en spannende ruimte. De wipkip voldoet niet meer.
code: 00/24**

Spanning

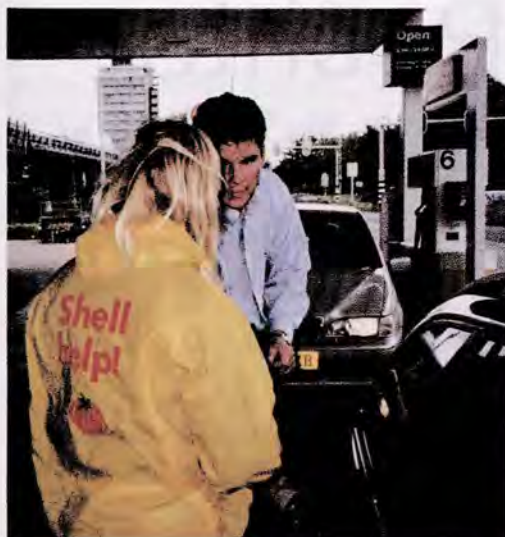
Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP. Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 52. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl.

luit het land

Referendum: een extra wapen in de strijd tegen prestigeprojecten

Bijna een jaar al discussieert Nijmegen over aanleg van een kabeltram. Als enige partij sprak de SP zich direct uit tegen het 240 miljoen kostende prestigeproject ('peperdure luchtfietsserij'), en organiseerde ze een protestkaartenactie die veel bijval kreeg. Vervolgens begonnen meer partijen te twijfelen aan het project. En nu de raad onlangs een verordening heeft aangenomen die het mogelijk maakt referenda te houden over lokale zaken, greep de afdeling haar kans. SP'ers zijn begonnen met het verzamelen van de benodigde 1646 handtekeningen onder het verzoek een

officiële volkraadpleging te houden over de vraag: 'Moet Nijmegen een dure kabeltram krijgen?' In Groningen werkt de afdeling samen met organisaties als GroenLinks, de Fietsersbond en Milieudefensie aan het verzamelen van voldoende handtekeningen voor een referendum over de aanleg van een parkeergarage onder de Grote Markt. Daarvoor zijn eerst 2116 en vervolgens nog eens 4232 handtekeningen nodig. Gezien de reacties van de bevolking zal dat geen enkele probleem zijn. Het referendum zal waarschijnlijk plaatsvinden in februari 2001.

Shell-actie loopt geolied naar slotakkoord

Nog even en de 'vriendelijke fase' van de Shell-pompenactie loopt ten einde. Ondanks een sporadisch incidentje spreekt coördinator Harry Voss van een *perfect lopende actie*. 'In Helmond kwam de politie even een kijkje nemen en in Hengelo werden actievoerders bedreigd met de waterslang. De actiecoördinatie via de districten loopt ook prima. Er wordt goed overleg gevoerd en de contacten met de districtsvoorzitters en actievoerders zijn erg prettig.' Toch vraagt Voss de afdelingen om voor die laatste actieweek een tandje bij te zetten. 'We hebben nu elke week 10 à 15 Shell-pompen bezocht. Het zou mooi zijn als dat aantal opgevoerd kan worden tot 20. Voor de rest kunnen de afdelingen nog eens extra de pers opzoeken. Een offensief laatste persberichtje, waarin je bijvoorbeeld meldt dat er bij 125 Shell-pompen in heel Nederland gepost is en dat er 50.000 boekjes zijn uitgedeeld. Ik zou vooral zorgen dat er geen boekjes over blijven, want dat zou heel jammer zijn. De boekjes die op 24 juni nog niet zijn gebruikt, kunnen desnoods bij winkelcentra uitgedeeld worden. Want de volgende stap is, dat we Shell-klienten gaan vragen om door te rijden en dan hebben we niets meer aan die boekjes.'

Als mensen voor een belangrijke zaak in actie komen, is het een taak van de SP om solidair te zijn en hulp te bieden. Dat maakte de afdeling Amsterdam op verschillende manieren waar, rond de staking van zo'n 540 tram-conducteurs die genoeg hebben van hun melkertbaan. De onderhandelingen tussen de gemeente en vakbonden over de positie van de conducteurs mislukten, omdat Amsterdam niet met geld over de brug wil komen en naar het Rijk wijst. Naar aanleiding van vragen van Jan de Wit wees minister Netelenbos echter weer naar de gemeente. SP'er Remine Alberts: 'Wij zitten met onze neus bovenop het overleg en we hebben tegen OR en vakbonden gezegd: *Wij gaan jullie helpen.*' Dus ging er een SP-solidariteitsverklaring naar de stakers. Tijdens

de protestbijeenkomst van de GVB'ers was SP-Kamerlid Harry van Bommel aanwezig en werd *Solidair* uitgedeeld. Ook plaatste de afdeling een advertentie in Het Parool met de titel 'De melkertbaan de wereld uit, te beginnen bij het GVB!'. En direct na het stuklopen van de onderhandelingen riep de fractie het college van B en W ter verantwoording in een interpellatiedebat. Ook kaartte Van Bommel het probleem van melkertbanen in het openbaar vervoer in de Tweede Kamer aan. Het Rijk is volgens Van Bommel wel degelijk (mede-)verantwoordelijk voor de veiligheid – en dus de conducteur – op de tram. De inzet van de SP werd enthousiast verwelkomd door de conducteurs.

Duidelijke solidariteit met melkertbaan-conducteurs

DE MELKERTBAAN DE WERELD UIT, TE BEGINNEN BIJ HET GVB!

De melkertbaanpleging geeft een bewijsvoering dat er een verandering komt. De SP vindt dat een verandering nodig is. De gemeente heeft nog miljoenen op de plank liggen. Ze kan een einde maken aan deze situatie, maar wil dat niet. Het is tijd om te kiezen. Het Rijk is niet bij de afrekening. Het is tijd om te kiezen. Het Rijk is niet bij de afrekening. Het is tijd om te kiezen. Het Rijk is niet bij de afrekening. Het is tijd om te kiezen.

De SP steunt dan ook de conducteurs van het GVB in de strijd voor een normaal salaris.

SP-gespreksoverzicht • telefoon (020) 552 34 30

uit het land

Heel Roosendaal gemobiliseerd voor een lift op het station

'Geen ondergrondse luchtfietserij, maar een lift. NU!' Dat zegt de Roosendaalse SP over het uitblijven van fatsoenlijke mogelijkheden voor reizigers om bij de perrons te komen. Liftten en roltrappen ontbreken en dat is geen doen voor gehandicapten, ouderen en reizigers met koffers. Klachten waren er genoeg, maar de NS en het ministerie schuiven de verantwoordelijkheid voortdurend naar elkaar. De gemeente kwam vervolgens ook nog met het presti-

gieus plan aanzetten om het spoor in de hele binnenstad te ondertunnelen. De SP vindt dat eerst de acute problemen opgelost moeten worden en verspreidt momenteel 15.000 informatieve actiefolders met aangehechte protestkaart. Reizigers alsmede inwoners van Roosendaal kunnen hun ingevulde kaarten opsturen. Ook kan de kaart ingeleverd worden bij de actiestand die een week lang bij het station staat, en bij inleveradressen in de wijken.

Goede omstandigheden moet je benutten

Balt Lenders

De nominatie van raadslid Balt Lenders tot 'lokale held' (zie de laatste Tribune) was voor de afdeling Hoogezand aanleiding voor een campagne om de afdeling te versterken. Razendsnel werd een folder gemaakt en een openbare avond gepland. De actie leverde veel positieve reacties op, ruim 35 bezoekers van de avond en een aantal nieuwe leden.

Politiek boos, bewoners blij met actie tegen vuurwerkopslag in Hengelose wijk

De afdeling Hengelo heeft de gemeente in verlegenheid gebracht met een actie tegen een vuurwerkopslagplaats in de wijk Harmsveld-Tichelwerk. De opslag staat middenin een woonwijk en bovendien vlakbij een benzine-pomp. Onder de wijkbewoners heerst grote ongerustheid sinds de ramp in Enschede. Temeer daar de vergunning voor de opslagcapaciteit in het verleden werd uitgebreid van 5 naar 17,5 ton en er momenteel opnieuw een flinke uitbreiding dreigt. Vincent Mulder van de Hengelose SP: 'Wij namen contact op met de wijkraad en we besloten samen in actie te komen. De SP verzorgde daarbij

de organisatie, en vooral de bewoners zelf gingen de wijk in. Er werden duizenden pamfletten en posters verspreid met de tekst *Vuurwerk uit de woonwijk*. Binnen de kortste keren hing de halve buurt vol met posters en waren er 1500 handtekeningen opgehaald. De rest van de politiek reageerde razend op de actie. Ze zei: *Het is niet netjes om te proberen om politiek gewin uit 'Enschede' te halen. Wacht eerst maar op de stukken van de wethouder*. Maar wij zeiden: *Wij wachten niet, want heel veel mensen zijn gewoon erg ongerust*. Inmiddels zijn de handtekeningen aan de gemeente aangeboden.

Rechts monsterverbond in Oss

Henk van Gerven

In Oss koerst de politiek aan op een college waarin alle partijen behalve de SP vertegenwoordigd zijn. Een analyse van ex-wethouder Henk van Gerven.

'De PvdA is als een pyramaan. Eerst steekt ze de brand aan en vervolgens spoedt ze zich in brandweuniform naar het vuur. Zo lost ze de bestuurscrisis in Oss op die ze zelf veroorzaakt heeft. De PvdA heeft nu besloten toch een wethouder te leveren aan een rechts monsterverbond tegen de SP. Dat betekent hoogst waarschijnlijk dat alle vijf overige partijen - CDA, VVD, PvdA, D66 en de lokale partij VDG - een coalitie tegen de SP vormen. Eind maart blies de PvdA de coalitie in Oss op. Als officiële reden zei ze dat er naar de toekomst een financieel te risicovol beleid zou worden gevoerd. Maar weinigen geloven dat dat echt zo is. Oss is financieel gezond en ook voor de toekomst zijn geen grote financiële problemen te verwachten. Een analyse van buitengewoon hoogleraar Openbare Financiën van lagere overheden Van Leeuwen bevestigt dit. De werkelijke reden dat de

PvdA is opgestapt, zijn waarschijnlijk persoonlijke motieven van PvdA-wethouder Tuerlings. Hij zat voortdurend klem tussen het college en een starre fractie die hem weinig ruimte liet. Hij besloot de pijp aan Maarten te geven. Bovendien verwachtte de PvdA door de breuk in de oppositie te komen, en zich dan beter te kunnen profileren. De SP zou wel met het CDA gaan besturen. Dat weigerde het CDA en de PvdA is nu in de fuik van de rechtse coalitie gezwommen die door de bevolking massaal als ongewenst wordt beschouwd. Ook door de achterbannen van het CDA en de PvdA. Omdat de SP verreweg de grootste partij is in Oss hoort deze bestuursverantwoordelijkheid te dragen, vindt iedereen. De fractie en de afdeling moeten zich nu weer instellen op de oppositie. Een oppositie die zich niet zal kenmerken door met modder te gooien. Onze opstelling zal scherp maar inhoudelijk zijn. Bovendien zal het buitenparlementaire werk weer meer nadruk krijgen. De werkelijkheid ligt immers niet in het gemeentehuis, maar op straat.'

De stelling

Alles afwegend is het verstandig de kerncentrale in Borssele een aantal jaren langer open te houden.

Geen milieubesluit

Minister Pronk houdt zich aan het besluit om de kerncentrale van Borssele te sluiten in 2004. Dat is volgens mij geen milieubesluit, omdat de echte problemen blijven liggen. Niemand durft de grotere problemen aan te kaarten. Op deze wereld wordt droevig veel onnodig vervuild, ook in Nederland en ook door de 'energiesector'. Nog steeds worden er kolen gebruikt en wil Nederland in natuurgebieden naar gas boren, terwijl we nog te weinig windmolens neerzetten, op zonne-energie vertrouwen of andere nieuwe technieken ontwikkelen. Waar fossiele brandstoffen vervangen kunnen worden – ook door kernenergie, al levert dat radioactief afval op – moet dat zo snel mogelijk gebeuren. Het broeikasprobleem is veel grootschaliger en daarvan ondervinden we op de wereld al lang de nadelige gevolgen (overstromingen/ opwarming van de aarde/ smeltende ijskappen). Al is radioactief afval een zeer groot probleem: het gaat hier om maar één centrale tegenover vele fossiele brandstofverbruikers. Ook is radioactief afval veilig op te bergen zodat het niet vrijkomt in het milieu.

Marco Agterberg, Utrecht

De volgende

De Spanning-stelling van juli luidt: 'Invoering van een maatschappelijke dienstplicht, waarbij iedereen na zijn studie een jaar lang voor de gemeenschap werkt, bijvoorbeeld in de zorg, is het overwegen waard.' Graag een heldere en korte reactie vóór 1 juli. Over de stelling van augustus kun je vast nadenken: 'SP-afdelingen moeten ervoor waken hun beste mensen 'automatisch' in de gemeenteraad te stoppen. Het is minstens even belangrijk dat Solidair plaatselijk goed loopt of de organisatie.'

Slachtoffers

Verstandig voor wie? Uit artikelen over dit onderwerp blijkt dat het voor de exploitanten van de centrale financieel aantrekkelijker is om de centrale pas over dertig jaar te sluiten. Wordt dat bedoeld met 'een aantal jaren'? Of kan dat na 10 jaar worden opgerekt tot 40, 50, of... ach, ze zijn zo erg nog niet?

Wat is er nu eigenlijk wezenlijk veranderd sinds er in Nederland (ook politiek) besloten werd dat kernenergie onacceptabele risico's met zich meebrengt?

Dat je het nu wel kunt maken toekomstige generaties op te zadelen met een afvalprobleem onder het motto dat er wel technieken zullen komen om dat op te lossen? Dat ze zoveel veiliger zouden zijn geworden? Dat er slechts ééns in zoveel honderdduizend jaar een ongeluk kan gebeuren? Dat 'onze' centrale van een veiliger type is dan de centrales in Sellafield, Harrisburg, Tsjernobyl? Dat er toch al zo'n stuk of dertig Duitse centrales langs onze grens staan? Dat nu al bijna veertig procent van de in Nederland verbruikte elektriciteit wordt opgewekt met buitenlandse (=Franse) kerncentrales? Dat we ons buiten de internationale gemeenschap plaatsen als we niet meedoen? Dat er technologisch hoogwaardige kennis verloren gaat voor de Nederlandse economie?

Werkgelegenheid

Over kernenergie staat in het SP-verkiezingsprogramma: 'hieraan heeft Nederland geen behoefte vanwege de ermee samenhangende gevaren, met name wat betreft het radioactief afval'. Onze Kamerfractie pleit daarom steeds opnieuw bij de regering voor snelle sluiting van de kerncentrale in Borssele. De korte-termijn effecten daarvan blijken echter heel veelelend te zijn voor onze regio. Een rapport van de provincie maakte onlangs duidelijk dat Zeeland een groot tekort heeft aan werk voor goed opgeleide mensen. Nu is de kerncentrale goed voor 600, meest goed geschoolde, arbeidsplaatsen. De Provinciale Staten en de gemeenteraden in de omgeving verzetten zich dan ook tegen de sluiting, evenals het personeel van de centrale. Omdat de SP de partij is

Bedenk goed dat alle veiligheidsargumenten vóór gebruik van kernenergiecentrales zijn gebaseerd op *theoretische* berekeningen. (Houdt men rekening met alle werkelijke gebeurde ongelukken en bijna ongelukken komt er een heel ander risicoverhaal, dus wordt dat niet gedaan.)

Bij de economische argumenten dien je je ook te realiseren dat de kosten van door ongelukken veroorzaakte schade niet worden toegerekend aan de exploitatie (dus voor de exploitanten blijft het geld wel stromen), maar dat die wel worden gedragen door de bevolking. Denk hierbij eens aan de schade voor de visserij toegebracht aan (bijvoorbeeld) de Ierse zee, door het jarenlang weglekken van koelwater. Aan de kosten van medische verzorging van zieken. Aan de kosten van... En zo kan ik echt nog wel een tijdje doorgaan.

Heb je ook wel eens nagedacht over wie er worden getroffen door een ongeluk, en wie niet. En hoeveel slachtoffers er wereldwijd jaarlijks vallen door het gebruik van kernenergie?

Het mag duidelijk zijn dat voor mij nog steeds geldt: Borssele gaat dicht!

Hans Wakka, Groningen

die de mensen in de regio aan het woord wil laten komen, moeten we ons afvragen of we wel zo nodig die snelle sluiting moeten afdwingen.

Wat gebeurt er als de centrale sluit? Vervangende stroom zal dan in het buitenland gekocht worden. Nu al komt een kwart van alle elektriciteit uit het buitenland, waar volop kerncentrales in gebruik zijn. Borssele is pas gemoderniseerd en volgens onze informatie de veiligste in Europa. De veiligheid zal er dus niet beter van worden als een buitenlandse centrale voor Nederland stroom gaat leveren. De mensen in Zeeland maken zich over de veiligheid geen zorgen. Dat blijkt uit een opinieonderzoek van de Provinciale Zeeuwse Courant. Een vergelijking met Tsjernobyl gaat niet op.

In de Sovjet Unie was immers elke fabriek een mogelijke milieuramp. Blijft over het probleem met het radioactieve afval. Maar dat is een kleine hoeveelheid, waarvoor de COVRA goed zorgt. Het meeste afval van Borssele komt trouwens vrij bij de sloop van de kerncentrale, eerder of later sluiten maakt daar geen verschil in. Pas als iemand nieuwe kerncentrales in Nederland zou willen bouwen, zou je je moeten afvragen of het extra radioactieve afval een probleem is. Maar daar is nu geen sprake van. Conclusie: als het versneld stilleggen van Borssele voor de veiligheid geen voordelen heeft, maar alleen ten koste gaat van de welvaart van de regio, dan is het veel verstandiger hem nog een tijdje open te houden.

Jaap Borggreve, Middelburg

Het Zwitserlevengevoel van
staatssecretaris Remkes

Nota Wonen

stelt de koopkrachtige woonconsument centraal

De opdrijving van de huur, de arrogantie van de woningcorporaties, de bouwplannen in groengebieden en het achterstallige onderhoud van de woning, allemaal konden ze door de jaren heen volop rekenen op belangstelling en actie van de SP.

Ook op het gebied van de huisvesting speelt immers scherp de tegenstelling tussen mensen mét en mensen zonder geld.

Daarom verdient een nieuwe visie van het kabinet op de ontwikkelingen binnen de volkshuisvesting ruimschoots aandacht van de SP. In Spanning een beschouwing over de onlangs gepresenteerde *Nota Wonen* van staatssecretaris Remkes.

In de ogen van VVD'er Remkes zijn mensen vooral consumenten en hebben woningcorporaties en de overheid vooral de taak te voldoen aan de wensen van die consumenten. Natuurlijk, de nota heeft het ook over de 'imperfectie van de markt', en over 'mensen die zonder hulp van buiten onvoldoende inhoud kunnen geven aan hun wonen'. Maar daar zit niet de kern van

Remkes' analyse en voorstellen.

De staatssecretaris kiest vooral voor het vergroten van de indi-

viduele keuzevrijheid van de woonconsument. Willen mensen buiten wonen op ruime kavels met een zelf ontworpen woning en hebben ze het geld ervoor? Dan regelen we dat toch! Veelzeggend is al de titel van zijn nota. Voluit heet die *Mensen, wensen, wonen – wonen in de 21ste eeuw*. Het woord *volkshuisvesting* wordt in het voorwoord precies één keer genoemd, met een verwijzing naar de geschiedenis. (Remkes heeft een hekel aan *volkshuisvesting*. Het kabinet beraadt zich momenteel op zijn verzoek om het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Or-

dening en Milieubeheer om te dopen in Wonen, Ruimte en Milieu.) De nieuwe kernwoorden van Remkes zijn *keuzevrijheid* en *keuzeruimte* – samen goed voor zeven vermeldingen in het voorwoord van de nota.

In de nota komen veel fraaie intenties voorbij en gezegd moet worden dat Remkes inderdaad een rem zet op de Nina Brinkdromen van nogal wat corporatiedirecteuren. Maar in hoofdzaak is *Mensen, wensen, wonen* toch een productie die gaat over de koopkrachtige woonconsument en waarin voor de mensen die zich nooit een koopwoning kunnen veroorloven maar een mager bijrolletje is weggelegd. Dat heeft alles te maken met de gedachte dat de overheid zo weinig mogelijk dwingend regelend moet optreden, en zoveel mogelijk voorwaarden scheppend. De overheid maakt afspraken met partners (corporaties, gemeenten en beleggers) over de ruimte die ze krijgen. En binnen die ruimte moet vooral de markt zijn werk doen. Op een aantal heel wezenlijke vragen komt daarmee geen antwoord. Waar vinden we de ruimte voor alle ruime nieuwbouw in het groen, zonder de belangen van andere mensen te schaden? Hoe voorkom je dat juist de beste huurwoningen verkocht worden – en voor huurders dus automatisch slechte huizen overblijven? Hoe gaat het op termijn met het onderhoud van die honderdduizenden huurwoningen die nu verkocht worden? Enzo-

voort. Vragen die duidelijk maken dat de discussie niet stopt met Remkes' beleidsvisie. En die ook aangeven dat er voor SP-afdelingen en fracties heel wat te doen zal blijven op het woonfront. In dit artikel – als steun daarbij – een bloemlezing uit de Nota Wonen, extra aandacht voor de financiën en de zeggenschap, commentaren en een overzicht van de te verwachten strijdperken in de komende jaren.

Beleidsvisies van Rijk, provincies en gemeenten moeten leiden tot plaatselijke prestatie-afspraken

Wie precies wát te vertellen en te doen krijgt in de volkshuisvesting van de toekomst, wordt geregeld in de Woonwet die waarschijnlijk in 2003 in werking treedt. De Nota Wonen neemt er al forse voorschotten op. Remkes doet een poging om de chaos te ordenen die is ontstaan door het terugtrekken van allerlei overheden

de vercommercialisering van de corporaties.

In de toekomst komt het Rijk elke vijf jaar met een 'nationaal beleidskader', waarin de ambities en beleidsprioriteiten zijn opgenomen. Die worden uitgewerkt in regionale visies die weer de basis vormen voor afspraken met gemeenten, corporaties, marktpartijen en consumentenorganisaties. Vervolgens moeten er lokaal of provinciaal 'integrale beleidsvisies op het wonen' komen. Daarin staan bijvoorbeeld de maatregelen in het kader van de stedelijke vernieuwing en daarin wordt ingegaan op de regionale differentiatie in woonmilieus. De dertig gemeenten die rechtstreeks geld ontvangen uit de ISV-pot (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing), maken hun eigen beleidsvisie. Voor de overige gemeenten doen de provincies dat. Van de provinciebesturen

wordt vooral verwacht dat zij de

differentiatie van woonmilieus bewaken. De visies worden volgens vertaald in prestatieafspraken die regelen wat er wel en niet gaat gebeuren met de wijken en de woningvoorraad.

Mengeling van commercie en non-profitactiviteiten blijft

De woningcorporaties worden enigszins geremd in hun commerciële drang om zich overall mee bezig te houden wat geld oplevert. Zij moeten zich in de eerste plaats houden aan hun *maatschappelijke kernopdracht* en mogen zich pas op de rest van hun *speelveld* begeven als ze over die kernopdracht prestatieafspraken hebben gemaakt met de gemeente. Wat precies de kernopdracht is, is niet omschreven. Wel noemt Remkes een aantal zaken die daartoe zeker behoren. Dat is bijvoorbeeld vreemd genoeg zowel het *verruimen van de slaagkansen van woningzoekenden met een bescheiden inkomen*, als het *bevorderen van het eigen-woningbezit, onder meer door woningverkoop*. Je zou toch zeggen dat je de slaagkans voor de bescheiden inkomens juist verkleint door huurwoningen te verkopen. Het *speelveld*

Een aantal voorstellen uit de Nota Wonen

- Huurders krijgen meer te vertellen over hun woning. De regel verdwijnt bijvoorbeeld dat de woning bij vertrek weer in de oude staat teruggebracht moet worden.
- Het aandeel eigen woningbezit moet omhoog van ruim 50 procent nu, naar 65 procent in 2010. Daarvoor moeten de corporaties 538.000 huizen verkopen en de overige verhuurders nog eens 200.000.
- Het aantal woningen dat gebouwd wordt in particulier opdrachtgeverschap moet vergroot worden van 18 procent nu, tot 30 procent vanaf 2005. Werken gemeenten hier niet aan mee, dan dreigt het kabinet particulieren een voorkeursrecht te geven bij de uitgifte van gronden.
- Het welstandstoezicht wordt beperkt en er wordt stevig geschrapt in de 'belemmerende' bouwregelgeving.
- Uitgangspunt is dat de huurverhoging gemiddeld de inflatie volgt. Huurders en verhuurders moeten zelf – in het Landelijke Overleg Huurders Verhuurder (LOHV) – bindende afspraken maken over de maximaal redelijke huurprijs en de maximale jaarlijkse huurverhoging.
- Aanpassingen aan woningen of gebouwen ten behoeve van gehandicapten gaan tot de reguliere taak behoren van woningcorporaties. Ook de kosten komen voor hun rekening.
- Er komt een ombudsman bij wie huurders kunnen klagen over bijvoorbeeld de manier waarop zij door de verhuurder behandeld worden.
- Er komt een Woonwet die de taken en bevoegdheden regelt van overheden en corporaties, en de rechten van de 'woonconsumenten'. Het eerste deel van de wet wordt in 2002 aan de Kamer voorgelegd.
- Er komen experimenten met het combineren van wonen en zorg, die moeten leiden tot een gevarieerd aanbod van voorzieningen-op-maat.

(een term uit de nota zelf) is 'het gebied van wonen, woondiensten en woonmilieus'. Daarbuiten mag een corporatie zich niet begeven. Het bouwen van dure koopwoningen mag dus wel, het aanbieden van zorgdiensten – zonder woonfaciliteiten – mag niet.

Remkes wil de schaalvergroting in de corporatiewereld kritisch volgen. In de Woonwet wordt daarom opgenomen dat corporaties bij een voorgenomen fu-

sie moeten aantonen dat deze in het belang is van de woonopgave en van de huurders. En om te voorkomen dat alles al gefuseerd is voordat de wet in werking treedt, wil de staatssecretaris al eerder met een fusiegedragscode komen.

In een toespraak voor de verzamelde corporatiedirecteuren haastte Remkes zich uit te leggen dat hij beslist geen einde wil maken aan de vermenging van commerciële en niet commer-

ciële activiteiten die inmiddels de praktijk is bij corporaties. 'Corporaties zijn en blijven hybride organisaties. Voor de komende tien jaar is dat geen punt van discussie meer.' Ook wordt het in de toekomst mogelijk voor een corporatie om helemaal commercieel te worden. Dan moet wel voldaan zijn aan een aantal voorwaarden. Onder andere moeten de zittende huurders minimaal dezelfde dienstverlening krijgen, tegen een aanvaardbare prijs.

'Dan verkoop je toch gewoon de huizen...'

Kopen is *in* (door de lage rente en de onbeperkte hypotheekrenteaftrek) en de woningcorporaties hebben veel geld nodig om hun taken uit te voeren. Remkes heeft die twee zaken gecombineerd tot een liberaal ei van Columbus: de corporaties moeten genoeg huizen verkopen om aan al hun verplichtingen te voldoen en ook nog geld over te houden om het eigen vermogen te versterken. Dat laatste is nodig om voortaan aan te kunnen kloppen bij de commerciële geldmarkt voor leningen, in plaats van bij de overheid. De staatssecretaris heeft uitgerekend dat de corporaties in 2009 een positief resultaat kunnen boeken van zo'n vijf miljard gulden. Hij zegt er wel bij dat met name de opbrengsten uit de verkopen hieraan bijdragen. Het eigen vermogen van de corporaties in 2009 wordt geschat op 57 miljard. Nu bedraagt het slechts 17 miljard. De vermogensgroei met 40 miljard betekent in combinatie met een ander voorstel van Remkes – vennootschapsbelasting heffen over corporatiewinsten – dat de sector ook nog eens 20 miljard moet ophoesten om af te dragen aan de staatskas. In een eerste reactie op de nota hekelde

Remi Poppe vooral dit onderdeel van de plannen.

Om te zorgen dat corporaties inderdaad gaan verkopen, heeft Remkes een stok achter de deur. Bijdragen van het Rijk via het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing zullen gekoppeld worden aan de mate waarin de corporaties hun 'maatschappelijk gebonden vermogen' inzetten. In gewoon Nederlands: als de corporatie niet genoeg woningen verkoopt, betaalt het rijk niet mee aan de wijkvernieuwingsoperaties.

'Remkes vergeet de mensen'

Sommige reacties op de Nota Wonen waren voorspelbaar. Zo klaagde de Vereniging van Nederlandse Gemeenten over de te grote rol van het Rijk: 'De overheid wil meer sturen, bijvoorbeeld via de nieuwe Woonwet, en dat zou ze niet moeten willen.' En zo concludeerde Aedes, de koepelorganisatie van de woningcorporaties dat het Rijk zich 'letterlijk rijk rekent' aan de verkoop van huurwoningen. Opvallend positief was de toonzetting in het persbericht van de Woonbond. De blijdschap over de *forse stap in de richting van meer zeggenschap van bewoners* en de *geschetste rolverdeling tussen overheden, huurders en verhuurders* is groot. De bezorgdheid over de massale verkoop van huurwoningen en de experimenten met woonvouchers, waardebonnen die op termijn mogelijk in de plaats kunnen komen van de huursubsidie, is heel wat kleiner. Kritischer commentaren waren er ook. Bijvoorbeeld van *volkshuisvestingsprofessor* Priemus en hoogleraar Samenlevingsopbouw Duyvendak. Priemus verwijt Remkes dat hij *de corporaties rijp maakt voor de slacht-*

Volop strijdtonelen aan het huurfront van de komende jaren

bank. 'Bij het verkoopstreefcijfer in de Nota Wonen verliezen de corporaties in tien jaar tijd een kwart van hun bezit.' Ook hekelt de hoogleraar de ongelijke behandeling van huurders en kopers. 'Als Remkes de woonconsument centraal stelt, moet hij huurders en eigenaren financieel gelijk behandelen.'

Duyvendak ergert zich aan de politieke filosofie achter de Nota Wonen: de gedachte dat burgers alleen als *consumenten* gezien worden. En aan de wijze waarop over probleemwijken gesproken wordt. 'Er zijn individuen en groepen individuen en die hebben problemen (of niet). En deze mensen wonen in een wijk. Maar dat is iets anders dan dat de wijk problemen heeft, laat staan dat deze bewoners problemen zouden hebben omdat ze in die wijk wonen.' De gevolgen van de kijk van Remkes zijn volgens Duyvendak dat het anders stapelen van stenen voorop staat in plaats van het investeren in mensen. Zijn conclusie: de Nota Wonen verliest de mensen uit het oog.

De keuzevrijheid van de één gaat ten koste van het belang van de ander, of van de samenleving als geheel

Ook kritisch is Remi Poppe: 'Het verhaal van Remkes is een typisch liberaal product. Het credo is dat de individuele burger meer keuzevrijheid moet krijgen. Dat klinkt leuk, maar komt in de praktijk vooral neer op het uitrollen van de rode loper voor de consument-met-geld. Die kan straks kiezen voor een ruime woning in het groen. Dat wil zeggen het groen waar de stadsbewoner vroeger op zondag een frisse neus kon halen. Of het groen waar eigenlijk de Ecologische Hoofdstructuur

had moeten komen, maar waar dit kabinet nauwelijks geld voor over heeft. Maar hij kan ook kiezen uit een leuk optrekje in de grote stad, bijvoorbeeld op plekken waar in het kader van de herstructurering sociale huurwoningen gesloopt worden. Omgekeerd moet ik de eerste villawijk nog tegenkomen waar gesloopt wordt om er huurwoningen voor terug te bouwen. De mensen met minder geld krijgen helemaal niet méér, maar juist minder keuze, want Remkes wil de voorraad sociale huurwoningen door uitverkoop met 500.000 verkleinen. De staatssecretaris roept wel, dat de huurders méér te zeggen moeten krijgen bij de woningcorporaties, maar tegelijkertijd dwingt hij deze tot schaalvergroting en een marktgerichte koers. Ontwikkelingen die de huurder juist verder buitenspel zetten. Hoe dit kabinet echt aankijkt tegen de belangen van huurders blijkt trouwens uit het feit dat in de hele nota wonen niet één woord besteed wordt aan de particuliere huursector, toch goed voor de huisvesting van meer dan een half miljoen huishoudens. Het kabinet negeert dat – gezien de schaarste aan ruimte en aantrekkelijke woonlocaties – de keuzevrijheid van de één altijd ten koste gaat van het belang van anderen of de maatschappij als geheel. De volkshuisvesting zou veel sterker de nadruk moeten leggen op de meerwaarde van wijken met een gevarieerd woningbestand voor alle doelgroepen, voldoende collectieve voorzieningen en hoge stedenbouwkundige kwaliteit. Dat zijn collectieve waarden die nu het loodje dreigen te leggen tegen de oprukkende Brasschaathutten van het grote geld.' ●

Voor de liefhebbers: De Nota Wonen is te downloaden via www.minvrom.nl

Op welke punten wordt de komende jaren de strijd aan het woonfront gevoerd? Een aantal slagvelden is zonder veel problemen al aan te wijzen.

De massale sloop van woningen

Sloop en samenvoeging treft de komende tien jaar naar schatting 475.000 woningen. De afgelopen jaren is er veel minder gesloopt – en dat heeft al enorme problemen opgeleverd. Het zal veel strijd van huurders en SP-afdelingen vergen om de sloopoperaties op een sociaal aanvaardbare manier te laten verlopen.

Bouwen in het groen

Remkes wil verregaand tegemoet komen aan de wens van koopkrachtige woonconsumenten om ruim en groen te wonen. Volgens zijn planning komen er in de steden de komende periode 300.000 woningen bij, en in de dorpen en op het platteland 320.000. Bovendien zijn de woningen in de steden voor een aanzienlijk deel gepland aan de rand, in een groene setting. Het zal duidelijk zijn dat de druk op de mooie plekjes sterk zal toenemen en daarmee de bedreiging voor natuurgebieden en fraaie cultuurlandschappen.

Het opknappen van de huurwoningen die niet gesloopt worden

'Ingrijpende verbeteringen aan huurwoningen blijken volgens de jaarverslagen van woningcorporaties bijna niet meer voor te komen,' concludeert Remkes in zijn nota. 'Men kiest ken-

nelijk voor instandhouding of voor sloop en vervangende nieuwbouw.' Remkes lijkt dat wel best te vinden. Hij heeft in ieder geval geen cent over om er verandering in aan te brengen. Wij maken ons wél zorgen om de kwaliteit van de huizen die behouden blijven als huurwoning. Er zal heel wat strijd nodig zijn om ook daarvoor aandacht – en geld – los te krijgen.

Het behoud van voldoende, goede huurwoningen

Voor veel mensen is kopen niet weggelegd. De vraag is of er voor hen genoeg goede woningen overblijven na uitvoering van de massale verkoop- en sloopplannen. Een taak voor

SP-afdelingen om hier heel alert op te zijn.

Foto Kalko

Over 21 maanden zijn ze er weer: gemeenteraadsverkiezingen. Maart 2002 lijkt nog ver weg, maar het Afdelingsteam en de Commissie Afdelingen raden dringend aan nú al met de voorbereidingen te beginnen. 'In het verleden was het voor meerdere afdelingen een race tegen de klok en mede daardoor kwamen we niet overal even goed voor de dag.'

In 'Groter & Beter', het verslag over de ontwikkeling van de SP dat opgesteld is voor het congres van 1 mei 1999, staat over de gemeenteraadsverkiezingen van 1998: 'In de Tribune werden de 'groestuipen' van de partij onder de loep genomen en geconstateerd dat, om herhaling te voorkomen, grote zorgvuldigheid gewenst is bij de vraag waar we meedoen en bij de selectie van kandidaten.'

'Hoog tijd om daar nu mee aan de slag gaan,' zegt Eric van den Broek, voorzitter van de Commissie Afdelingen die de Partijraad adviseert over welke afdelingen aan de raadsverkiezingen kunnen meedoen. 'We hanteren daarbij grofweg drie criteria,' vertelt Van den Broek. 'Ten eerste bekijken we de politieke kant van een afdeling. Hoe is de afdeling actief en wat voor ideeën zitten er achter de activiteiten? Vervolgens nemen we het organisatorische aspect onder de loep. Bijvoorbeeld het aantal leden en bestuursleden in relatie tot de status van de afdeling. En tenslotte werpen we, heel

langrijk, een blik op de kandidatenlijsten. Die criteria gelden voor alle afdelingen, maar het is duidelijk dat we er bij een jonge afdeling in de regel meer tijd insteken dan bij een ervaren club die al jaren meedraait en het klappen van de zweep wel kent.'

Volgens Nico Heijmans van het Afdelingsteam is een goede kandidatenlijst van levensbelang. 'Op basis van de landelijke tendens is het aannemelijk dat een afdeling die voor de eerste keer aan verkiezingen meedoet twee à drie zetels kan halen. Het is dus zaak om goed voorbereid te zijn en vooral de nodige tijd te besteden aan de kandidatenlijst.' Van den Broek: 'In het verleden was voor sommige afdelingen de aanloop naar gemeenteraadsverkiezingen een race tegen de klok. Gewoon omdat men te laat met de voorbereidingen begon. Het gevolg was hier en daar twijfelachtige kandidatenlijsten en ook vielen er weleens gaten in de organisatie. Als je drie zetels haalt, en je moet daardoor drie mensen uit het bestuur missen, dan kan dat een ernstige verzwakking van de afdeling betekenen.'

'Haast is één van de grootste blunders,'

bevestigt Heijmans. 'Het idee van: *wij moeten zonnig meedoen, want we tellen pas mee als we in de raad zitten*. Een slechte raadsfractie kan veel schade aanrichten voor de afdeling. Voor een jonge afdeling kan het verstandiger zijn om eerst de afdeling op orde te brengen en de verkiezingen de eerste keer te laten schieten. Een partij die kiest voor koppeling van het parlementaire aan het buitenparlementaire werk kan niet zonder actie en dus moet de afdeling eerst op orde zijn. Juist dat maakt dat de SP een hele andere functie kan hebben dan de andere partijen. En als je vervolgens mee gaat doen aan de verkiezingen, dan moet je ook een kandidatenlijst hebben die staat als een huis.'

Dat klinkt allemaal heel logisch, maar hoe komt een afdeling aan de juiste kandidaten en hoe worden die voorbereid op het raadswerk?

'Een prima manier om kandidaten te *scouten* is via het werk dat de potentiële kandidaat doet voor de afdeling, als kerngroep lid, actief lid of bestuurslid,' vertelt Hans van Leeuwen van het Afdelingsteam.

NÚ LEG JE DE BASIS VOOR

LIEGT...

'Gewoon kijken naar de praktijk. Op die manier kun je vrij goed inschatten of iemand politiek inzicht heeft, naar mensen kan luisteren, niet te beroerd is de wijken in te trekken en lef heeft. Het is raadzaam om vóór het einde van dit jaar een lijst met de eerste tien kandidaten te hebben. Voor mensen die raadswerk ambiëren, hebben we een speciaal opleidingstraject met daarin cursussen als 'Raadswerk in Uitvoering' en 'Raad en Daad' en 'In Debat'. Voor zittende raadsleden zijn die cursussen heel nuttig en voor nieuwkomers willen we ze zoveel mogelijk verplicht stellen. Ten eerste omdat zij, mochten ze in de gemeenteraad komen, dan goed beslagen ten ijs komen. Ten tweede kan uit die cursussen naar voren komen wie de besten zijn. Daarop kan vervolgens de volgorde van de kandidatenlijst afgestemd worden. Maar de afdelingen kunnen ook zelf investeren in hun aspirant-raadsleden. Neem ze eens mee naar een fractieoverleg en bied ze ook de andere cursussen aan, bijvoorbeeld de Zomerschool of 'Belaagd door de media'. De afdelingen komen dan te weten wat voor vlees ze in de kuip hebben en de kandidaten ontdekken of ze geschikt zijn. Voor hen is het ook een kwestie van weten waaraan je begint. Dat voorkomt teleurstellingen.' Teleurstellingen waren er in het verleden hier en daar. Raadsleden die voor zichzelf

gonnen, raadsleden die het werk niet aan bleken te kunnen; het kwam allemaal voor. Hoe houd je minder geschikte mensen buiten de deur? Heijmans: 'Tja, het is toch vaak een kwestie van je mensen goed kennen. Ik zou zeggen: mensen die niet geschikt lijken voor het raadswerk, moet je er gewoon niet voor vragen. Je kunt teleurstellingen nooit voor de volle honderd procent uitsluiten. Wat je wel kunt doen, is het risico kleiner maken. Mensen die je scout, moet je bijvoorbeeld heel duidelijk zeggen dat het raadswerk bij de SP financieel niets oplevert. Maar maak duidelijk dat je er op een andere manier rijker van wordt; dat je het best als een eer mag beschouwen om raadslid te zijn, dat het leuk en leerzaam is en dat je bovendien verantwoordelijkheid hebt.'

Van Leeuwen: 'Er is altijd wat laatdunkend over raadswerk gedaan, en 'leuk' in de zin van *hoera!* wordt het nooit. Maar het raadswerk brengt enige vorm van spanning met zich mee en er wordt over geschreven door de pers. Je moet een positief gevoel erover uitdragen.'

Als een afdeling de juiste kandidaten bij elkaar heeft, kan met de samenstelling van de lijst begonnen worden. Van Leeuwen heeft enkele tips. 'Het zou mooi zijn als de lijst een goede mix is van mannen en vrouwen. Verder is de geografische verdeling binnen een gemeente een punt van aandacht en zou de lijst een afspiegeling van de bevolking

qua leeftijd en verhouding allochtonen/autochtonen moeten zijn. Kortom: zoveel mogelijk een dwarsdoorsnede van de bevolking. Je zou ook nog kunnen denken aan een bekende, betrouwbare persoon als lijstduwer. De lijst is toch het reclamebord van de partij. Extra aandacht verdient nog de lijsttrekker. Dat moet echt iemand met lef zijn die goed van de tongriem gesneden is.' Heijmans: 'Het imago van de lijst moet wel kloppen met de te voeren campagne, dus je moet wel een beetje nadenken over de strategie. Heel bescheiden mensen passen niet zo goed bij een keiharde, robuuste tegencampagne.' Negen afdelingen moeten eind dit jaar al aan de slag met herindelingsverkiezingen. Met deze afdelingen nam het Afdelingsteam inmiddels contact op. Van den Broek van de Commissie afdelingen raadt de overige afdelingen aan om snel een tijdsplanning voor de raadsverkiezingen in 2002 te maken. 'Daar moeten we nu echt mee aan de gang. Te denken valt aan het maken van afspraken met mensen die hoog op de lijst staan of willen staan. Ik zou in de kerngroep en in het bestuur daarover in ieder geval gaan discussiëren. Want maart 2002 is het héél snel.' ●

Nico Heijmans, Erik van den Broek, Hans van Leeuwen

EN GOEDE FRACTIE IN 2002

Binnenhof

Onderwijs jaagt op sponsors

Momenteel probeert bijna een derde van de basisscholen via een zegelactie van chipsfabrikant Smith de schoolbibliotheek uit te breiden. Sponsoring van scholen is in. Harry van Bommel en fractiemedewerker Jasper van Dijk vrezen voor Amerikaanse toestanden. 'In de Verenigde Staten zette Coca-Cola een school onder druk om de kinderen minstens twee blikjes per dag te laten drinken, anders kon het schoolbestuur *gesued* worden wegens contractbreuk. Zo'n vaart loopt het hier nog niet, maar de eerste tekenen zijn wel zichtbaar. Zo verzorgt het ICT-bedrijf Cisco computercurricula op middelbare scholen.' De overheid heeft de grondwettelijke plicht het onderwijs te bekostigen. Bovendien bedreigt sponsoring de onafhankelijkheid van het onderwijs en ver-

groot het de tweedeling tussen scholen. Een school die sponsorcontracten binnenhaalt, heeft meer te besteden dan een school die daar uit principe *nee* tegen zegt. Van Bommel en Van Dijk willen weten hoe v er onderwijs-sponsoring is doorgedrongen. Van Dijk: 'Welke bedrijven sponsoren welke scholen en op welke manier? Wordt het geld gebruikt voor extraatjes of voor noodzakelijke leermiddelen als boeken of computers? Wat vindt de ouderraad hiervan? Dat horen we graag uit de afdelingen. Ga desnoods zelf op onderzoek uit op de basis- en middelbare scholen in de gemeente.'

Op zaterdag 24 juni kruist Harry van Bommel over sponsoring de degens met minister Hermans, op een forum van de JOVD in het Van der Valkmotel in Tiel.
Jasper van Dijk: (070) 318 38 05

kort Haags

In de persoon van Harry van Bommel heeft de Kamerfractie het druk met de verhoren van de commissie *Uitzendingen*. Daarnaast hielden de Kamerleden zich onder meer bezig met:

- De slachtoffers van de vuurwerkkramp in Enschede (werkbezoek en voorstel tot instelling van een schadefonds).
- De beschikbaarheid van voldoende speelruimte voor kinderen (rapport met voorstel een wettelijke regeling).
- Het voornemen van particuliere verhuurders om te stoppen met de huurmatiging (schriftelijke vragen).
- De investeringen in het onderwijs, die ver achterlopen bij de rest van Europa (verklaring).
- De miskleun van de internationale gemeenschap in Kosovo (bijdrage debat).
- De Nota Wonen van staatssecretaris Remkes (verklaring).
- De lauw loene-aanpak waarmee minister Borst de marketingpraktijken van farmaceuten aan banden wil leggen (schriftelijke vragen).
- Reclameteksten die op koffiebekers op middelbare scholen verschijnen (schriftelijke vragen).
- De Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen, die zo zwaar is dat veel schuldenaren alsnog failliet gaan (schriftelijke vragen).
- De vervroegde uitbetaling van WW-uitkeringen waardoor cliënten een hogere belastingaanslag kregen over 1999 (schriftelijke vragen).

Informatie over deze onderwerpen is te vinden op www.sp.nl en bij de betreffende fractiemedewerker. Wie dat is, kun je vragen aan William Peters op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44.

Toch volwaardige bezwaarregeling AOW-betaaldatum

'Alleen mensen die vorig jaar bezwaar aantekenden tegen de verschoven uitbetaaldatum AOW en ANW, kunnen dat dit jaar weer doen,' meende staatssecretaris Hoogervorst. Om vervolgens bakzeil te halen.

In mei '99 besloot Sociale Zaken alle AOW- en nabestaandenuitkeringen op de 23ste van de maand te betalen. Voor sommige ontvangers betekende dat: drie weken zonder geld. De SP maakte fel bezwaar, maar een motie haalde het niet. Wel werd de verschuiving over een paar jaar uitgesmeerd. En wie in de problemen kwam, kon bezwaar maken. Eén procent van de uitkeringsgerechtigden deed dit. Niks aan de hand dus, dacht Hoogervorst, en besloot dat al-

leen die eén procent ook dit jaar bezwaar mocht maken. Fractiemedewerker Tuur Elzinga. 'Wij kregen stapels brieven van gedupeerden die helemaal niet op de hoogte waren van de bezwaarregeling.' Op initiatief van de SP riep de Kamer Hoogervorst op het matje, en dwong hem de bezwaarregeling voor iedereen te laten gelden. Elzinga: 'De staatssecretaris kon niet garanderen dat alle cliënten nog voor de ingangsdatum van 1 juli geïnformeerd zijn. Daarom is het voor SP-hulpdiensten goed te weten dat gedupeerden tot een maand na de betaaldatum bezwaar kunnen maken, dat dan met terugwerkende kracht gehonoreerd wordt.'

Info: Tuur Elzinga: (070) 318 38 07

Gevaarlijke bedrijven in woonwijken

De ramp in Enschede roept een hoop vragen op. Heeft onze gemeente ook gevaarlijke bedrijven in woonwijken? Hoe staat het met de vergunningen? Welke eisen gelden voor bedrijven die voor gevaarlijke situaties kunnen zorgen? In Spanning achtergrondinformatie en een suggestie voor een stappenplan voor afdelingen die aan de slag willen met de (on)veiligheid.

De meeste bedrijven vallen onder de Wet Milieubeheer. Die regelt welk orgaan (gemeente, provincie of Rijk) de milieuvergunning moet afgeven en controleren. Voor de meeste bedrijven is dat de gemeente. In de vergunningaanvraag staan gegevens over de aard en de hoeveelheden van de opgeslagen stoffen en de activiteiten die uitgevoerd worden. De vergunning is een openbaar document dat ingezien kan worden en dat inzicht geeft in het bedrijf en de risico's, al vergt het vaak enige vak-kennis om hem goed te kunnen lezen. Je kunt daarbij intern (Siddi Roza, Tweede Kamerfractie) of extern hulp inroepen. Voor bedrijven met veel gevaarlijke stoffen heeft 'Europa' de *Seveso II-richtlijn* opgesteld, om zware ongevallen te voorkomen of te beperken. In Nederland is de richtlijn onder andere uitgewerkt in het *Besluit risico's zware ongevallen 1999*. Dat verplicht gemeentelijke en provinciale overheden, regionale brandweerkorpsen en Arbeidsinspectie om inzicht te verwerven in de risico's, toezicht uit te oefenen en de noodzakelijke activiteiten te ontplooiën om de gevolgen van een eventueel ongeval te beperken. Een bedrijf

dat onder de drempelwaarde blijft voor de hoeveelheid opgeslagen gevaarlijke stoffen, valt niet onder het besluit. En dat is het geval bij vuurwerkbedrijven.

Op basis van het Besluit risico's zware ongevallen 1999 moeten burgers worden geïnformeerd. Het veiligheidsrapport van gevaarlijke bedrijven moet ter inzage gelegd worden en burgers kunnen een lijst inzien van de gevaarlijke stoffen in het bedrijf. Op basis van de *Wet rampen en zware ongevallen* moeten burgers bovendien worden geïnformeerd over alle vergunningen die worden afgegeven: door publicatie in huis-aan-huisbladen. De SP-Kamerfractie vindt dat de omwonenden van gevaarlijke bedrijven daarnaast apart per brief geïnformeerd zouden moeten worden. Dat gebeurt vaak niet.

Alle gemeenten in Nederland hebben een rampenplan. Dat bevat de soorten rampen en zware ongevallen die de gemeente kunnen bedreigen en de maatregelen die dan genomen moeten worden. Voor rampen en zware ongevallen die voorzienbaar zijn, moet de gemeente in

samenwerking met de betreffende bedrijven rampbestrijdingsplannen vaststellen. Dat gebeurt lang niet altijd en ook is vaak het nodige aan te merken op de kwaliteit van de rampen- en rampbestrijdingsplannen. Zo beschikt slechts de helft van de ziekenhuizen in Nederland over een goed opvangplan bij rampen. Bovendien worden er in de praktijk veel te weinig rampen-oefeningen gehouden.

De brandweer zou op de hoogte moeten zijn van de aanwezige stoffen en gevaren van alle bedrijven. De ramp in Enschede leert dat dit niet altijd zo is. Het zou goed zijn als er één uniform informatiesysteem zou komen waartoe alle instanties die bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen betrokken kunnen

worden, toegang hebben. Met één druk op de knop kunnen ze dan over alle noodzakelijke informatie beschikken.

Als je bezig gaat met gevaarlijke bedrijven in je gemeente, doe dan eerst grondig onderzoek. Als er werkelijk aanleiding is, onderneem dan actie. Voorkom onnodige onrust. Zorg bijvoorbeeld dat je zeker weet dat het om een gevaarlijk bedrijf gaat, voordat je bij omwonenden gaat vragen of zij bekend zijn met het risico in hun omgeving. Over de aanwezigheid van gevaarlijke bedrijven in of bij woonwijken wordt de Haagse fractie graag geïnformeerd. Met vragen en voor advies kun je altijd bellen met Marianne Langkamp: (070) 318 3804 en Siddi Roza: (070) 318 3815.

Marianne Langkamp

Siddi Roza

Acht-Stappenplan

- 1 Beschikt de gemeente over een lijst met gevaarlijke bedrijven?
- 2 Check of de lijst klopt. Ontbreken bedrijven?
- 3 Onderzoek of er 'verdachte' bedrijven in of naast woonwijken staan.
- 4 Kijk de vergunningaanvraag in bij de gemeente.
- 5 Check of de brandweer het bedrijf kent. Zo ja, welke stoffen zijn er volgens de brandweer opgeslagen en is er voor dat bedrijf een aanvalsplan?
- 6 Leg de vergunning naast de wettelijke regels van het Besluit Risico Zware Ongevallen en kijk of het bedrijf wettelijk onder de gevaarlijke bedrijven valt.
- 7 Is het bedrijf bekend bij omwonenden en weten ze ook wat voor bedrijf het is?
- 8 Hou de Kamerfractie op de hoogte!

Over de charme van

unplugged actievoeren

'Het komt voor dat afdelingen acties afblazen omdat er geen geld is om de actie met veel boa's en bombarie aan te kleden,' constateert partijsecretaris

Tiny Kox. 'Nergens voor nodig. De essentie van actievoeren is zo simpel: ik ben boos, jij bent boos en we gaan er samen wat aan doen. Als er in je budget geen ruimte is voor dure folders of dito geluidswagen, zie dan niet van de hele actie af, maar ga gewoon met zijn allen *boe* roepen bij het gemeentehuis. Zet de handen aan de mond en je hebt ook een geluidsinstallatie.'

'We hebben in de loop der jaren geleerd hoe we leuk actie moeten voeren,' zegt Kox. 'De *Shell Help!*-actie bijvoorbeeld, bestaat niet alleen uit handtekeningen ophalen, maar we kleden hem aan met gele regenjasjes, olievaten om op te drummen en een mooi boekje. Voor de wadenactie die deze maand begint,

hebben we tekenaar Len Munnik een mooie poster laten ontwerpen. Prachtig. Maar we moeten ons wel realiseren dat de aankleding slechts aankleding is.'

In de neiging een actie compleet te maken, gaan afdelingen volgens Kox veel te moeilijk denken. 'Als er geen geld is, of ge-

woonweg geen tijd om met superdeluxe folders en jingles op de radio te komen, wordt er vaak gedacht dat er geen actie gevoerd kan worden. Natuurlijk wel! De SP is groot geworden door samen met de mensen in actie te komen. Wanneer er iets loos is in een stad, zijn we het aan onszelf en aan de mensen daar verplicht om iets te doen, hoe klein ook.'

'Het is net als in de muziek,' vervolgt Kox. 'Die is door de jaren heen in studio's met acht, twaalf en weet ik hoeveel sporenbanden tot het uiterste geperfectioneerd. En wat kwam er daarna? Precies, *unplugged*. Eric Clapton, een gitaar en verder niets. Prachtig! Wij moeten terug naar het *unplugged* actievoeren.'

HET GAAT NIET OM DE SHOW, MAAR OM HET MAATSCHAPPELIJK PROTEST

Maak het jezelf niet te moeilijk, adviseren ook Hans van Leeuwen en Nico Heijmans van het Afdelingsteam. 'Er zijn genoeg manieren waarop je met een minimum aan middelen een heel leuke actie kan voeren.' Zoals de tomatenmeter van de afdeling Den Haag. Eens in de zoveel tijd

trekt de afdeling een wijk in, spijkert op zijn Luthers een stelling aan een muur die betrekking heeft op de bewuste buurt. Een zak overgebleven tomatensponsjes en drie plastic wasmanden met opschrift *Ja, Nee en Geen Mening* doen de rest. Voorbijgangers worden uitgenodigd op de stelling te reageren door een spons in een van de manden te werpen. 'Zo laat je met net niks aan materiaal toch weer even je neus zien in de wijk,' zegt Van Leeuwen, 'en het is nog een leuk fotomoment voor het huis-aan-huis blad ook.'

'Laat maar,' zei de afdeling Goor toen Nico Heijmans voorrekende wat het zou gaan kosten om een rapport op het partijbureau te laten opmaken en drukken. 'We fröbelen zelf wel wat.' De gemeente Goor wilde dat het plaatselijke zwembad zou bezuinigen door de openingstijden voor vrij zwemmen te beperken. Bovendien zou het entree verhoogd worden. De afdeling haalde handtekeningen op, verspreidde een enquête en bundelde de uitslagen in een rapport. Of liever gezegd: in een stapeltje A4-tjes met een nietje erdoor, maar het effect was er niet minder om. De actie domineerde

alle kranten. *Volksverlakerij en onverantwoordelijk*, brieften verschillende wethouders in de pers. Ze zouden de acties van de SP het liefst verbieden, schreven journalisten. Desondanks bond de wethouder Sportzaken in en besloot hij extra geld uit te trekken om de begroting van het zwembad alsnog sluitend te krijgen.

In Breda gingen mensen met een gekopieerde zwart-wit folder de markt op om te protesteren tegen de sloop van de 'kraakkerk', waar tot ieders tevredenheid in de ene helft diensten worden gehouden en in de ander helft krakers wonen.

Uit protest tegen het heffen van dertig gulden entree op de openbare weg tijdens het WK wielrennen in Valkenburg in 1998, maakten SP-fractievoorzitter Jef Kleijnen en de zijnen niet alleen stennis in de gemeenteraad. Een foldertje waarin mensen werden opgeroepen hun reactie door te bellen, leverde een stortvloed van boze telefoontjes op. Op de slotdag van de tour voegde de afdeling ook de daad bij het woord door met een man of twintig door de afzetting aan de voet van de Cauberg te breken.

'Niet de show, maar het maatschappelijk verzet is het belangrijkste,' zegt Kox. 'In Tilburg zijn we eens met 150 man naar het gemeentehuis getogen omdat we het niet eens waren met uitbreiding van de parkeergelegenheid in de buurt. Honderdvijftig man, dat maakte indruk! En daar kwam geen enkel foldertje aan te pas. Weigert de gemeente een verkeersdrempel aan te leggen, breek met een paar bewoners de straat open. Geen megafoons? Jammer, maar met de handen aan de mond kan je ook een hoop herrie maken. Gebrek aan toeters en bellen mag nooit een excuus zijn om dingen niet aan te pakken. Als onze opvattingen van de werkelijkheid botsen met de werkelijkheid zelf, moet we hem aanpassen. Al moeten de handtekeningen achter op een oud sigarenkistje gezet worden, aangepast worden zal hij!'

Eenvoudige doch leerzame acties

MAANDENLANG POSTTE BEN OSKAM dagelijks op het Binnenhof met een simpel protestbord tegen de WAO-afbraakplannen. Uiteindelijk kende het hele kabinet hem en was zijn protest doorgedrongen in alle media.

DE 'STRUCTUURSCHEETS ZUIDERPARK' van de gemeente Rotterdam staat bol van de grootse plannen, maar gaat ten koste van volkstuinjes en sportvelden. Gedwongen fusies van sportverenigingen en vercommercialisering van het stadspark dreigen. Een eenvoudige enquête van de SP Rotterdam toonde aan dat de gebruikers van het park daar helemaal geen behoefte aan hebben. Zij willen gewoon een rustig park zonder poespas.

'ALS DE GEMEENTE GEEN MAATREGELEN NEEMT DOEN WE HET ZELF WEL,' zei de afdeling Utrecht toen er door wegwerkzaamheden een levensgevaarlijke verkeerssituatie ontstond in de kinderrijke wijk Ledig Erf. Een tiental SP'ers speelde een dagje verkeersbrigadier. Met resultaat: de gemeente zette in de spits toezichthouders in om de veiligheid te bewaken.

EEN SIMPELE KETTING OM DE DEUR van de Zeister raadszaal was voldoende om de raadsleden te dwingen te luisteren naar de argumenten van het Gehandicaptenplatform en het SP-actiecomité 'Welzijn en Zorg'. Pas na het gesprek mocht de deur open.

TOEN BEKEND WERD DAT EEN GROEP RIJKE VUGHTENAREN HET PAND DE STEFFENBERG had gekocht om te voorkomen dat het een asielzoekerscentrum werd, bezette dezelfde dag nog een groep SP'ers het pand. De actie leverde een stortvloed aan landelijke publiciteit op en een debat in de Kamer.

UIT PROTEST TEGEN DE GRATIS FACILITEITEN voor campers en het ontbreken van een veldje voor 'gewone' kampeers, sloeg de afdeling Goor zelf enkele tenten op in een gemeentelijk plantsoen. Een eenvoudige manier om veel aandacht te krijgen.

Stop de bedreiging van onze laatste wildernis

'We willen dat Indonesië en Brazilië stoppen met het vernietigen van tropische regenwouden. Dat overal ter wereld de koraalriffen worden beschermd. Dat op Antarctica niet wordt begonnen met de winning van delfstoffen. En we willen dat ze in Afrika zuinig zijn op de laatste grote moerasgebieden, op de olifanten, op de gorilla's, de giraffen en honderden andere unieke siersoorten. Is het dan niet heel vreemd als wij ons eigen belangrijkste natuurgebied beschouwen als een wingewest? Is het niet de hoogste tijd om van onszelf te eisen wat we ook van anderen verlangen? Kortom: moeten we op de Wadden niet houden wat we hadden?'

Zo begint de folder die de lezer oproept het Waddenmanifest te tekenen, dat pleit voor een nieuwe, allesomvattende en gegarandeerde bescherming voor de Waddenzee. 'Maak van het Wad geen wingewest, maar een Nationale Wildernis.' Het manifest staat centraal in de campagne 'De Wadden, houden wat we hadden' die het MilieuAlarmteam van de SP eind juni/begin juli organiseert op en rond de Waddeneilanden.

Het startschot voor de campagne wordt zaterdag 24 juni gegeven met een manifestatie op de Grote Markt in Groningen. Het slotakkoord is op 8 juli op Texel te beluisteren. Aan beide manifestaties zal meegewerkt worden door prominente 'waddenbeschermers'. Muzikale ondersteuning wordt in ieder geval geboden door de 4-tuozee Matrozen en de Terschellinger zanger Hessel. Tijdens de actieweken zullen groepjes SP'ers enkele dagen kamperen op alle Waddeneilan-

den, en daar steunbetuigingen onder het manifest verzamelen op campings, bij de veerboten en op andere drukke plekken. Ook in het kustgebied van Noord-Holland, Friesland en Groningen worden handtekeningen verzameld. Niet alleen op papier, maar ook op metersgrote zeilen. Vanaf 3 juli zal met het zeilschip Orion vanuit Harlingen een 'cruise' van een week over de Waddenzee gemaakt worden. Elke dag zal op een ander eiland aangelegd worden om daar de handtekeningen en de zeilen op te halen. De op-

brengring van de actie zal bij het begin van het nieuwe parlementaire jaar aangeboden worden aan de Kamer. Met de uitdrukkelijke eis alle maatregelen te treffen om de Wadden te behouden als laatste unieke, nationale wildernis.

De coördinatie van de campagne berust bij Harry Voss. Mensen die er op één of andere manier aan willen meehelpen (bijvoorbeeld enkele dagen op een Waddeneiland kamperen en daar handtekeningen verzamelen) moeten snel met Harry bellen: (010) 243 55 56.

Harry Voss

Spanning

Informatie- en opinieblad voor actieve SP-leden
Verschijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 7, 19 juli 2000

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

**Hoe nijpend is
de crisis in de
partijpolitiek?
En wat doen
we eraan?**

**Nederlandse
betrokkenheid
bij de oorlog in
Colombia**

**Criminaliteitsdiscussie
en nieuwe initiatieven op de Partijraad**

**Om te
bewaren:**

overzicht
telefoon
nummers

**We hebben
een wereld
te winnen
onder
allochtonen**

Tiny Kox

Natuur- en milieustrijd

Shell wil praten over onze 'Shell help!'-actie. Op 31 juli treffen we elkaar. Onze inzet is duidelijk: Shell moet laten zien dat ze haar maatschappelijke verantwoordelijkheid serieus neemt en dus meebetalen aan een spoedige sanering van de lekkende Stort van Troost in de Biesbosch. In de afgelopen tijd hebben we met 45.000 Shell-klanten gesproken. Ik denk dat Shell er wijs aan doet alsnog een bijdrage in de saneringskosten te leveren. Als Shell niet beweegt, gaan wij automobilisten vragen de Shell-pomp voorlopig voorbij te rijden. Benzine is overal te koop, nietwaar?

Jan Pronk en Annemarie Jorritsma hebben ons nog niet uitgenodigd voor een gesprek over ons voorstel om van de Waddenzee een 'nationale wildernis' te maken. Toch willen we met de regering in debat over de vraag of het economisch gewin dat de Waddenzee oplevert, opweegt tegen de geweldige ecologische schade die er het gevolg van is of kan zijn. We hebben aangetoond dat we snel heel veel mensen achter ons voorstel kunnen krijgen, waaronder vrijwel alle gerenommeerde natuur- en milieuorganisaties en een hele reeks bezorgde prominenten. Dat moet de excellenties te denken geven als in het najaar de Planologische Kernbeslissing over het Waddengebied aan de orde komt.

Een eensgezind front van natuur- en milieuorganisaties hebben we dit jaar ook voor elkaar gekregen rondom de voorgenomen gasboringen in de Biesbosch. De Tweede Kamer heeft zich mede naar aanleiding van onze actie tegen de gasboringen gekeerd. Zo hebben we ons natuur- en milieugezicht goed laten zien – en daarmee uitvoering gegeven aan een van de besluiten van onze 8ste congres. We hebben ook laten zien dat we heel goed met heel veel mensen en organisaties kunnen samenwerken. En daarmee bewijzen we hoe goed het is parlementair en buiten-parlementair actief te zijn als politieke partij. Die koppeling blijft het unieke van onze SP.

Opinie service

Kamerleden en andere SP'ers schrijven regelmatig interessante opinie artikelen in dag- en vakbladen. Spanning geeft in elke uitgave een overzicht van de recente opinies. De artikelen zelf kun je vinden op Internet (<http://www.sp.nl/tegenst/theorie/opinies>) Je kunt ze ook telefonisch bestellen bij Jolanda Bottse en Marga Berendse (010 243 55 55). Noem dan wel het codenummer van het artikel dat je wilt hebben.

Antifileplan is doodgeboren kindje

Harry van Bommel, Het Parool, 6 juni 2000

Het 'Deltaplan tegen de files' van minister Netelenbos is van alles net niks. Het rekeningrijden zal het spitsuur alleen maar verlengen en werkt sluisverkeer in de hand. Om tolpoorten te realiseren is er geld van het bedrijfsleven nodig en dat heeft helemaal geen zin bij te dragen.

code: 00/25

Iedereen wil waardig oud worden

Agnes Kant, Trouw 30 juni 2000

Het initiatief van verpleeghuizen en projectontwikkelaar Altus om private, peperdure vleugels te openen, leidt bij de huidige wachtlijsten en gebrekkige zorg ongetwijfeld tot tweedeling en voorkruipzorg. De overheid zou dit niet moeten accepteren en zich moeten inzetten voor goede zorg voor iedereen op basis van solidariteit.

code: 00/26

Agenda

Oktoerscholingen

7 en 8 oktober
14 en 15 oktober
21 en 22 oktober

Regioconferenties over voortgang congresbesluiten

4 november
5 november
11 november
12 november
18 november

De plaatsen waar de oktober-scholingen en de regioconferenties zullen plaatsvinden zijn momenteel nog niet bekend. Zij worden gepubliceerd in de volgende Spanning.

Advocaten moeten betaling met crimineel geld weigeren

Jan de Wit, De Volkskrant, 4 juli 2000

In een nieuw wetsvoorstel is het witwassen van geld een apart delict. Justitie laat echter de kans liggen om te voorkomen dat advocaten met crimineel geld betaald worden. Jan de Wit bepleit een wijziging van de richtlijn van de Orde van Advocaten.

code: 00/27

Spanning

Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP. Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 52. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl.

Uit het land

Acties zetten SP prominent op de kaart van natuurminnend Nederland

Onlangs werden er twee grote SP-milieuacties (voorlopig) afgesloten: de landelijke 'Shell Help!'-actie en de 'Wadden... houden wat we hadden'-campagne. De Tribune komt nog uitgebreid terug op de Waddenactie en ook aan Shell zal nog de nodige aandacht besteed worden. Toch alvast een terugblik van Harry Voss, die beide acties coördineerde. 'Ik ben bijzonder tevreden over de inzet en de betrokkenheid van de afdelingen tijdens de Shell-pompenactie. Alle 50.000 boekjes zijn uitgedeeld, 140 pompen zijn bezocht en ik schat dat er een paar honderd SP'ers actief zijn geweest. Ik was soms aangenaam verrast door de eigen initiatieven die sommige afdelingen namen. Rotterdam hield bijvoorbeeld een soort Shell-tournee: op één avond werden zes Shell-pompen bezocht. En mensen van de Tilburgse SP postten bij het Festival Mundial, een groot muziekevenement. Uit het feit dat Shell een speciale folder heeft gemaakt en die naar alle klanten die meededen heeft gestuurd, blijkt wel dat de actie haar niet bepaald koud laat.'

Voss zal op 31 juli samen met partijsecretaris Tiny Kox met

de Shell-directie om de tafel gaan om over de SP-eisen te praten.

Ook de Waddencampagne verliep naar Voss' tevredenheid. Per zeilschip werden alle Wadeneilanden aangedaan, waarbij telkens de door SP'ers opgehaalde steunbetuigingen aan het Waddenmanifest werden opgehaald. Ook in de drie noordelijke provincies werd het Waddenmanifest verspreid. Voss: 'In Groningen, Friesland en Noord-Holland zijn ongeveer twintig mensen actief geweest; op de eilanden zelf ook nog eens twintig en op de boot zaten nog eens een stuk of twaalf SP'ers. Binnen een week zijn er in totaal meer dan 10.000 Waddenmanifesten opgehaald. De actie heeft veel belangstelling getrokken van regionale en landelijke kranten en de radio. Ook is positief, dat we echt een factor van betekenis zijn voor een aantal belangrijke milieu-organisaties waaronder de Waddenvereniging, Stichting De Noordzee en Ecomare. Maar het belangrijkste is, dat we vooruitlopend op de Planologische Kernbeslissing de discussie over de Wadden echt op scherp hebben gezet.'

info: Harry Voss
(010) 243 55 56

Met een knipoog laten zien waar je staat

De afdeling Emmen heeft op de openingsdag van de zogenaamde Traverse, een 264 meter lange loopbrug van 34 miljoen gulden, 10.000 humoristische kaarten uitgedeeld. Achterop stond de tekst: *De Traverse is klaar. Of u hem mooi vindt moet u zelf maar uitmaken, maar hij heeft u wel vele miljoenen aan gemeenschapsgeld gekost. Geld dat volgens ons beter besteed had kunnen worden!* 'Bijna iedereen reageerde heel positief,' zegt afdelingsvoorzitter Geert Zondag. 'We kozen voor deze vorm, omdat we de Traverse toch niet meer terug te draaien is. Niettemin wilden we erop wijzen dat die loopbrug heel veel geld gekost heeft en dat wij de aanleg niet zien zitten. Vandaar de prent

van een polonaise over de ruggen van de burgers. We vonden het een mooie manier om te laten zien dat wij ook buitenparlementair en buiten de verkiezingstijd actief zijn.'

info: Geert Zondag
(0591) 552 534

luit het land

Wetenschappelijk onderzoek is een nuttig etiket

'De sollicitatieplicht voor bijstandsmoeders kan afgeschaft worden' luidt de belangrijkste conclusie uit een rapport dat studenten in opdracht van de SP in Veldhoven hebben uitgebracht. Het rapport, dat de titel 'Een gezin managen is een full-time baan' meekreeg is een afstudeerproject van drie studenten van de Fontys Hogeschool in Tilburg en zal in het najaar aan de Veldhovense gemeenteraad aangeboden worden. Eén van de drie HBO-studenten Maatschappelijk werk en dienstverlening nam zelf contact op met de SP. 'Wij trekken regelmatig de aandacht met onze werkgroep *Verontruste Bijstandhouders*,' vertelt Annelies Minten van de Veldhovense SP. 'Daardoor vonden de studenten ons om onderzoek te doen naar de gevolgen van sollicitatie-

plicht voor alleenstaande ouders met een bijstandsuitkering. Wij gingen daar graag op in. Als we zelf zo'n onderzoek doen, wordt er al vlug gezegd: 'Ja, logisch dat de SP daarmee komt.' Nu ligt het anders.' Het onderzoek kostte de afdeling niets, omdat het initiatief vanuit de studenten zelf kwam.

Wat raadt Annelies Minten andere afdelingen aan die ook graag onderzoek door studenten willen laten doen? 'Je kunt opleidingsinstituten aanschrijven met de mededeling dat je een bepaald onderwerp graag onderzocht zou willen hebben en dat geïnteresseerden zich kunnen melden. Het is raadzaam om dat aan het begin van het schooljaar te doen, zodat studenten en docenten op tijd op de hoogte zijn.'

Info: Annelies Minten
(040) 253 58 42

Een passende afsluiting maakt de actie compleet

Heb je een actie gewonnen, zorg dan voor een passend feest als slot. Dat heeft de afdeling De Bilt begrepen. De redding van een natuurgebied uit de begerige handen van een golfclub werd gevierd met een *Alles Kids?*-midgetgolftoernooi waaraan ruim 100 kinderen deelnamen. De midgetgolfbaan werd speciaal voor de gelegenheid neergelegd op een speelterrein bij het centrum van Bilthoven, waar de opening werd verricht door SP-Kamerlid Agnes Kant. Er werd gespeeld voor een goed doel:

het Eekhoorn-opvangcentrum in De Meern waarvoor 500 gulden werd opgehaald.

Info: Dirk van Kekem (030) 221 07 59

foto: fotopersbureau van de Meulenhof

Na regen komt actie

Zijn de gevolgen van hevige regenval ook politiek? Soms wel, blijkt in Eindhoven. De SP heeft daar een opmerkelijk initiatiefvoorstel aan de gemeenteraad aangeboden. De fractie wil namelijk dat de gemeente de schade vergoedt die ontstond bij een overstroming rond de Stellenboschstraat. Het was de derde keer binnen een jaar dat het gebied blank kwam te staan en er schade optrad aan vloerbedekking, kasten en stoelen. Daarnaast wil de Eindhovense SP dat de gemeente snel technische maatregelen neemt en een soort rampenplan opstelt voor het geval zich een dergelijke overstroming nog eens voordoet. Het voorstel, dat in september besproken zal worden, ging vergezeld van 140 handtekeningen die de buurtbewoners samen met een jerrycan vers rioolwater uit eigen put aan de wethouder aanboden. Opmerkelijk detail: in 1977 voerde de SP ook al actie na een overstroming van de buurt.

Ondanks het opvallende onderwerp vindt fractievoorzitter Bernhard Gerard de invalshoek van de actie 'heel simpel'. 'Het is een objectief probleem: er is schade ontstaan, omdat de gemeente tekort is geschoten in

haar zorgplicht. De overstroming heeft namelijk alles te maken met slib en wortelgroei in de riolering. Uiterst belangrijk is daarbij, dat je aanemelijk maakt dat het om een langdurig en structureel tekortschieten gaat; dus dat het niet toevallig en incidenteel is. Tijdens een commissievergadering heeft de wethouder al gezegd dat de riolering inderdaad gebrekkig is, zodat het onomstreden is dat het probleem structureel is. Hij heeft al enkele toezeggingen gedaan op het technische en bestuurlijke vlak.' Gerard raadt afdelingen die met deze problematiek aan de slag willen gaan aan, om duidelijk onderscheid te maken tussen het probleem van hoog grondwater en specifieke rioleringsproblemen. 'Met name de problematiek van het hoge grondwater is heel ingewikkeld en de zorgplicht van de overheid is in tegenstelling tot rioleringsproblemen nergens vastgesteld. In Eindhoven komen beide kwesties voor en ze overlappen elkaar in sommige gevallen ook nog eens. Dus je moet heel goed weten waar je het over hebt'.

Info: Bernard Gerard
(040) 245 48 79

De stelling

Invoering van een maatschappelijke dienstplicht, waarbij iedereen na zijn studie een jaar lang voor de gemeenschap werkt, bijvoorbeeld in de zorg is het overwegen waard.

Niet ná, maar tijdens de schoolperiode

Hebben we koud de dienstplicht Nederland uit geholpen, willen ze een maatschappelijke dienstplicht invoeren. Waar praten die gasten in Den Haag toch over! Laat ze zelf hun plicht doen. Mij niet gezien! Zo zou de Nederlander denken, als de Tweede Kamer hierover ging debatteren. En gelijk heeft hij, tenminste voor een deel.

Want een goed idee is het, maar het zit in een verkeerd jasje verpakt. Immers voor plicht komt geen enkele Nederlander zijn bed uit. Maak

De volgende

De Spanning-stelling van augustus luidt: 'SP-afdelingen moeten ervoor waken hun beste mensen niet 'automatisch' in de gemeenteraad te stoppen. Het is minstens even belangrijk dat Solidair plaatselijk goed loopt, of de organisatie.'

Over die van september kun je alvast nadenken: 'Iedereen die in het kader van gezinshereniging naar ons land komt, moet een verblijfsvergunning krijgen die onafhankelijk is van het blijven samenwonen met de partner.' (Nu is dat wel het geval, wat problemen oplevert bijvoorbeeld bij het overlijden van de partner en bij verlating na mishandeling.)

je van vrijwilligerswerk een echte baan met CAO en alles er op en er aan: het been van de Nederlander zoekt zo 's odtends vroeg met veel minder plezier de pantoffel onder de sponde dan toen hij nog vrijwillig naar zijn afspraak ging. Bovendien: de schooltas aan de vlaggenstok hangen om de volgende dag, bij wijze van spreken, weer verwacht te worden bij je stagebegeleider in één van de maatschappelijke sectoren: dat zet een domper op je leven in een periode dat je die kan missen als kiespijn. De vrijheid lonkt en bij vrijheid hoort geen plicht. Daar dan toch aan vasthouden, dat werkt niet, voor geen meter. En zoals je vroeger met S5 onder de dienstplicht uitkwam, zou binnen de kortste keren ook nu druk gebruikt worden gemaakt van de gaten in de schutting. En reken maar dat de maatschappelijke sector na invoering van zo'n plicht nog veel minder werknemers weet te vinden. Die maatschappelijke dienstplicht is ronduit slechte reclame.

Hoe moet het dan? Want het zou wel goed zijn: een extra paar handen op het terrein van de maatschappelijke dienstverlening dat al jaren kampt met een tekort aan werkkrachten, is zeker geen luxe. Wat te denken van het inbouwen van een plicht, een stage noem ik het

liever, al eerder, in het middelbare schoolprogramma. Kortom, de maatschappelijke plicht onderdeel maken van de werkweek van de middelbare schoolleerlingen. Regelen dat leerlingen een vaste dag, of vast dagdeel in de maand, of week het fietswiel niet richting school zetten maar richting maatschappelijke instelling. Je zou het 'plicht-onderwijs' zelfs nog eerder kunnen laten beginnen, bijvoorbeeld bij kinderen van groep 8. Geen kind van die leeftijd dat het vervelend vindt een uurtje in de week te kwebbelen met bejaarden, of spelle-

tjes te doen, of voor te lezen of voorgelezen te worden, of noem maar op. Met andere woorden: speel- en leeronderwijs in optima forma. Dus waarom van dat kwebbelen niet een lesonderdeel maken? Een en ander moet natuurlijk niet ten koste gaan van het onderwijs, maar waarom zou het dat? En in het 'ergste' geval laat je de schooltijd gewoon een jaar langer duren. Dat zal even slikken zijn voor de eerste groep, maar allengs raakt iedereen gewend aan dat idee.

*Carlien Boelhouwer
Amsterdam*

Te grote overeenkomst met 1940 - 1945

De Spanning-stelling van juli herinnert mij te zeer aan de Duitse bezettingsjaren 1940 - 1945, om me met een dergelijke vorm van dienstverlening te verenigen. In april 1942 werd namelijk door de Duitse bezetter voor alle jongemannen van 18 jaar en ouder de Arbeidsdienstplicht ingevoerd. Vanzelfsprekend ook onder het mom van dienstverlening aan de Nederlandse gemeenschap. Een dergelijke maatregel is mijns inziens derhalve volkomen in strijd met een socialistische gedachtegang omdat hij te veel riekt naar de autoritaire nationaal-socialistische staatsvorm.

A. Smit, Rotterdam

Haalt de *politieke* *partij* het jaar 2030?

Leedvermaak over de ontwikkelingen bij andere partijen is niet op zijn plaats, betoogt Ronald van Raak van het wetenschappelijk bureau van de SP. De crisis in de partijpolitiek raakt ook de SP, zij het dat onze positie op een aantal punten duidelijk verschilt van die van de 'gemiddelde' partij. Ook wij doen er verstandig aan na te denken over de rol die politieke partijen hebben of zouden moeten hebben in onze samenleving.

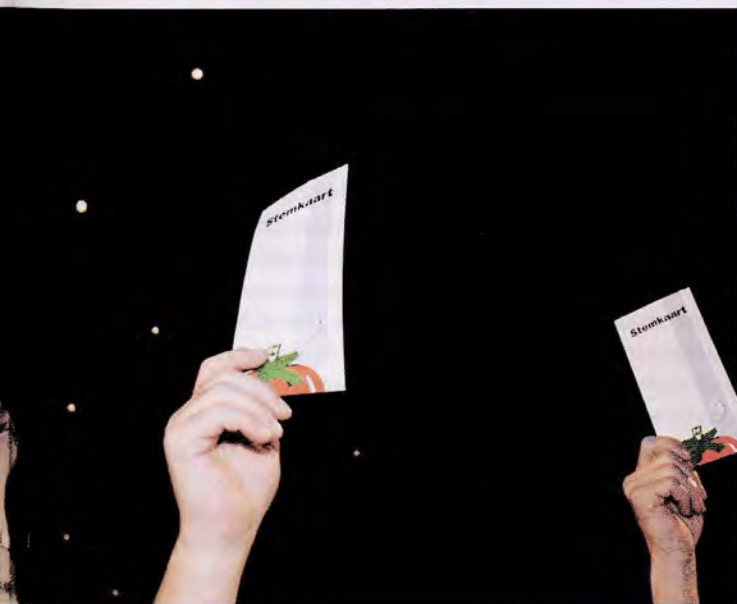
Het gaat goed met de SP! Het aantal leden en kiezers neemt gestaag toe. In *Heel de mens* heeft de partij een nieuwe visie vastgelegd voor de toekomst. Een groeiend aantal gemeenteraadsleden, statenleden en Kamerleden mengt zich actief in discussies en de partij is het centrum van veel maatschappelijk protest. Met veel andere partijen gaat het veel minder goed. Zij hebben te maken met een afnemend ledenaantal en slagen er veel minder in om mensen te mobiliseren. Er wordt in dit verband wel gesproken van de 'crisis van de partijdemocratie', die ook tot uitdrukking komt in een lagere opkomst bij verkiezingen. Dat de SP minder te lijden heeft onder de malaise van de partijpolitiek is geen reden om tevreden achterover te leunen. Ook SP'ers moeten zich afvragen of poli-

tieke partijen een toekomst hebben. Zijn partijen een overblijfsel uit het verleden, of kunnen zij een oplossing zijn voor actuele politieke problemen? En welke bijdrage kunnen SP'ers leveren aan de versterking van de democratie?

Van kiezersvereniging naar massapartij met veel taken

Partijen hebben in de loop der tijd een belangrijke taak gekregen in het democratisch functioneren van het bestuur. Na de invoering van de rechtstreekse verkiezingen in 1848 ontstonden in Nederland de zogenaamde kiezersverenigingen. Mensen met kiesrecht – dat afhankelijk was van de hoeveelheid belasting die je betaalde – konden

kiezen uit een beperkt aantal kandidaten, die door de kiesverenigingen werden aangewezen. Deze hadden vooral tot taak geschikte kandidaten te leveren voor het bestuur (de *rekruteringsfunctie*). Bestuurders waren weliswaar verbonden met de politieke 'kleur' van de vereniging (liberaal, conservatief, protestants of katholiek), maar hoefden geen verantwoording af te leggen. De eerste politieke partijen in Nederland kwamen in de laatste decennia van de negentiende eeuw tot stand: de Anti-Revolutionaire Partij (1879), de Sociaal-Democratische Bond (1882) en de Liberale Unie (1885). Naast de coördinatie van kandidaten vormden deze partijen fracties in het parlement, de provinciale staten en de gemeenteraden. Na de invoering van het algemeen kiesrecht in 1917

Partijleden

Waarom zijn mensen lid van een partij?

Mensen hebben uiteenlopende motieven om lid te worden van een politieke partij, zo blijkt uit *Tussen staat en electoraat*, een rapport van de Raad voor het Openbaar Bestuur uit 1998 over de positie van partijen. De belangrijkste zijn: een middel voor een bestuurlijke carrière, de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de besluitvorming en instemming met een bepaalde maatschappijvisie. De raad noemt ook verschillende redenen waarom mensen afzien van een lidmaatschap. Verplichtingen die aan het partijlidmaatschap zijn verbonden, zoals contributie en deelname aan activiteiten, schrikken mensen af, evenals de vergadercultuur die in veel partijen heerst. Daarnaast kunnen veel mensen zich niet vinden in de uitgangspunten van één van de partijen of ziet men van lidmaatschap af omdat men vreest dat dit te veel tijd kost.

Wie zijn lid van de SP?

De SP groeit snel. Momenteel hebben we ruim 26.000 leden (tegenover 17.000 in 1994). Dit betekent dat we de vierde partij van het land vormen. Van het totaal aantal partijleden in Nederland is ongeveer 8,5 procent lid van de SP, tegenover een aantal kiezers van ongeveer 3,5 procent. Het gemiddelde partijlid in Nederland is een wat oudere man met een hoge opleiding, die woont in de Randstad. Vrouwen en jongeren zijn ondervertegenwoordigd, evenals mensen met een lage opleiding. De samenstelling van SP-leden komt deels overeen met het gemiddelde partijlid, zo blijkt uit een onderzoek van eind 1997. Ook de SP heeft rela-

tief veel oude en mannelijke leden (de helft is tussen de 40 en 60 jaar; twee-derde is man). Daar staat tegenover dat we niet alleen een partij zijn van hoger-opgeleiden. Naast veel mensen met een havo/vwo en hbo-opleiding hebben we relatief veel leden met een lbo-opleiding. De SP is evenmin een 'Randstad-partij'. We hebben relatief veel leden in het zuiden van het land (Noord-Brabant en Limburg), maar ook in Groningen en Gelderland. In tegenstelling tot de meeste andere partijen zijn leden van de SP zeer actief. Bijna 40 procent neemt deel aan het partijwerk, tegenover gemiddeld 10 procent bij de andere partijen.

Waarom zijn mensen lid van de SP?

De SP is, mede door haar omvang, niet de meest voor de hand liggende partij voor mensen die een bestuurlijke carrière ambiëren of die direct invloed willen uitoefenen op het bestuur. De belangrijkste reden om lid te worden is het uitgesproken karakter van de partij, die een samenhangend alternatief wil bieden voor het gevoerde beleid. Bovendien zijn we een actiepartij, die mensen de mogelijkheid biedt om zelf te strijden tegen maatschappelijk onrecht. Leden van de SP zijn verontwaardigd over onrechtvaardigheid en hebben sympathie voor de politieke visie en actie-gerichtheid van de partij. De belangrijkste problemen die SP-leden bezighouden zijn de uitholling van de sociale voorzieningen, de ongelijke verdeling van de welvaart en werkgelegenheid en arbeidsvoorwaarden. Ook milieu, volksgezondheid, inkomen en veiligheid in de buurt worden belangrijk gevonden.

ontstonden de zogenaamde 'massapartijen', die een stem waren voor bepaalde groepen in de samenleving (de *representatiefunctie*). Partijen werden ook een platform voor discussie (de *communicatiefunctie*) en moesten een afweging maken tussen de waarden en belangen van verschillende groepen (de *integratiefunctie*). Bovendien namen zij de scholing en training van partijleden ter hand (de *educatiefunctie*).

Anno 2000: partijen zijn hard bezig hun functies te verliezen

Politieke partijen in Nederland verkeren op dit moment in een moeilijke positie. Het ledenaantal is fors teruggelopen. Op dit moment is ongeveer 2,5 procent van de kiezers lid van een partij, tegenover 10 procent in 1960. Ook de opkomst bij verkiezingen is laag (in 1999 ongeveer 45 procent voor de provincies en 30 procent voor Europa). Bovendien dreigen partijen een deel van hun taken te verliezen. Onderzoekers noemen dit het 'verplaatsen' van de politiek. Het functieverlies van partijen betekent niet dat mensen minder in politiek zijn geïnteresseerd, maar dat een deel van de functies die partijen van oudsher vervuld hebben, door anderen zijn overgenomen. Dit wordt wel het 'verspreiden' van de politiek genoemd, naar belangenorganisaties en de media. Belangenorganisaties, zoals de sociale partners en de milieubeweging, werpen zich op als 'representanten' van bepaalde groepen en de media spelen een steeds grotere rol in de 'communicatie' tussen burgers en bestuur. Politici richten hun aandacht steeds meer op specifieke kwesties en incidenten. Hierdoor komt ook de functie van partijen om verschillende waarden en belangen te 'integreren' in het geding. Er zijn verschillende oorzaken aan te wijzen voor dit functieverlies. De belangrijkste is dat de visies en programma's van partijen steeds meer op elkaar zijn gaan lijken (ideologische *convergentie*).

Op het moment dat partijen zich niet meer uitspreken over bepaalde maatschappelijke problemen sluiten burgers zich aan bij andere organisaties, zoals bijvoorbeeld Greenpeace of Amnesty International, die zich wél durven uitspreken. Dit wordt nog versterkt doordat veel politici zich gedragen als bestuurders (zich *bureaucratisch* opstellen) en weigeren politieke keuzes te kunnen maken. Op deze wijze laten partijen zich *inkapselen* in het bestuur, wat ook blijkt uit het regeerakkoord en het wekelijkse torentjesoverleg tussen regering en regeringspartijen. Zodra partijen niet meer een platform zijn voor discussie, maar vooral een onderdeel van het bestuur, vertolken zij niet meer de verschillende opvattingen in de samenleving en verliezen de burgers hun interesse.

Kader- en kartelpartijen vervreemden zich van de kiezers

Wat overblijft voor de partijen, zijn de rekruterings- en educatietaak, om kandidaat-bestuurders aan te wijzen en op te leiden. Hierdoor gaan zij weer op de oude kiezersverenigingen lijken. Er wordt in dit geval wel gesproken van het ontstaan van *kaderpartijen*, die zich vooral bezighouden met bestuur en minder met politieke discussie. Tegelijkertijd is er sprake van *kartelpartijen*: verschillende partijen voeren tijdens verkiezingen een politiek toneelstuk op, in de wetenschap dat zij na afloop gezamenlijk de bestuurlijke macht zullen verdelen. Hierdoor groeit de kloof tussen burgers en bestuur, die er volgens sommige onderzoekers toe leidt dat kiezers zich afkeren van de politiek. Tegelijkertijd doet de bevolking – terecht – wél een beroep op 'de' politiek: politici worden aangesproken op algemene maatschappelijke problemen, zoals zinloos geweld, de wachtlijsten in de zorg en de tweedeling in het onderwijs. Burgers zijn volgens andere onderzoekers juist mondiger geworden en zich steeds meer met de politieke besluitvorming gaan bemoeien. Politici tonen zich ook gevoelig voor de wensen van verschillende groepen. Hierdoor raken zij verstrikt in een brei van onvernegbare eisen en kunnen zij onmogelijk aan alle gedane beloften voldoen. Dit beperkt de bestuurlijke daadkracht en versterkt de onvrede met de politiek. Hoe het ook zij: er is behoefte aan organisaties waar mensen met hun vragen naar toe kunnen en die hun wensen op de politieke agenda kunnen plaatsen. Dit is juist de taak van politieke partijen, om aan specifieke groepen in de samenleving een samenhangende oplossing te bieden voor uiteenlopende maatschappelijke problemen.

Vluchten in sponsorcontracten om te kunnen overleven?

Recentelijk hebben de grote partijen, die het meest te maken hebben met een afname van het ledental, gezocht naar mogelijkheden om het partijstelsel te redden. Zij hebben vooral voorstellen gedaan van

financiële aard. Partijen worden nu merendeels gefinancierd door de leden. De SP heeft daarboven een afdrachtregeling met haar volksvertegenwoordigers. PvdA, D66 en GroenLinks hebben voorgesteld om partijen meer te laten subsidiëren door de overheid. De VVD en CDA zien veel heil in sponsoring door bedrijven. De roep om financiële hervorming van het partijstelsel, en daarmee van het karakter van politieke partijen, is een aanpassing aan de huidige problemen van de democratie: de afname van het aantal leden en kiezers. De partijen kunnen echter ook een antwoord zijn op deze problemen, mits zij bereid zijn om hun taak naar behoren te vervullen. Mensen worden lid op het moment dat partijen een duidelijke visie hebben en zich durven uitspreken. Hetzelfde geldt voor de opkomst bij verkiezingen. De deelname is vooral laag als de stemming geen duidelijke inzet heeft, zoals bij Europese en provinciale verkiezingen.

De ontwikkeling dat de politiek zich steeds meer buiten de partijen afspeelt (de 'spreiding' van de politiek) betekent niet dat partijen overbodig zijn geworden. De kloof tussen burgers en bestuur betekent evenmin dat partijen hun bemiddelende functie hebben verloren. Integendeel: deze ontwikkelingen versterken deze behoefte juist. Dit betekent dat partijen wel degelijk toekomst hebben, op voorwaarde dat zij een samenhangende visie presenteren op maatschappelijke problemen. Dit voorkomt dat volksvertegenwoordigers verstrikt raken in het bestuurlijke web van specifieke beleids-issues en deelbelangen, zoals die door belangengroepen en de media naar voren worden gebracht, en maakt dat burgers écht wat te kiezen hebben.

Als SP kunnen en moeten we het goede voorbeeld geven

Volgens minister Jan Pronk is de SP één van de weinige echte politieke partijen van Nederland, omdat zij opereert vanuit een 'duidelijk politiek profiel en ideologie' (*Leidsch Dagblad*, 3 februari). SP'ers kunnen een bijdrage leveren aan de versterking van de democratie, door onze eigen visie op hoe partijen in een democratie moeten functioneren zo goed mogelijk in de praktijk te brengen. Ook afgevaardigden en kaderleden van de SP moeten ervoor waken niet achter de politieke modes van de dag aan te lopen en duidelijk blijven maken vanuit welke visie zij politiek bedrijven, zoals vastgelegd in *Heel de mens (integratie)*. Daarnaast moet de koppeling tussen het politieke en bestuurlijke werk worden beklemtoond, of tussen 'actie' en 'fractie' (*communicatie*). Actievoeren is een belangrijk middel om mensen bij de politiek te betrekken en voor velen een aanleiding om lid te worden. Ledenwerving is niet alleen een doel op zich, maar ook een voorwaarde om te voldoen aan de taak van partijen om kandidaten te vinden (*rekrutering*) en op te leiden (*educatie*)

voor politieke functies. Ledenwerving kan worden beloond door subsidie toe te kennen op basis van het aantal leden, in plaats van het aantal zetels. In de tweede plaats kan de SP andere partijen aanzetten tot politiek debat, door discussies aan te zwen- gelen en problemen op de politieke agenda te plaatsen (*representatie*). Hiertoe zouden partijen ook meer mogelijkheden moeten krijgen om zélf onderzoek te (laten) doen. SP'ers moeten, van de Kamer tot de deelraad, in discussies een herkenbare stem laten horen. Vanuit een gezamenlijke visie kan bij ieder standpunt of bij elke actie een analyse worden gemaakt die leidt tot dezelfde opstelling. Op deze wijze valt er bij verkiezingen wat te kiezen, weten toekomstige leden wat zij aan de SP hebben en kan het nut en de noodzaak van partijen worden aangetoond. ●

Meer lezen?

Voor de geïnteresseerden is veel actuele literatuur te vinden over de relatie tussen politieke partijen en hun omgeving. Voor dit artikel is onder andere geput uit:

- M. Bovens e.a., *De verplaatsing van de politiek. Een agenda voor democratische vernieuwing* (Amsterdam 1995)
- D.J. Elzinga, *De politieke partij en het constitutionele recht* (Nijmegen en Groningen 1982)
- J.W. Duyvendak, *Waar blijft de politiek? Essays over paarse politiek en maatschappelijk middenveld en sociale cohesie* (Amsterdam 1997)
- H. van Gunsteren en R. Andeweg, *Het grote ongenoegen. Over de kloof tussen burgers en politiek* (Haarlem 1994)
- R. Koole, *De opkomst van de moderne kaderpartij. Veranderende partijorganisatie in Nederland, 1960-1990* (Utrecht 1992)
- Rapport Raad voor het Openbaar bestuur: *Tussen staat en electoraat. Politieke partijen op het snijvlak van overheid en samenleving* ('s Gravenhage 1998)
- Rapport Raad voor het Openbaar bestuur: *Helder als glas. Een pleidooi voor een burgergericht kwaliteitsconcept* ('s Gravenhage 2000)
- G. Voerman, 'De ledentallen van politieke partijen, 1945-1995', *Jaarboek 1995. Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen* (Groningen 1996)
- Chr. de Vries en C.J.M. Schuyt ed., *De open samenleving en haar vrienden. In discussie met Jan Glastra van Loon* (Meppel 1995)

Zie ook de website van de SP:
www.sp.nl/tegenst/leden/profiel.stm
www.sp.nl/tegenst/theorie/opinies/opinie80.stm

Boekjaar '99 afgesloten met deugdelijk verslag en positief saldo

Het jaar 1999 is op de Partijraad financieel afgesloten. De accountant heeft de boekhoudkundige verslaglegging goedgekeurd en de financiële controlecommissie heeft hetzelfde gedaan met de doelmatigheid van de uitgaven. Commissiewoordvoerder Ben Wieggers (voorzitter afdeling Zeist) gaf wel enkele adviezen voor komend jaar mee: zorg ervoor dat er meer zicht komt op de uitgaven van de afdelingen, zorg voor beter inzicht in de deelname aan de cursussen, onderzoek of er een goedkoper telefooncontract afgesloten kan

worden en werk meer met algemeen ledenwerf materiaal, zodat niet bij elke campagne nieuw drukwerk gemaakt hoeft te worden. Namens het partijbestuur nam penningmeester Marga van Broekhoven deze aanbevelingen over. Ze zegde toe dat er snel een model komt voor de manier waarop afdelingen hun financiën moeten verantwoorden.

In het najaar zal een bijeenkomst georganiseerd worden voor de financieel verantwoordelijken van de afdelingen, waarop een toelichting op het model wordt gegeven.

De Partijraad stemde in met de financiële verslagen over 1999 en besloot het positief resultaat van 1.149.900 gulden toe te voegen aan de algemene reserve.

Info voor treinreizigers en Philips-personeel

Twee besluiten van de Partijraad zijn al snel uitgevoerd. Op 3 juli is er bij de Philips-fabrieken een folder uitgedeeld over de prestatieloon-afspraken die in de nieuwe CAO zijn opgenomen, en op 10 en 11 juli stonden SP'ers in het hele land met een krant bij de NS-stations. Over het prestatieloon is te lezen in de laatste Tribune. De treinkrant gaf uitleg aan de reizigers over de acties van het NS-personeel. Met een knipoog naar de NS-personeelscampagne 'Opeens heb je het, je wordt conducteur', toonde de krant een conducteur die folders tegen de privatisering uitdeelt aan reizigers, onder de kop 'Opeens heb je het, je komt in actie'. Al op de eerste dag kwamen er via telefoon en e-mail 17 reacties binnen, waarvan slechts ééntje duidelijk vóór privatisering pleitte. Vooral de NS'ers die reageerden waren enthousiast over de steun voor hun strijd. Eén conducteur liet weten dat hij aan de vorige acties niet heeft meegedaan, maar er de volgende keer wel bij is, dankzij onze krant.

DISCUSSIE

Waar staat de SP in het orde en veiligheid-debat?

Het discussieonderwerp op de partijraadsvergadering was 'Orde en Veiligheid.' Gesproken werd aan de hand van een notitie van een speciaal hiervoor samengestelde werkgroep die bestond uit Agnes Kant, Jan de Wit, Freek Ingen Housz (P-team) en Eric van den Broek (voorzitter Boxtel). De notitie beperkt het onderwerp tot de aspecten 'het gevoel van onveiligheid', 'werkelijke onveiligheid' en 'de overlast die mensen ervaren in hun omgeving'. Op de partijraadsvergadering is in twee termijnen gediscussieerd, waarbij bleek dat de hoofdlijnen van de notitie breed onderschreven werden, en dat er op onderdelen duidelijke meningsverschillen zijn. Discussiepunten waren bijvoorbeeld de opstelling tegenover de legalisering van drugs en het wel of niet massaal fouilleren van mensen. Afsproken is dat er werkgroep op basis van de gevoerde discussie nog eens kritisch kijkt naar de notitie, en daarbij aandacht schenkt aan zaken die nieuw naar voren gebracht zijn. De herziene notitie komt vervolgens op de agenda voor de eerstvolgende partijraadsvergadering. Dan wordt de discussie voortgezet en afgesloten met een stemming, zodat er vanaf dat moment een SP-standpunt is over allerlei aspecten van veiligheid.

Voortgang congresbesluiten '99 in najaar geëvalueerd

In het najaar vindt een grondige evaluatie plaats van de congressen van 1999. Dat zal gebeuren aan de hand van een stuk van het partijbestuur over de stand van zaken rond de besluiten die op de congressen genomen zijn. Dit stuk wordt in de zomer opgesteld en is vanaf begin september beschikbaar voor discussie in de afdelingen. Op 4, 5, 11, 12 en 18 november zullen vervolgens de reacties van de afdelingen besproken worden op regioconferenties, waarna de Partijraad van 16 december de conclusies trekt. De discussie zal van groot belang zijn voor de verdere ontwikkeling van de partij – onder andere zal de mogelijkheid van een nieuwe organisatorische opzet ter vervanging van de huidige districten aan bod komen. Afdelingen wordt aangeraden te zorgen voor grondige discussies waarbij zoveel mogelijk leden betrokken worden. Een verdeling van de data van de regioconferenties over de verschillende regio's komt zodra de vergaderlocaties vastgelegd zijn.

Strijd tegen gevaren genetische manipulatie hoog op SP-agenda

De komende tijd gaan we aan de weg timmeren met ons standpunt over genetische manipulatie. De notitie hierover die door de Partijraad van maart is goedge-

keurd, is daarvoor inmiddels bewerkt tot een brochure. De Tribune van augustus wordt een extra dikke 'special' met veel aandacht voor genetische manipulatie. En

momenteel wordt onderzocht welke mogelijkheden we hebben om het niet bij een visie alleen te laten, maar er ook een actie aan te koppelen.

partijraad kort

Zomerschool-2 in september

De zomerschool zit vol. Voor geïnteresseerden die te laat waren met hun aanmelding, komt in september een herkansing, waarin de cursus in twee weekenden gegeven wordt. Voor meer informatie: Jeannette de Jong.

Nieuw initiatief: driemaandelijks Tribune Extra voor huis-aan-huisverspreiding

In september verschijnt het eerste nummer van de 'Tribune Extra', een huis-aan-huiskrant die de kritische kijk van de SP geeft op actuele zaken in de samenleving. De Tribune Extra zal in de toekomst elke drie maanden uitkomen en biedt afdelingen een uitstekende mogelijkheid om de SP bekender en populairder te maken (ook in de 'buitengebieden').

Nieuwe algemene ledenwerffolder

De nieuwe, algemene ledenwerffolder is uit en kan bij

het partijbureau besteld worden. Hij is met name bestemd voor gebruik in wijken waar we wat bereikt hebben, en in plaatsen waar we wat van de grond willen tillen. Verzoek: meld bij het Afdelings-team welke – goede of minder goede – ervaringen je opdoet bij het werken met de folder.

Amersfoort erkend als afdeling

Amersfoort is op verzoek van de afdeling Utrecht door de Partijraad erkend als 'echte' afdeling. Het verzoek van Noordwijk om erkend te worden als afdeling is ingetrokken. De gemeenten Wehl en 's Heerenberg zijn op verzoek van de betrokken afdelingen overgegaan van Doesburg naar Zevenaar/Didam. In alle gevallen volgde de Partijraad het advies van de commissie Afdelingen.

Volgend jaar meer Spektakel

Spektakel smaakt naar méér, oordeelde de Partijraad. Los van enkele

praktische zaken die beter geregeld kunnen worden en het ontbreken van aansprekende acts voor jongeren, was er louter lof te horen. De komende tijd wordt het festival grondig geëvalueerd, onder andere aan de hand van de enquêtes die de bezoekers ingevuld hebben, zodat er volgend jaar een nog groter Spektakel kan komen.

Spelen centraal in najaarscampagne Alles Kids?

De Partijraad besloot dat in het najaar een grote landelijke campagne start waarin het verbeteren van de speelmogelijkheden voor kinderen centraal staat. Voor afdelingen kan die campagne een goed middel zijn om meer mensen buiten de SP bij Alles Kids? te betrekken.

De stand van zaken is momenteel dat zo'n 15 afdelingen echt aan de slag zijn met Alles Kids? In het comité van aanbeveling van Alles Kids? zitten inmiddels onder andere: Peter-Jan Rens, Aart Staartjes, Dick Bruna, Aldith Hunkar, Herman van Veen, Nol Havens en Ben Rensen.

Internationale rechtsorde thema Partijraad september

Het discussie-onderwerp voor de partijraadsvergadering van september zal gaan over de internationale rechtsorde en heeft als motto gekregen: humaniteit versus soevereiniteit. Als onderliggend stuk daarbij fungeert het boek *De Laatste Oorlog* van Jan Marinus en Karel Glastra van Loon.

Nieuwe oktoberscholing in... oktober

De oktoberscholing van 1999 krijgen dit jaar een vervolg in de weekenden van 7 en 8, 14 en 15 en 21 en 22 oktober. Thema's die aan de orde komen, zijn: de opbrengst van de oktoberscholing van '99, de verkiezingen van 2002 en de bespreking van het discussiestuk over de voortgang van de congresbesluiten.

Binnenhof

RSI achter de schermen

Tuur Elzinga

In het rapport 'RSI achter de schermen' constateren Jan de Wit en Tuur Elzinga dat RSI door werkgever en bedrijfs- en keuringsartsen te weinig wordt her- en erkend en patiënten daardoor vaak niet de juiste behandeling krijgen en geweigerd worden voor Het rapport komt verder met voorstellen om RSI te voorkomen.

Repetitive Strain Injury (RSI) is een verzamelnaam voor pijnklachten in hand, pols, arm, nek of schouders, die het gevolg zijn steeds herhaalde bewegingen vanuit dezelfde houding. De muisarm is de bekendste vorm van RSI, maar de ziekte komt ook veel voor onder beroepsgroepen als kappers, kleermakers, loodgieters, lassers en musici. Van pijnlijke spieren kunnen de klachten oplopen tot een niveau waarbij het onmogelijk is om een jampot open te draaien of zelfs een

kopje vast te houden. 'Tijdens het schrijven van het rapport hebben we goede contacten opgedaan met vooral de RSI-patiëntenvereniging,' vertelt Tuur Elzinga. 'Die heeft overal in het land contactpersonen. Wanneer hulpdiensten of afdelingen zelf meer willen weten, kunnen ze daar terecht. Wanneer ze politiek iets met het onderwerp willen, actie ondernemen tegen slechte werkomstandigheden bij deze of gene, hoor ik dat graag.'

Het rapport *RSI achter de schermen* is te bestellen op het partijbureau (010) 243 55 55 en digitaal te vinden op <http://www.sp.nl/tegenst/theorie/standpunten/rsi.stm>. In de volgende Tribune komt het onderwerp uitgebreid aan de orde.

Info: Tuur Elzinga
(070) 318 38 07
RSI patiëntenvereniging:
(015) 212 20 32

Adelmund moet niet dreigen, maar doen

'Staatssecretaris Adelmund reageert verkeerd op de pleidooien van scholen om de schoolweek te verkorten,' meent Harry van Bommel. 'Ik vind de vierdaagse schoolweek ook een slechte noodspang om het lerarentekort op te lossen, maar Adelmund heeft geen ander antwoord dan een aanpassing in de wet die scholen verbiedt korter dan vijf dagen les te geven. Als de scholen iets hebben duidelijk gemaakt, is het dat er snel een deugdelijke oplossing voor het lerarentekort moet komen.'

Van Bommel pleit allereerst voor extra middelen voor inval-

krachten, zodat er bijvoorbeeld een fatsoenlijke reiskostenvergoeding geboden kan worden, een plaats in een vaste invalpool en snellere indienstneming op scholen waar het ziekteverzuim zo hoog is dat het met invallers niet meer is op te lossen. 'Verder zou ik graag willen dat alle SP-leden die in ouderraden en medezeggenschapsraden zitten, in die raden voorstellen een brief naar Adelmund te schrijven waarin ze haar manen eindelijk met oplossingen te komen in plaats van alleen maar te dreigen met wetgeving.'

Info: Jasper van Dijk
(070) 318 38 05

Harry van Bommel

kort Haags

De afgelopen maand hielden de Kamerleden zich onder meer bezig met de volgende onderwerpen:

- De KLM die vliegtuigen met gebreken toch laat goedkeuren (schriftelijke vragen).
- De oorlogsdreiging tussen de VS en Irak (schriftelijke vragen).
- De gewenste realisatie van meer stageplaatsen in de zorg (schriftelijke vragen).
- De ontduiking van de winkeltijdenwet voor houders van een klantenkaart door EDAH (schriftelijke vragen).
- De Nederlandse betrokkenheid bij Amerikaanse gifvluchten op Colombia (schriftelijke vragen).
- De mogelijkheid voor advocaten om crimineel geld te accepteren (schriftelijke vragen en opinie).
- De vergunning voor Kweekinstituut KARNA om genetisch gemanipuleerde aardappelen te kweken (schriftelijke vragen).
- De sterspotjes waarmee farmaceuten onder het mom van voorlichting het verbod op reclame ontduiken (schriftelijke vragen).
- De Betuwelijn, naar aanleiding van een rapport van de rekenkamer (schriftelijke vragen).
- De mogelijke selectie aan de poort als gevolg van de boetes voor het ontslaan van oudere werknemers (schriftelijke vragen).
- De nadruk op lastenverlichting en ondernemersklimaat ten koste van zorg en onderwijs (bijdrage Voorjaarsnota).
- Een verplichting voor bedrijven om te tonen welke veiligheidsrisico's ze herbergen (voorstel).
- José Bové, de Franse boerenleider die momenteel terechtstaat wegens zijn strijd tegen de mondiale agri-business (solidariteitsverklaring).

Informatie over deze onderwerpen is te vinden op www.sp.nl en bij de betreffende fractiemedewerker. Wie dat is, kun je vragen aan Nicole Linssen of William Peters op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44.

VS-bases op Curaçao en Aruba betrekken Nederland bij anti-guerrillastrijd Colombiaanse elite

Door Johan van den Hout

Sinds april 1999 huisvesten Curaçao en Aruba Amerikaanse militaire bases. Vanaf deze *Forward Operating Locations* (FOL, 'voortgeschoven posten') vinden spionagevluchten plaats boven Colombia. Officieel om drugsfabrieken en -transporten op te sporen, maar in de praktijk ook om informatie te verzamelen over de guerrilla's van FARC en ELN. Waarmee ze het koninkrijk Nederland betrekken bij het interne gewapende conflict in Colombia.

Toen de VS vorig jaar het Panamakanaal en de omliggende militaire bases moesten teruggeven aan Panama, dreigde de Amerikanen hun bruggenhoofd in Latijns Amerika te verliezen. Voor spionage-activiteiten vonden men alternatieven door FOL's te vestigen op onder andere Curaçao en Aruba. Minister Van Aartsen tekende vorig jaar april hiervoor een contract voor één jaar, waardoor hij het parlement kon omzeilen. In maart van dit jaar tekende hij een vervolgcontract voor tien jaar. Dit contract moet nog door de Tweede Kamer worden goedgekeurd, maar een debat daarover is uitgesteld tot ná het zomerreces. En in de tussentijd spioneert de Amerikaanse luchtmacht gewoon verder.

De SP-fractie stelde verschillende keren Kamervragen over de FOL's, maar volgens Van Aartsen maken we ons druk om niks: 'De VS loeren alleen op drugs en voeren vanaf de Nederlandse

Antillen geen contra-guerrilla-oorlog in Colombia.' De minister steekt zijn kop in het zand. Op elke vlucht vanaf de FOL's vliegt een officier van het Colombiaanse leger mee. Het is naïef te veronderstellen dat informatie die zij onderweg vergaren, niet ingezet wordt bij de guerrillabestrijding. Het Amerikaanse opperbevel, het Pentagon, geeft toe dat er 'een grote overlap is tussen anti-drugs- en anti-guerrilla-operaties'. Het Colombiaanse ministerie van Buitenlandse Zaken: 'Al onze problemen zijn met elkaar verbonden, de Amerikaanse inzet in Colombia reikt dan ook verder dan alleen drugs.' De VS trainen momenteel een bataljon van 950 Colombiaanse militairen voor de drugsbestrijding, maar hun eerste taak is het terugveroveren van gebied dat in handen is van de guerrilla, aldus het Pentagon. Dat het leger van Colombia niet zelden samenwerkt met extreem-rechtse doodseskaders moet volgens het

Amerikaanse ministerie van Defensie maar op de koop toe genomen worden. Het is om deze reden dat mensenrechtenorganisaties in heel Latijns Amerika tegen vestiging van de FOL's zijn.

Ook Van Aartsen's voorganger Van Mierlo was niet zo gerust op de Amerikanen. In juni 1998 schreef hij dat de VS grote druk uitoefenen op landen in de regio om mee te werken met hun manier van drugsbestrijding. 'Landen die niet aan de VS-wensen voldoen, worden gedecertificeerd, wat repercussies heeft op terreinen van hulp en handel.' Oftewel, wie niet aan het Amerikaanse lijntje loopt, riskeert een economische boycot.

Zelfs al zouden de FOL's zich volledig beperken tot de *War on Drugs*, dan nog zou Nederland volgens de SP-fractie geen medewerking moeten verlenen. In Colombia worden cocavelden vanuit vliegtuigen besproeid met gif. Maar ook alle andere gewassen in de omgeving lijden daar schade van, en de boeren die er wonen en werken worden net zo hard ondergespoten. Projecten waarin boeren alternatieve producten verbouwen worden hierdoor keer op keer gefrustreerd, met als enige gevolg de verplaatsing van de cocaproductie naar weer een nieuw ontgonnen stuk in het tropisch regenwoud. Het belangrijkste punt waar alle critici op wijzen, is dat men moet erkennen dat het sociale conflict in Colombia met veel meer te maken heeft

dan alleen de productie van cocaïne. Colombia kent een extreem ongelijke verdeling van grond en inkomen, een elite die het zowel economisch als politiek voor het zeggen heeft en een leger dat – in samenwerking met paramilitairen – de belangen van deze elite veiligstelt. Aan deze fundamentele problemen hebben de VS geen boodschap, althans, niet in de zin dat zij daarvoor een duurzame oplossing zoeken in de vorm van landhervormingen.

De Tweede Kamer lijkt nog niet doordrongen van de problemen die de FOL's kunnen opleveren. De fracties mopperden op de truc om een contact voor één jaar met de VS af te sluiten en zo de Kamer buiten spel te zetten. En verder maakt men zich vooral zorgen over de immuniteit die de Amerikaanse soldaten genieten. Zij vallen niet onder de Nederlandse of Antilliaanse wetgeving en kunnen niet vervolgd worden voor overtredingen of misdrijven. Op de Antillen zelf groeit de ongerustheid over mogelijke betrokkenheid bij het Colombiaanse conflict. Er wonen duizenden Colombianen op Curaçao en Aruba, en men is met name beducht voor bom-aanslagen van de FARC op hotels, waardoor het toerisme een gevoelige klap zou kunnen krijgen.

Na de zomer debatteert de Kamer over het 10-jaarcontract. De SP zal dan pleiten voor het vertrek van de Amerikaanse spionagebases. ●

Net als bij andere politieke partijen zijn allochtonen ook in de SP ondervertegenwoordigd gezien hun aandeel in de bevolking. Dat moet veranderen. Bij de positie van allochtonen in onze samenleving is immers sprake van een groot maatschappelijk probleem. We kunnen het ons daarom niet veroorloven om ze niet te bereiken. Bovendien hebben we hen met onze politieke standpunten een hoop te bieden. Daarom zetten we hoog in op het betrekken van allochtonen bij de partij. Begin dit jaar nam een aantal afdelingen daarvoor bij wijze van proef het initiatief. In Schiedam, Amsterdam, Boxtel en Utrecht werden verschillende manieren getest om bekender te worden onder allochtonen en om contacten te leggen met hen. Het project is inmiddels besproken in het partijbestuur en de partijraad.

Marianne Langkamp

In de campagne werd onder andere gebruik gemaakt van kennismakingsfolders in het Turks, Arabisch en Nederlands die uitgedeeld zijn bij een moskee, op markten en op straat. Ook werden ze aan de deur afgegeven, meegegeven aan allochtone leden om uit te delen onder bekenden of gewoon in de bussen gestopt. Daarnaast werd er bijeenkomsten georganiseerd en moskeeën bezocht. In Boxtel werd het minderheden-project gekoppeld aan een buurtactie

Hoe betrekken we meer allochtonen bij de SP?

over de herstructureringsplannen in die wijk, waarbij gewerkt werd met vertaalde enquêtes over sloop en verhuisvergoedingen.

Een belangrijke conclusie uit het proefproject is dat het zaak is om vooral *gericht* te werk te gaan. 'De folders leverden wel enthousiaste reacties op, maar tot aantoonbare resultaten leidden ze niet,' vertelt P-teammedewerker Marianne Langkamp, die de het project landelijk coördineerde. 'Bij massaal folderen is het contact blijkbaar toch te vluchtig. Ook het uitdelen van uitnodigingen voor kennismakingsbijeenkomsten die we helemaal zelf organiseerden, bleek niet goed te werken. In Schiedam werden bij een moskee en op de markt 1250 uitnodigingen uitgedeeld, maar kwam niemand naar de koffiemiddag van de afdeling.'

Wat is dan wél de juiste manier? Langkamp: 'Het werken met sleutelfiguren uit migrantengroepen is absoluut aan te raden. Er zijn dan ten eerste minder taalproblemen. En ten tweede: als je een kennismakingsbijeenkomst wilt organiseren is zo'n sleutelfiguur met enig aanzien in de gemeenschap eigenlijk onmisbaar. Als

zij allochtonen benaderen, zit de zaal gegarandeerd vol. Het is dus verstandig dat een afdeling die nog geen contacten heeft in de plaatselijke allochtone gemeenschap zo'n bijeenkomst niet zelf gaat organiseren, maar hierbij een sleutelfiguur inschakelt. Folders dienen veel meer ter ondersteuning van de activiteiten. Je kunt ze bijvoorbeeld prima uitdelen op een bijeenkomst. Bovendien laten ze zien dat wij het zó belangrijk vinden om meer contact te krijgen met allochtonen, dat we daarvoor de mensen in hun eigen taal aanspreken.'

Na de zomer komen er meertalige kennismakingsfolders en een videopresentatie in het Turks en in het Marokkaans over de SP beschikbaar voor de afdelingen. De video kan gebruikt worden om bijeenkomsten mee te openen, en spaart dan de tijd die nodig is om elke zin van een verhaal over de SP vertaald te krijgen. Folders waarin het verhaal in meer talen naast elkaar staat, zijn handig omdat je vaak niet weet welke taal de lezer spreekt. En ook – zo bleek – omdat aangesprokenen zich soms beleefd voelen dat ze geen Nederlandstalige folder overhandigd krijgen.

'Leg uit dat we kennis willen maken, en vraag hulp daarbij'

De afdeling Boxtel bracht de aanpak met sleutelfiguren in praktijk. In een herstructureringswijk waar veel allochtonen wonen, werd met behulp van sleutelfiguren (een Marokkaan, een Turk en een Pakistaan) en vertaalde enquêtes geprobeerd om mensen te mobiliseren. De sleutelfiguren hielpen mee met het vertalen, verspreiden en ophalen van de enquêtes. Afdelingsvoorzitter Eric van den Broek: 'Zij maakten deel uit van ons 'netwerk': we kwamen met hen in contact via activiteiten in het verleden, zoals de kindervakantieweek die we vorig jaar organiseerden. Ook was er iemand die we via de hulpdienst ooit geholpen hadden en die nu bereid was om te helpen. Verder deed er iemand van de Stichting Maatschappelijke Zorg voor allochtonen mee. Na het ophalen van de enquêtes werd de SP-kennismakingsfolder verspreid.' Marianne Langkamp: 'Als je zoals in Boxtel een actie hebt, is het gemakkelijker om je een ingang naar de doelgroep te verschaffen. Ook via de hulpdienst kom je soms in contact met al-

lochtonen. Als het om directe belangenbehartiging gaat, is het voor de SP doorgaans nooit een probleem om mensen te mobiliseren, of het nu gaat om allochtonen of autochtonen. Als een afdeling nog geen ingang heeft in de lokale migrantengroep(en), dan zou er contact gelegd kunnen worden met bijvoorbeeld iemand die bij een lokale minderheidsorganisatie of culturele vereniging werkt. Of iemand die namens de doelgroep woordvoerder bij de gemeente is. Gewoon benaderen, uitleggen dat de SP kennis wil maken met de plaatselijke migrantengroep(en) en vragen of hij of zij daarbij wil helpen. Onze ervaring is dat deze mensen hiertoe graag bereid zijn.'

Een kanttekening die geplaatst moet worden is dat je wel een beetje moet uitkijken dat mensen zich niet massaal inschrijven als lid zonder dat ze de SP kennen. Zeker als het gaat om directe belangenbehartiging loop je dit risico. In Oss bijvoorbeeld reageerde een groep Marokkanen razend enthousiast toen de SP zich sterk maakte voor de vestiging van een nieuwe moskee. Meteen wilde er een groot aantal lid worden. De Osse SP legde terecht uit dat dit

niet helemaal de bedoeling is. Jules Iding: 'Ik heb ze gezegd dat ik eerst langskom om wat meer te vertellen over de SP en waar we voor staan. Als er dan nog steeds belangstelling is om lid te worden, zijn ze natuurlijk van harte welkom.'

Zorg dat je weet over welke zaken allochtonen zich druk maken

In de campagne is nog eens gebleken dat de SP erg onbekend is onder allochtonen. Langkamp: 'Het verwerven van bekendheid en het kennis laten maken met de SP moeten de eerste stappen zijn van afdelingen. Vervolgens moeten we vooral op zoek naar potentiële SP'ers onder de allochtonen. Daar is een wereld te winnen voor ons. Veel allochtonen zitten aan de verkeerde kant van de tweedeling. Op de bijeenkomsten merkten we dan ook, nadat de eerste barrières geslecht waren, dat onze ideeën over een betere samenleving bijzonder aanspreken. En juist op de mensen bij wie dat het geval is, moeten we ons richten.'

In de vorige Spanning raadde het SP-afdelingsteam aan om

Folders dienen ter ondersteuning van de activiteiten. Je kunt ze prima uitdelen op een bijeenkomst. Bovendien laten ze zien dat wij het zó belangrijk vinden om meer contact te krijgen met allochtonen, dat we daarvoor de mensen in hun eigen taal aanspreken.

ook allochtonen op de lijst voor de komende gemeenteraadsverkiezingen te zetten. In het verleden deed een aantal politieke partijen dat en zag vervolgens allochtone kandidaten die laag op de lijst stonden, door voorkeursstemmen in de raad komen. Schuilt daar voor de SP niet ook een gevaar in?

'Nee,' zegt Nico Heijmans van het afdelingsteam in Rotterdam. 'Zo'n risico bestaat net zo goed bij autochtone kandidaten. Je moet je bij iedereen gewoon goed realiseren dat hij of zij een kans heeft om in de raad te komen en dus moet de kandidaat ook gewoon bekwaam zijn. Hij moet een echte SP'er zijn en geen pure belangenbehartiger van z'n eigen groep.'

Marianne Langkamp adviseert de afdelingen om goed op de hoogte te zijn van algemene onderwerpen waarin allochtonen zijn geïnteresseerd, zoals asielbeleid, integratie en illegalen. 'Als je een bijeenkomst organiseert, worden daarover beslist vragen gesteld. En het komt beroerd over als je daar geen antwoord op hebt. Voor meer informatie over onze standpunten kan altijd het P-team in Den Haag worden geraadpleegd. Als een afdeling moeite heeft met de eerste stap, dan komen wij graag op een bijeenkomst of werkbezoek. Daarnaast is het goed om lokaal in de gaten te houden waar de allochtonen mee bezig zijn en tegen welke problemen ze aanlopen. Denk eens aan zwarte scholen, taalcursussen, zwarte wijken, kinderopvang, gebedshuizen, enz. Dat zijn prima onderwerpen voor een bijeenkomst. Op een kennismakingsbijeenkomst kun je de mensen ook prima zelf vragen met welke problemen ze te maken hebben waar de politiek wat aan zou moeten doen. Let wel op dat je nooit te snel beloftes doet die je vervolgens niet waar kunt maken. Beloftes hebben ze vaak ook al van andere partijen gehad, daar geloven ze niet meer in. Je kunt wel benadrukken dat we juist samen met hen zaken willen aanpakken.' ●

Rechtstreeks bellen spaart tijd

Heb je iemand nodig van het partijbureau of de Kamerfractie? Bel dan rechtstreeks. Dat scheelt tijd voor de medewerkers van de receptie. Hier vind je de taken en de doorkiesnummers: bewaar ze en bel direct.

Rotterdam: 010 243 55 ..

Secretariaat

Tiny Kox ... 48
algemeen secretaris

Mathijs Spaas ... 41
assistent

Intake

Marga Berendse ... 55
telefoniste/receptioniste

Jolanda Bottse ... 55
telefoniste/receptioniste

Marijke Folmer ... 42
alarmlijn

Cécile Visscher ... 45
alarmlijn

Beheer

Theo Cornelissen ... 46
bureaucoördinator

Paul van Daalen ... 46
assistent bureaucoördinator

Jasper Koolschijn ... 60
netwerkbeheerder

Paul Peters ... 54
medewerker manifestaties en foto-audio-video

Administratie

Marga Dijkman ... 40
medewerker ledenadministratie

Marga van Broekhoven ... 61
penningmeester

Marco Erdogan ... 63
controller

Theo Hofman ... 34
medew. financiële administratie

Tim van Houten ... 62
medewerker personeelszaken en ledenadministratie

Media

Jos Baghuis ... 21
drukker

Herman Beekers ... 51
algemeen coördinator, hoofdredacteur Tribune

Hiram van der Gaag ... 31
webmaster www.sp.nl

Media

Yorick Haan ... 47
medewerker vormgeving

Liesbeth Hoogenboom ... 44
medewerker vormgeving

André Jansen ... 55
medewerker drukkerij

Rob Janssen ... 53
redacteur Tribune/Poster

Peter Verschuren ... 31
hoofdredacteur Spanning

Christine de Vos ... 52
redacteur Tribune

Afdelingsteam & scholing

Hans van Leeuwen ... 68
medewerker afdelingsteam

Nico Heijmans ... 32
medewerker afdelingsteam

Jeannette de Jong ... 43
scholingscoördinator

Onderzoek

Ronald van Raak ... 35
algemeen onderzoeker

Nico Schouten ... 59
algemeen onderzoeker

Harry Voss ... 56
milieuspeurder

ROOD

Sjoerd de Jong ... 57
coördinator

Europa: 003.

Erik Meijer lid Europees Parlement
Ries Baeten medewerker Erik Meijer
Arthur Frieswijk bureaucoördinator
Zrinka Breljakovic voorlichter
Steve McGiffen vertegenwoordiger in het secretariaat van de Verenigd Links-fractie.

Voor allemaal:

Wiertzstraat, ASP 9G158,
1047 Brussel België
telefoon 0032 2 284 74 92
fax 0032 2 284 94 92

Den Haag: 070 318 .. .

Kamerleden

Harry van Bommel ... 28 05
Verkeer en Waterstaat, Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Defensie, Nederlandse-Antilliaanse en Arubaanse Zaken

Agnes Kant ... 28 04
Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Grote Steden- en Integratiebeleid

Jan Marijnissen ... 28 01
Algemene Zaken, Buitenlandse Zaken, Europese Zaken, Ontwikkelingssamenwerking, Financiën, Economische Zaken

Remi Poppe ... 28 02
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Jan de Wit ... 28 07
Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Justitie

Fractiemedewerkers

Jasper van Dijk ... 38 05
medewerker Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Tuur Elzinga ... 38 07
medewerker Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Hans van Hooft ... 38 16
medewerker Financiën, Landbouw en Visserij

Freek Ingen Housz ... 28 09
medewerker Justitie

Johan van den Hout ... 38 20
medewerker Buitenlandse Zaken, Europese Zaken, Ontwikkelingssamenwerking en Nederlandse-Antilliaanse en Arubaanse Zaken

Ewout Irrgang ... 38 12
medewerker Financiën

Paulus Jansen ... 3802
medewerker Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening, Economische Zaken, coördinatie ICT-zaken

Marianne Langkamp ... 3801
fractiecoördinator en medewerker Grote Steden- en Integratiebeleid, 'Alles Kids?'

Nicole Linssen ... 30 44 / 38 09
medewerker secretariaat

Joost Meilof ... 38 13
medewerker Verkeer en Waterstaat

Ineke Palm ... 38 06
medewerker Volksgezondheid, Welzijn en Sport

William Peters ... 30 44 / 38 17
medewerker secretariaat

Siddi Roza ... 38 15
medewerker Milieu en Natuur

Krista van Velzen ... 38 10
medewerker Defensie

Ellen Verbeem ... 38 04
medewerker Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 'Alles Kids?'

E-mail-adressen

Behalve onze twee drukkers hebben alle hier genoemde SP-beroepskrachten een eigen e-mailadres. Dat adres bestaat uit de eerste letter van de voornaam, de eerste letter(s) van eventuele tussenvoegsels en de volledige achternaam, gevolgd door @sp.nl.

Freek Ingen Housz heeft dus fingenhousz@sp.nl

Johan van den Hout jvdhout@sp.nl en Christine de Vos cdvos@sp.nl.

Alleen voor Hans van Hooft wordt een uitzondering gemaakt. Omdat er binnen de SP nóg een H van Hooft actief is, is het mailadres van fractiemedewerker Hans hvhooftsr@sp.nl. (De andere van Hooft heeft als adres hvhooftjr@sp.nl)

Spanning

Informatie- en opinieblad voor actieve SP-leden

Verschijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 8, 31 augustus 2000

De voors en tegens van het
referendum

Het **nieuwe**
SP-cursus
aanbod
is **leuk,**
nuttig en
veelzijdig

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

**Een vuist
tegen de
globalisering**

tomaatnet

'Nog een reden om lid
te zijn en te blijven'

Wat voert onze Eurofractie uit?

Tiny Kox

Altijd onder spanning

Dit najaar kijken we hoe ver we zijn met de uitvoering van de besluiten die we vorig jaar namen op onze twee congressen in Nijmegen en Zwolle. Je krijgt binnenkort een uitnodiging voor een van de regioconferenties die we daarvoor organiseren. Ik hoop op een verfrissende en eerlijke discussie, die ons op scherp zet, halfweg de volgende verkiezingen voor raad en Kamer.

Sinds ons congres van 18 december 1999 heet ons nieuwe beginselprogramma 'Heel de mens'. Daarin gaan we ons ook verder verdiepen, in de nieuwe serie *politieke basisvorming*. In de eerste serie hebben we ons bezig gehouden met de ontwikkeling van de SP, de plaats van ons activisme, de geschiedenis van het socialisme, de politieke landkaart van Nederland en het schijnbare einde van de verzorgingsstaat. Volgend jaar gaan we de verschillende onderdelen van 'Heel de mens' aan een nader onderzoek onderwerpen. Wat is de kern van ons socialisme? Hoe kijken we aan tegen de ontwikkeling van de democratie, de verdeling van werk en welvaart, de doelen van gezondheidszorg, milieubeleid en sociale volkshuisvesting? Welke ruimte horen we te bieden aan kunst en cultuur en langs welke wegen kunnen we goed onderwijs voor iedereen garanderen? Wat is de plek van Nederland in de internationale samenleving en hoe kunnen we die samenleving socialer maken? De nieuwe cursus wordt in de afdelingen gegeven en landelijk begeleid. We investeren er veel tijd, moeite en middelen in. Ik vind het erg belangrijk dat je aan deze cursus deelneemt. Voor niemand is 'Heel de mens' oude kost. Voor ons allemaal betekent het een verdere verdieping van waarvoor we als SP te staan. Tijdens de vorige cursus zag ik veel enthousiasme en betrokkenheid. Maar in een aantal afdelingen zag ik ook verloop in de deelname. Ik stel voor dat we ons dit keer allemaal houden aan de afspraak dat al onze bestuurs-, raads- en kerngroepelieden in ieder geval aan de cursusbijeenkomsten deelnemen. Natuurlijk mogen ook andere geïnteresseerde leden meedoen. Het is immers een prachtige gelegenheid om te ervaren hoe boeiend politiek is!

Opinie service

Onderstaande artikelen kun je vinden op internet (www.sp.nl). Je kunt ze ook telefonisch bestellen bij Marga Berendse: (010-2435555). Noem dan wel het codenummer van het artikel dat je wilt hebben.

Masters en bachelors: liever graden – Harry van Bommel en Ronald van Raak, Trouw, 28 juli 2000
Enkele universiteiten gaan conform de wens van de Europese ministers van Onderwijs bachelor- en masteropleidingen aanbieden. Een nieuwe stap in het op maat van het bedrijfsleven snijden van het wetenschappelijk onderwijs.
Code: 00/28

Geen opties maar hogere looneisen – Jan de Wit, Financieel Dagblad, 5 augustus 2000
Onlangs pleitte de FNV voor opties en aandelen voor werknemers. Die zijn echter niet zonder risico en werken tweedeling in de hand. De bonden kunnen zich daarom beter inzetten voor hogere lonen.
Code: 00/29

Terug naar de 19e eeuw? – Nico Schouten, Civis Mundi, juli 2000
Bestaan ideologieën nog wel? Of wordt de politiek randverschijnsel doordat het neoliberalisme terugtrekking van de overheid predikt ten gunste van marktwerking? Volgens Nico Schouten begint onze maatschappij steeds meer op de 19e eeuw te lijken.
Code: 00/30

Niet alleen het beton is verrot – Remi Poppe, Rotterdams Dagblad, 22 juli 2000
Staatssecretaris Remkes weigert de portemonnee te trekken voor huiseigenaren die schade ondervinden van illegaal toegepaste betonversnellers. Nu duidelijk wordt hoe groot de schade kan zijn, moeten de gedupeerden geholpen worden.
Code: 00/31

Europa privatiseert kerntaken overheid – Erik Meijer, Staatscourant 10 augustus 2000
Privatisering en liberalisering worden in Europa gezien als oplossing voor alle problemen. Wat schieten de werknemers, de consumenten, de democratie, de veiligheid en het milieu ermee op?
Code: 00/32

Agenda

Zomerschool
8, 9, 10 september,
Grouw

Oktobercholingen
7 en 8 oktober
14 en 15 oktober
21 en 22 oktober

Regioconferenties
4 november, Amsterdam
5 november, Zwolle
11 november, Eindhoven
12 november, Rotterdam
18 november, Utrecht

Cursus Helpende Hand
23 september, Utrecht

**Bijeenkomst voor
scholingsbegeleiders**
23 september Rotterdam

De locaties van de oktobercholingen worden later bekendgemaakt.

Spanning

Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl
Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP.
Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 31. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl.

Creatief met jongeren

Zelf onderzoeken in plaats van sussen

Het ontbreken van accommodaties voor jongeren door de kaalslag in welzijnsland van de jaren negentig is een algemeen probleem. En dus krijgen SP-afdelingen er regelmatig mee te maken. Wat doe je dan om een pleidooi in de raad te ondersteunen? De afdeling Groningen bedacht er het volgende op. Ze huurde een week lang – voor een alleszins redelijk bedrag – een grote legertent en zette die op een plantsoentje in de volkswijk waar de jongeren en hun ouders klaagden over het ontbreken van een plek. Op de tent een groot spandoek 'Een eigen plek NU', een folder in de buurt waarin de mensen uitgenodigd werden voor een 'open dag' waar ze meteen een petitie aan de wethouder konden tekenen, afspraken met ouders die een oogje in het zeil houden en afspraken met de jongeren dat ze de petitie aanbieden aan de wethouder. Kortom, een week lang een plek voor de jongeren en tegelijkertijd een creatieve politieke actie die – het was midden in de zomer – heel veel goede publiciteit kreeg.

Info: Rosita van Gijlswijk:
(050) 3112290

Meer actie nodig om banken rekening te laten houden met gehandicapten

Wie neemt het stokje over? vraagt Cees Douw van de afdeling Tilburg. Cees is van het comité Balie Open dat met gehandicapten actie voert tegen het sluiten van bankfilialen – en de problemen die dat oplevert voor mensen in een rolstoel die hun geld alleen maar kunnen pinnen.

In Tilburg heeft de actie veel publiciteit en bijval gekregen, maar niet tot de gewenste resultaten geleid. Cees roept andere afdelingen op ook met het onderwerp aan de slag te gaan.

'Voor een bank is het immers moeilijker acties en negatieve beeldvorming in het land te negeren, dan wanneer die beperkt blijven tot een stad. Bovendien is het een uitstekende manier om blijk te geven van onze betrokkenheid met mensen met een handicap.'

Info: Cees Douw: (013) 467 44 83

Spier- en gewrichtspijn, huiduitslag, haaruitval, hartritme-stoornissen, hoofdpijn; het is een greep uit de klachten van bewoners van de Enschedese wijk Tattersall. De klachten kwamen aan het licht dankzij een buurtenquête die de SP samen met enkele bewoners had uitgevoerd. Tattersall is gebouwd op een voormalig industrieterrein en bij de SP en tal van bewoners bestaat het

vermoeden, dat de gezondheidsklachten het gevolg zijn van ernstige bodemverontreiniging. De SP heeft het voortouw genomen om tot een snelle bodemsanering te komen.

'Eerder dit jaar namen veronturste bewoners contact met ons op,' vertelt Henk van der Pluijm van de Enschede SP. 'Op ons initiatief is er een bewonerscomité gevormd en we hebben we het MilieuAlarmteam en het Meldpunt Gezondheid en Milieu ingeschakeld voor het opzetten van het buurtonderzoek.' Een en ander had een reeks publicaties in de plaatselijke media tot gevolg, waarna de bewoners een sussende brief van de betreffende woningstichting kregen, waarin stond dat er geen relatie tussen de klachten en de toestand van de bodem vast te stellen is. Volgens de gemeente is er geen gevaar voor mens en milieu. Van der Pluijm: 'Onze vele gesprekken met bewoners en de enquête hebben een heel andere conclusie opgeleverd. Het komt er nu op aan om aan te tonen dat er wél een verband is tussen de gezondheidsklachten en de bodem. We beraden ons over hoe we dat het beste kunnen doen. Zelf bodemonsters nemen is een mogelijkheid. In elk geval nemen we contact op met Ons Medisch Centrum. Tattersall moet zo snel mogelijk gesaneerd worden.'

Info: Henk van der Pluijm:
(053) 477 58 90

uit het land

Goor combineert verkiezingscampagne met actie

In Raalte, Horst, Goor, Utrecht en De Bilt vinden in oktober en november herindelingsverkiezingen plaats. De afdelingen in die plaatsen zijn inmiddels druk bezig met hun campagnes. De SP in Goor koos ervoor om de asbest-affaire (zie Tribune augustus) een speerpunt in de stembusslag te maken. Dus worden er in Goor en omstreken 8000 extra Tribunes verspreid, met daarin het artikel over de asbestwegen. 'Het mes snijdt aan twee kanten,' vertelt Hannie Woestenenk. 'SP-advocaat Bob Ruers wil na het verloren kort geding (zie het Tribune-artikel) met behulp van de bevolking aantonen dat rondom Goor meer mesothelioom voorkomt dan elders. Bij de Tribunes zit een begeleidende brief waarin we mensen vragen om hun ervaringen en informatie aan ons door te geven. We openen ook hiervoor ook een telefoonlijn. Zo voeren we in feite campagne en actie tegelijk.'

Ook start de afdeling Goor een gele-kaartenactie tegen de gemeentelijke herindeling. In alle vijf de kernen die op de nominatie voor herindeling staan zullen door een plaatselijke

kunstenaar ontworpen gele kaarten uitgedeeld worden, gericht aan de voorzitter van de stuurgroep van de herindeling.

Info: Hannie Woestenenk: (0547) 36 42 01

Evenementenmaand in Oss

De afdeling Oss pakt flink uit om het nieuwe seizoen in te luiden. Maar liefst vijf evenementen staan er op het programma. Allereerst is er op 30 en 31 augustus 'Het 4^e beeld'; een gratis openluchtbioscoop op het stadsplein, waar de krakers 'American Beauty' en 'Daens' vertoond worden. Het jaarlijkse Elckerlyc Festival, waarvan de opbrengst aan een speeltuin ten goede komt, vindt plaats op 3 september. De populaire band The Gathering zal dit festival voor jong en oud met een optreden afsluiten. Op 9 september vindt de SP-Skateloop plaats, waar zowel lopers als skaters en skeelers de halve marathon kunnen afleggen langs alle kernen van Oss. Politiek café Zout start weer op 10 september en op 24 september wordt – op de autoloze zondag – een Skate-dag georganiseerd met demo's, tochten en wedstrijden.

'Door het initiatief te nemen voor dergelijke activiteiten werk je samen met veel mensen en organisaties en dat levert vaak interessante contacten op,' vertelt afdelingsvoorzitter Paul Peters. 'Maar het is ook een kans om je als partij eens op een andere manier te presenteren. Bovendien kun je mensen gemakkelijker actief krijgen met zulke evenementen en dat is mooi meegenomen.'

Info: Paul Peters: (010) 243 55 54

Elckerlyc
FESTIVAL

HET
4^E
BEELD

Een extraatje voor extra publiciteit

Als je actie voert, kan een humoristisch tintje publiciteit opleveren. Dat hadden de SP'ers van de afdeling Zaanstreek in hun achterhoofd, toen ze met de SP-krant over de werkonderbrekingen van het NS-personeel aan de slag gingen. Eén dag voor de start van de actie stuurde de Zaanse SP naar alle lokale

media een persbericht waarin de actie werd aangekondigd en waarin tevens werd gemeld dat machinisten en conducteurs van binnenkomende treinen getraakteerd zouden worden op 'kalmerringskoeken' en 'anti-stress pepermunten'. Radio, Kabelkrant, TV en krant besteedden, soms vergezeld van prima beeldmate-

riaal, uitgebreid aandacht aan de actie.

Overigens reageerden meer dan 350 reizigers en NS-medewerkers op de krant door de bon achterop in te sturen, te bellen, mailen of faxen. Belangstellenden kunnen op het SP-partijbureau een rapportje met reacties bestellen: (010) 243 55 55.

Manifest als informatie voor recreanten

luxie recreatie-oord met bungalows, golfbaan en appartementen te maken. Een grote bezwaarschriftenactie eerder dit jaar leverde binnen een week 1500 handtekeningen op en in de zomermaanden zetten nagenoeg alle recreanten op Vlietland hun handtekening op lijsten waarmee SP'ers rondgingen. Momenteel verspreidt het comité 'Vlietland niet voor de ballen' 10.000 informatieve folders. Recreanten kunnen daarop het 'Vlietland-manifest' ondertekenen. 'Om de publieke opinie te mobiliseren heeft deze actie een hoog informatief gehalte,' zegt Hans van Leeuwen. 'Heel veel mensen weten niet wat de gemeente met 'Vlietland' van plan is. Dat komt ook, omdat velen vanuit andere gemeenten erheen komen. We gaan dan ook met overzichtskaarten naar de recreanten toe, omdat we zodoende precies kunnen uitleggen wat de plannen zijn. We kozen voor de vorm van een manifest, omdat we formeel nog geen bezwaar kunnen aantekenen. Bovendien heb je met zo'n manifest iets concreets; dat is ook met het oog op de publiciteit goed.' De handtekeningen en manifesten zullen aan de gemeente worden aangeboden als de betreffende bestemmingsplanwijziging behandeld wordt.

Info: Hans van Leeuwen: (010) 243 55 68

De stelling

SP-afdelingen moeten ervoor waken hun beste mensen niet 'automatisch' in de gemeenteraad te stoppen. Het is minstens even belangrijk dat Solidair plaatselijk goed loopt, of de organisatie.

Evenwicht in het afdelingswerk

In de strijd voor een betere maatschappij is de vakbeweging onmisbaar. De machtstegenstelling kapitaal - arbeid is het meest concreet binnen de bedrijven. Daarin zijn de vakbonden dé organisaties van de mensen van de werkvloer. Met Solidair wil de SP zaken aan de orde stellen, strijd van arbeiders ondersteunen, discussie oproepen, een steun zijn voor kritische werknemers binnen de vakbeweging. Daarvoor hebben we contacten nodig met mensen binnen bedrijf en vakbeweging. Zij kunnen ons vertellen wat er gaande is en op welke manier we hen kunnen ondersteunen. De Spoorkrant is hiervan een voorbeeld.

We hopen dat door ons Solidair-werk ook binnen de vakbonden de kritische 'linkse' geluiden weer luider worden. SP'ers moeten daarbij een voortrekkersrol vervullen. Mensen die actief zijn binnen de vakbeweging, hebben recht van spreken. Daarom zou het een goede zaak zijn als vakbonds(Solidair)werk als 'ge-

woon' SP-werk gezien wordt. Alle afdelingen zijn naarstig op zoek naar kandidaten voor de raadsverkiezingen van 2002. Wie het hoofd boven het maaiveld uitsteekt, wordt gevraagd. Ik hoop dat onze mensen die binnen bedrijf en vakbeweging actief zijn, gevrijwaard worden van een plaats in de gemeenteraad zodat zij alle tijd en ruimte krijgen als SP'er het vakbonds(Solidair)werk meer body te geven. Waarom wordt het gemeenteraadswerk belangrijker geacht? Een strijdbare vakbeweging is onmisbaar voor een betere maatschappij. Daarom hebben SP'ers binnen bedrijf en vakbeweging belangrijk werk te doen en moeten zij niet opgezaald worden met allerlei (raads)vergaderingen, dikke nota's etc. Daar moeten we andere SP'ers voor zoeken. Zo brengen we evenwicht in ons afdelingswerk.

Mariet Berendsen, Arnhem

Raad belangrijker dan Solidair

Een beetje naïeve stelling. Ten eerste roepen we terecht dat er betrouwbare SP'ers in de raad moeten die bovendien onze gedachten goed kunnen overbrengen. Ten tweede moet de afdeling goed lopen en ook daarvoor is het belangrijk de beste mensen in de raad te hebben. Zij worden immers vaak het boegbeeld.

Ten derde: moeten we ons wel zo druk maken over bijvoorbeeld Solidair? In de meeste bedrijven zijn de werknemers niet solidair. Waar waren de werknemers van Philips toen delen van hun bedrijf (hun collega's) overgingen in andere handen? Of de werknemers van Wegener toen de chauffeurs onder een andere CAO kwamen te vallen? Zo zijn er vele voorbeelden. En of je nou Solidair uitdeelt of niet, 92 procent laat zich paaien door beloningen in de vorm van opties en loze beloften.

Harry Sangers, De Bilt

Vereisten op een rij zetten

Mijn vader was zelfstandig kleermaker. Een uitmuntend vakman, maar een zakenman van lik-m'n-vestje. Als mijn moeder de zakelijke belangen niet had behartigd, had het er voor ons gezin zeer slecht uitgezien.

Hieruit blijkt dat je als je op één gebied goed bent, dat niet voor alles geldt. Dat is ook zo bij de SP. Je moet dus niet 'automatisch' de beste mensen uit de afdeling in de gemeenteraad stoppen, maar diegenen die daarvoor het best geschikt zijn: de mensen uit de afdeling die in staat zijn het gedachtegoed van de SP te verwoorden in een min of meer 'vijandige' omgeving. Om die functie goed te kunnen uitoefenen, is een aantal eigenschappen en vaardigheden vereist. Naar mijn mening moeten die eens op een rijtje gezet worden, zodat afdelingen er rekening mee kunnen houden bij de kandidaatstelling.

Gijs Stavinga, Enschede

De volgende

De Spanning-stelling september luidt: 'Iedereen die in het kader van gezinshereniging naar ons land komt, moet een verblijfsvergunning krijgen die onafhankelijk is van het blijven samenwonen met de partner.' (Nu is dat wel het geval, wat problemen oplevert bijvoorbeeld bij het overlijden van de partner en bij verlatting na mishandeling.) Over die van oktober kun je vast nadenken: 'De SP moet niet zoveel activiteiten ontwikkelen op en rond Internet, want arme mensen hebben geen computer en voelen zich zo buitengesloten.'

Geen second-bestjes achter de microfoon!

Hoe geloofwaardig is een partij die de stemplicht wil invoeren en de stemplichtigen vervolgens opzadelt met een verzameling second-bestjes (en dan mogen we nog blij zijn) achter de microfoontjes? Die partij verdient een rijpe - liefst gepeperde - tomaat op de neus.

Het argument is: bij verkiezing van afdelingsleden op raads- of andersoortige zetels moet die afdeling natuurlijk wel ook blijven draaien. Het belang hiervan ontkent niemand en niemand ook wil dat afdelingen eenmaal beroofd van hun 'beste' leden ter ziele gaan. Maar

als open deur is het in deze een non-argument; vergeten wordt dat wat best is voor de politiek en wat best is voor de organisatie en wat best is voor de administratie niet altijd - en meestal niet- zich verenigt in een - en hetzelfde partijlid. Een afdeling kan jaren voorbeeldig drijven op een vrouw of man die op het rode pluche gezeten haar of zijn gewicht 'echt wel' alleen in kilo's waard is. Het hoeft niet, maar het is wel aannemelijk, aannemelijker dan het omgekeerde.

Iemand een rol van 'beste' in de zin van 'beste in alles' opdringen,

koste wat kost: dat kan fataal zijn, de ondergang betekenen van een hele groep, ja zelfs van een land wel zo groot als Nederland als het dat Nederland niet zelf is. Begin van de zomer zagen we dat beste voorzetter, de beste middenvelder en beste voorstopper bij lange na niet ook betekent: beste strafschopnemer. Verschillende gevolgtrekkingen laten zich maken, maar de 'beste' is: enige nuanceering, ook in stellingen in komkommertijd.

*Carlien Boelhouwer
Amsterdam*

Het referendum

● strijdmiddel of ● mediacircus?

Het referendum is op het eerste gezicht een aanwinst voor de democratie. Het geeft kiezers de mogelijkheid zich uit te spreken over zaken die hen direct aangaan en zodoende bestuurders tussentijds te corrigeren. De SP is dan ook verklaard voorstander van het toevoegen van het referendum aan de middelen waarmee we onze democratie organiseren. Toch heeft het referendum ook minder democratische kanten: problemen worden uit hun verband gehaald en op versimpelde wijze gepresenteerd. Bovendien gaat een referendum vaak gepaard met een mediacircus. Dit kan ertoe leiden dat georganiseerde belangenverenigingen door reclame en media-aandacht beleid kunnen kopen.

Ronald van Raak van het Wetenschappelijk Bureau van de SP zet een aantal aspecten van de referendumdiscussie op een rij.

Nederland is een uitzondering in Europa. In tegenstelling tot bijvoorbeeld Denemarken, Frankrijk, Groot-Brittannië, Noorwegen, Zweden en de Duitse Bondslanden hebben we hier niet de mogelijkheid van een nationaal of provinciaal referendum. Wel is er de afgelopen jaren geëxperimenteerd met referenda op lokaal niveau. Bijvoorbeeld bij grote infrastructuure werken, gemeentelijke herindelingen, de komst van asielzoekerscentra en bestuurlijke vernieuwingen. Bekende voorbeelden zijn de stadsregio Rotterdam (1995) en de bouw van IJburg in Amsterdam (1997). Op dit moment is in 49 gemeenten een verordening aangenomen inzake een raadplegend referendum, dat niet bindend is en waarvoor geen grondwetswijziging nodig is.

Dat er geen landelijk referendum is, wil niet zeggen dat er niet over nagedacht is. Al in 1984 heeft de commissie 'Referendum en volksinitiatief' onder leiding van oud-minister Biesheuvel de mogelijkheden voor een referendum in Nederland onderzocht. De commissie pleitte voor een wijziging van de Grondwet, om een correctief referendum mogelijk te maken. Haast werd daarmee niet gemaakt: pas in het regeerakkoord

van 1994 verplichtte Paars-I zich ertoe, op aandringen van D66. In 1996 kwam de regering met een voorstel, dat in februari 1999 door de Tweede Kamer werd aangenomen. VVD-senator Hans Wiegel torpedeerde echter alsnog de herziening van de Grondwet (in de 'Nacht van Wiegel'). Gevolg: een korte regeringscrisis en een langdurig uitstel van het beloofde landelijke referendum. De regering heeft in maart van dit jaar het oude voorstel opnieuw ingediend. Als het wordt aangenomen, krijgen burgers de mogelijkheid om beslissingen van de regering aan te vechten en het beleid tussentijds te 'corrigeren'.

Voors en tegens van een referendum

Een belangrijk argument van tegenstanders van het referendum is dat een correctieve volksraadpleging onverenigbaar zou zijn met de vertegenwoordigende democratie. Burgers kiezen hun afgevaardigden: in de gemeenteraad, de Provinciale Staten en het parlement. De gekozen vertegenwoordigers dienen bij hun besluitvorming een afweging te maken tussen de belangen van verschillende groepen burgers. Het is daarom niet legitiem, zo

menen tegenstanders, dat bepaalde groepen deze beslissingen weer aanvechten.

Voorstanders wijzen juist op de gebrekkige legitimiteit van de volksvertegenwoordigers om besluiten te nemen. Zij noemen bijvoorbeeld de teruglopende opkomst bij verkiezingen en beklemtonen dat niet alle groepen in de samenleving even goed vertegenwoordigd zijn. Het referendum wordt door hen gepresenteerd als een mogelijkheid om alle burgers direct bij de besluitvorming te betrekken. Hun verwachting is dat daardoor ook de opkomst bij verkiezingen groter zal worden - en dus de democratie sterker.

Hoogmoed van bestuurders en overschatting van burgers

Deelnemers aan de discussie hebben soms een vreemd idee van de rol die het referendum speelt in de besluitvorming. Enerzijds is er de hoogmoed van sommige volksvertegenwoordigers, die zich het exclusieve recht toe-eigenen om voor de burgers op te komen. Anderzijds is er sprake van een overschatting van de burgers, van wie wordt verwacht dat zij alle voor- en nadelen van ingewikkelde besluiten kunnen beoordelen. Voor mij is de tegenstelling tussen directe democratie (referenda) en indirecte democratie (volksvertegenwoordiging) minder hard dan voor- en tegenstanders doen voorkomen. Referenda zijn niet in strijd met de vertegenwoordigende democratie en kunnen deze ook niet vervangen. Volksraadplegingen moeten gezien worden als een *onderdeel* van de vertegenwoordigende democratie: als burgers het recht hebben om bij verkiezingen hun vertegenwoordigers aan te wijzen, dan moeten zij

Referendum Actie: elke gemeente een eigen referendumverordening

DOOR NIESCO DUBBELBOER, EISSE KALK EN ARJEN NIJEBOER, INITIATIEFNEMERS VAN HET REFERENDUMLATFORM

Momenteel ligt de Tijdelijke Referendumwet in de Tweede Kamer. Naast vele andere onvolkomenheden legt deze wet dwingend een landelijk uniforme - en zeer slechte - referendumregeling op aan de gemeenten en provincies. Alle bestaande en toekomstige lokale referendumverordeningen worden dan ongeldig. Hiertegen voert het Referendum Platform vanaf 1 september de Referendum Actie, die naast de SP wordt ondersteund door D66, GroenLinks, de Groenen en de Vereniging van Plaatselijke Politieke Groeperingen (VPPG).

Tijdens de Referendum Actie wordt aan alle gemeenteraadsfracties van Nederland per brief het volgende gevraagd:

1. (a) Neem het initiatief opdat de gemeenteraad een principe-besluit neemt om een referendumverordening in te voeren (over de inhoud van de verordening zelf kan later door de raad worden besloten); of (b) neem het initiatief dat de gemeenteraad een heldere uitspraak doet voor het behoud van de beleidsvrijheid om een eigen referendumverordening in te voeren.
2. Stuur als fractie een brief of email naar uw fractiespecialist in de Tweede Kamer om te laten weten dat u het niet eens bent met (onderdelen van) de Tijdelijke Referendumwet - en stuur een kopie aan het Referendum Platform. Het doel van deze actie is: een krachtig signaal aan Den

Haag geven dat directe burgerparticipatie niet van bovenaf de kop ingedrukt mag worden. En in zoveel mogelijk gemeentes ruimte scheppen voor creatieve vormen van directe democratie die recht doen aan lokale eigenheid en nieuwe initiatieven.

Via de Referendum Barometer op de website www.referendumplatform.nl en via de media zal continu naar buiten worden gebracht wat de tussenstand van de actie is. Voor de Meest Burgervriendelijke Gemeente ligt een prijs in het verschiet.

Doe mee!

Bent u gemeenteraadslid, laat het Referendum Platform het dan weten wanneer uw fractie in uw gemeente het initiatief tot deze acties neemt. En laat ons weten wat de tussenstand is, zodat wij deze op de website kunnen bijhouden.

Bent u geen gemeenteraadslid maar wel betrokken bij de lokale democratie, geef u dan op als Referendum Vriend(in) en help mee om raadsleden in uw (buur)-gemeente voor de Referendum Actie te benaderen.

Meer info over de Tijdelijke Referendumwet, de Referendum Actie en de achtergrond van het Platform is te vinden op:

www.referendumplatform.nl.
Referendum Platform
p/a Agora Europa
Korte Prinsengracht 91-1
1013 GR Amsterdam
tel (020) 6380558
fax (020) 4207759
info@referendumplatform.nl

De SP en het referendum

In *Heel de mens*, het beginselprogramma van de SP, worden referenda en volksinitiatieven over belangrijke kwesties aangeprezen als middelen voor 'de verbreding en verdieping van de democratie'. Ook heeft de SP de afgelopen jaren actief deelgenomen aan de Kamerdiscussie over het referendum en hebben we bijvoorbeeld 60.000 handtekeningen verzameld voor een volksraadpleging over de deelname van Nederland aan de euro. Bovendien steunen we de oproep van het Referendum Platform, om in alle gemeenten een referendumverordening tot stand te brengen. (zie kader)

Op lokaal niveau heeft de SP bijvoorbeeld campagne gevoerd bij het referendum over de stadsprovincie Rijnmond, evenals bij andere gemeentelijke herindelingen. Veel afdelingen hebben in het recente verleden voorstellen gedaan voor volksraadplegingen over belangrijke lokale kwesties. De afdeling Groningen werkt momenteel hard aan het verzamelen van de noodzakelijke handtekeningen voor een referendum over de voorgenomen aanleg van een parkeergarage onder de Grote Markt. De afdeling Nijmegen wil het initiatief nemen tot een raadpleging over de kabeltram. Een nadeel van dergelijke plaatselijke referenda onder de huidige wetgeving is dat ze geen bindend karakter hebben. Kiezers kunnen alleen hopen dat bestuurders zich iets aan hun uitspraak gelegen laten liggen. Voor de SP is het een uitgangspunt dat de uitslag van

raadgevende referenda zoveel mogelijk in de besluitvorming betrokken moet worden. Afgelopen mei hebben we ons mede naar aanleiding van een volksraadpleging in Vleuten uit-

gesproken tegen de herindelingen in de regio Utrecht. Het middel van het referendum moet alleen bij belangrijke kwesties worden ingezet en burgers moeten ook echt iets

te kiezen hebben. Het leent zich slecht om gevoerde discussies in bijvoorbeeld de gemeenteraad nog eens over te doen, zo laat de situatie in Amsterdam zien.

Voorbeeld: Amsterdam

In Amsterdam staan momenteel twee onderwerpen voor een referendum op het programma. De eerste gaat over de gekozen burgemeester. Het initiatief voor dit referendum is genomen door een groep burgers. De Amsterdamse gemeenteraad heeft de invoering van een gekozen burgemeester in eerste instantie afgewezen. De raad wil de discussie over de burgemeester afwachten en kijken of het op dit punt tot landelijke wetgeving komt. Een groep burgers, waaronder veel leden van D66, wil dit besluit door middel van een referendum aanvechten. SP-raadslid Remine Alberts is bang dat deze volksraadpleging een 'wassen neus' wordt. Dit referendum heeft een vrijblijvend karakter en het onderwerp van de raadpleging is onduidelijk. Het zal niet zozeer in het teken staan van de discussie over de gekozen burgemeester, want die beslissing wordt landelijk genomen. Het gaat er vooral om een beslissing van de gemeenteraad aan te vechten. De SP meent dat maar weinig kiezers aan een

dergelijke vrijblijvende raadpleging zullen deelnemen en is bang dat het referendum als politiek strijdmiddel op deze wijze wordt uitgehouden.

Remine Alberts heeft ook haar bedenkingen bij een tweede referendum-initiatief: over een deelraad in de binnenstad. Verschillende partijen, waaronder de SP, willen in het centrum van Amsterdam een deelraad instellen, zoals ook in andere delen van de stad het geval is. Een bewonersgroep probeert met een referendum de komst van een deelraad te voorkomen. Een probleem daarbij is, dat de kwestie voorgelegd moet worden aan alle inwoners van Amsterdam, terwijl het alleen voor de inwoners van de binnenstad interessant is. Dit zal leiden tot een lage opkomst en het geloof van de burgers in het referendum doen afnemen. Bovendien probeert volgens Alberts een kleine groep burgers, op afstand gesteund door de grote winkeliers, op deze wijze juist een democratisering van het bestuur te blokkeren.

ook de mogelijkheid hebben om hen tussentijds via raadplegingen te controleren.

De mogelijkheden van het referendum om de democratie te versterken

Het referendum biedt een aantal mogelijkheden om het bestuur democratisch te laten functioneren. Om te beginnen kan het de *legitimiteit* (1) van beslissingen vergroten. Burgers kunnen tussentijds beoordelen of de afgevaardigden hun belangen vertegenwoordigen. Daarmee is het referendum tevens een middel voor *correctie* (2) van genomen besluiten. Het is ook mogelijk om de kiezers een keuze te laten maken tussen verschillende beleidsalternatieven. Er kunnen dan uiteenlopende oplossingen worden voorgelegd, voorzien van de voor- en nadelen. Naast een grotere legitimiteit en de mogelijkheid van correctie kan dit leiden tot een verbreding van het *politieke debat* (3). De besluitvorming blijft in dit geval niet beperkt tot politici, maar wordt onderwerp van een maatschappelijke discussie. Als referenda worden voorafgegaan door een openbaar debat zal dit ook de *politieke betrokkenheid* (4) van de burgers vergroten. Ten slotte biedt het referendum de mogelijkheid om bepaalde problemen op de *politieke agenda* (5) te plaatsen. Op deze wijze worden politici gedwongen om een uitspraak te doen over problemen die burgers belangrijk vinden. Dit houdt de bestuurders wakker en verlevendigt de politieke discussie. De vraag in hoeverre deze mogelijkheden worden benut, hangt af van wie de volksraadpleging organiseert. Het initiatief kan bijvoorbeeld uitgaan van bestuurders. De regering of het parlement legt dan aan de burgers voor of zij wel of niet met een bepaald besluit kunnen instemmen. In dat geval heeft het referendum vooral een legitimerende en corrigerende functie (1 en 2). Kiezers kunnen

slechts 'ja' of 'nee' zeggen tegen een bepaalde beslissing. Deze beperkte vorm is niet bevorderlijk voor de politieke discussie. Ingewikkelde problemen worden uit hun verband gerukt en op een versimpelde wijze gepresenteerd. Bovendien kunnen bestuurders op deze wijze het debat juist ontlopen, door netelige kwesties door te schuiven naar de burgers. Als referenda slechts gebruikt worden om de mening van de kiezers te peilen zouden bestuurders kunnen volstaan met het doen van opinie-onderzoek. De politieke discussie (3) en de betrokkenheid van de burgers (4) kunnen wél worden bevorderd als politieke partijen het voortouw nemen. Partijen presenteren uiteenlopende oplossingen voor probleem, waar burgers vervolgens uit moeten kiezen. Op deze wijze kan worden voorkomen dat problemen op versimpelde wijze worden gepresenteerd. In de discussies die aan deze vorm van referendum voorafgaan kunnen de voor- en nadelen van de verschillende oplossingen de revue passeren en verbanden worden gelegd met andere problemen. Toch blijven burgers ook in dat geval afhankelijk van de goede wil van politici om hun problemen ter harte te nemen.

Het volksinitiatief en het gevaar van scheve verhoudingen

Burgers kunnen ook zélf het initiatief nemen voor een volksraadpleging. In een dergelijk volksinitiatief worden zaken onder de aandacht van politici gebracht, als deze naar het idee van de meerderheid van de bevolking onvoldoende aan de orde komen. Het volksinitiatief kan door een vastgesteld aantal burgers worden aangevraagd. In de praktijk zal dit vooral gebeuren door maatschappelijke organisaties. Het volksinitiatief is echter niet alleen zaligmakend: er schuilt ook een gevaar in. Het is een machtig middel in de handen van goed georganiseerde

belangenverenigingen, die veel geld hebben en goede contacten met de media onderhouden. Het is in het nadeel van burgers met minder geld en kennis. Zowel bij het referendum als bij het volksinitiatief is daarom de rol van politieke partijen van groot belang. In het eerste geval nemen partijen het initiatief tot een maatschappelijke discussie over een bepaald probleem, waarna de kiezers het beste alternatief aanwijzen. In het tweede geval gaat het initiatief uit van burgers of belangengroepen en hebben partijen tot taak om problemen in een politiek perspectief te plaatsen. Burgers dwingen partijen op deze manier om hun positie te bepalen en het maatschappelijk debat aan te gaan. Partijen waken voor een al te grote eenzijdigheid en voorkomen dat alleen de stem van de rijken en machtigen wordt gehoord.

Is nu elk onderwerp geschikt om er een referendum over te houden? Nee, het middel moet alleen worden ingezet bij belangrijke kwesties, die zich lenen voor politieke discussie en

waar burgers zich bij betrokken voelen. De invoering van de euro, die iedereen aangaat, is een beter onderwerp dan bijvoorbeeld de invoering van een deelraad in de binnenstad van Amsterdam (zie kader), die maar voor een deel van de burgers interessant is. Mensen moeten ook echt iets te kiezen hebben. Als problemen op een versimpelde wijze worden gepresenteerd is de keuzevrijheid een farce. Bovendien zouden raadplegingen al in een vroeg stadium van de besluitvorming moeten plaatsvinden. Burgers moeten niet alleen 'ja' of 'nee' kunnen zeggen tegen een genomen besluit, maar kunnen kiezen tussen verschillende alternatieven. Het is de taak van politieke partijen om duidelijk te maken welke overwegingen aan deze alternatieven ten grondslag liggen, welke voor- en nadelen er aan kleven en hoe zij zich verhouden tot andere problemen. Als aan die voorwaarden wordt voldaan, hoeft het referendum niet uit te lopen op een mediacircus en kan het een strijdmiddel zijn voor de versterking van de democratie. ●

Meer lezen?

Voor geïnteresseerden is veel actuele literatuur over het referendum en het volksinitiatief te vinden. Hier volgt een kleine selectie:

- H. Koning, *Directe democratie in Nederland* ('s-Gravenhage 1995)
- H.K. Lindahl en G.C.C.J. van Roermund, 'Is er plaats voor het referendum in de representatieve democratie?', *Openbaar Bestuur* (2000, 1)
- Ph. van Praag jr., ed. *Een stem verder. Het referendum in de lokale politiek* (Amsterdam 1993)
- *Rapport van de Staatscommissie Advies inzake de relatie kiezers-beleidsvorming* (Commissie Biesheuvel) ('s-Gravenhage 1984)
- *Rapport van de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie* (Commissie Elzinga) ('s-Gravenhage 2000)
- www.nrc.nl/W2/Lab/Referendum
- www.referendumplatform.nl

Meer mogelijkheden
én meer structuur
in het cursusaanbod

Van scholing

Er moet een nóg sterker accent gelegd worden op scholing, luidde een van de besluiten van het achtste SP-congres op 1 mei 1999. De effectiviteit van het scholingsaanbod moest vergroot worden, opdat de SP in de toekomst nóg beter voor de dag zou komen. Nu, vlak voor het begin van het nieuwe seizoen, legt Hans van Leeuwen van het Afdelingsteam uit, welke weg de partij qua scholingen en opleidingen gaat bewandelen. 'In het nieuwe programma wordt het accent gelegd op opleidingen,' aldus Van Leeuwen.

Hans van Leeuwen

Dat klinkt allemaal bijna als een onoverzichtelijke wildgroei aan cursussen en opleidingen. 'Neenee, dat is het zeker niet,' verzekert Van Leeuwen. 'De achterliggende gedachte bij de ontwikkeling van het cursusaanbod was, dat ons scholingsaanbod echt het idee van een opleidingstraject zou meekrijgen. Een cursusaanbod met modules dus. Op die manier wordt de onderlinge samenhang duidelijker en beklijft het ook meer.'

De Zomerschool was pittig, maar werd zeer positief beoordeeld

In het kader van het beoogde opleidingstraject werd halverwege juli bij wijze van experiment de Zomerschool gehouden. Aan deze studieweek over de gevolgen van het reëel bestaande kapitalisme, die plaatsvond in hotel 'De Hollandse Biesbosch' in Dordrecht, namen 60 SP'ers deel. In het programma waren onder meer colleges door universitaire hoogleraren, politieke cafés en diverse excursies opgenomen. Hans van Leeuwen beschouwt de eerste Zomerschool als een succes. 'Het was een hele aardige mix van ontspanning en inspanning. Het programma was best pittig en strak gepland, maar werd zeer positief beoordeeld door de deelnemers. Wat ik heel goed vond, was dat de groep zowel qua leeftijd als opleidingsniveau een heel gemêleerd gezelschap was. Echt een dwarsdoorsnede van het SP-ledenbestand dus. En hoewel sommige colleges best pittig waren, zaten ze dusdanig in elkaar dat iedereen altijd heel actief kon meedoen. En dat gebeurde gelukkig ook. Er werd vaak druk en diepgaand nagepraat over de inbreng van de gastdocenten. Dat is ook de opzet: niet alleen luisteren maar ook praten over wat je met de opgedane kennis kunt doen. Niet alleen de theorie, maar ook de praktijk dus.'

Voor wie is de Zomerschool precies bedoeld? Van Leeuwen: 'In principe is de Zomerschool bedoeld voor ieder SP-lid, *mits* hij of zij betrokken is bij de afdeling. Dat kan een bestuurslid zijn, een kern-groep lid of gewoon een actief lid. De bedoeling is, dat de opgedane kennis op de een of andere manier in de afdelingen tot uiting gaat komen. Iemand die al iets voor de afdeling betekent, kan op

W'We hebben intussen een heel spectrum aan opleidingen en cursussen en er zijn er nog een aantal in voorbereiding,' vertelt Hans van Leeuwen van het SP-Afdelingsteam in Rotterdam. 'In juli vond voor de eerste keer de Zomerschool plaats, er is een nieuwe cursus Politieke Basisvorming en in oktober gaan we weer met de Oktoberschool aan de slag. In maart 2001 start er een cursus voor kandidaat-raadsleden en er komt ook nog een speciale opleiding voor cursusbegeleiders. Dat alles komt nog eens bovenop het zogenaamde 'losse' aanbod van specifieke cursussen zoals 'Start de Hulpdienst', 'Actievoeren' of 'Publiciteit'; plus de cursussen die gewoon heel interessant zijn voor geïnteresseerde leden, zoals 'Economie anders' of de diverse excursies.'

naar opleiding

die manier wellicht nog meer gaan betekenen.' Volgend jaar is er weer een Zomerschool, maar reeds van 8 tot en met 10 september vindt er in het Friese Grouw een verkorte versie (Zomerschool II) van deze studieweek plaats. Inmiddels is de afdelingsvoorzitters verzocht om goed na te denken over een geschikte kandidaat voor de 'korte' Zomerschool. 'Omdat we niet doen aan selectie of toelatingseisen, is het verstandig om actieve betrokkenheid als criterium voor deelname te hanteren,' verduidelijkt Van Leeuwen.

Beslagen ten ijs voor de regioconferenties en de raadsverkiezingen

Na de Zomerschool II is het alweer tijd voor de Oktoberscholing, waarvoor de afdelingsvoorzitters en hun tweede man/vrouw bijeengeroepen worden. De Oktoberscholingen hebben als onderwerp de voorbereiding op de later in het jaar te houden regioconferenties. Ook komen de aanstaande raadsverkiezingen aan de orde.

Tijdens de regioconferenties in november en het voorjaar zullen de congresbesluiten van 1999 met bestuurs- en raadsleden geëvalueerd worden.

Dan is er van oktober tot en met juni de nieuwe cursus Politieke Basisvorming; verplichte kost voor bestuurs- en raadsleden, maar ook interessant voor bijvoorbeeld kerngroepleden en andere geïnteresseerde leden. Deze cursus vindt in principe plaats op afdelingsniveau en gaat over het socialistische alternatief vanuit het perspectief van 'Heel de mens', het beginselprogramma van de SP. Politieke Basisvorming zal onder landelijke begeleiding staan en gegeven worden grofweg van oktober tot en met juni. De cursus bestaat uit negen bijeenkomsten en er zijn nieuwe boekjes in de maak.

Naast de voorjaarsscholingen in 2001 die deze keer bestemd (én verplicht) zijn voor zittende raadsleden, komt er eveneens in het voorjaar een nieuwe cursus voor kandidaat- raadsleden. 'Die is dus bestemd voor mensen die hoog op de lijst staan. Deze cursus zal onder meer bestaan uit thema's als 'Raadswerk in uitvoering', 'In debat' en

'Belaagd door de media'. Het is zaak dat deelnemers zo goed mogelijk op het raadslidmaatschap voorbereid worden. Bovendien kan deze cursus voor de deelnemers een manier zijn om erachter te komen of dat raadslidmaatschap eigenlijk wel wat voor hem of haar is. Om teleurstellingen te voorkomen is het voor beide partijen van belang om dat zo vroeg mogelijk te weten,' aldus Van Leeuwen.

Tenslotte komt er nog een speciale opleiding Cursusbegeleiding. Van Leeuwen: 'Ook dit is weer een vorm van scholing. Het begeleiden van cursussen is een vak apart en er is in de partij steeds behoefte aan meer mensen die leden kunnen enthousiasmeren en die hun kennis op een leuke en interessante manier kunnen overbrengen.'

'Het nieuwe cursusaanbod is nuttig, leuk en veelzijdig'

'Een en ander geeft aan dat het nieuwe cursusaanbod steeds breder wordt,' zegt Hans van Leeuwen. 'Het wordt dus echt een opleidingstraject met uiteenlopende modules. We willen SP'ers opleiden tot mensen die de samenhang en het verband tussen de dingen zien. Daar investeren we veel in. Het is belangrijk dat afdelingen die gedachte naar hun leden overbrengen. Laat weten dat je het als partij belangrijk vindt, dat je leden hun kennis vergroten. Breng de opleidingen en cursussen daarom als handreiking naar je leden en maak er reclame voor, zo van: *Aanbieding: Vergroot gratis je kennis. Grijp je kans.* In het verleden gingen bestuursleden wel eens naar een cursus met de gedachte: *Nou ja, als niemand anders van de afdeling erheen gaat, dan ga ik maar.* Die houding moet echt van de baan, want zeker in de nieuwe opzet is het cursusaanbod nuttig, leuk en veelzijdig. Van die booschap moet je ook je leden overtuigen.'

De nieuwe cursuskalender is inmiddels in de maak. Deze zal in die zin afwijken van de vorige, dat cursisten aan de hand van de cursuskalender een duidelijke planning voor het komende seizoen kunnen maken. Zo bestaat bijvoorbeeld de opleiding 'Lokale Politiek' voor kandidaat-raadsleden uit zes op elkaar aansluitende bijeenkomsten. ●

Binnenhof

Vuist tegen globalisering

De SP maakt zich op voor de strijd tegen het grootste probleem van deze tijd: de groeiende tweedeling wereldwijd. De bedoeling is een grootscheepse campagne tegen de neoliberale globalisering op te zetten. De SP-Kamerfractie werkt momenteel de plannen uit. Zo zijn er onder meer (consumenten)-acties en openbare avonden in voorbereiding en wordt eind september een actiereis naar de IMF/Wereldbank-top georganiseerd (zie 'Buitenland'). Verder wordt er in de komende Tribunes uitgebreid aandacht besteed aan globalisering en zal er een boek verschijnen met aansluitend een symposium. Waarom 'gaat' de SP nu zo uitgesproken internationaal? 'Omdat het echt iedereen aangaat,' zegt fractie-medewerker Johan van den Hout. 'Organisaties als de WTO, Wereldbank en IMF willen alle belemmeringen van het handelsverkeer wegnemen. Dat kan bijvoorbeeld betekenen, dat genetisch gemanipuleerd voedsel onbeperkt ingevoerd mag worden en dat producten onvoldoende geëtiketteerd zullen zijn: waarschuwen kan dan niet meer. Boeren worden in het kader van de mondialisering van de agri-business steeds meer gedwongen om gemanipuleerd voedsel te verbouwen en komen zwaar in de schulden te zitten: een bedreiging voor de landbouwsector én voor de voedselkwaliteit. We gaan ons dan ook vooral op de landbouw- en voedselsector richten. Eerst willen we duidelijk maken dat het onderwerp voor iedereen belangrijk is. Vervolgens gaan we acties voeren. Er zijn in Neder-

land bijvoorbeeld veertig plaatsen waar genetisch gemanipuleerde aardappelen verbouwd worden. Daarom is het belangrijk dat afdelingen weten of er in hun gemeente ook zo'n plaats is.'

Het wachten is op een vorig jaar aangekondigde kabinetsvisie op genetische manipulatie. Daarna zal de SP-Kamerfractie zich beraden over een strijdplan. Wel heeft Jan Marijnissen begin deze maand al bepleit, dat de regering de vergunning intrekt van biotech-bedrijf Pharming voor het genetisch manipuleren van muizen, koeien en konijnen. Het bedrijf kocht onlangs de rechten op van een diervriendelijker alternatief voor het ontwikkelen van een medicijn voor de ziekte van Pompe. Volgens Marijnissen was het bestaan van dit alternatief al in 1997 bekend en had de vergunning tot manipulatie destijds dus niet verleend mogen worden. Genetische manipulatie bij het ontwikkelen van medicijnen is verboden als er een alternatief voorhanden is.

Sommige bedrijven lijkt het bij de genetische manipulatie zeker niet alleen om het oplossen van gezondheidsproblemen te doen. Zo produceert het genoemde Pharming het natuurlijke antibioticum lactoferrine. Of dit middel ooit als medicijn gebruikt kan worden is onduidelijk. Maar duidelijk is wel, dat lactoferrine voor medefinancier Nutricia heel interessant is als moedermelkvervanger.

Marijnissen vroeg de regering ook om onderzoek naar genetische manipulatie van dieren te beperken tot overheidsinstellingen.

kort Haags

Ondanks het Zomerreces vroegen de SP-Kamerleden in de afgelopen maand de aandacht voor:

- De veiligheidsvoorwaarden bij het transport van gevaarlijke stoffen per spoor (schriftelijke vragen)
- De explosieve groei van de dakloosheid in Nederland (schriftelijke vragen)
- Het uitblijven van heroverweging van de Betuwelijn ondanks het vernietigende Rekenkamerrapport (E-mallactie)
- Het bericht dat de overlast rond Schiphol toch zal groeien, ondanks de veronderstelde gelijkwaardigheid van het nieuwe normenstelsel met het oude (schriftelijke vragen)
- Het filter op de Internet-toegang van de Tweede Kamer, waardoor Kamerleden sommige web-pagina's niet kunnen raadplegen (verzoek aan presidium)
- De segregatie in het onderwijs, waardoor Turkse ouders in Deventer hun kinderen van school hielden (schriftelijke vragen)
- De absurd hoge kosten (50 miljoen) voor een nieuw logo voor de krijgsmacht
- Het uitblijven van oplossingen voor het wachtlijstenprobleem in de ouderenzorg (schriftelijke vragen)
- De te lage huursubsidie voor WW'ers en WAO'ers (schriftelijke vragen)
- De gezondheidsrisico's van de derde-generatie-pil van Organon (schriftelijke vragen)

Informatie over deze onderwerpen is te vinden op www.sp.nl en bij de betreffende fractie-medewerker. Wie dat is, kun je navragen op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44. Het is ook terug te vinden op de laatste pagina van de vorige Spanning.

Seattle te ver? Kom naar Praag!

Van 26 tot 28 september vindt de halfjaarlijkse vergadering van het Internationale Monetaire Fonds (IMF) en de Wereldbank plaats in Praag. Dit soort vergaderingen zijn de afgelopen jaren steeds meer uitgegroeid tot demonstraties tegen het wereldwijde roofdier-kapitalisme. Ook de SP gaat naar Praag. Ewout Irrgang, partijbestuurslid en medewerker van de Tweede Kamerfractie vertelt waarom.

Wat zijn het IMF en de Wereldbank eigenlijk?

'Het IMF verstrekt leningen aan voornamelijk ontwikkelingslanden zodat ze hun schulden kunnen afbetalen. Ontwikkelingslanden krijgen die leningen alleen als ze akkoord gaan met zogenaamde *Structurele Aanpassings Programma's* (SAP's) waardoor ze moeten bezuinigen op de uitgaven voor onderwijs en gezondheidszorg en hun economie moeten openstellen voor

Westerse producten en kapitaal.'

Het flitskapitaal?

'Ja, onder andere. De Azië-crisis ontstond doordat het IMF en de Wereldbank de landen onder druk hadden gezet om het flitskapitaal alle ruimte te geven waardoor het met een muisklik het land in en uit kon. In 1997 ontstond paniek en de crisis was het gevolg. De Wereldbank adviseert het IMF hierbij en finan-

ciert bovendien allerlei projecten die een desastreus effect hebben op de lokale bevolking en het milieu. Recentelijk is de Wereldbank bijvoorbeeld in opspraak geraakt omdat het een dam in China wil financieren waarbij duizenden Tibetaanse moeten worden *geherhuisvest* en het lokale milieu wordt vernield.'

Heeft de politiek van WTO, Wereldbank en IMF alleen negatieve gevolgen voor de arme landen?

'Nee, de WTO heeft bijvoorbeeld ook sancties van de VS goedgekeurd omdat de EU geen invoer van nieuwe genetische gemanipuleerde producten wil toestaan. Ook Nederland is dus slachtoffer van deze organisaties maar tegelijkertijd ook medeschuldig aan hun funeste politiek. Wij krijgen geen geld van het IMF en de Wereldbank maar hebben er wel veel invloed op. Voor deze organisatie geldt het *one-dollar-one-vote*-principe en Nederland is nu eenmaal een rijk land dat veel bijdraagt aan het IMF en de Wereldbank. Daarom zijn we in het Westen verplicht om op straat en in de Tweede Kamer onze regeringen onder druk te zetten.'

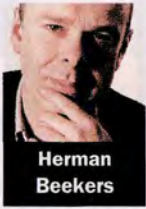
Maar waarom moeten er nou SP'ers naar Praag gaan?

'Het verzet tegen de globalisering groeit steeds meer. In december vorig jaar mislukte

mede door de grote demonstraties in Seattle het begin van een nieuwe ronde van WTO- onderhandelingen voor nog meer vrijhandel en het verder aan de leiband leggen van nationale regeringen. Op 16 en 17 april dit jaar protesteerden duizenden mensen tegen het IMF en de Wereldbank in Washington. Praag wordt waarschijnlijk een nieuw hoogtepunt waarbij tussen de tien en de vijftigduizend mensen worden verwacht. Als anti-kapitalistische partij hoort de SP daar ook bij te zijn. Op wereldniveau zie je waartoe het kapitalisme leidt als alle betuugeling door nationale overheden wordt losgelaten. Het is onze taak daartegen te protesteren. 'Praag' is overigens geen éénmalige actie: we gaan ons de komende tijd veel meer bezighouden met de tweedeling op wereldschaal. Met artikelen in de Tribune, openbare avonden, enz. We zullen langzamerhand steeds nadrukkelijker gaan manifesteren op dit terrein.'

Hoe kunnen mensen zich aanmelden?

'Dat kan bij het partijkantoor (010-2435555) of per e-mail (sp@sp.nl). We vertrekken maandagochtend 25 september naar Praag en komen woensdag 27 september terug. De kosten voor de bus en de overnachtingen bedragen ongeveer 150 gulden. Koopje toch, als je daarmee het mondiale kapitalisme een hak kan zetten? Voorafgaande aan de trip organiseren Johan van den Hout en ik op donderdagavond 21 september in Rotterdam een informatieavond over het IMF en de Wereldbank. Iedereen is daar welkom die kennis wil opdoen over deze clubs. En als je mee wilt naar Praag, is de bijeenkomst zelfs verplicht'

Herman Beekers

Sinds 14 augustus stromen de aanmeldingen dag en nacht binnen. SP-leden maken massaal gebruik van het nieuwste aanbod van hun partij: **tomaatnet.**

Herman Beekers is in het partijbestuur verantwoordelijk voor onze eigen Internet-service. Hij legt in dit artikel uit dat tomatnet veel betekenissen heeft, ook voor de afdelingen.

Het mes van tomatnet snijdt aan vele kanten

P'Perfect dat het nu ook mogelijk is via jullie te internetten. Het is ieder geval een goed gevoel bij dit alles en ik ben ervan overtuigd dat jullie geen misbruik van jullie laten maken door wie dan ook,' schijft Wim van Roekel in het gastenboek van de SP-site. En R. Waardenburg vult aan: 'Weer eens een prima initiatief van de SP om gratis Internet aan te

bieden. Nog weer een reden om lid te zijn en te blijven!' Zulke reacties maken meteen duidelijk wat de waarde van tomatnet is voor de SP en haar leden. Het aanbod van snelle toegang tot Internet, vrij van reclame, zonder misbruik van gebruikersgegevens en tóch gratis, spreekt zeer tot de verbeelding van de kritische mensen die de SP bevolken. Als we zulke welkome service kunnen bieden, moeten we het niet laten. Het versterkt de band tussen de mensen en hun partij. 'Weer een reden om lid te zijn en te blijven.' Het versterkt ook het 'wij-gevoel'. Had je vroeger de 'blauwe knoop' of het 'gebroken gewoortje', de eigentijdse versie daarvan is een e-mail adres van je eigen club.

Tomaatnet draagt dus bij aan ledenwerving, aan leden

tomaatnet

Afdelingen online

Uit diverse afdelingen rees de vraag: kunnen naast individuele leden ook afdelingen zich aanmelden bij tomaatnet? Ja, dat kan. Om zo'n account rond te maken, moet de afdelingsvoorzitter even bellen of mailen met de SP-ledenadministratie (Tim van Houten, (010) 243 55 62, tvhouten@sp.nl).

Eenmaal online kan de afdeling zich presenteren met een e-mailadres @sp.nl en eigen pagina's gaan bouwen op www.sp.nl (zie kader: tomaatnet of sp.nl?). Inmiddels hebben veertien afdelingen hun eigen stek op de SP-site, maar dat zijn er volgens Herman Beeckers veel te weinig. 'Vooral afdelingen in grote steden laten echt enorme kansen liggen als ze zich niet presenteren op Internet. Dat op onze site niks te vinden is over ons vele werk in plaatsen als Rotterdam, Leiden, Nijmegen, Arnhem en Tilburg, vind ik echt niet meer van deze tijd. Maar ook met andere afdelingen gaat onze webmaster Hiram van der Gaag graag aan de slag. Iedere afdeling telt tientallen leden die de ins en outs van Internet goed kennen en die kennis graag inzetten voor hun partij. Uiteraard blijft de verantwoordelijkheid voor de inhoud van een lokale site wel geheel bij het afdelingsbestuur liggen.'
Meer weten? Hiram van der Gaag, tel. (010) 243 55 31, webmaster@sp.nl

binding en aan de gemeenschapszin in de partij. Maar onze Internet-service brengt nog meer voordelen. De komst van tomaatnet heeft nu al geleid tot een hoger 'Internet-bewustzijn' onder de leden. Meer mensen realiseren zich nu hoe actief de SP is in cyberspace. Met de grote website www.sp.nl, die inmiddels al meer dan 3400 pagina's vol nieuws en achtergrondinformatie omvat. Met verschillende campagnesites, zoals www.waddencampagne.nl en www.rooiereus.nl. Als 'sponsor' van Spectre, dat binnenkort als e-zine wereldwijd te lezen zal zijn, en van

www.schipholand.nl. De komst van tomaatnet heeft het bezoek aan 'de SP op het world wide web' meetbaar fors verhoogd. Plotseling abonneren ook hele pelotons van gloednieuwe tomaatnetters zich op Poster, onze wekelijkse digitale nieuwsbrief. En er gebeurt nog meer. Van heel wat leden horen we dat ze nu – met de komst van tomaatnet – de knoop hebben doorgehakt en 'online gaan'. Ze beseften al langer de enorme mogelijkheden van Internet, maar juist de groeiende activiteit van hun eigen partij in cyberspace deed hen besluiten niet langer aan de kant te blijven staan. Ook dat is een prima zaak voor onze organisatie. Het is heel goed dat steeds meer leden alle SP-nieuws dag en nacht zelf kunnen opvragen, dat we snel en goedkoop met elkaar kunnen communiceren via e-mail, dat we ook op Internet een vuist kunnen maken.

Bij al deze positieve impact van tomaatnet is er één ding dat we echt moeten zien te voorkomen: dat juist onze actieve leden (lokale bestuurders, raadsleden, enzovoort) en de afdelingen als zodanig achterblijven in bovengeschetste, snelle ontwikkeling. Zij moeten daarin juist vooroplopen. Een jaar geleden al schreven we in Spanning dat alle afdelingen 'online' horen te zijn, want dat is inmiddels minstens even nuttig en nodig als een telefoonaansluiting. Naarmate onze partij groeit en overall vertegenwoordigd is, is ons virtuele netwerk van het grootste belang om de eenheid van standpunt te bewaren en daartoe snel en efficiënt informatie te kunnen uitwisselen. Alle actieve SP'ers met een computer in huis, op het afdelingskantoor of op de fractiekamer, hebben alle reden om zich nú toegang tot Internet te verschaffen, als ze die niet al hebben. Het laatste vraagstuk daarbij – kiezen voor een betrouwbaar maar duur, of een

gratis maar onbetrouwbaar 'account' – is met de komst van tomaatnet opgelost. Ook, nee juist onze actieve mensen kunnen nu snel, goed en gratis online.

Trouwens, over 'achterblijven' gesproken... Ieder e-mailtje dat nu nog door een SP-kaderlid wordt verstuurd en dat 'gesierd' wordt door een adres bij hotmail, freeler, wish of hoe al die commerciële gratis providers ook mogen heten, is uiteraard een regelrechte blamage voor onze partij. Tomaatnet is niet alleen je 'natuurlijke' provider, tomaatnet presteert ook echt beter! Meld je daarom snel aan op www.tomaatnet.nl en gebruik dát account voor je e-mail en je eigen homepage!

Tomaatnet of sp.nl?

Onze partij kent nu twee 'domeinen' op Internet: sp.nl en tomaatnet.nl. Wat is het verschil? Niet alleen de vraag is eenvoudig, het antwoord ook. Op www.sp.nl vind je 'officieel' nieuws en standpunten van de partij. En als je e-mail krijgt van iemand @sp.nl, dan weet je dat je te maken hebt met een persoon die namens de organisatie spreekt. Op alles wat er gebeurt op het domein sp.nl, is dus 'de partij' aanspreekbaar. Hier gelden onze statutaire, democratische regels. Tomaatnet is niet meer en niet minder dan een Internet Service Provider voor alle individuele SP-leden. Voor alle e-mailtjes verzonden via tomaatnet en voor de inhoud van de homepages die mensen er bouwen, zijn de deelnemers persoonlijk verantwoordelijk. De partij is daarop niet aanspreekbaar.
Vandaar dat afdelingen hun 'officiële' pagina's niet moeten gaan bouwen op www.tomaatnet.nl, maar op www.sp.nl. Alle afdelingen die daarom vragen, krijgen ook een e-mail adres @sp.nl. Die post wordt automatisch doorgestuurd naar hun eigen mailbox, bijvoorbeeld bij tomaatnet.

Euroteam SP fors uitgebreid

Sinds deze zomer is het team van de SP in het Europees Parlement uitgebreid. Europarlementariër Erik Meijer kan rekenen op de steun van bureaucoördinator Arthur Frieswijk, beleidsmedewerkers René Roovers en Ries Baeten en voorlichter Zrinka Breljakovic. Steve McGiffen verzorgt de contacten met de confederale fractie van Verenigd Europees Links/Skandinavisch Groen Links.

Erik Meijer zit als parlementariër in de commissies Transport en Milieu. In die commissie vinden de meeste inhoudelijke debatten plaats. De plenaire vergaderingen van het parlement zijn daarvoor niet geschikt, omdat de schaarse spreektijd over meer dan 600 leden verdeeld moet worden. Verder wordt er slechts in één termijn gesproken in het parlement.

Naast deelname aan het plenaire en commissiewerk kan een europarlementariër net als een Kamerlid vragen stellen over kwesties die hij van belang vindt. Van dat middel maakt Erik Meijer, gesteund door zijn medewerkers, in toenemende mate gebruik. In het eerste jaar van zijn lidmaatschap van het

EP werden door de SP'er onder meer vragen gesteld over het rondpompen van Europese subsidies, uit de hand lopende vergoedingen voor leden van het Europees Parlement en de Europese Commissie, de toelaatbaarheid van proefboringen in de Biesbosch, de gezondheidsgevaaren van verwerking van Nederlandse lood-accu's in Frankrijk, de milieu-effecten van bestrijdingsmiddelen, het gebrek aan openbaarheid rondom genetische manipulatie, het wapenembargo tegen Indonesië, de schadelijke milieugevolgen van boomkorvisserij, de beperking van het internationaal treinvervoer, de gevolgen van vrije concurrentie voor ziektekostenverzekeringen, de gevaren van verarmd uranium in de luchtvaart, ongeoorloofde reclame van de farmaceutische industrie, de heropening van de IJzeren Rijn door natuurgebied De Meinweg, de toelaatbaarheid van productie en verkoop van 'reuzenzalm', de risico's van vuurwerfabrieken en de afbraak van lokale, regionale en nationale vervoersbedrijven. Naast mondelinge en schriftelijke vragen kan Meijer zich ook rechtstreeks tot de voorzitter van het Europees Parlement of tot de Europese Commissie wenden. Op die manier aageerde

de SP onder meer tegen de overdaad aan en wildgroei van vergoedingen voor leden van het parlement. Ook werd geprotesteerd tegen de besloten ontmoeting in juni 2000 van de top van het Europese bedrijfsleven met de Europese Commissie aan de vooravond van het EK voetbal. Daarbij werd de daad bij het woord gevoegd. Een protestpicketline van de SP in Brussel tegen deze 'lobbytop' werd echter door de Belgische politie verboden.

Bureaucoördinator Arthur Frieswijk heeft zijn vaste stek in het enorme parlamentsgebouw in Brussel. Temidden

van de Brusselse bureaucratie zorgt hij dat de rest van het team zijn werk kan doen. Hij draagt er zorg voor dat alle stapels binnenkomende post op de juiste plekken terechtkomen, afspraken gemaakt worden en nagekomen, agenda's op elkaar worden afgestemd. SP-voorzitter Zrinka Breljakovic is in Brussel gestationeerd om eraan bij te dragen dat de inbreng van de SP in het Europees Parlement wereldkundig wordt gemaakt. Ze volgt de media, legt contacten met journalisten en kijkt waar zaken die de SP aandraagt gepubliceerd kunnen worden. Ries Baeten verblijft deels in Brussel, deels in Straatsburg. Als persoonlijk medewerker van Erik Meijer bereidt hij onder andere de parlements- en commissievergaderingen voor. René Roovers werkt vanuit Nederland en let met name op hoe kwesties die hier spelen ook in Europees verband aan de orde gesteld kunnen worden. Via hem lopen ook de meeste contacten met de Tweede Kamer. Steve McGiffen tot slot is gehuisvest op het Brusselse secretariaat van Europees Verenigd Links. Hij draagt zorg voor een zo goed mogelijk afgestemd optreden van de hele fractie, met name op milieugebied.

**In de vorige Spanning is per ongeluk niet vermeld op welke wijze Eurofractiemedewerker René Roovers te bereiken is. Over het algemeen zal René vanaf z'n thuisadres werken:
Hoge Ham 135-rood,
5104 JD Dongen, telefoon: (0162) 319 098 of (06) 22 60 73 08, fax: (0162) 311 966,
e-mail roovers@sp.nl**

Ervaringen met/bij Defensie gezocht

De Tweede-Kamerfractie is op zoek naar SP-leden die voor Defensie werken of defensie-gerelateerd werk doen. Graag horen wij wat er leeft binnen de krijgsmacht en de defensie-gerelateerde industrie rond bijvoorbeeld personeelsbeleid, arbeidsomstandigheden, uitzendingen en nazorg. Je kunt hierover contact opnemen met Krista van Velzen, telefoon (070) 318 38 10 of per e-mail: kvvelzen@sp.nl (kan uiteraard vertrouwelijk).

Spanning

Informatie- en opinieblad voor actieve SP-leden

Verschijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 9, 27 september 2000

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE

Hoogste tijd voor een
grootscheeps **offensief**

Stop de uitverkoop van de beschaving

Embargo
Irak
onmenselijk
en zinloos

Het maatschappelijke
(on)nut
van aandelenhandel

Aspirant-raadsledencursus:
proefdraaien bij herindelingsverkiezingen

Máxima in
**Alternatieve
Troonrede:**

*'Ik ben niet
ingeburgerd,
maar ingetuind'*

Tiny Kox

Twee Troonredes

Daags voor Prinsjesdag. Onze Kamerleden hebben net geluisterd naar de Alternatieve Troonrede, uitgesproken op De Plaats, tegenover de Hofvijver en het Torentje van Kok. De koningin voor één dag, dit keer erg lijkend op het Argentijnse meisje dat wellicht ooit onze echte koningin wordt, heeft beschreven hoe raar ze Nederland vindt. Aan de ene kant jubel over alle voorspoed, aan de andere kant zoveel schokkende mankementen aan de samenleving. Private rijkdom tegenover publieke armoede, dat is Nederland 2000. Een overschot op de begroting, miljarden voor lastenverlichting en het aflossen op de staatsschuld – maar géén harde maatregelen tegen de verloederings van onderwijs, zorg, veiligheid, milieu. De Troonrede van Kok, die onder embargo bij de SP-fractie ligt, vertelt hoe goed het gaat dankzij de paarse politiek. Maar het woord 'armoe' kom je er niet in tegen. Het besluit is dan snel genomen. Hier gaan we niet naartoe! Als Paars zo nodig zelfs de koningin de loftrumpet wil laten steken over het regeringsbeleid, hoeven wij daar niet bij te zijn. Laten wij het land in gaan om te praten met de mensen die dagelijks te maken hebben met de donkere kant van de paarse politiek. Onderwijzers, verplegers, politieagenten, ouderen, gehandicapten, scholieren, buurtbewoners, WAO'ers, migranten.

Die dag horen Driek, Harry, Agnes, Remi, Jan en Jan meer hoe onze maatschappij erbij staat dan hun 218 collega's in de Ridderzaal. (Bob ook, maar die is in Brazilië gast op een internationale anti-asbestconferentie). De komende tijd gaan ze daar mee door: veel en vaak het land in om mee te helpen in onze strijd tegen de afbraak van de publieke zaak. Je komt ze vast en zeker tegen. Kun je gelijk zeggen dat we trots zijn op Kamerleden met lef.

Opinie service

Kamerleden en andere SP'ers schrijven regelmatig interessante opinie artikelen in dag- en vakbladen. Spanning geeft in elke uitgave een overzicht van de recente opinies. De artikelen zelf kun je vinden op Internet (<http://www.sp.nl/tegenst/theorie/opinies>). Je kunt ze ook telefonisch bestellen bij Marga Berendse: (010 243 55 55). Noem dan wel het codenummer van het artikel dat je wilt hebben.

Maatschappelijk debat over genetische manipulatie verdient faire kans
Jan Marijnissen, de Gelderlander, 26 augustus 2000

De Europese Commissie wil dat er een vrijere markt komt voor genetisch gemanipuleerde organismen. Voor het dringend noodzakelijke maatschappelijke debat over gentechnologie blijft dan echter weinig ruimte over. Beter is het nu een pas op de plaats maken zodat er wél een zinvol debat mogelijk is.

Code: 00/33

Agenda

Partijraad
30 september Amersfoort

Oktoerscholingen
7 en 8 oktober Maastricht
15 en 15 oktober Biesbosch
21 en 22 oktober Grou

Regioconferenties
4 november Amsterdam
5 november Zwolle
11 november Eindhoven
12 november Rotterdam
18 november Utrecht

Cursussen
4 oktober
Economie Anders, Rotterdam

28 oktober
Actie & Publiciteit, Oss

7 oktober
penningmeesterscursus
Groningen

9 november
penningmeesterscursus
Rotterdam

Hedonisme verdringt solidariteit
Jan Marijnissen, de Volkskrant, 16 september 2000

De afgelopen twintig jaar is de verzorgingsstaat ingeruild voor een waarborgstaat. Paars schiep een nieuw evenwicht in de overheidsfinanciën, maar bracht de samenleving uit balans en daarmee de beschaving in gevaar. (Zie ook blz 6 t/m 9 van deze Spanning.)

Code: 00/34

De burger heeft in Europa niets te vertellen
Jan Marijnissen, nog niet gepubliceerd

De Duitse eurocommissaris Verheugen kreeg heel politiek Europa (van CDA tot GroenLinks) over zich heen toen hij durfde pleiten voor een referendum over de uitbreiding van de EU. Zeggenschap geven aan de mensen over de wijze waarop Europese integratie plaatsvindt, blijken de politici in het 'Europa van de Burger' onbetamelijk te vinden.

Code 00/35

Spanning

Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP. Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 31. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl.

Foto: F. S. S. / ANP

Acties tegen de chloortreinen in de maak

De ramp in Enschede heeft de aandacht weer gevestigd op de chloortreinen die de NS enkele malen per week door Nederland laat rijden. Vanaf de chloorfabrieken in Hengelo en Delfzijl wordt de levensgevaarlijke stof naar de Botlek gevoerd om daar gebruikt te worden in de kunststofindustrie. Opmerkelijk detail: de treinen nemen niet de kortste route via Utrecht, maar gaan door Hilversum en langs Amsterdam. Uit Utrecht zijn de transporten weggejaagd met massale protesten. 'Ongelukken kunnen zich niet voordoen,' stellen chloorfabrikant Akzo en de NS sussend. 'Het ongeluk in Enschede kon ook niet plaatsvinden,' reageren verontruste omwonenden van de spoorlijn, 'maar het gebeurde toch. En als het met de chloortrein goed mis gaat, zijn en er geen tientallen doden, maar vele honderden.' Voor het gezeul met chloor zijn bovendien uitstekende alternatieven. Reden te meer voor de SP om de bewoners in de chloortreinzone te hulp te schieten. Om te bekijken welke bijdrage wij kunnen leveren, heeft Harry Voss de afgelopen tijd contacten gelegd met bewoners- en milieuorganisaties. Op 28 september – na het drukken van deze Spanning – zijn vervolgens de SP-afdelingen in de plaatsen langs de chloorsporen bij elkaar geweest om actievoorstellen te bespreken. Voss: 'We zullen zoveel mogelijk samen met andere groepen moeten opereren en daarbij aanvullen wat zij niet kunnen organiseren. Een eerste stap is wat mij betreft het uitdelen van een krant in de *chloorwijken*, waarin precies staat wat de problemen zijn en de alternatieven. Vervolgens kijken we dan hoe we de mensen kunnen mobiliseren.'

Info Harry Voss: (06) 22 93 29 37

uit het land

Trek de Groene Grens

Onder het motto *Trek de Groene Grens* vraagt Milieudefensie op zondag 8 oktober aandacht voor het landschap. Op tientallen bedreigde plaatsen in het land wordt dan een manifestatie georganiseerd om stil te staan bij wat in gevaar is, en om alterna-

tieven te presenteren. Voor SP'ers is het een goede zaak om steun te betuigen door aanwezig te zijn. Informatie over de manifestaties is te vinden op www.milieudefensie.nl en te vragen op (020) 62 62 620.

SP-Leiden roept Oostvlietpolder uit tot vogelgebied

Met een bord aan het hek en een nog groter bord in de grond hebben Leidse SP'ers samen met Vrienden van de Oostvlietpolder de polder uitgeroepen weidevogelgebied. De provincie Zuid Holland heeft groen licht gegeven voor de bouw van een industrieterrein elders in de buurt, waardoor de vogels daar hun leefgebied kwijtraken. Wettelijk is de provincie verplicht

'compensatiegebied' voor de dieren aan te wijzen. 'Doe maar in de Oostvlietpolder,' adviseert de SP, die daarmee twee vliegen in een klap slaat: er komt een beschermd gebied voor vogels en er komt een streep door de plannen van provincie en hoogheemraadschap om de polder te gebruiken als baggerstort
Info: Cor Vergeer:
(071) 531 14 06

uit het land

Nieuw SP-rapport presenteert herstelplan gehandicaptenvoorzieningen

Weg Voorzieningen Gehandicapten? heet het nieuwe SP-rapport over de WVG dat geschreven is door oud-wethouder Henk van Gerven. Het rapport is op 22 september aangeboden aan vertegenwoordiger Baaijens van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De overhandiging werd omlijst door een debat waaraan gehandicapten deelnamen plus ook vertegenwoordigers van FNV, CNV, Gehandicaptenraad en ouderenbonden.

Weg Voorzieningen Gehandicapten? concludeert dat het met de gehandicaptenvoorzieningen hard bergafwaarts is gegaan sinds de invoering van de WVG in 1994. Het rapport besluit met een tienpunten herstelprogramma. De Kamerfractie gaat het rapport gebruiken in de komende discussie over de evaluatie van de WVG. En wat kunnen afdelingen ermee? Henk van Gerven: 'Plaatselijk de discussie heropenen, of opvoeren. De eisen die wij landelijk stellen, zullen voorlopig niet ingewilligd worden. Dus moeten we ook de gemeenten onder druk zetten om het beleid te verbeteren. Dan kan door het rapport aan te bieden aan de wethouder of aan de orde te stellen in de gemeenteraad. Maar bijvoorbeeld ook door de plaatselijke organisaties van ouderen en gehandicapten uit te nodigen om over onze eisen te praten. En natuurlijk krijgt

het rapport veel extra waarde als je het verbindt aan een klachtenweek, een zwartboek of een actie van gehandicapten. Als SP hebben we een naam hoog te houden waar het gaat om de belangen van gehandicapten. Het rapport biedt uitstekende mogelijkheden om die naam waar te maken.

Elke afdelingsvoorzitter heeft het rapport inmiddels toegestuurd gekregen. De volledige tekst is ook te vinden op de SP-site.

Info: Henk van Gerven:
(0412) 635 997

Actie dwingt Rabobank tot aandacht voor gehandicapten

De Rabobank Tilburg gaat in haar filiaal aan de Beethovenlaan een speciaal pasje invoeren, waarmee geld gepind kan worden zonder pincode. Dat is na maanden overleg het gevolg van een actie van Tilburgse gehandicapten en SP'ers tegen het probleem dat de bank het geld opnemen automatiseert en gehandicapten niet bij de pinautomaat kunnen komen. De gevonden oplossing houdt in dat het pasje – zonder pincode – overhandigd wordt aan een baliedewerker, die vervolgens het geld opneemt voor de gehandicapte. Een voorbeeld wellicht voor andere banken en andere plaatsen waar het probleem ook speelt.

Info: Cees Douw, (013) 467 44 83

SP laat milieubeweging zien dat actievoeren nog steeds mogelijk is

'Wegblokkade met 5 kruiwagens kansloos,' kopte het Algemeen Dagblad boven een fors artikel over het SP-protest tegen het transport van hoogradioactief afval van Petten naar Borssele. Een overmacht van 250 ME'ers belette enkele tientallen actievoerders de snelweg te blokkeren. Harry Voss spreekt desondanks van een geslaagde actie. 'Natuurlijk wisten wij ook wel dat we met onze beperkte middelen het transport niet konden stoppen. Wat we wel bereikt hebben, is aandacht voor onze argumenten. Het afval moet uiteindelijk naar de VS toe, maar daar zit al jaren geen schot is. Daarom komt het nu naar Zeeland, waar het opgeslagen wordt in een bunker die alleen maar geschikt is voor laag- en middelradioactief afval. Dat is toch bezopen? Laat de regering de problemen met de VS oplossen. Ik denk dat we ook een ander doel van de actie bereiken: het kietelen van de milieubeweging. We hebben laten zien dat er nog steeds verzet mogelijk is tegen dit soort activiteiten. De milieubeweging kan het zich aantrekken dat zij schitterde door afwezigheid. En hopelijk kunnen we dan in de toekomst samen de strijd aangaan.'

Info: Harry Voss, (010) 243 55 56,
(06) 22 93 29 37

De stelling

Winsten op en zeggenschap over de grond moeten naar de overheid

Nederland is vol! Of beter: Nederland is te klein. We komen 300.000 ha, of één provincie, tekort. Dat is in ieder geval de uitkomst van het 'Groen Polderoverleg'. Minister Pronk van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer bracht hierin verschillende belangenorganisaties samen – van bedrijven, bouwers en projectontwikkelaars, boeren en milieubeschermers – om de toekomstige verdeling van de ruimte te bespreken. Dit overleg liep vooruit op de 'Vijfde nota

De volgende

De Spanning-stelling van oktober luidt: 'De SP moet niet zoveel activiteiten ontwikkelen op en rond Internet, want arme mensen hebben geen computer en voelen zich zo buitengesloten.' Over die van november kun je vast nadenken: 'Het is belachelijk dat rokers de tabaksindustrie voor de rechter slepen. Dat ze niet gestopt zijn met roken is hun eigen verantwoordelijkheid. Natuurlijk wisten ze al lang dat roken slecht is voor de gezondheid.'

voor de Ruimtelijke Ordening', waarin Pronk dit najaar aangeeft hoe de schaarse ruimte de komende jaren moet worden verdeeld.

Het is de vraag welke afweging de minister maakt: zal hij voorrang geven aan economische groei of aan duurzame ontwikkeling? Zal er ruimte komen voor natuur en landschapsbeheer, sociale woningbouw, sportparken en speelvoorzieningen? Of zullen er nog meer bedrijven, luxe woningen, bungalowparken en golfbanen komen? De onvrede van bijvoorbeeld Natuur en Milieu over het Groen Polderoverleg doet het ergste vermoeden. Bovendien is het, maar de vraag hoeveel invloed de minister zal hebben en of gemeenten en provincies in staat zullen zijn deze hoofdlijnen uit te werken. Wie bepaalt in Nederland de verdeling van de ruimte?

Het grondgebruik in Nederland wordt niet alleen bepaald door de 'politiek', maar vooral door de 'markt'. Het Rijk, de provincies en de gemeenten bezitten ongeveer eenderde van de totale grond. Over de meerderheid van de grond

hebben zij dus geen directe zeggenschap. Bovendien ligt de bestemming van de grond in bezit van overheden grotendeels vast: in natuurterreinen, woningen en publieke voorzieningen. Voor nieuwe bestemmingen moet meestal grond worden aangekocht. Veelal van boeren die moeten worden uitgekocht of van beleggers en speculanten die veel strategische percelen opgekocht hebben en hoge winsten bedingen. Dit heeft de grondprijzen sterk doen stijgen. Bouwers en projectontwikkelaars willen waar voor hun geld en eisen inspraak bij de bestemming. Zij geven de voorkeur aan luxe bouw, waaraan veel geld te verdienen valt. Er verschijnen grote bedrijventerreinen, dure woningen en dure vormen van recreatie. Dit gaat ten koste van kleinschalige productie, sociale woningbouw en vrij toegankelijke voorzieningen.

Om een verdere tweedeling in het grondgebruik te voorkomen, zouden niet projectontwikkelaars, maar volksvertegenwoordigers het laatste woord moeten hebben. Gemeenten moeten vaker een voorkeursrecht krijgen bij de aankoop van grond en meer mogelijkheden om grond te onteigenen, zoals recentelijk door de Sociaal Economische Raad is voorgesteld. Ook kan worden nagedacht over een

De stelling van september luidde: 'Iedereen die in het kader van gezinshereniging naar ons land komt, moet een verblijfsvergunning krijgen die onafhankelijk is van het blijven samenwonen met de partner.' (Nu is dat wel het geval, wat problemen oplevert bijvoorbeeld bij het overlijden van de partner en bij verlaten na mishandeling.)

Daarop is geen enkele reactie binnengekomen. Daarom in deze Spanning op deze bladzijde iets heel anders: een visie op de grondpolitiek in Nederland van Ronald van Raak van het Wetenschappelijk Bureau.

'baatbelasting'. De waardeverhoging van de grond gaat dan niet naar de grondbezitters, maar bijvoorbeeld naar de gemeenten, die het geld kunnen besteden aan groen- en speelvoorzieningen. Verder biedt uitbreiding van het bestaande systeem van pacht en erfpacht mogelijkheden om de zeggenschap van overheden te vergroten. Daarnaast zouden volksvertegenwoordigers natuurlijk meer inspraak moeten hebben. Het is een vreemde zaak dat minister Pronk in het Groen Polderoverleg eerst zijn oren laat hangen bij bijvoorbeeld het Algemeen Verbond van Bouwbedrijven, de Vereniging van Institutionele Beleggers en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkelaars en pas veel later de politieke discussie durft aan te gaan.

Binnenkort komt het Wetenschappelijk Bureau van de SP met een rapport over de grondpolitiek. Reacties op bovenstaande visie zijn alvast erg welkom bij Ronald van Raak en Nico Schouten op het partijkantoor in Rotterdam. E-mail: rvraak@sp.nl of nschouten@sp.nl.

Stop de uitverkoop van de beschaving – start de wederopbouw

Op 30 september bespreekt de Partijraad een voorstel voor een daverende najaarscampagne die exact laat zien waar het de SP de komende jaren om te doen is. En die dus ook de strategische richting aangeeft die het Partijbestuur voorstelt voor de komende tijd.

Gaat de Partijraad akkoord, dan wordt de hele partij gemobiliseerd tegen de *uitverkoop van de beschaving*.

De afgelopen 20 jaar zijn gekenmerkt door een afbraak op alle fronten van het publieke domein. Inmiddels is die ontwikkeling zó ver voortgeschreden dat de waarden aangetast worden die centraal staan in onze beschaving, en die – althans volgens de SP – van levensbelang zijn voor de samenleving. Dat schreeuwt om actie. Over de opzet van de campagne word je na de Partijraad geïnformeerd door je afdelingsvoorzitter. Hier volgt een inhoudelijke onderbouwing: een bewerking van een groot opinieverhaal van Jan Marijnissen dat op 16 september gepubliceerd is in de Volkskrant, aangevuld met stukjes interview.

De afgelopen twintig jaar heeft zich in ons land een ware revolutie voltrokken. De 'warme' verzorgingsstaat werd ingeruild voor een 'kille', zakelijke waarborgstaat. Paars wilde een nieuw evenwicht. En dat kwam er: inkomsten en uitgaven van de overheid houden elkaar nu inderdaad in evenwicht. Maar daar staat tegenover dat de samenleving uit balans is geraakt. De overheid verstrekt steeds minder garanties en laat meer en meer over aan de markt. De publieke zaak is verweesd, en dat blijft niet zonder gevolgen. Hoe beschaafd is ons land nog?

Vanaf begin jaren tachtig hebben de achtereenvolgende kabinetten eenzijdig gekeken naar de cijfers van de economische groei, het financieringstekort en de staatsschuld. De heersende politiek kijkt niet verder dan de vier jaar tot de volgende verkiezingen of het ene begrotingsjaar. Daardoor is niet tijdig ingezien dat er schraalheid of erger ontstaat aan het einde van de kaasschaaf. De prijs die nu wordt betaald voor het systematisch verkrappen van budgetten, is hoog. Die prijs omvat de onvoorwaardelijke en onbetaalbare loyaliteit van de leraar aan het onderwijs en 'zijn/haar'

leerlingen, van de verpleger aan de zorg en 'zijn/haar' patiënten, van de politieagent aan de beveiliging van de openbare ruimte en 'zijn/haar' wijkbewoners. Enzovoort. De werkers in de collectieve sector die in de frontlinie staan van de dagelijkse praktijk, hebben hun vertrouwen in de overheid verloren. Zij hebben het gevoel er alléén voor te staan, en niet de steun te krijgen die ze terecht verwachten. Het goedkoop van de overheid is duurkoop voor de samenleving geworden. Door de aanhoudende economische groei van de laatste jaren – die vele goede kanten heeft, worden we nu geconfronteerd met een spanning op de arbeidsmarkt die we sinds de jaren zestig niet meer gekend hebben. Het resultaat is dat de overheid, de zorg, het onderwijs, enzovoorts moeten concurreren met de markt bij het werven van personeel. En dat lukt slecht; zó slecht dat via allerlei kunstgrepen (verpleegkundigen uit Zuid-Afrika, kinderen vier dagen per week naar school, onbevoegden voor de klas) geprobeerd wordt de grootste nood te lenigen. De impopulariteit van de publieke sector (in de ruimste zin) heeft diverse oorzaken: natuurlijk het loon dat beslist niet marktconform is (een gediplomeerd verpleger met een Hbo-opleiding en twee jaar ervaring verdient 2165 gulden netto). Verder natuurlijk de mindere secundaire

arbeidsvoorwaarden, maar vooral ook de bezoedeling van het imago van het werk, of dat nu in het onderwijs is, de zorg, de politie, of het leger. Een baan in de publieke sector lijkt het laatste te zijn waar jongeren naar streven. De bezoedeling van de overheidsdienst heeft alles te maken met de stiefmoederlijke wijze waarop de kabinetten vanaf Lubbers I (en met name de twee Paarse kabinetten) met deze sectoren zijn omgegaan. Het begon ermee dat 'de maakbaarheid van de samenleving' als 'niet meer van deze tijd' uit het raam werd gegooid. De hele publieke sector werd bestempeld als inefficiënt en ineffectief in vergelijking met de mogelijkheden van de markt. Meer en meer politici vielen voor de simpele dogma's van het neoliberalisme. 'Minder overheid en meer markt' werd voor vrijwel elke moderne partij het uitgangspunt. Privatisering, deregulering, decentralisering en budgettering werden de in-

strumenten van dit beleid. Ideologisch verwoordde Paars I het in het Regeerakkoord 'Keuzen voor de toekomst' (!) van 1994 aldus: 'De leidende gedachte in dit programma is het herijken van de verhouding tussen gemeenschappelijke regelingen en eigen verantwoordelijkheid.' En verder: 'Zo kan een nieuw evenwicht groeien tussen de behoefte aan bescherming en de noodzaak van dynamiek.' Een herijking en een nieuw evenwicht dus, dat was wat de Paarse bewindslieden wilden bereiken. En ze hebben niet stil gezeten: alle sociale wetten zijn door de molen gegaan en zijn vrijwel zonder uitzondering verslechterd. De Arbeidstijdenwet werd verruimd, de sociale volkshuisvesting is bijna geheel ontmanteld. De zorg werd gebudgetteerd en haar uitgavengroei onder Paars I gemaximeerd op jaarlijks 1,3 procent. Het onderwijs kreeg te maken met systematische tekorten. De NS werd verzelfstandigd en nutstaken als

gas en elektra werden klaar gemaakt voor de markt, want er moest immers concurrentie komen. De PTT werd KPN en ging naar de markt. En er werd tenslotte door Paars voor 25 miljard aan lastenverlichting voor bedrijven en burgers doorgevoerd. Deze herijking leidde inderdaad naar een andere evenwicht: de bescherming nam af en er kwam markt-dynamiek voor in de plaats. De herijking leidde naar eindeloze verrijking voor enkelen aan de top en loonstijging voor de meerderheid – kortom particuliere rijkdom – tegenover publieke armoede. Steeds vaker hoor je specialisten en andere kenners van de gezondheidszorg spreken over 'dood door schuld' als ze de gegroeide wantoestanden in de vorm van wachtlijsten beschrijven. Hoogleraar Knappe, anesthesioloog in het UMC, spreekt over onnodige sterfgevallen. De Gezondheidsraad spreekt schande over het feit dat kankerpatiënten in 13 van de 21 bestra-

lingscentra drie tot zeven weken moeten wachten voordat ze behandeld kunnen worden. Het aantal wachtenden voor een open-hartoperatie neemt weer toe. In een recent vergelijkend onderzoek van de OESO is de specialisten- en huisartsendichtheid in ons land laag, en geven we betrekkelijk weinig uit aan zorg en hebben we daarom onder andere wachtlijsten. En niet alleen in de cure, ook de care. Meer dan 10.000 mensen wachten op een plaats in een verpleeghuis, ruim 32.000 mensen wachten op een plekje in een verzorgingshuis. Bijna 60.000 mensen krijgen geen of onvoldoende thuiszorg. Bijna 10.000 kinderen wachten op hulp of een plaats in een instelling. Deze cijfers zijn niet nieuw, maar al jaren bekend. Paars heeft zich al die tijd Oost-Indisch doof getoond, en niets ondernomen om de ontwikkeling te keren. Men wilde immers 'een nieuw evenwicht'. Wat we uitgeven aan zorg, is onder Paars gedaald van 9 procent van alles wat we verdienen naar 8,2 procent, terwijl de behoefte aan zorg door bijvoorbeeld de vergrijzing is toegenomen.

De commercie vult het gat dat de overheid achterlaat

Waar de publieke sector tekort schiet, bereidt zij de weg voor de commercie. AEGON heeft nu een polis in de aanbieding die de verzekerde in staat stelt de wachtlijsten te omzeilen met een arrangement in het buitenland, te betalen door de verzekeraar. Maar voor wat hoort wat: de premie ligt wel 180 gulden per maand hoger dan die voor andere polissen. Eerder werden we al geconfronteerd met voorbeelden van voorrangszorg in particuliere klinieken en bedrijvenpoli's. Zelfs de zorg is nu wat kwaliteit en toegang betreft ten prooi gevallen aan twee

deling. Tweedeling komt al lang niet meer alleen tot uitdrukking in zich vergrotende inkomens- en vermogensverschillen.

Tweedeling zien we ook ontstaan in het onderwijs. Privé-scholen (40.000 gulden per kind per jaar) werden door de politiek goedgekeurd. Het belang van sponsoring neemt in het onderwijs steeds verder toe, net als het belang van hoge ouderbijdragen voor scholen. Minister Hermans spreekt in dit verband eufemistisch over 'differentiatie', in werkelijkheid gaat het erom dat ouders graag extra betalen om zich te verzekeren van goed onderwijs voor hun kinderen. Alleen, niet iedereen kan extra betalen. Internationaal gezien dalen we steeds verder op de ladder als het om goed onderwijs gaat. Onze klassen zijn groter, onze leraren moeten langer werken, en daardoor is het niveau lager. En wat ook lager is, is het percentage van ons nationale inkomen dat we uitgeven aan onderwijs. Het gemiddelde in de rijke landen ligt nu op 6,5 procent, in ons land komen we niet verder dan 5,1 procent. Als we weer op het gemiddelde willen uitkomen, moet er 12 miljard gulden extra worden vrijgemaakt voor het onderwijs.

De collectieve armoede heeft ook geleid tot minder aandacht voor de individuele armoede in onze samenleving. Nog steeds groeien bijna 300.000 kinderen in armoede op en groeit het aantal daklozen (waaronder steeds meer gezinnen en kinderen).

Het verkeerde voorbeeld van de overheid blijft niet zonder gevolgen

De publieke zaak heeft altijd twee ouders gehad: de overheid en de samenleving, de gemeenschap. De overheid heeft haar taken veronachtzaamd en de individuen waaruit de gemeenschap steeds meer is gaan bestaan, kijken de andere kant uit.

Er loopt een SIRE-campagne die ons moet vertellen: 'De maatschappij dat ben jij'. Het is één van de grote misverstanden van deze tijd: te denken dat wanneer de door de overheid georganiseerde solidariteit afneemt, de spontane, maatschappelijke solidariteit zal toenemen. Niets is minder waar gebleken. De overheid, de politiek is mede-trendsetter, of men dat nu wil of niet. De politiek van de afgelopen twintig jaar, met de PvdA gedurende de hele tweede helft in het hart van de regering, heeft de vanzelfsprekendheid van de *have's* met de *have-nots* doen verdwijnen. Deze ontwikkeling kon slechts worden gevolgd door burgers die calculerende burgers werden. De *homo economicus* werd geboren uit de overspelige relatie van de sociaal-democratie met het liberalisme, waarbij de eerste haar dna-kenmerken lijkt te hebben onthouden aan deze liefdesbaby.

Het heeft er alle schijn van dat alles van waarde het moet afleggen tegenover 'het nieuwe evenwicht' van Paars. De kunsten moeten inleveren ten behoeve van de zogenaamd vernieuwende inzichten van de staatssecretaris; meer aandacht voor jongeren en etnische minderheden. Wetenschappers die zich bezig houden met fundamenteel onderzoek moeten vóór ze in aanmerking kunnen komen voor een budget eerst een plan indienen met daarin de marktkansen en sponsormogelijkheden. Dat is net zo iets als van een schilder vragen dat hij eerst tekent wat hij wil gaan schilderen en een businessplan schrijft vóór hij in aanmerking kan komen voor penseel, doek en werkruimte. 'Het ziekengeld moet naar 70 procent', zegt de WRR (hoezo 'wetenschappelijke' raad?). De NS denkt: we maken van de nood een marke-

ting-deugd. Hebben we niet genoeg zitplaatsen, dan creëren we toch gewoon een nieuwe, derde klasse en die noemen we dan 'space'. Je hebt er wel geen space, maar door het zo te noemen maken we de reizigers wijs dat zij gek zijn en niet wij. En ondertussen heeft de AEX-index de 700-grens gepasseerd.

Tijd om te beginnen met de wederopbouw van de beschaving

Een beschaving kenmerkt zich door de waarden die zij centraal stelt. De waarden die de Westerse beschaving ons gebracht en geleerd heeft, zoals het recht op een menswaardig bestaan voor elk individu, de diepe overtuiging dat elk mens telt omdat we gelijkwaardig zijn, en de vanzelfsprekendheid van solidariteit, lijken hun basis in politiek en samenleving steeds meer te verliezen. En dat in een tijd waarin we juist een nieuwe agenda voor de *homo universalis* zouden kunnen schrijven. De economische groei, de welvaart stelt ons daartoe in staat. Juist nu lijkt de fantasie en de creativiteit te ontbreken. Alles wat we aanraken moet in geld veranderen, willen we ons handelen als succesvol kunnen bestempelen. Misschien zou het verhaal van koning Midas weer 'ns wat vaker verteld moeten worden op onze scholen. Het is leerzamer dan het sprookje van het neoliberalisme dat steeds meer weg begint te krijgen van het 'geen gezeik, iedereen rijk' van Jacobse en Van Es. Het 'samen voor ons eigen' heeft de grens van het betamelijke bereikt. Na de Tweede Wereldoorlog startten we de wederopbouw, terwijl we niets hadden en veel in puin lag. Daarom kunnen we, nu het ons economisch zo voor de wind gaat, niet beginnen aan een nieuwe wederopbouw... van de beschaving?

'Het point of no return komt eraan'

Onze beschaving is in gevaar, is de kern van jouw analyse. Hoe urgent is het probleem?

Marijnissen: 'De urgentie is enorm. We zitten nu aan het eind van een ontwikkeling die twintig jaar geduurd heeft. Het *point of no return* komt in zicht. Je kunt nou nog een beroep doen op het gevoel voor gemeenschapszin bij mensen om –als de overheid het voortouw neemt– te zeggen: kom we gaan er tegenaan om te redden wat er te redden valt. Maar als dat uitblijft, gaat iedereen natuurlijk toch proberen zijn eigen weg te zoeken. De urgentie er ook, omdat er zoiets bestaat als het proces van gewenning. Bovendien groeit er nu een nieuwe generatie op, die heel gemakkelijk die nieuwe normen en waarden tot de hunne maakt en de *traditionele* waarden niet kent of ouderwets vindt.'

Komt het nog goed?

'Nederland staat voor de keus. We kunnen doorgaan op de huidige weg. En dan krijgen we net als Amerika en Engeland nu, een diepe scheiding tussen het rijke deel en het arme deel. En tot dat arme deel gaan ook grote delen van de middenklasse behoren. Ik geloof namelijk absoluut niet in die Nieuwe Economie die geen recessie meer zal kennen. Als wij geconfronteerd worden met een recessie, dan zullen grote groepen Nederlanders ontdekken dat er geen sociale zekerheid meer is en die zullen snel –precies als in Amerika– door het net vallen en ook in die vergaarbak van de armen terecht komen. Op die weg kunnen we doorgaan, of –en daar heeft de SP een hele belangrijke taak– we kunnen de mensen bewust maken van de tweesprong waarop ze staan en ze mobiliseren voor het behoud van een aantal waarden in de politiek, kortom van de beschaving.'

Wat hebben we de mensen te vertellen?

Hoe luidt onze oproep?

'In de eerste plaats moeten mensen elke terughoudendheid afwerpen. Niet meer denken dat zij gek zijn. Heel veel mensen denken *'dat zal wel de tijdgeest zijn, de nieuwe generatie, ik ben zeker ouderwets.'* Ik wil die mensen een hart onder de riem steken en zeggen: *nee, u bent absoluut niet gek. De vragen die u hebt, heeft iedereen. Alleen iedereen denkt dat hij gek is, en daarom zegt niemand het.* Wat mensen zouden moeten doen, is zich veel meer uitspreken. De

politiek bombarderen met brieven, met telefoontjes over de excessen die ze dagelijks meemaken. En de politiek dwingen die onder ogen te zien. De Tweede Kamer moet echt gebombardeerd worden met signalen uit de samenleving met een SOS erop. Dat kan het begin zijn van een kentering. Die komt er niet vanuit de politiek zelf. We zullen de mensen ervan moeten overtuigen dat als zij hun invloed op de politiek beperken tot stemmen eens in de vier jaar, dat we dan de jungle bereiken en er niet meer uitkomen.

Aan mobiliseren gaat *informer*en vooraf.

Niet iedereen is ervan op de hoogte hoe het toegaat in verpleegtehuizen en verzorgingshuizen. Niet iedereen weet wat het betekent om niet bestraald te kunnen worden terwijl er een tumor bij je in het hoofd is vastgesteld. Een heleboel mensen weten niet wat het betekent om uit een verpleeg-

huis gestuurd te worden en thuis te komen zonder enige hulp en zelfs zonder thuiszorg. Al die zaken willen we op een rij zetten. We confronteren de mensen ermee en maken tegelijk duidelijk dat er voldoende geld is om de problemen aan te pakken en een begin van een oplossing te creëren. Maar dat het de politiek onwil van de paarse partijen is om daar iets aan te doen.'

Beschaving is toch niet iets dat je in de begroting kunt regelen?

'Wederopbouw, dat is in de eerste plaats geld. Er wordt vaak gezegd in de politiek *geld lost niet alles op*. Dat klopt. Maar zonder geld los je niets op. Dus het begint met geld.

Je zult een kentering tweeweg moeten brengen. Je zult zoveel moeten doen voor zorg en onderwijs dat mensen daar graag willen gaan werken. Wij hebben voor de Algemene Beschouwingen een optelsom gemaakt en dan komen we op 25 miljard alleen al voor de zorg en het onderwijs.'

Is zo'n enorm bedrag wel reëel?

'Dat is zeer reëel. Die 25 miljard is precies het bedrag dat Paars heeft teruggegeven aan de samenleving en vooral het bedrijfsleven aan lastenverlichting. Dat had men dus nooit mogen doen. Dat is één, de historische rechtvaardiging. En twee: dit jaar heeft het Rijk 11 miljard en volgend jaar 20 miljard aan meevallers aan de inkomstenkant die volgens de Zalmnorm niet besteed mogen worden in de samenleving. Dat is toch compleet belachelijk'

'We kunnen de mensen bewust maken van de tweesprong waarop ze staan en ze mobiliseren voor het behoud van een aantal waarden in de politiek, kortom van de beschaving.'

Heeft de samenleving handel in aandelen nodig?

Beleggen is in. Beleggen levert geld op. Zo wordt Jan en alleman voorgehouden. Ook de FNV doet eraan mee. De werknemers, zo is haar plan, moeten een deel van de loonstijging uitbetaald krijgen in de vorm van aandelen of opties op aandelen. Zo kunnen zij mee profiteren van de economische groei. Maar wat betekent maatschappelijk gezien eigenlijk *beleggen*? Nico Schouten van het Wetenschappelijk Bureau gaat hier nader op in.

De beleggingskoorts is de laatste jaren flink opgelopen in Nederland. Inmiddels hebben al 1,7 miljoen huishoudens op één of andere manier geld belegd in aandelen, obligaties of vastgoed. De Nederlandsche Bank meldt in haar jaarverslag dat in

1999 voor 13,9 miljard nieuw geld is belegd, waarvan 7,3 miljard in aandelen. Het totale belegde vermogen kwam met inbegrip van koerswinsten op 1 januari van dit jaar uit op 228 miljard gulden.

Om alle werkzaamheden uit te

voeren die daarmee verband houden, is een leger aan werknemers nodig. Het merendeel van het aandelenkapitaal wordt beheerd via speciale fondsen die zijn opgezet door vermogensbeheerders. Begin dit jaar telde Nederland 346 van die beleg

Foto: Robert Vrolijk

brengen. En tenslotte zijn er ook mensen nodig die toezicht houden op alle transacties.

Alles bij elkaar genomen is duidelijk dat er ruim boven de 10.000 mensen in Nederland een baan vinden in het beleggingscircus. Mogelijk zelfs het dubbele.

Hoe moeten we dit zien? Dragen deze werkzaamheden bij aan de maatschappelijke rijkdom? Of is het een kostbare verspilling van arbeid – in een tijd waarin de samenleving schreeuwt om goed opgeleide, gemotiveerde werknemers?

Banken verdienen meer aan aandelenprovisie dan aan het uitzetten van spaargeld

Volgens de gangbare economische theorie gaat het om nuttige inzetten van investeringsmiddelen. Bedrijven hebben geld nodig voor hun activiteiten, vooral als ze willen uitbreiden door overnames. Dat geld krijgen ze door de uitgifte van aandelen. Aan de andere kant wil het publiek zijn spaargelden zien groeien – of op zijn minst voorkomen dat ze minder waard worden door inflatie. Dus wordt het geld in beheer gegeven bij financiële dienstverleners (banken, vermogensbeheerders) die het beleggen om er meer geld uit te halen. De economische groei maakt dit mogelijk, en komt zodoende voor een deel ten goede aan de geldschieters in de vorm van rente of dividend.

Dividenden zijn doorgaans hoger dan rente omdat er een risico zit in beleggingen. Als een bedrijf te weinig winst maakt, of zelfs verlies lijdt, hoeft er immers geen dividend te worden uitgekeerd. Rente daarentegen moet wel altijd worden betaald. Tenminste, zolang de bank niet failliet gaat. Zeker in een tijd van hoogconjunctuur en oplopende koersen kan de burger relatief fors winnen door zijn geld te beleggen en met aandelen te handelen. Vandaar de groeiende interesse van de laat-

ste jaren om te gaan beleggen. Maar er is meer aan de hand. Het publiek wordt het beleggen ook op grote schaal aangepreft. Vooral banken introduceren steeds weer nieuwe fondsen en smeren die met grote reclamecampagnes aan bij haar rekeninghouders. Dit lijkt eigenaardig, omdat voor beleggingen geld aan de spaarrekeningen wordt onttrokken. Geld dat voor de banken goedkoop is, vanwege de lage rente. De clou is dat banken al jaren bulken van het geld. Zij hebben te weinig aantrekkelijke investeringsmogelijkheden. Daarom is het lucratiever de risico's bij het publiek te leggen. Zeker omdat ze aan de provisies meer verdienen dan de leningen aan bedrijven zouden kunnen opbrengen. Bedrijven die geld nodig hebben, zijn er ook bij gebaat: als het publiek meer wil beleggen, komen zij gemakkelijker aan risicodragend kapitaal.

Traditioneel worden investeringen van bedrijven vooral bekostigd door leningen van banken. Die bekijken daarbij of die investeringen goede perspectieven hebben. Winstgevend perspectieven, wel te verstaan. Banken spelen dus traditioneel een grote rol in de planning van economische ontwikkelingen in een vrije markt-economie. In theorie kan die rol zo groot zijn dat er niet eens geld in de vorm van aandelen belegd wordt. Het beleggen is ontstaan uit de behoefte van private investeerders om een hogere opbrengst te krijgen in ruil voor meer risico's. Dat waren aanvankelijk vooral rijkelui, en later ook steeds meer fondsen die geld beheren voor particulieren. Sinds enkele jaren zetten ook pensioenfondsen fors in op de aandelenmarkt.

Een publiek systeem voor de investeringen van bedrijven heeft veel voordelen

Wat nu als we het beleggen afschaffen en de bemiddelende rol van de banken onderbren-

gen bij een orgaan dat onder toezicht staat van de overheid? In plaats van de vrije markt-economie waarin alleen maar verantwoording afgelegd wordt aan de eigenaren komt dan een planeconomie waarin vraag en aanbod gereguleerd worden door een orgaan dat zich publiek moet verantwoorden. In het particuliere systeem domineert vanzelf de eis van particulier rendement (zo hoog mogelijk). Er wordt geïnvesteerd in zaken waarvoor een koopkrachtige vraag bestaat. In het publieke systeem kunnen andere en sociale gezichtspunten meespelen. Daarin kan geïnvesteerd worden in zaken die van belang zijn voor alle burgers, dus ook die met weinig koopkracht. Bijvoorbeeld in een nieuwe school in plaats van een casino, een verpleeghuis in plaats van een luxe jachtwerf, of meer openbaar vervoer in plaats van meer reclame. Een ander voordeel is dat de concurrentie om kapitaal uitgevochten kan worden in een publiek debat, en niet door speculaties met aandelen. Dan zijn we meteen verlost van de beursberichten en hun negatieve invloed op de publieke moraal.

Tegenstanders van zo'n publiek systeem zullen snel wijzen op het uitdijende overheidsapparaat dat hiervoor nodig is. Maar snijdt dat argument hout? In totaal werken er bij banken en overige financiële instellingen in Nederland (verzekeraars en pensioenfondsen niet eens meegerekend) 131.000 mensen. (Bron: FNV-Dienstenbond.) Zij houden zich bezig met het bewaren en uitkeren van geld en met het investeringsbeleid van bedrijven. Daar zit heel veel dubbel werk in omdat de instellingen met elkaar concurreren en de bedrijven zelf ook al het nodige werk doen. Zou het aantal mensen dat zich met het kapitaalverkeer bezighoudt werkelijk minder zijn dan die van een planningsorgaan in een planeconomie? Dat is niet erg waarschijnlijk.

gingsinstellingen die samen 457 fondsen beheren. In het 'Vermogensjaarboek 2000' worden gegevens verstrekt van 64 – voornamelijk grotere – instellingen. Alleen al deze 64 vermogensbeheerders bieden werk aan naar schatting 7000 'arbeiders'. Daarbovenop komen nog de mensen die de beleggingen beheren van de banken, verzekeraars en pensioenfondsen. Verder heeft de AEX ongeveer 600 mensen in dienst en houden alle beursgenoteerde bedrijven zich bezig met beleggen, volgen van de koersen en uitkeren van dividenden. Allerlei media hebben mensen in dienst om het financiële nieuws te volgen en te

Binnenhof

Een wetsvoorstel om minimum-speelruimte voor kinderen landelijk te regelen

Kinderen in Nederland hebben vaak niet meer dan vier vierkante meter buitenspeelruimte tot hun beschikking. Een geparkeerde auto heeft er tien. Feiten als deze inspireerden Agnes Kant, Marianne Langkamp en Ellen Verbeem tot het rapport *Wikip zoekt scharrelruimte* dat in mei uitkwam en dat pleit voor leuke, veilige en stimulerende speelruimte. Momenteel onderzoekt de SP-fractie de mogelijkheden van een initiatief-wetsvoorstel dat gemeenten dwingt hiervoor te zorgen. 'Gemeenten krijgen nu al geld voor speelvoorzieningen,' legt Langkamp uit. 'Toch blijkt er in tal van plaatsen weinig van terecht te komen. Wij stellen daarom voor speelruimte wettelijk te regelen. Ons voorstel omvat minimum-eisen aan de kwaliteit en de ruimte voor speelvoorzieningen en aan het betrekken bij de inrichting van ouders en kinderen zelf. Op 27 september hebben we overleg gevoerd met deskundigen. We willen met een voorstel komen dat in alle opzichten klopt, en dat haalbaar is.'

Langkamp raadt afdelingen aan beslist niet te wachten of er een landelijke regeling komt. 'In sommige plaatsen zijn al uitstekende initiatieven opgezet. Die verdienen navolging. Rotterdam bijvoorbeeld heeft een speelruimte-onderzoek gehouden. Daarbij werd speeltuinpersoneel geënquêteerd en hebben kinderen speelplaatsen getest. Veldhoven hield een buurt-enquête en presenteerde de uitslag met veel tamtam en grote betrokkenheid van de kinderen. Schijndel werkt er hard aan zelf een speeltuin te openen.'

Om meer afdelingen te stimuleren werk te maken van spelen, verschijnt eerdaags een Alles Kids-folder die helemaal over speelruimte gaat. Het belang van speelruimte wordt daarin uiteengezet en bekende Nederlanders geven hun visie op spelen en kinderen. Langkamp: 'Afdelingen kunnen een wijk uitpikken waar het beroerd gesteld is met de speelvoorzieningen, en daar gaan folderen en aankondigen dat er binnenkort een enquêteur langs komt. Met de gegevens die zo'n onderzoek oplevert, kan de afdeling zich vervolgens extra sterk maken voor voldoende en uitdagende speelruimte.'

Info: Marianne Langkamp:
(070) 318 38 01

SP-Kamerleden demonstratief afwezig bij Troonrede

De SP-Kamerleden zijn uit protest weggebleven bij de Troonrede. Zij besloten hiertoe omdat Paars nog steeds de deplorabele toestand van onder meer zorg en onderwijs miskent. In plaats van de misplaatste jubelrede aan te horen, bezocht Agnes Kant een ziekenhuis en een verpleeghuis, sprak Jan Marijnissen met docenten en leerlingen van een MBO-school, ging Jan de Wit naar de daklozenopvang en Remi Poppe naar een tuindersbedrijf, praatte Harry van Bommel met een conciërge op een middelbare school en keek senator Driek van Vugt op een sociale werkplaats. De fractie vindt het schandalig dat Paars de meevallers aan inkomsten aanwendt voor een versnelde aflossing van de staatsschuld, en niet voor het inlossen van de schuld aan de samenleving.

kort Haags

Bij de Troonrede ontbraken de SP-Kamerleden. Maar wel hielden ze zich bezig met:

- De notitie van het kabinet die schoolzwemmen niet meer verplicht stelt (schriftelijke vragen)
- De verhoging van de subsidie voor politieke partijen die de PvdA graag wil en de SP helemaal niet (verklaring)
- Het voorstel van minister Vermeend om bijstandsmoeders met jonge kinderen te verplichten werk te aanvaarden (verklaring)
- Nierpatiënten die ernstige gezondheidsrisico's lopen doordat ze nog steeds te weinig dialyses vergoed krijgen (schriftelijke vragen)
- De bevindingen van de Commissie Bakker over de onbezonnen deelname van Nederland aan vredesoperaties (verklaring)
- De financiële injectie van 157 miljoen gulden voor biotechnologisch onderzoek (verklaring)
- De aanhouding van een groep Nederlandse demonstranten op weg naar de anti-IMF demonstratie in Praag (schriftelijke vragen)
- De toezegging van staatssecretaris Hoogervorst de beeldschermtachograaf onder de aandacht van de werkgevers te brengen (verklaring)
- De sponsoring van het Europees voorzitterschap door grote bedrijven (schriftelijke vragen)
- De commerciële werving van docenten die uitzendbureaus vijfduizend gulden per geronselde docent oplevert (schriftelijke vragen)
- Het idee van de NS een derde klasse in de trein in te voeren (verklaring)
- De 'voorkruippolis' van verzekeraar Aegon waardoor mensen wachtlijsten in de zorg kunnen omzeilen (schriftelijke vragen)
- Het advies van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid om het ziekengeld terug te brengen naar 70 procent (verklaring)
- Het slechte onderhoud van de vaarwegen (schriftelijke vragen)

Informatie over deze onderwerpen is te vinden op www.sp.nl en bij de betreffende fractiemedewerker. Wie dat is, kun je navragen op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44.

Handelsembargo Irak levert alleen maar verliezers op

De Tweede Kamer sprak onlangs over verlenging van de sancties tegen Irak. Dat land is na de Golfoorlog van 1991 internationaal in de ban gedaan. In eerste instantie werd alle handel met Irak verboden, later werd uitvoer van olie en invoer van medicijnen en voedsel mondjesmaat toegestaan: het 'voedsel voor olie-programma.' Voor de SP-fractie is het hoog tijd de sancties op te heffen. Waarom? Er zit toch nog steeds die boef van een Saddam Hoessein?

Het antwoord is simpel. In Irak speelt zich een humanitaire ramp af die zijn weerga niet kent. Door de sancties zijn inmiddels meer dan een half miljoen Iraakse kinderen om het leven gekomen, concludeerde het rapport van Unicef-directeur Carol Bellamy in augustus 1999. De economie is ingestort, werkloosheid en criminaliteit zijn enorm gestegen en onderwijs en gezondheidszorg worden tot de grond toe afgebroken. Eén op de vier kinderen is ernstig ondervoed. Kindersterfte is sinds het instellen van de sancties meer dan verdubbeld. Er is in Irak sprake van een verloren generatie, die in toenemende mate haar toevlucht zoekt in religieus fanatisme. Geld en materiaal voor de noodzakelijke investeringen in de olieproductie is er niet, zodat ook volgende generaties nog de zure vruchten zullen plukken. Daar staat tegenover dat het doel van '91, Sad-

dam Hussein aanpakken, totaal niet bereikt is. Zijn regime zit nog altijd stevig in het zadel en profiteert van de economische en sociale misère om zijn machtspositie te versterken. De sancties hebben niet geleid tot enig uitzicht op democratisering van het land. De Koerden in het noorden en de Sjiieten in het zuiden kunnen nog altijd geen kant op en niemand heeft zicht op de ontwikkeling van massavernietigingswapens in Irak. Ook hebben de sancties niet kunnen bereiken dat Irak voldoet aan de ontwapeningsverplichtingen uit de Veiligheidsraad-resoluties.

De 'haviken' in de opstelling tegenover Irak (de VS, Engeland, maar ook de Nederlandse regering en bijvoorbeeld VVD-Kamerlid Wilders) antwoorden hierop dat het regime in Bagdad verantwoordelijk is voor de ellende, en dat het de eigen bevolking in gijzeling houdt. Dat mag

zo zijn, maar verstandige mensen gaan omzichtig om met gijzelingssituaties en voeren geen beleid dat ertoe leidt dat de gijzelaars, direct of indirect, op grote schaal worden vermoord.

In steeds meer kringen gaan inmiddels stemmen op om de sanctiepolitiek drastisch te herzien. Op 13 april van dit jaar nam het Europees Parlement met grote meerderheid een resolutie aan die oproept tot het onverwijld afkondigen van opheffing van het embargo. Bijval komt er ook van prominente Irak-deskundigen als Dennis Haliday die in 1998 opstapte als leider van het olie-voor-voedselprogramma in Irak en momenteel wereldwijd campagne voert voor een eind aan de sancties tegen Irak. Zijn opvolger, Hans von Sponeck, hield het twee jaar vol, maar ruimde begin dit jaar vrijwillig het veld. Ook hij roept op tot het beëindigen van de sancties. Tegelijkertijd nam het hoofd van het VN Wereld Voedselprogramma, Jutta Burghart, ontslag uit onvrede over het sanctiebeleid.

In een motie vroeg Jan Marij-

nissen de regering om in EU- en VN-kader te pleiten voor onmiddellijke opheffing van het economische embargo tegen Irak, met uitzondering van het wapenembargo, en voor het instellen van slimme sancties tegen het regime zelf. De tekst was een exacte vertaling van de motie die in het Europees Parlement aangenomen is. Daar stemden de fracties van PvdA en CDA vóór. Hun partijgenoten in de Tweede Kamer weigerden echter het SP-voorstel te steunen en stemden tegen.

Illegale tocht naar Bagdad

Harry van Bommel en Johan van den Hout maken op 29 en 30 september en 1 oktober een reis naar Irak, op uitnodiging van een Franse kinder-rechtenorganisatie. 'We gaan daar de situatie bekijken en we hopen natuurlijk dat onze trip de discussie over afschaffing van het embargo nieuw leven inblaast', legt Van den Hout uit. De SP'ers zijn de enige Nederlandse politici in de groep van 150 Europese vertegenwoordigers van kerken, hulporganisaties en politieke partijen die de tocht maken. Het zal een historische reis worden: ook passagiersvluchten naar Irak zijn verboden.

*Nogmaals:
de scholingen
en cursussen
van de SP*

Lokale Politiek, een *absolute* *must* voor alle kandidaatsraadsleden

Campagne voeren is één ding. Aandacht krijgen voor onze standpunten in de raad vereist een andere voorbereiding

Utrecht, De Bilt, Raalte, Goor en Horst maken zich op voor herindelingsverkiezingen. Andere afdelingen zijn wellicht in gedachten al bezig met de kandidatenlijst voor 2002. Wie wordt de lijsttrekker, wie nummer twee en hoe weten we zeker dat we de juiste persoon op de juiste plaats hebben? Om daar achter te komen is er de cursus *Lokale Politiek*.

lidmaatschap en vragen als: 'wat is socialistische politiek en waar staan de verschillende stromingen voor?' Maar ook puur praktische zaken komen aan bod. *Hoe werkt het reglement van orde? Hoe selecteer je uit de raadsstukken de onderwerpen waar je je op wilt concentreren? Wat zijn speerpunten voor de SP?*

Ook in de campagnetijd wordt er van het toekomstig raadslid het een en ander verwacht. 'Je kan bijvoorbeeld uitgenodigd worden voor een debat,' zegt scholingscoördinator en gemeenteraadslid in Zeist, Jeannette de Jong. Ook als je geen lijsttrekker bent. Hoe bereid je je daarop voor? Je moet weten dat een verkiezingsdebat net iets venijniger is dan in de raad, waar men keurig in termijnen spreekt.

'Het aspirant-raadslid krijgt in zes bijeenkomsten een uitstekend beeld van wat het SP-raadslidmaatschap inhoudt,' legt Hans van Leeuwen van het Afdelingsteam uit, 'en kan daarna – in overleg natuurlijk met de afdelingsvoorzitter – een verantwoorde keuze maken of hij of zij zich daadwerkelijk kandidaat stelt.'

Lokale Politiek behandelt de theoretische kant van het raads-

'Leren van fouten die anderen al gemaakt hebben,' noemt De Jong het. Ze herinnert zich haar eigen beginnersblunders. 'Twee maanden voor de verkiezingen besloten we in Zeist om alsnog mee te doen. Het was een vreselijk hectische toestand, maar we haalden een zetel. Om bij te komen van de drukte had ik meteen na de verkiezingen een weekje Ameland gepland. Wist ik veel dat ik geacht werd aan de

Zomerschool geslaagd experiment

coalitie-onderhandelingen deel te nemen? We zitten toch in de oppositie, hebben we daar iets te zoeken dan? Ja dus.'

Nog een belangrijk onderdeel is omgaan met de pers. Raadsleden moeten er rekening mee houden dat ze bij tijd en wijle door journalisten gebeld worden om een mening te geven. Is het raar om ze door te verwijzen naar de fractievoorzitter? En als het een onderwerp betreft dat in jouw commissie wordt behandeld?

De cursus *lokale politiek* is verplicht voor nieuwe kandidaat-raadsleden. 'Nee, dat zie ik niet als dwang. Raadslidmaatschap brengt verplichtingen met zich mee en als iemand niet bereid is aan de cursus mee te doen, moet je je afvragen in hoeverre die persoon bereid is in de raad het vuur uit de sloffen te lopen,' zegt Hans van Leeuwen. 'Bij het polsen van mensen voor een eventueel raadslidmaatschap is het verstandig om meteen duidelijk te zijn over de verplichtingen die daaraan vastzitten: de afdracht van het raadsgeeld aan de partij en het volgen van de cursussen voor (aspirant)-raadsleden. De cursus Lokale Politiek start op 10 maart 2001. Het is dus zaak om royaal vóór die datum een beeld te hebben van de verkiezingslijst.'

Liever een cursist te veel, dan eentje te weinig

Hoeveel kandidaten worden verwacht per afdeling? De Jong: 'Dat hangt natuurlijk af van de vooruitzichten bij de verkiezingen. De praktijk heeft ons geleerd dat beter wat méér mensen de cursus kunnen volgen, dan wat minder. Een mooie vuistregel is het om twee keer het aantal mensen te scholen dan je als afdeling aan zetels verwacht. Denk je op drie zetels te komen, stuur dan zes mensen naar de cursus. Want wat er ook ge-

beurt, je moet er zeker van zijn dat je voldoende goede en geschoolde mensen paraat hebt.'

Onlangs is de eerste bijeenkomst gehouden van de cursus voor de herindelingsgemeenten. Aspirant-raadslid Leo Lambo, nummer drie op de Utrechtse lijst, kijkt tevreden terug. 'Een aardige combinatie van theorie en praktijk. Het maken van een ontwerp-raadsvoorstel bijvoorbeeld vond ik erg leuk. Even bezig zijn, na het een en ander te hebben aangehoord. Boeiend vond ik het om te horen over de coalitieonderhandelingen. Voormalig SP-wethouder Ger Wouters had veel zinnigs te vertellen. Hij zei dat je de onderhandelingen moet zien als een afronding van de campagne. Je campagnestrategie wordt mede bepaald door de vraag of je naderhand wel of niet aan het college zou willen deelnemen. Daar had ik best langer over willen doorpraten.'

Afdelingsvoorzitters verantwoordelijk voor scholingsplan

De cursuskalender voor het nieuwe 'studiejaar' is inmiddels toegestuurd aan de afdelingsvoorzitters. Zij zijn er verantwoordelijk voor dat er per afdeling een scholingsplan komt, waarbij bekeken wordt wie welke cursus gaat volgen. Belangrijk is dat hierover in het afdelingsbestuur goed gesproken wordt. Bij het achtste congres hebben we afgesproken dat scholingen een belangrijke plaats krijgen in de SP-afdelingen. Daaraan wordt vorm gegeven via de 'oktoberscholingen' voor de voorzitters en de tweede man/vrouw, via de 'politieke basisvorming' die in oktober van start gaat en waarvoor de scholingsleiders op 23 september geschoold zijn en dat gaat via de cursussen van de kalender. Belangrijk is dat de juiste persoon de juiste SP-opleiding krijgt.

Een nieuw initiatief om de scholing van actieve SP'ers te bevorderen, was de Zomerschool. Inmiddels is hij twee gehouden: een studieweek in De Biesbosch en een studieweekend in het Friese Grouw. Een terugblik.

'Hartstikke leuk en leerzaam,' zegt Bastiaan Hokke. De student uit Leiden kijkt met veel plezier terug op de zomerschool in Grouw. 'Al was het flink aanpoten en goed opletten.' Rode draad door alle colleges was de invloed van het neoliberalisme op de huidige samenleving. Thema's als de (on)macht van de politiek, de dictatuur van de economie de sociale en culturele sector als winnend en de mondiale tweedeling werden onderwezen door docenten als econoom Arjo Klamer, landbouwsocioloog Guido Ruivenkamp en journalist Karel Glastra van Loon. De 'studenten' werden in werkgroepen of individueel geacht de colleges voor te bereiden aan de hand van hoofdstukken uit Tegenstemmen en artikelen uit Spanning.

Bastiaan Hokke: 'Vooraf aan het college van Karel Glastra van Loon over genetische manipulatie heb ik een boel gehad. Ik dacht altijd dat dat nog maar in een beginstadium was. Ik had geen idee dat genetische manipulatie al zo in de maatschappij verankerd is, en dat bedrijven er zo'n enorme belangen in hebben. Best een eng idee. Binnenkort spreken we in het afdelingsbestuur over gen-technologie, handig dat ik er vast wat van weet.'

Het Politiek Café in de avond-

uren sloot aan bij het onderwerp dat overdag was behandeld. In de Biesbosch ging Jaap Hooiveld van de FNV in aansluiting op het college van voormalig hoogleraar Jaap Kruithof van de Universiteit Gent nader in op de 24-uurs-economie. Net als bij de colleges was de interactie groot. Hokke is erg te spreken over de combinatie colleges en n- praten. 'Zo denk je zelf meteen door over dat wat je geleerd hebt, en door er met anderen over te discussieren krijg je op een rijtje hoe je alles later aan anderen moet overbrengen.'

De zomerschool omvatte ook excursies. De Biesbosch-groep bezocht het provinciaal afvalbedrijf PROAV. 'Koffie, cake en een hoop pr,' vat Hans van Leeuwen het bezoek samen. 'Niettemin kreeg de waarnemend directeur die ons ontving een boel kritische vragen over de aankomende privatisering en alle milieuaspecten voor zijn plaat.'

'Een aardige mix van inspanning en ontspanning,' kijkt Van Leeuwen terug op de beide zomerscholen. 'Het programma was pittig en strak gepland met weinig tijd voor ontspanning. Het was hard werken, maar er waren geen oververmoeide afvallers. De grote verschillen in het niveau van de deelnemers, wat uiteen liep van lbo tot universiteit, bleek geen belemmering te zijn voor een goede samenwerking. Jazeker, volgend jaar weer!'

Máxima voor de minima

of: de inburgering van een toekomstig koningin

Voor SP'ers is niet de derde dinsdag, maar de derde maandag van september de dag van de Troonrede. Van de alternatieve wel te verstaan. De koningin voor één dag kwam dit jaar niet uit Nederland maar uit Argentinië. Gezeten op haar troon, pal tegenover de hofvijver, vertelde ze de aanwezigen wat haar inburgeringscursus van 'een hooggeleerde professor' om het lijf had, en hoe ze daar wat aanvullende keuzevakken aan toevoegde.

'De professor vertelde mij over de geweldige ontwikkeling die Nederland op dit moment doormaakt: over de economische groei van meer dan vier procent, over de recordwinsten van Nederlandse multinationals als Philips, Unilever, en Shell. Ik hoorde hoe Albert Heijn de Amerikaanse markt veroverd, en hoe ING een *global player* is geworden. En ik maar denken

dat Nederland een klein landje was!'

Desondanks slaat de twijfel toe bij Willem-Alexander's geliefde voor één dag. 'Als het zo verschrikkelijk goed ging met dit land, hoe kon het dan dat ik zoveel zwervers zag op straat? Hoe kon het dat ik boze acteurs en muzikanten op de televisie hoorde oproepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid, omdat er

voor cultuur niet genoeg geld beschikbaar was? En hoe kon het dat ik zoveel vermoeide en gespannen gezichten zag, zo veel mensen die diep ongelukkig leken met het leven dat zij leidden, het werk dat zij deden?' Maxima besluit haar cursus zelf wat te uit te breiden en ging op les bij haar schaduwkabinet van dit jaar: Ine Voorham van het Leger des Heils, milieudeskundige Lucas Reijnders, economie-hoogleraar Arjo Klamer, Club van Rome-lid Wouter van Dieren, kinderrechtster Nancy Quik-Schuit, sociaal-wetenschapper Paul Jungbluth, landbouwsocioloog Guido Ruivenkamp, Ria von Bönninghausen, voorzitter van verpleegkundigenvakbond NU'91, Martijn Nolen en Maudy Keulemans van het Interstedelijk Studentenoverleg, oud-rector Jan Erdtsieck en schrijver Karel Glastra van Loon..

Het werd een onthullend college voor de 'muchacha uit Argentina'. Opgebrande verpleegkundigen, 300.000 kinderen die le-

ven in armoede. Wachten op een operatie tot de dood erop volgt. Apartheid in het onderwijs. Een geldverslindende Betuwelijn die toch aangelegd wordt. De vrije markt die voor de één een paradijs, maar voor de ander een hel op aarde is. Daar had de prof met geen woord over gerept. 'Ik ben niet ingeburgerd, maar ingetuind,' constateerde Máxima gedesillustioneerd.

'De hele publieke sector staat onder steeds grotere druk. En als je er goed over nadent, is die publieke sector nu juist wat jullie land zo leefbaar heeft gemaakt – het goede onderwijs, de gezondheidszorg voor iedereen, de sociale voorzieningen. Wat ik mij ben gaan afvragen, is dit: als jullie al dat moois hebben kunnen opbouwen in een tijd dat Nederland veel minder rijk was dan nu, waarom is dan nu geen geld meer om die verworvenheden te behouden? Hoe kan het dat nu, een tijd waarin de ondernemers supersalarissen en miljoenenopties opstrijken en waarin een groot deel van de bevolking meer geld verdient dan ooit tevoren, dat er juist nu geen geld meer zou zijn voor al die dingen die het leven leefbaar maken?

Ik denk dat ik dát vanavond nog even aan mijn aanstaande schoonmoeder ga vragen. Het zou toch mooi zijn als zij daar morgen in haar troonrede eens eerlijk antwoord op zou geven...'

Spanning

Informatie- en opinieblad voor actieve SP-leden

Versijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 10, 25 oktober 2000

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

uit de partijraad

De moeizame
strijd van
**socialisten
in de VS**

Stop Uitverkoop Beschaving
centraal thema

SP-visie op orde en veiligheid

Oktobercholingen
kijken alvast vooruit naar
verkiezingsjaar 2002

...En hoe kunnen
afdelingen plaatselijk
de beschaving
redden?

Tiny Kox

Bombardeer het Binnenhof!

Vrijwel alle afdelingen zijn aan de slag gegaan met de nieuwe campagne *Stop de uitverkoop van de beschaving*. Samen gaan we nu een miljoen huizen langs om mensen te informeren en waar het kan te mobiliseren. Ik hoop dat iedereen beseft dat dit pas het begin is en we moeten doorgaan met deze strijd. Waarom? Omdat niemand anders in de politiek deze strijdbijl durft op te pakken. Eigenlijk is het om diep treurig van te worden, de gelatenheid waarmee het merendeel van de Nederlandse politiek de groeiende tegenstelling tussen private rijkdom en publieke armoede aanvaardt – terwijl de meeste burgers daar tegen zijn! Precies daarom ook leggen we nu het accent bij de mensen in het land: zij zullen het Binnenhof moeten bombarderen met de concrete gevolgen van het Haagse beleid. Zodat daar in ieder geval niet gezegd kan worden dat 'we het niet geweten hebben'. Uit de reacties die we binnenkrijgen op de campagnekrant en de oproepen van Jan Marijnissen op Radio 1 en alle regionale zenders, blijkt dat heel veel mensen mee kunnen en willen meepraten over hoe zij de afbladdering van de beschaving ervaren. Die reacties bewijzen mij dat ons besluit om de komende tijd tot de verkiezingen van 2002 voorrang aan dit thema te geven, landelijk en lokaal, heel verstandig en hoopgevend is. Ik hoop dat we binnenkort bedolven worden met verrassende nieuwe activiteiten van onze afdelingen, waarmee we concreet inhoud geven aan onze eis dat de uitverkoop van de beschaving moet stoppen.

Opinie service

Onderstaande opinies zijn te lezen op <http://www.sp.nl/tegenst/theorie/opinies>, en telefonisch op te vragen bij Marga Berendse (010 243 55 55). Noem dan wel het nummer van het artikel dat je wilt hebben.

Spreiding huisvesting en onderwijs allochtonen nodig

Agnes Kant, Utrechts Nieuwsblad 31 augustus 2000

Het is een goede zaak dat allochtonen in Deventer en Utrecht nu zelf pleiten voor een actief spreidingsbeleid in huisvesting en onderwijs. Daarmee is het taboe van: *verplicht spreiden tast de vrijheid van onderwijs en wonen aan doorbroken* en kan eindelijk de discussie starten waar de SP al jaren voor pleit.

Den Haag moet steun aan IMF en Wereldbank staken

Jan Marijnissen, Trouw, 26 september 2000

IMF en Wereldbank kunnen beter worden opgeheven, zodat de weg vrij komt voor een aanpak die recht doet aan de moeilijke positie van de arme landen en die de rijke landen hun privileges ontnemt.

Code:00/37

Journalist hulpje van justitie?

Jan de Wit, De Volkskrant, 29 september 2000

De gijzeling van journalist Koen Voskuil toont aan dat het zogenaamde verschoningsrecht van de Journalist al heel snel moet wijken. Daarom moet er een wettelijke regeling komen voor dit recht voor journalisten om hun bron geheim te houden.

Code: 00/38

Bolkestein zet de klok twee eeuwen terug

Erik Meijer, Staatscourant 5 september 2000

Al in de 19e eeuw is besloten dat het bezorgen van de post niet wordt overgelaten aan die het vooral gaat om de winst. De marktwerking die Eurocommissaris Bolkestein bepleit, komt daarom neer op het terugdraaien van de klok met twee eeuwen.

Code: 00/39

Spanning

Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP. Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 31. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl.

Agenda

Regioconferenties

- 4 november Amsterdam
- 5 november Zwolle
- 11 november Eindhoven
- 12 november Rotterdam
- 18 november Utrecht

Cursussen

- 14 november Penningmeesterscursus Oss
- 25 november Onze dokters doen het anders Zoetermeer
- 2 december Excursie dierenwelzijn Veluwe
- 9 december Actie en Publiciteit Rotterdam

Actie

- 7 november chloortreinbijeenkomst Zwolle
- 18 november Stop klimaatverandering Den Haag

De grootse aanpak van SPassemix

Op 30 september organiseerde de afdeling Heerlen voor de eerste keer de manifestatie SPassemix (een variant op 'Sjpassemig', zoals Heerlen tijdens de carnaval genoemd wordt). Een verslagje stond al in de Tribune, in Spanning kijken we aanvullend naar de betekenis van de manifestatie voor de afdeling, en naar de lessen uit SPassemix.

Wil je veel mensen trekken, dan moet je de zaak groots aanpakken. Dat besepte ook de afdeling Heerlen. Er was gezorgd voor een keur aan debatten en sprekers en vier verschillende live muziekacts. Om de mensen uit te nodigen was een speciale SPassemix-krant gemaakt en in een oplage van 35.000 huis-aan-huis verspreid.

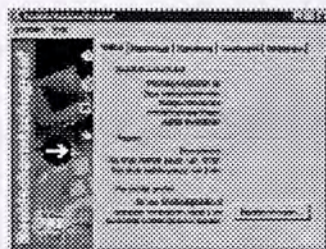
De organisatie van de dag betekende veel werk. Afdelingsvoorzitter Riet de Wit: 'We hadden een compleet draaiboek waarin stond wie er voor welk deel van het programma verantwoordelijk was.' Het vele werk – bijvoorbeeld de begeleiding van het drukbezochte kinderprogramma – was echter ook een prima kans om nieuwe mensen bij de organisatie te betrekken. De Wit: 'Veel niet-bestuursleden hebben enthousiast meegewerkt. Daardoor leer je als afdeling je leden goed kennen: je komt er bijvoorbeeld achter wie er praktisch inzicht heeft en wie de creatieve geesten zijn. De afdelingsvergaderingen zijn niet altijd even succesvol gebleken in het trekken van mensen.'

Op de dag zelf werd ook op de details gelet. 'Voor alle medewerkers was er bijvoorbeeld een badge met hun naam en het SPassemixlogo. De deelnemers van buiten de SP werden goed verzorgd, onder andere met consumpties. Want ook zij moeten er lol in hebben en moeten vooral niet het idee krijgen dat ze door de SP gebruikt worden.'

Met 300 bezoekers was SPassemix uitermate geslaagd. Een tegenvaller was hooguit het ontbreken van aandacht van de media. Heeft dat te maken met het ontbreken van debatten met tegenstanders, waardoor er voor de journalist weinig spanning te verwachten was? 'Dat is goed mogelijk,' stelt Riet de Wit. 'Maar wij hebben er bewust voor gekozen

om er een gezellige manifestatie van te maken. Gezien de politieke verhoudingen in Heerlen zou een debat met andere partijen wellicht media-aandacht opgeleverd hebben, maar ook een heel andere sfeer. Wij wilden de mensen juist laten zien dat politiek ook kan zonder gekibbel. Afgaande op de reacties van de mensen zijn we daarin uitstekend geslaagd.'

RSI-voorstel overgenomen

Schiedam heeft als eerste gemeente een voorstel van de SP aangenomen om de beeldschermtachograaf op de ambtelijke computers te installeren als preventie tegen RSI. B en W namen voorstel over dat SP-fractievoorzitter Yorick

Haan begin augustus indiende. Schiedam draait nu op twee willekeurige afdelingen drie maanden proef met de beeldschermtachograaf. Als dat geen (technische) problemen oplevert, zullen alle medewerkers op de tachograaf overgaan. Ook onder meer in Rotterdam, Valkenburg, Zevenaar, Groningen en de provincie Zuid-Holland diende de SP-fractie een vergelijkbaar voorstel in.

SP Raalte blijft overeind in geweld lokale stemmen

De SP in Raalte behoudt ondanks een procentueel stemmenverlies (van 7,6 procent in 1998 naar 4,3 procent) haar zetel in de gemeenteraad. Op 18 november ging Raalte in het kader van de herindelingsverkiezingen naar de stembus. De verkiezingen werden vooral gekenmerkt door een bijzonder lage opkomst (52,4 procent tegenover 69,6 procent in 1998) en

een stevige winst van de lokale partijen die nu samen goed zijn voor 9 van de 25 zetels en 37,4 procent van de stemmen. Gemeentebelangen Heino komt 'nieuw binnen' in de raad met 3 zetels. Het CDA blijft ondanks licht verlies de grootste. De komende tijd volgen nog herindelingsverkiezingen voor de afdelingen De Bilt, Utrecht, Horst en Goor.

Willy Lourenssen, lijsttrekker in Raalte

Iuit het land

Zoeken naar brede basis onder *Comité Chloortrein Nee*

Op 28 september hebben de 'chloorspoor-afdelingen' het begin gemaakt met een brede campagne tegen de chloortreinen. In de eerste plaats werd overeenstemming bereikt over de eisen die we daarbij gaan stellen: de transporten moeten ze snel mogelijk beëindigd worden; productie en verwerking moeten op een plek bij elkaar gebracht worden; alternatieven voor chloor moeten ontwikkeld worden en er moet vervangende werkgelegenheid komen in Delfzijl en Hengelo.

Afgesproken is dat de afdelingen aan de slag gaan met het opvragen van informatie over de risico-analyses en aanvalsplannen van de brandweer en met het benaderen van milieu-organisaties en buurtcomités voor een op te zetten 'Comité Chloortrein Nee'. Op een volgende bijeenkomst op 7 november wordt hiervan de balans opgemaakt, en besloten wat de verdere stappen zijn. Gedacht wordt in ieder geval aan het verspreiden van een informatie-actlekrant in de gevarenstrook langs het spoor.

Bouw mee aan de dijk tegen klimaatverandering

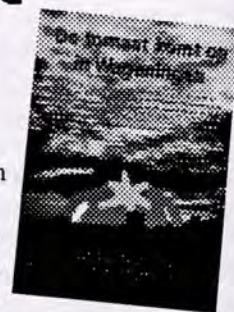
Harry Voss

Onder het motto *Stop klimaatverandering – bouw mee aan De Dijk* wordt op zaterdag 18 november op initiatief van Milieudefensie actie gevoerd rond de Klimaattop in Den Haag. Van 13 tot 24 november praten de regeringen van alle landen daar over de wereldwijde klimaatverandering. Helaas ziet het er naar uit, dat een aantal rijke landen onder concrete maatregelen probeert uit te komen. Om de eis kracht bij te zetten van echte maatregelen om klimaatverandering te stoppen, bouwen demonstranten een anderhalve meter hoge dijk van tienduizenden zandzakken rondom het congrescentrum waar de top gehouden wordt. Uit de hele wereld komen activisten meehelpen. En ook de SP heeft haar medewerking toegezegd. Daarom de oproep: kom zaterdag 18 november mee demonstreren. Meld je aan bij Harry Voss op (010) 2435556. Bij hem kun je ook terecht voor aanvullende informatie.

De tomaat komt op

In 2000 ligt de nadruk van het Afdelingsteam op versterking van bestaande afdelingen. Volgend jaar zal vooral in het teken staan van de oprichting van nieuwe afdelingen. Maar nu al wordt daarvoor proefgedraaid. Bijvoorbeeld met de 'minicampagnes' in Wageningen en Voorhout. In Wageningen stond op drie zaterdagen een SP-kraampje op de markt waar achtereenvolgens Harry van Bommel en Jan de Wit acte de présence gaven. Op 27 oktober volgt een avondprogramma waarin Jan Marijnissen aan de tand gevoeld kon worden door Gelderse jour-

nalisten en publiek. In Voorhout is op 1 december een kennismakingsavond gepland met Harry van Bommel. 'Afdelingen zijn soms jarenlang bezig met het oprichten van een nieuwe afdeling. We willen kijken of we dat proces kunnen bespoedigen door geïnteresseerden direct naar bijvoorbeeld een bijeenkomst of discussieavond met een prominente SP'er te krijgen,' aldus Nico Heijmans. Binnenkort weten we wat het oplevert.

De stelling

'De SP moet niet zoveel activiteiten ontwikkelen op en rond internet, want arme mensen hebben geen computer en voelen zich zo buitengesloten.'

Tomaatnet of net niet?

Mijn eerste reactie op Tomaatnet was positief, want het is beduidend meer dan alleen een service aan de leden. Het is ook een uitgelezen mogelijkheid de communicatie volgens de kortste (en goedkoopste!) lijnen te laten verlopen. Moeten de leden snel op de hoogte gebracht worden: Tomaatnet is sneller dan telefoon, fax of post! Maar mijn mening is niet onverdeeld gunstig meer. De wijze waarop Tomaatnet gepropageerd wordt, gaat erg sterk lijken op het uitdelen van spiegeltjes en kraaltjes. Het wordt zelfs al gebruikt als mogelijk argument om mensen lid te laten worden/blijven van de SP! Misschien ben ik dom en naïef maar ik was tot voor kort in de veronderstelling dat we een politieke partij waren met overtuiging, waarbij het noodzakelijk is zoveel mogelijk gelijkdenkenden (socialisten) te organiseren,

zodat we een echte vuist kunnen maken. Maar helaas, ik begin te denken dat we alleen maar op meer leden uit zijn, ongeacht wat ze voor overtuiging hebben. Internet én e-mail voor maar f 2,50 per maand, waar vindt je dat nog? Met als bonus dat het reclame-vrij blijft! En wat doen we straks als we 50.000 leden hebben die achteraf hele andere doelstellingen hadden dan de partij? Zijn we dan plots alleen nog maar een internet-provider? Ik mag hopen van niet.

Samenvattend: Tomaatnet ja, maar wel met de juiste argumenten, en niet als ledenlokkertje!

Ben Wiegiers, Zeist

Geen computer-probleem is op te lossen

Het is helemaal niet nodig dat arme mensen zonder computer zich buitengesloten voelen. Kijk naar de begintijd van de telefoon. Toen ging men naar het postkantoor om te bellen, of naar een buur met telefoon. Hoewel ik 'pas' 28 ben, heb ik dat ook nog meegemaakt. Met een bijstandsuitkering kon mijn moeder zich geen telefoon veroorloven. We gingen dus gewoon naar oma om te bellen, of naar de burens als het dringend was. Niemand vond dat raar. Met internet en e-mail kan dat ook. Bibliotheken en scholen hebben inmiddels vrijwel allemaal een mogelijkheid om te internetten en te e-mailen. En niet te vergeten de internetcafés. Sommige bibliotheken rekenen een tarief, bijvoorbeeld f 2,50

per half uur, maar er zijn er ook waar het gratis mag, mits niet langer dan een half uur achter elkaar. Een eigen e-mail adres is dan ook mogelijk, via een dienst die gratis is, bijvoorbeeld hotmail.com. Computers, internet en e-mail moeilijk? Welnee. Ook daarvoor is een oplossing. Veel plaatselijke instellingen hebben computer- en internetcursussen. In sommige plaatsen is de Sociale Dienst bereid om mee te betalen aan een cursus. Enne, SP'ers zijn solidaire mensen. Laten we elkaar dus helpen en samen achter de computer kruipen en het elkaar leren. Net als vroeger met de telefoon, gewoon even naar burens, familie of vrienden om de SP-pagina's te bekijken. Kan toch?

Paula M. Anguita, Wijchen

Politieke partij, geen boekenclub

De volgende

De Spanning-stelling van november luidt: 'Het is belachelijk dat rokers de tabaksindustrie voor de rechter slepen. Dat ze niet gestopt zijn met roken, is hun eigen verantwoordelijkheid. Natuurlijk wisten ze al lang dat roken slecht is voor de gezondheid.'

Over die van december kun je vast nadenken: 'In de laatste NIPO-pelling stonden we op zeven zetels. Kortom, het gaat goed met de SP.'

De SP moet wel activiteiten op internet blijven ondernemen, het is het medium van vandaag en morgen. Probleem is dat hiermee – zoals met alles – ook weer een tweedeling ontstaat. A: omdat mensen deze ontwikkelingen niet kunnen bijbenen. B: omdat mensen geen geld hebben om een computer aan te schaffen. Om de ontwikkelingen te kunnen bijbenen zijn er bijna overal cursussen in buurthuizen, vaak ook gericht op ouderen. Het financiële probleem is lastiger,

maar tweedehands kom je vaak ver. De problemen moeten de SP er niet van weerhouden om veel rondom internet te doen. Je kunt zelf je visie verspreiden, bijvoorbeeld de alternatieve Troonrede, zonder afhankelijk te zijn van een journalist. Afdelingen kunnen snel de standpunten van de landelijke partij opzoeken, als ze vragen krijgen als: *wat vindt de SP van de uitzending naar Eritrea?* Gebruik internet naast de Tribune, Spanning en alle andere kanalen, dan is er

niets aan de hand. En vergeet niet dat als 10 procent van je leden op internet zitten, dat een afdeling met één druk op de knop allemaal snel en goedkoop kan informeren. Idee voor de volgende stelling: de SP moet eens ophouden met het aanbieden van kraaltjes. Wat hebben wij aan leden die lid worden omdat ze een CD krijgen of gratis internet? We zijn potdomme een politieke partij, geen boekenclub.

Harry Sangers, De Bilt

Meer politie op straat, minder repressie en vooral veel aandacht voor preventieve maatregelen

Waar staat de SP in de discussies over de openbare orde en de veiligheid in de samenleving? Het antwoord op die vraag heeft de Partijraad op 30 september gegeven door in te stemmen met een notitie over dit onderwerp. De notitie is opgesteld door een speciaal hiervoor samengestelde werkgroep van de Kamerleden Jan de Wit en Agnes Kant, de P-teammedewerkers Marianne Langkamp en Freek Ingen Housz, afdelingsvoorzitter Eric van den Broek uit Boxtel en fractievoorzitter Ronald Boorsma uit Leeuwarden. In juni had de Partijraad een uitgebreide discussie gevoerd over orde en veiligheid, waarna de notitie aangepast was. Met de nieuwe versie stemde de Partijraad van september vervolgens unaniem in.

In *Spanning* een samenvatting van de notitie, met vooraf de opmerking dat hij zich binnen het brede terrein van orde veiligheid beperkt tot: het gevoel van onveiligheid, de werkelijke (on)veiligheid en de overlast die mensen ervaren in hun leefomgeving.

Mensen voelen zich in onze samenleving steeds onveiliger, blijkt uit onderzoeken. Cijfers geven ook aan dat daarvoor een reden is: het aantal geweldsmisdrijven is de afgelopen jaren duidelijk gestegen. Dat geldt overigens niet voor andere vormen van criminaliteit: die blijven redelijk constant. Opmerkelijk is dat de toename van de geweldscriminaliteit vooral op het conto komt van de jongeren.

Wat zijn de oorzaken van criminaliteit?

Over de oorzaken van crimineel gedrag is een hele bibliotheek vol geschreven. Vast staat dat de omgevingsfactoren een grote rol spelen; daarnaast wordt ook een component 'aanleg' niet uitgesloten. Omgevingsfactoren zijn: opvoeding, opleiding, huisvesting, kansen op de arbeidsmarkt, aanwezigheid of afwezigheid van sociale controle, beschikbaarheid van wapens, enzovoort. Maar ook moeilijker te omschrijven zaken als uitzichtloosheid spelen een rol. Bij 'aanleg' moet gedacht worden aan het karakter van de persoon, maar ook wordt niet uitgesloten dat er sprake kan zijn van een genetische component.

Kortom, er zijn vele oorzaken van criminaliteit. Vaak gaat het ook om een combinatie van factoren. In tegenstelling tot de neoliberale visie waarin vooral gewezen wordt op de 'individuele verantwoordelijkheid', vragen wij daarnaast juist ook aandacht voor de sociale en culturele omstandigheden die crimineel gedrag (kunnen) bevorderen. De manier waarop de samenleving is georganiseerd, bijvoorbeeld de eigendoms- en productieverhoudingen en de maatschappelijke gevolgen daarvan zijn sterk van invloed op het voorkomen van criminaliteit. Daarom moet er vooral gekeken worden naar de sociaal-economische achtergronden van criminaliteit,

juist omdat we daarop invloed kunnen uitoefenen. Omdat niet iedereen gelijk is, en de overheid niet langer probeert gelijke kansen te creëren, neemt de ongelijkheid hand over hand toe. Dat is onmiskenbaar goed voor een deel van de mensen, voor een ander deel zijn de gevolgen echter dramatisch. Het zijn deze mensen die relatief vaker het slachtoffer worden van criminaliteit, maar ook relatief vaker bezwijken voor de verlokkingen van de criminaliteit. Mensen ontlenen hun identiteit voor een belangrijk deel aan hun maatschappelijke status. Gewaardeerd worden, ertoe doen, is voor iedereen essentieel. Ontbreekt dat en ontbreekt ook perspectief op verbetering van de maatschappelijke status dan is er soms maar een klein zetje nodig om mensen op het verkeerde pad te brengen. Maar het bestaan van witte-boordencriminaliteit geeft aan dat er naast sociaal-economische factoren ook culturele factoren in het spel zijn.

De overheid: camera's, strengere straffen en privatisering

De burger voelt zich bedreigd door een samenleving waarin de criminaliteit toeneemt. Hij eist dat de overheid hem beschermt. In zo'n samenleving past de roep om hardere straffen, meer politie en extra bevoegdheden voor 'de politie. Deze oproep mist zijn uitwerking niet. Zo leggen de rechters sinds een aantal jaren zwaardere straffen op, en reageert de overheid door het ophangen van camera's in uitgaansgebieden of door bijvoorbeeld de Millinxbuurt in Rotterdam af te sluiten en elke burger te controleren op wapenbezit. Maar bieden dit soort maatregelen een échte oplossing? Nee. Langdurig opsluiten in de gevangenis vergroot alleen maar de desintegratie en ver-

hoogt dus de kans op recidive (herhaling van crimineel gedrag). Meestal komt een gevangene slechter uit de gevangenis dan hij erin ging. De recidive ligt in ons land op zo'n 70 procent! Van de jongeren die behandeld zijn in een jeugdinstelling komt binnen drie jaar na vertrek 57 procent weer in aanraking met justitie. Cameratoezicht dan? In steeds meer steden wordt het uitgaansgebied 24 uur per dag bewaakt met camera's. Het is een middel voor de politie om te kunnen ingrijpen als er wat gebeurt of achteraf de dader op te sporen. Gevolg is wel, dat alle mensen in hun doen en laten worden gevolgd. De privacy van mensen is hier in het geding. Fysieke aanwezigheid van de politie die – indien nodig – adequaat optreedt, is nog altijd de beste remedie. Grootschalig fouilleren? In de Millinxbuurt zijn 30 wapens gevonden: wat schiet je daarmee op? Natuurlijk, de bewoners van de buurt vonden het prachtig dat 'er eindelijk iets gebeurde'. Maar zijn de werkelijke problemen ook maar iets dichter bij een oplossing gebracht?

Een andere ontwikkeling die we zien bij de overheid, is dat de politie vanwege een tekort aan agenten niet meer al haar taken aankan, zich gaat beperken tot de kerntaken en een deel van de beveiligingstaken overlaat aan particuliere beveiligingsbedrijven. Rijke buurten en industriegebieden kopen hun eigen veiligheid; arme wijken hebben er het geld niet voor. 'Een verkeerde ontwikkeling, want het algemeen toezicht behoort exclusief voor de politie te zijn,' aldus de Haarlemse burgemeester J. Pop. Daar zijn we het mee eens. De oplossing is meer politie, en meer toezicht door de politie ten behoeve van de burger. Maar de ontwikkeling gaat de andere kant uit: als het aan de minister

van Binnenlandse Zaken ligt zullen binnenkort officieel aan de particuliere beveiligingsbedrijven bepaalde taken worden opgedragen (rondlopen en rondkijken, en het corrigeren van de burger...) die oorspronkelijk tot de politietaken behoren.

Een pleidooi voor preventieve maatregelen

De hierboven genoemde maatregelen zijn *repressief* van aard. Ze proberen het kwaad zoveel mogelijk te bestrijden. Als we alleen daarop rekenen, zal de roep om nog hardere straffen of nog meer bevoegdheden voor de politie toenemen. De criminaliteit zal er echter niet of nauwelijks door dalen. Kijk naar de VS. Daar zitten op dit moment zo'n twee miljoen mensen in de gevangenis. Ondanks hardere straffen vermindert de criminaliteit niet. Met name onder jongeren stijgt de criminaliteit fors. Naar onze mening moet de overheid veel meer *preventief* te werk gaan. Ze moet de voorwaarden scheppen om criminaliteit te voorkomen. Dat wil zeggen: werken aan een samenleving waarin de gelijkheid van kansen toeneemt en de tweedeling teruggedrongen wordt. Maar niet alleen de centrale overheid speelt bij preventie een rol. De gemeente moet bijdragen door te zorgen voor voorzieningen in de buurten, aanpak van drugsoverlast, etcetera. De ouders zijn aanspreekbaar op het gedrag van hun kinderen. Het onderwijs vervult een belangrijke taak in het bijbrengen van normen en waarden. De buurt zou bij uitstek een rol moeten vervullen als het gaat om de veiligheid, de sociale

cohesie en de sociale controle. Het verenigingsleven kan een bijdrage leveren, en dat moet ook de horeca doen: via afspraken over drankgebruik, controle en veiligheid. Dat gebeurt allemaal nog te weinig. Toch zal op termijn een preventieve aanpak betere resultaten laten zien dan een repressieve. Voorwaarde is wel dat vooral op lokaal niveau tussen alle betrokkenen sluitende afspraken gemaakt worden. Dat betekent niet dat daarmee criminaliteit of geweld definitief worden uitgebannen. Het zou een illusie zijn dat te denken. Maar om met Herman Vuijsje te spreken: de openbare ruimte is van ons allemaal; het wordt tijd deze terug te veroveren.

Aanbevelingen van de SP

ZINLOOS GEWELD

Mede door de grote aandacht van de media voor *zinloos geweld* neemt de verontwaardiging en bezorgdheid onder de mensen toe. Wat is het antwoord?

Meer politie?

Natuurlijk moet er meer politie op straat komen. De 'ouderwetse' wijkagent moet terug. Meer toezicht dus. Het voorkomt dat we op het terrein van de veiligheid een tweedeling krijgen tussen rijk en arm. Daartegenover waarschuwen we voor de tendens om steeds meer bevoegdheden aan de politie te geven. De SP heeft daarom tegen het bestuurlijk ophouden gestemd. Wij zijn er tegen dat mensen worden opgeborgen voor een paar uur omdat ze bij een demonstratie of bij wanordelijkheden aanwezig waren. Het tast de vrijheid van de burger aan, en

leidt ertoe dat onschuldigen worden vastgezet.

Bestrijden wapenbezit

Het grootscheeps fouilleren van mensen in een wijk of in een uitgaansgebied heeft nauwelijks zin. Beter is een scherpere controle van wapenwinkels, strengere voorwaarden waaraan ze moeten voldoen (locatie, wijze van etaleren etcetera). Daarnaast moet natuurlijk de illegale wapenhandel hard aangepakt worden.

Camera's in de openbare ruimte?

Camera's zijn een *second best-oplossing*. De privacy van de burger staat immers op het spel. Er mag wat ons betreft worden overgegaan tot cameratoezicht als er sprake is ernstige gewelddadigheden die regelmatig terugkeren. Als laatste middel. Verder moeten dan heldere voorwaarden gelden voor het cameragebruik: zoals een duidelijke aankondiging in het gebied waar ze hangen; aangeven van de tijd waarop ze ingeschakeld worden; en tenslotte regels opstellen voor het vernietigen van het beeldmateriaal, alleen bewaren als er een misdrijf is gepleegd.

Inschakelen van particuliere beveiliging?

Een bedrijf dat zijn eigen beveiliging organiseert, moet dat zelf weten. Het algemene politietoezicht moet echter bij de politie blijven. Die taak mag niet worden overgenomen worden door particuliere beveiligingsbedrijven. Dus meer politie in plaats van het afstoten van taken naar het bedrijfsleven.

Zwaardere straffen?

In plaats van zwaardere straffen moet de nadruk veel meer komen te liggen op resocialisatie. Opsluiten in de gevangenis zonder mensen voor te bereiden op hun terugkeer in de maatschap-

'Ome Jan' Schildkamp, voorheen trainer van Regilio Tuur, geeft met zijn project 'Opboxen' Hoogvlietse jongeren de kans aan hun toekomst te werken

pij, werkt niet. Het effect van taakstraffen is vaak veel groter. Zeker bij jongeren is gebleken dat HALT-projecten (alternatieve straffen) succesvoller zijn dan 'normale' detentie. Een strafrechtelijke stok achter de deur is echter wel wenselijk.

DRUGS, ALCOHOL EN GOKKEN

Drugs-, alcohol- en gokverslaving zetten vaak aan tot crimineel gedrag. Hier moet ingezet worden op voorkomen van verslaving en bestrijding van verslaving en misbruik, maar ook op bestrijding van overlast. Na afweging van de verschillende aspecten die spelen (maatschappelijke acceptatie en gebruik, risico's en gevolgen en volksgezondheidsaspecten) komen we tot de volgende benadering:

Harddrugs

Met name de handel moet aangepakt worden. Het gebruik van harddrugs moet zoveel mogelijk worden tegengegaan, gezien het grote risico van verslaving voor de gezondheid. De voorlichting over de schadelijke gevolgen ervan moet worden uitgebreid. De verslaafden zelf moeten niet gemarginaliseerd worden. Alles moet er op gericht zijn hen niet

verder te laten wegzakken, maar te laten terugkeren in de maatschappij.

De overlast van handel in drugs en gebruik van drugs neemt toe. De burger voelt zich onveilig. De aanwezigheid van verslaafden ervaart hij vaak al als een bedreiging. Vaak ook ondervindt hij de gevolgen door inbraken in zijn woning, tasjesroof etc. Maar ook doordat in zijn buurt of straat een opvangcentrum voor verslaafden is gevestigd of doordat in de buurt een gedoogzone voor heroïneprostituees is. De oplossingen die in veel gemeenten worden uitgeprobeerd om de overlast van verslaafden tegen te gaan door bijvoorbeeld spuitruimtes, 24-uurs opvang, slaaphuizen, gedoogzones voor heroïneprostituees, zijn geen oplossing van het probleem: de verslaving. Dergelijke initiatieven komen veelal voort uit overlastbestrijding, iets wat voor veel mensen uiteraard ook belangrijk is. Maar dit soort opvang zou meer gericht moeten zijn op afkicken, bijvoorbeeld door actieve begeleiding en stimulering. Uiteraard moeten mensen die willen afkicken, meteen ergens terecht kunnen en niet, zoals nu, maanden op een wachtlijst staan. Een

probleem is waar je dit soort voorzieningen moet treffen. Daarvoor zijn moeilijk uniforme aanbevelingen te doen. Het hangt vooral af van de plaatselijke omstandigheden. Het is verstandig dat de lokale overheid daarvoor criteria opstelt (bij voorkeur niet in de buurt van scholen, jongerencentra, of een woonwijk).

Criminele verslaafden moeten kunnen kiezen tussen gevangenisstraf of afkicken. Hiertoe is onlangs een nieuwe wet aangenomen die de SP gesteund heeft. Het gratis verstrekken van heroïne aan zwaar verslaafden wijzen we af. Wij geven mensen niet op. Dit is hoogstens voor terminale verslaafden een geschikte maatregel. Tijdelijke verstrekking, met het doel resocialisatie en een traject naar afkicken kan wel een optie zijn, maar de huidige experimenten zijn hier niet op gericht.

Softdrugs

Softdrugs moeten worden gelegaliseerd. De inkoop en verkoop ervan via coffeeshops moet worden gereguleerd en gecontroleerd. Daarmee wordt een einde gemaakt aan de gespleten situatie dat thans de softdrugs aan de voordeur worden gedoogd maar aan de achterdeur nog steeds verboden zijn.

Voordelen van legalisering zijn dat betere controle mogelijk wordt, er duidelijk een strikte scheiding blijft met harddrugs – waarvan de handel wel strafbaar blijft – en de politie zijn tijd en energie kan inzetten ten behoeve van andere zaken.

Vanzelfsprekend moet er wel gewezen worden op de gevaren voor de volksgezondheid en andere risico's van het gebruik van softdrugs. Goede voorlichting en preventie zijn van belang.

Alcohol

Veel geweld gaat gepaard met overmatig alcoholgebruik. Al-

coholgebruik is maatschappelijk geaccepteerd, en bij gebruik met mate is het geen probleem. Maar overmatig alcoholgebruik is een belangrijke – veelal onderschatte – factor bij criminaliteit, geweld en overlast. Daarom moet er meer aandacht komen voor preventie van overmatig alcoholgebruik en het onacceptabel gedrag tengevolge hiervan.

Het overmatig gebruik onder jongeren is flink gestegen. Naast betere voorlichting, een verbod op alcoholreclame kan een verbod op bijvoorbeeld *happy hours* preventief werken. Overwogen kan worden de leeftijdsgrens voor verstrekking van alle alcoholische dranken op te trekken naar 18 jaar (nu 16 jaar voor zwakalcoholisch). Ook bij uitgaansgelegenheden geldt dat er voldoende toezicht moet zijn.

Gokken

Ook gokverslaving kan leiden tot criminaliteit en ook hier geldt dat de beste aanpak is het voorkomen van de verslaving. De risico's van verslaving worden zwaar onderschat. De mogelijkheden van gokken moeten worden beperkt. De liberalisering van het casinobeleid zoals het kabinet van plan is, is niet acceptabel. De SP heeft ook ernstige bezwaren tegen speelautomaten, juist vanwege het verslavende karakter van die apparaten. Dankzij het liberale beleid van paars – maar zeer tegen onze zin in – mogen er steeds meer geplaatst worden in de casino's en zijn er momenteel twee toegestaan in de 'natte' horeca.

PREVENTIE

De nadruk bij de bestrijding van criminaliteit moet vooral liggen op preventie. Velen hebben daarbij een taak.

● De centrale overheid moet de voorwaarden scheppen waaronder criminaliteit zoveel moge-

lijk wordt voorkomen: bestrijding van de tweedeling en de armoede; beter onderwijs, huisvesting en buurtbeheer; perspectief op fatsoenlijk werk met een fatsoenlijk salaris voor iedereen.

Maar bijvoorbeeld ook: zorgen dat geweld minder normaal gevonden wordt, bijvoorbeeld door veel en excessief geweld op tv te weren en meer aandacht voor resocialisatieprogramma's en reclassering.

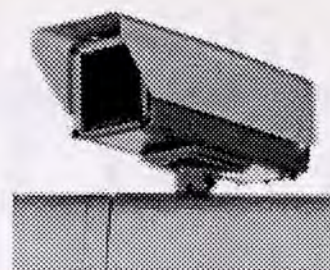
● De lokale overheid moet zorgen voor voorzieningen in de wijken voor jong en oud, leefbaarheid van de wijken, een goed horecabeleid.

● De ouders zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen, en dus ook voor het bijbrengen van normen en waarden. Waar nodig moeten de ouders terecht kunnen bij een consultatiebureau dat helpt met adviezen en bemiddeling.

● De scholen zijn over het algemeen het eerste sociale verband (na het gezin) waar kinderen komen te vertoeven. Daarom zijn zij van groot belang bij het geven van voorlichting aan kinderen over allerhande zaken en bij het bijbrengen van normen en waarden.

● De buurt kan een rol spelen door de sociale samenhang te bevorderen. Een belangrijke rol kan daarbij het verenigingsleven spelen. Maar dat leidt mede door de 24-uurs economie in veel gevallen een kwijnend bestaan. De overheid moet buurtactiviteiten stimuleren en steunen

● De horeca moet met de lokale overheid afspraken maken over sluitingstijden, het tegengaan van overmatig drankgebruik en het zoveel mogelijk voorkomen van agressie. De overheid dient te controleren of deze afspraken worden nageleefd en bijvoorbeeld een zwarte lijst maken van hore-

ca-ondernemers die met deze afspraken de hand lichten. Zonodig moeten de voorwaarden in de horecaverunning aanscherpt worden.

● Er moet meer politie op straat komen. De lokale overheid moet met de politie afspraken maken over de aanpak van geweld op straat, maar ook over het toezicht in de wijken en buurten ter verhoging van de veiligheid daar.

Tot slot, het is goed te beseffen dat er waarschijnlijk geen terrein is dat zoveel samenhang kent als de criminaliteit. Daarom gaat de achterliggende discussie in wezen over normen en waarden, over de samenleving die ons voor ogen staat waarin menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit centraal staan. ●

Cursussen en scholing

Het cursus- en scholingsprogramma is op de Partijraad toegelicht. De nadruk ligt meer dan voorheen op opleidingen en minder op losse cursussen.

❖ Politieke basisvorming deel 2 gaat beginselprogramma *Heel de Mens* kritisch ontrafelen.

Belangrijk is dat alle afdelingen ermee aan de slag gaan, en dat ook niet-bestuurs- en kern-groepleden nadrukkelijk uitgenodigd worden mee te doen.

Deze beide zaken zijn immers besloten op het 8ste congres. Waar problemen zijn – bijvoorbeeld het ontbreken van een cursusleider – dient contact opgenomen te worden met het Afdelingsteam.

❖ De cursuskalender kent een aantal 'open cursussen' waarvoor stevig reclame gemaakt dient te worden onder de leden. Voor de zittende raadsleden komt een weekend in het voorjaar van 2001. De nieuwe kandidaat-raadsleden worden verwacht op een serie bijeenkomsten. Daarover is nog opgemerkt dat het oneerlijk en onverantwoord is mensen hoog op de lijst te zetten die niet aan de cursus meegedaan hebben.

❖ De Partijraad besloot dat de zomerschool volgend jaar wordt voortgezet: met meer deelnemers.

❖ Op de oktoberscholingen, die bestemd zijn voor de voorzitter en een tweede man/vrouw per afdeling, worden de plaatselijke topkaders van de SP verwacht om te praten over wat is blijven hangen van oktober vorig jaar, over de naderende verkiezingen en over de campagne 'Stop Uitverkoop

Beschaving.' (Zie ook blz. 14 en 15.)

Vanwege gezondheidsproblemen stopt Jeannette de Jong per 1 november als scholingscoördinator van de SP en lid van het Partijbestuur. Ze blijft gelukkig wel actief als raadslid in Zeist en gaat verder met haar studie. De taken van Jeannette worden overgenomen door de andere medewerkers van het afdelingsteam.

Deelname herindelingsverkiezingen

De Partijraad stemde in met het voorstel van de commissie Afdelingen om mee te doen aan de herindelingsverkiezingen in Raalte, De Bilt, Utrecht, Goor en Horst. Alle verzoeken van afdelingen om mee te mogen doen, werden daarmee ingewilligd.

De commissie had haar positieve advies gebaseerd op een toetsing van de vijf afdelingen op de volgende punten:

❖ voldoet de afdeling aan de *harde* criteria van minimaal aantal leden en bestuursleden?

❖ heeft de afdeling haar organisatie redelijk op orde?

❖ is de top van de lijst in orde?

De commissie heeft hiermee voor het eerst ervaring opgedaan met de beoordeling van verkiezingsdeelname. In de Partijraad van december zal ze met een voorstel komen voor de procedure die gevolgd gaat worden voor de raadsverkiezingen van 2002.

Evaluatie congresbesluiten

De notitie over de evaluatie van de congresbesluiten uit 1999 werd op de Partijraad aangekondigd. Inmiddels hebben alle Spanning-lezers het stuk ontvangen. Het moet de aanzet zijn van discussies in de afdelingen en vervolgens op de regioconferenties: 4 november in Amsterdam, 5 november in Zwolle, 11 november in Eindhoven, 12 november in Rotterdam en 18 november in Utrecht. Op de Partijraad werd erop aangedrongen niet alleen over de landelijke partij te discussiëren, maar ook te bekijken wat de eigen afdeling heeft gedaan met de congresbesluiten. De Partijraad van december zal de besluiten nemen over aanpassingen die nodig geacht worden.

partijraad kort

viteiten gaan opzetten die speciaal gericht zijn op ouderen. Als voorbereiding daarop overlegt het Partijbestuur op korte termijn met een aantal strijdbare oudere SP'ers.

❖ De Partijraad besloot dat namens haar de gelukwensen overgebracht worden aan de Rood-Groene Alliantie en de Socialistische Volkspartij in Denemarken, vanwege hun overwinning in het Deense referendum over de euro. 'Dit zou wel eens het begin kunnen worden van het einde van de euro.'

❖ De aangepaste notitie over orde en veiligheid waarover gediscussieerd was in de Partijraad van juni, werd aangenomen en geldt dus nu als richtlijn bij het formuleren van standpunten op dit terrein. (Zie voor een samenvatting de pagina's 6 t/m 9.)

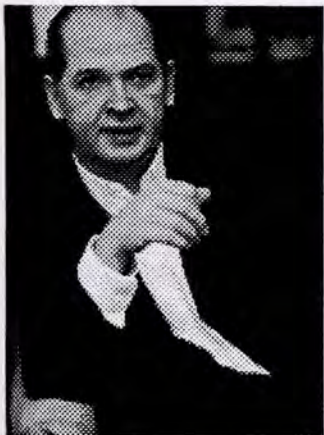
❖ De Partijraad besloot dat Meppel verhuist van de afdeling Assen naar de afdeling Zwolle. Dit op verzoek van de betrokken afdelingen en conform het advies van de commissie Afdelingen.

❖ Harry van Bommel deed op de Partijraad verslag van zijn belevenissen een dag eerder. Van Bommel zou toen als lid van een grote internationale delegatie naar Bagdad gaan, om zich op de hoogte te stellen van de gevolgen van het handelsembargo tegen Irak. De reis strandde echter in Parijs, door Ingrijpen van de Amerikaanse regering.

❖ Aangekondigd is dat we de komende tijd meer acti-

Verzet tegen *uitverkoop beschaving* is urgent en ons op het lijf geschreven

De hoofdmoot van de bijeenkomst van de Partijraad was gereserveerd voor de campagne Stop Uitverkoop Beschaving. Op een inleiding van partijvoorzitter Marijnissen volgde discussie van de afdelingsvoorzitters in drie werkgroepen, waarna verslag gedaan werd en gezamenlijk conclusies getrokken werden.

'De essentie van onze ideologie,' hield Marijnissen de Partijraad voor, 'is dat er een fundamentele omwenteling nodig is waarbij het primaat van de economie ingeruild wordt voor het primaat van de politiek. Dat is ons wezenskenmerk, ons bestaansrecht. Maar we kunnen niet zeggen: *kijk eens hoe goed onze analyse is*, en verder afwachten tot we meer dan 50 procent van de stemmen hebben. We moeten ook betekenis ontwikkelen in het hier en nu, we moeten steeds de contacten met de mensen versterken: ons tot spreekbuis maken van de oprechte bezorgdheid van de mensen en hun terechte klachten.'

Uit deze analyse komt de campagne voort. Marijnissen: 'We

strijden vanuit onze ideologie al veel langer tegen de tweedeling. Daarin gaan we nu een stap verder. Want die tweedeling komt immers voort uit de uitholling van de publieke sector. De publieke zaak vormt de kern van de beschaving. Wie bijdraagt aan de ontmanteling van de publieke sector, draagt bij aan de ontmanteling van de beschaving.'

Namens het Partijbestuur lanceerde Marijnissen vervolgens het voorstel een strategische keuze te maken voor 'Stop Uitverkoop Beschaving' als hét onderwerp voor de SP tot de verkiezingen van 2002. 'Daar zijn drie goede redenen voor: het gaat objectief om een zeer urgent probleem, het probleem wordt door veel mensen ook als urgent ervaren, en het is ons op het lijf geschreven. In feite houden we ons hier al mee bezig. Dat blijven we doen, maar nu onder een duidelijke paraplu.'

Drie campagnedoelen schetste de partijvoorzitter:

- 1 het duidelijk neerzetten van onze ideologische en strategische positie;
- 2 het versterken van de contacten met de mensen en het mobiliseren van mensen;

3 politieke en organisatorische winst voor de partij zelf.

Voor de campagne vroeg Marijnissen vervolgens toestemming van de Partijraad, plus de toezegging van de afdelingen dat ze er ook op lokaal niveau helemaal voor gaan. 'Dan zal heel 2001 voor de SP in het teken staan van dit onderwerp.'

In de bespreking in de werkgroepen was vooral veel enthousiasme te horen. Veelvuldig concludeerden afdelingsvoorzitters dat *we dit eigenlijk al doen*. Nieuw is vooral dat er nu een duidelijk verband tussen allerlei activiteiten wordt gelegd. 'En dat kunnen we uitstekend gebruiken. Het biedt houvast bij de afweging waar we onze energie in moeten steken.'

Toch ook kritische vragen. Zoals 'lopen we hiermee niet het risico afgeschilderd te worden als een conservatieve partij, die terug wil naar vroeger?'

'Dat risico bestaat,' antwoordde Marijnissen, 'Er zijn mensen die individualisering en flexibilisering zien als de vooruitgang.

Ik stel daartegenover dat juist Paars terug wil naar vroeger: en wel naar de 19de eeuw. Voor ons is het zaak dat we niet zeggen *het moet blijven zoals het was*, maar dat we wervende nieuwe eisen stellen. Ook op lokaal niveau. We zijn er rijk genoeg voor als samenleving.'

Marijnissen kreeg unaniem de instemming die hij vroeg, evenals de toezegging dat alle afdelingen gemobiliseerd worden voor een daverende campagne. Afgesproken werd tot slot dat er een actiecentrale komt waaraan ideeën doorgegeven kunnen worden, dat er een informatieve reader gemaakt wordt voor de afdelingen en dat de voortgang van de campagne op de agenda zal staan van elke vergadering van Partijraad en Partijbestuur. Ook Spanning zal veel aandacht aan de campagne blijven besteden. Het bestellen van Kamerleden voor openbare debatten over de uitverkoop van de beschaving kan bij Marianne Langkamp van het Politieke Team in Den Haag. ♦

Binnenhof

Belastingherziening bedreigt bijstandsontvangers

In het belastingplan, dat op 1 januari volgend jaar ingaat, worden de huidige tariefgroepen vervangen door heffingskortingen die iedereen zelf moeten aanvragen. Dat geldt ook voor uitkeringsgerechtigden die eerder nooit eerder met de Belastingdienst te maken hebben gehad. Vragen zij de korting niet aan, dan komen ze al snel onder de bijstandsnorm terecht, doordat de gemeente ervan uitgaat dat de korting wél wordt ontvangen. Eenoudergezinnen met een bijstandsuitkering kunnen daardoor 200 gulden per maand tekortkomen. Uit allerlei signalen blijkt dat de Sociale Diensten nog lang niet klaar zijn voor de ingewikkelde operatie en veelal hun cliënten nog niets hebben laten weten. Ook de voorlichting vanuit de Belastingdienst en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is nog niet op gang gekomen. Voor de uitkeringsgerechtigden dreigt echter de deadline: voor 1 december moeten zij hun aanvraagformulier voorlopige teruggave hebben ingeleverd. Fractiemedewerker Tuur Elzinga vreest chaos wanneer uitkeringsgerechtigden niet actief worden voorgelicht en begeleid. 'Het is maar de vraag of de Belastingdienst de uitkeringsgerechtigden allemaal bereikt. En of de mensen het formulier wel juist invullen, ze hebben dat tenslotte nog nooit eerder hoeven doen. De voorlichting is werkelijk om te huilen.' Volgens Elzinga doen SP-afdelingen er verstandig aan

zich met de zaak te bemoeien. 'Een voorbeeldbrief die afdelingen – ook als ze niet in de raad zitten – aan hun college van B en W kunnen sturen, is enkele weken geleden aan de afdelingsvoorzitters gestuurd. Als je die nog niet verstuurd hebt, doe dat dan snel. Overtuig de gemeente van de ernst van de situatie en pleit ervoor de mensen de voorlichting en hulp te bieden die nodig is. Een voorbeeld van hoe het wél kan, biedt de gemeente Maastricht. Afdelingen die daar meer over willen weten, kunnen bij mij terecht.'

*Info: Tuur Elzinga
(070) 318 38 07*

Uitnodiging SP-conferentie 'Onderwijs in de eenentwintigste eeuw'

Op zaterdag 25 november organiseert de SP een onderwijsconferentie in zalencentrum de Eenhoorn in Amersfoort. In vijf werkgroepen (Vmbo, Tweede Fase, Bve, Segregatie en Basisonderwijs) zullen de meest prangende problemen in het onderwijs besproken worden. Doel is een heldere en sociale visie op de inrichting van het Nederlandse onderwijs te formuleren, in antwoord op de liberale koers van Adelmund en Hermans. Werknemers in het onderwijs en andere betrokkenen worden uitgenodigd zich aan te melden. Inlichtingen en aanmeldingen:

*Jasper van Dijk
(070) 318 38 05*

kort Haags

Ook deze maand weer deden de SP-Kamerleden een gool naar het kampioenschap Kamervragen met de volgende onderwerpen:

- ❖ De forse huurstijging die staatssecretaris Remkes het komende jaar weer wil toestaan (bijdrage begrotingsbehandeling)
- ❖ De plannen van Staatssecretaris Hoogervorst van Sociale Zaken om ernstig te bezuinigen op de duur van de WAO- en WW-uitkeringen (schriftelijke vragen)
- ❖ De Nederlandse deelname aan de VN-vredesmissie naar Eritrea, die volgens de SP onverantwoord is (verklaring)
- ❖ Het tegenhouden door de VS van een humanitaire vlucht naar Irak, waarbij ook SP-Kamerlid Harry van Bommel aanwezig zou zijn. (schriftelijke vragen)
- ❖ De inspanningen van minister Vermeend en de VNG om alleenstaande ouders in de bijstand betaald werk op te dringen (schriftelijke vragen)
- ❖ De verbreding van de Waal bij Nijmegen waardoor huizen in het naburige Lent gesloopt moeten worden (schriftelijke vragen)
- ❖ Het TNO-rapport dat becijfert dat de in aanleg zijnde Noord-Zuidlijn in Amsterdam zo onveilig is dat bij een ongeval zo'n 400 doden te verwachten zijn (schriftelijke vragen)
- ❖ De sponsoring van scholen door het bedrijfsleven die ondanks het sponsorconvenant onverminderd doorgaat (bijdrage algemeen overleg)
- ❖ Het nieuwe belastingplan dat uitkeringsgerechtigden voor 200 gulden per maand kan benadelen (schriftelijke vragen)
- ❖ De strijd van werknemers en bonden voor betere CAO's in de zorg (steunverklaring)
- ❖ Het verdwijnen van de meermanskaart en het avondretour als gevolg van een 'prestatiecontract' tussen minister Netelenbos en de NS (schriftelijke vragen)
- ❖ Het half miljard dat bij de WVG moet (rapport 'Weg Voorzieningen Gehandicapten').

Informatie over deze onderwerpen is te vinden op www.sp.nl en bij de betreffende fractiemedewerker. Wie dat is, kun je navragen bij William Peters en Nicole Linssen op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44.

Stop Uitverkoop Beschaving in de VS: een bijzonder taaie strijd

Op 7 november zijn de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Naast de Democraat Al Gore en de Republikein George W. Bush doen ook anderen mee, zoals de socialist David McReynolds, kandidaat van de SP-USA. Ronald van Raak van het Wetenschappelijk Bureau van 'onze' SP trof tijdens een bezoek aan Chicago een kleine, maar strijdbare groep idealisten.

Aan de 2600 West Fullerton Avenue, in een buitenwijk van Chicago, is de New World Resource Center gevestigd. Deze boekhandel is een ontmoetingsplek van de socialistische oppositie in de staat Illinois. Er zijn bladen en brochures te vinden van uiteenlopende groepen als de Socialistische Partij, de Communistische Partij, de Chicago Green Party, de Workers World Party en de Socialist Labour Party. 's Avonds worden kasten voor de ramen geschoven en komen, achter de boeken, leden van de verschillende clubjes bijeen, om er te praten over politiek en te dromen van grote acties. Deze ontmoetingsplek staat in meerdere opzichten symbool voor het socialisme in Amerika: links is verdeeld in een groot aantal bewegingen en deze hebben nauwelijks een onderkomen, geen geld en weinig leden. De SP-USA, een partij die al sinds het begin van de twintigste eeuw actief is, heeft iets meer dan 1.000 leden, waar-

van een kleine honderd in Chicago. Bovendien moeten kleine groepen als de SP opereren in een enorm land. Een nog groter probleem is het echter om wezenlijke contacten te kunnen opbouwen met de mensen voor wie de SP wil opkomen: de arme en veelal niet-blanke Amerikanen, die zich van de politiek hebben afgekeerd.

Positief is in ieder geval dat het groepen socialisten wel degelijk lukt de schrijnende armoede in het rijkste land ter wereld onder de aandacht te brengen. De partij wijst mensen op de losse einden van de Amerikaanse beschaving, bijvoorbeeld door campagne te voeren tegen illegale 'sweat shops' – waar mensen soms werken voor nog geen 2 dollar per uur – en door protest te laten horen tegen militaire interventies. Boodschappen die steeds meer jongeren aanspreken. 'Onze aantallen zijn klein, maar de overtuigingen waarvoor we vechten zijn over-

tuigingen die de mensheid vanaf het begin van de beschaving hebben beziel – vrijheid, fatsoen, eerlijkheid, vrede en gerechtigheid,' aldus David McReynolds – een 69-jarige pacifist, oud-bestuurslid van de War Resisters League en presidentskandidaat voor de SP-USA. Zijn 'running mate' is Mary Cal Hollis, oud-lerares in het bijzonder onderwijs en nu huismoeder. Veel kans maken McReynolds en Cal Hollis niet: kandidaten worden veel beperkingen opgelegd om mee te mogen doen. In Illinois moeten 25.000 ondersteuningshandtekeningen worden verzameld: een onmogelijke opgave voor de weinige vrijwilligers van de Chicago SP. Niet overal zijn de eisen zo hoog, zodat McReynolds en Cal Hollis voorlopig in zes andere staten wel kunnen meedingen. Deelname aan de presidentsverkiezingen is voor de SP een middel om bekendheid te geven aan visie en haar protest, in de (alternatieve)

media en op openbare bijeenkomsten. Cal Hollis: 'Campagnevoeren is heel waardevol om de resultaten van de Democraten en Republikeinen over het voetlicht te brengen, te laten zien wat zij gedaan hebben, en mensen te wijzen op alternatieven die elders bestaan.'

In de boekhandel laat Bill Pelz van de Chicago SP en redacteur van *The Socialist* een lidmaatschapskaart zien van de Republikeinse partij, met daarop zijn naam en ledenummer. 'Deze kaart kreeg ik vandaag ongevraagd toegestuurd, met het verzoek geld over te maken.

Misschien maakt dit duidelijk wat het in Amerika betekent om lid te zijn van een partij; het gaat alleen om geld en niet om politiek.' De SP-USA is klein, maar ook een van de weinige organisaties in Amerika die mensen daadwerkelijk bij de politiek probeert te betrekken. McReynolds: 'Een probleem is dat, door de kloof tussen het alledaagse leven en het politieke proces, mensen niet geïnformeerd zijn.' Mensen informeren, betekent zendtijd kopen van de commerciële media. De honderden miljoenen die daarmee gemoeid zijn, kunnen overigens ook de leden van de grote partijen niet opbrengen. Gore en Bush laten zich daarom financieren door het bedrijfsleven: veel grote bedrijven sponsoren beide kandidaten, die niet gebonden zijn aan een programma en ook geen verantwoording hoeven af te leggen aan partijleden.

Meer info: www.sp-usa.org, en www.votesocialist.org

Oktoberscholingen in teken verkiezingen- voorbereiding

Christine
de Vos

Een nieuwe traditie waartoe de SP vorig jaar besloot, is het organiseren van 'oktoberweekenden': tweedaagse politieke cursussen voor voorzitters en 'tweede mannen/vrouwen' van de afdelingen. Op de bijeenkomst van 13 en 14 oktober in de Biesbosch was ook Spanning-verslaggever Christine de Vos aanwezig. Om te constateren dat 'docent' Jan Marijnissen geen ellenlange hoorcolleges gaf, maar dat de scholingen uit een kort theoretische gedeelte bestonden en verder vooral uit brainstormen en discussiëren in werkgroepen.

W

'Waar heeft het aan gelegen dat we in 1998 ineens van twee naar vijf zetels zijn gegaan?' luidt één van de vragen aan de werkgroepen. Aan het optreden van Jan en Remi in de vier jaren daarvoor. Het ijersterke programma, het herkenbare tomaatlogo, worden veelvuldig genoemd. De *Stem Tegen-leus*. 'Nee, volgens mij niet,' zegt iemand. 'Die is juist de reden voor ons negatieve Tegenpartij-imago.' Volgend punt: het imago van de SP. *Wat zijn de reacties van mensen als je op feestjes vertelt actief te zijn in de SP?* Onder de kop positieve punten verschijnen achtereenvolgens op de flip-over: *de SP zegt waar het op staat; is actief in de wijken; is consistent, zegt niet dit en doet vervolgens dat; de afdracht van de vergoeding door volksvertegenwoordigers en: de persoon van Jan Marijnissen*. Negatieve reacties zijn onder meer: *de SP is altijd alleen maar tegen en heeft geen alternatief*. 'Onzin,' roept een deelnemer, 'Ergens tegen zijn houdt automatisch in dat je vóór iets anders bent. Bovendien hebben we wél een alternatief!' 'Het maakt niet uit of het waar of niet is, werpt een ander tegen. 'Dit is de beeldvorming die bij mensen bestaat. Aan ons de taak om die te corrigeren.' *Irreëel – wat jullie willen kan niet – de SP is slechts een actiepartij*, wordt ook als negatief opgeschreven, en jawel, alweer: *de persoon van Jan Marijnissen*.

Geen twee keer dezelfde bok schieten

Het belangrijkste thema van de oktoberscholingen is de naderende stembusstrijd. De volgende gemeenteraadsverkiezingen (voor de Tweede Kamer trouwens ook) zullen in 2002 zijn. Dat lijkt ver

weg, maar het is zaak om nu al aan de slag te gaan met het bedenken van een goed programma en een wervelende campagne, en het allerbelangrijkste: met het vinden van goede mensen voor op de kandidatenlijst.

Verreweg de meeste afdelingen die meedoen aan de verkiezingen, verwachten winst. Op een enkeling na vrezen ze tevens grote problemen met het vinden van geschikte kandidaten. De bokken die in het verleden zijn geschoten, moeten we nu vermijden, vinden de aanwezigen in de Biesbosch eensgezind. Te vaak is het voorgekomen dat het raadswerk voor sommige mensen toch te veel bleek. Of erger: dat de afdrachtregeling te veel bleek en nieuwbakken SP-raadsleden koud na de verkiezingsuitslag voor zichzelf begonnen of overstapten naar een andere partij. 'Ik ben ervan overtuigd dat dit de reden is dat we bij de Kamerverkiezingen van zeven zetels in de peilingen zijn uitgekomen op vijf,' merkt Marijnissen op.

'We zijn te nonchalant geweest in het samenstellen van de lijst,' erkent Bart Vermeulen van de afdeling Leiden. 'Toen raadsleden na een tijdje afhaakten, moesten we veel te laag op de lijst vervangers gaan zoeken, waar mensen stonden die eigenlijk niet geschikt waren voor het raadswerk. We moeten twee keer zoveel goede mensen op verkiesbare plaatsen hebben als dat we zetels verwachten, en zwaardere eisen stellen aan aspirant-raadsleden. Het is tenslotte een zware verantwoordelijkheid, die vier jaar lang op iemands schouders rust.' Zwaardere eisen dus. Maar welke dan?

De mensen zijn er wel. Zorg dat je ze vindt

'Sommige dingen moet je in je hebben,' menen de deelnemers aan de Werkgroep Verkiezingen in de Biesbosch. Betrokkenheid, communicatieve vaardigheden en loyaliteit zijn niet aan te leren. Politiek inzicht en kennis van de stad wel. Scholing en ervaring dus. 'Een raadslid moet absoluut ervaring hebben in de afdeling en veel in de wijk te vinden zijn,' vindt het gezelschap eensgezind.

Twee keer zoveel geschikte kandidaten als je zetels verwacht. 'We zoeken ons werkelijk een ongeluk,' verzucht de afdeling Ermelo. 'We kunnen de mensen eenvoudigweg niet vinden.' 'Ik ben ervan overtuigd dat ze er wél zijn,' antwoordt Marijnissen. 'Maar als je nu pas begint met zoeken, ben

Permanente scouting: daar draait het om

je rijkelijk laat.' Permanente scouting, is het toverwoord. In het bestuur, in de kerngroep, onder actieve leden. Als het goed is, komen talenten vanzelf bovendien. Ook de cursus politieke basisvorming is een aardige vijver om in te vissen. Mede omdat daar niet alleen kerngroep- en actieve leden naartoe gaan, maar ook leden die tot op heden niet actief zijn geweest, maar dat, geënthousiasmeerd door de cursus, wel willen worden.

'In een afdeling van zeventig, tachtig mensen kan het niet anders of er zit talent tussen,' zegt Nico Heijmans van het Afdelingsteam. 'Je moet ze wel actief benaderen. Een oproepje in het inlegvel van: *wie wil er raadslid worden*, werkt niet. Een discussieavond over een interessant onderwerp met interessante mensen wel. Dáárop komen de mensen af die graag debatteren en ontmoet je leden die je nog niet kende. Op zo'n avond zie je meteen wie er actief deelneemt aan de discussie, wie er niet na een welgemikt tegenargument onderuit ligt. Ga ook hen niet direct vragen of ze de raad in willen, maar betrek ze bij de afdeling. Stel bij het scouten niet direct de eis van perfectie. Er moet potentie aanwezig zijn, zeker, maar je hebt nog twee jaar om de kwaliteiten die aan te leren zijn, aan te leren.'

Nog meer lessen: pas op dat je je kerngroep, hulpdienst of bestuur niet berooft van sterke krachten ten faveure van de raad. Als het afdelingswerk ineenstort na intrede in de gemeenteraad, heb je iets niet goed gedaan. Het is van het grootste belang om altijd en in alle geleidingen van de afdeling nieuwe mensen te werven en op te leiden. Gaan er kerngropleden de raad in, moet je zeker weten dat er actieve leden zijn om hen te vervangen en dat voor hen weer 'slapende leden' in de plaats komen.

Ken je leden. Weet wat ze doen, waar hun talenten liggen. Ga op ledenbezoek en vind uit wie ze zijn.

Activeer mensen door ze aan te spreken op hun talenten en interesses. Betrek een basisschoolonderwijzer bij Alles Kids en een bioloog bij milieuzaken in plaats van hen alleen en net zolang te laten folderen tot ze het niet leuk meer vinden en afhaken.

Let bij het samenstellen van de kandidatenlijst op de man/vrouw- en oud/jong-verhouding. Zorg dat zoveel mogelijk mensen zich in de kandidaten kunnen herkennen. Een lijst met alleen maar lasers zal niet snel de stem van een academicus trekken en een bankwerker zal weinig voelen voor een *multiple choice* aan professoren en doctorandussen. Ervaring leert dat de eerste vrouw op de lijst en migranten veel voorkeurstemmen krijgen, zelfs wanneer ze niet op een verkiesbare plaats staan. Doe daar je voordeel mee, maar verzeker je ervan dat je deze personen op hun kwaliteiten hebt geselecteerd. Vermijd de schijn – en zeker de werkelijkheid – dat ze 'Alibi Ali's' en 'Excuus Truusen' zijn. 'Wat je wel kan doen is kopstukken uit de gemeente die lid zijn, zeg maar de keeper van het plaatselijk elftal, als lijstduwer neerzetten. Dan ben je verzekerd van de stemmen van de hele voetbalclub, zonder dat men verwacht dat de man ook daadwerkelijk de raad ingaat, hij staat immers onderaan. Het fungeert als een soort stemadvies. In Amsterdam werkte dat prima met 'Vlaamse Pot-acteur' Serge Henri Valcke als lijstduwer'

De schrik over de fouten uit het verleden zit nog stevig in de benen, maar blijkt de 'oktoberscholieren' niet te verlammen. 'We weten nu goed wat er mis is gegaan,' zegt een deelnemer, 'en vooral wat we moeten doen om nu wel met een ijzersterke lijst voor de dag te komen. Als we in deze laatste twee jaar nog even alles op alles zetten, lukt het. En wanneer in 2002 de laatste stemmen geteld zijn, begint de dag erna meteen de campagne voor de ronde in 2006!' ●

Lokaal aan de slag met *Stop Uitverkoop Beschaving,* hoe doe je dat?

Afdelingen moeten zich allereerst ervan bewust zijn, dat deze campagne het socialisme ten voeten uit is,' vertelt Nico Heijmans van het SP-Afdelingsteam in Rotterdam. 'We vechten immers voor de publieke zaak, voor de beschaving, tegen de individualisering enzovoorts. De campagne kan veel van de afdelingsactiviteiten in het juiste kader plaatsen, of het nou om het zwembad, het openbaar vervoer of de het personeelstekort bij de politie gaat.' 'Het is dus echt niet zo, dat nu ineens het roer om moet,' vult collega Hans van Leeuwen aan. 'Bijna alle acties die in het verleden gevoerd zijn, passen prima in dit kader. Het verschil is alleen, dat dat kader er nu echt *is*. Sommige afdelingen vroegen zich wel eens af: zijn we nou een milieugroepering, of een volksgezondheidsclub? Er ontbrak eigenlijk steeds een duidelijk doel. Met deze campagne hebben we een gezamenlijk toekomstperspectief en zijn we allemaal in feite met één ding bezig. Maar waarvoor je moet oppassen is dat in elk pamflet en bij elke actie van de daken roept *dit doen we om de beschaving te redden*.'

Volgens Nico Heijmans biedt de campagne volop kansen voor de afdelingen. 'Zet bijvoorbeeld eens op een rijtje waaruit in jouw gemeente blijkt dat het mis gaat met de beschaving: op het gebied van de zorg, de huisvesting, de veiligheid, het onderwijs. Maak dat vervolgens bekend, en ga ermee aan de

Op 13 oktober ging de grote landelijke SP-campagne 'Stop Uitverkoop Beschaving' van start. Via radio- en tv-spotjes riep Jan Marijnissen op tot een 'precisiebombardement' op het Binnenhof en nodigde hij alle Nederlanders uit om zich te laten horen. Afdelingen gingen aan de slag met de verspreiding van een miljoen campagnekranten. Kortom: de SP heeft een groot landelijk offensief ingezet, dat volgend jaar verder uitgebouwd gaat worden met onder andere een landelijke tour. Op de Partijraad is afgesproken dat ook de afdelingen hun schouders optimaal onder de campagne zetten. Maar wat betekent dat in de praktijk? Met andere woorden: Waar komt het nu, buiten die stapels kranten, voor de afdelingen op aan?

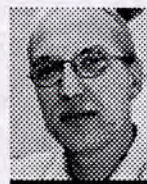

slag. Je zult dan verrassend veel bondgenoten vinden en gemakkelijk nieuwe contacten leggen met mensen die zich al lang aan de afbraak ergeren. Met hen kun je dan een informatie-avond beleggen en nog meer mensen bereiken.'

De SP in Oss koos voor een soort persconferentie als opening van de campagne. Ten overstaan van de pers vertelden acht mensen werkzaam in onder meer cultuur, zorg, onderwijs en ambulance (voor een deel SP'ers) over hun eigen ervaringen met de afkalking van de publieke sector. Paul Peters van de Osse SP: 'Die mensen zijn deskundigen op hun gebied en confronteren de pers dus met de dagelijkse praktijk in hun werk. Tevens werd de pers goed ingelicht over de inhoud van de landelijke campagne, zodat duidelijk werd waar het ons om te doen is.'

De SP in Zeist is inmiddels de wijken in gegaan met een enquête, waarbij met een Toma-

tenmeter in verschillende wijken gepost wordt. Mensen kunnen laten weten wat ze vinden van vragen als: *moet kindergeneeskunde uit het plaatselijke ziekenhuis verdwijnen en hebben jongeren recht op een eigen jeugdthunk*. Jeannette de Jong: 'We hebben eerst met z'n allen zitten brainstormen hoe we de campagne lokaal konden maken. Want met het motto 'Stop de Uitverkoop van de Beschaving' kunnen we natuurlijk niet de boer op. We kwamen tot de conclusie dat wijkgericht werken het grootste probleem is in Zeist. We besloten om dat probleem te koppelen aan de centrale vraag: *Worden arm en rijk gelijk behandeld in Zeist?*, want aan die kapstok kun je bijna alle problemen in de zorg, woningbouw, onderwijs etc. ophangen. Met andere woorden: je kunt er heel veel lokale discussie mee op gang brengen.' De resultaten van de stemmingen zullen aan het gemeentebestuur aangeboden worden. ●

Nico Heijmans

Hans van Leeuwen

Paul Peters

Jeannette de Jong

Spanning

informatie- en opinieblad voor actieve SP-leden

Verschijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 11, 22 november 2000

DOCUMENTATIECENTRUM

ruimte voor iedereen

**SP-rapport
grondpolitiek
bepleit:**

**Vakbonds- en
bedrijvenwerk
is belangrijk
SP-werk**

**'Districten-
discussie'
woedt
op regio-
conferenties**

**Ontplooi jezelf
- met een cursus
van de SP**

**Eritrea-missie:
meer risico's
dan oplossingen**

Tiny Kox

Doen én leren

Je kunt niet zeggen dat we bescheiden zijn. We willen een betere wereld, waarin menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit voorop staan. Daarmee is het nu op alle fronten mis. De maatschappij versplintert, tegenstellingen groeien en zaken die onder democratische controle horen, worden schaamteloos uitverkocht aan de Markt.

We hoeven ook niet bescheiden te zijn. Idealen mogen, nog sterker: ze kunnen geweldig inspireren bij het politieke handelen hier en nu. Het is goed om te weten waar je naartoe wilt. Dan ga je niet dolen. Maar we moeten wel zorgen dat onze ambitie geen dagdromerij wordt. Dus moeten we onszelf ontwikkelen. Permanente politieke scholing voor SP-kaders is onmisbaar. Het aardige van de SP is dat je ongeacht je beroep, opleiding, leeftijd en ervaring, een taak in ons partij kader kunt vervullen. Maar daarvoor is het nodig voortdurend je politieke en organisatorische kennis en kunde te verbeteren. Door dingen te doen – de praktijk is een heel goede leermeester – én door dingen te bestuderen. Als socialist wordt niemand geboren. Maar socialist worden, door scholing in theorie en praktijk, dát kan iedereen met het hart op de goede plaats en het hoofd op orde. We bieden tegenwoordig veel mogelijkheden. Elke maand kun je in je afdeling meedoen aan de cursus politieke basisvorming – een absolute en inspirerende *must* voor ieder bestuurs- raads- en kerngroep lid. Volgend voorjaar organiseren we weekends voor zittende raadsleden en starten we met de cursus 'lokale politiek' voor nieuwe raadsleden. Plus aantrekkelijke excursies, praktische bijeenkomsten, regioconferenties, de zomerschool 2001. Neem snel contact op met je afdelingsvoorzitter en meld je aan!

Opinie service

Kamerleden en andere SP'ers schrijven regelmatig interessante opinie-artikelen in dag- en vakbladen. Spanning geeft in elke uitgave een overzicht van de recente opinies. De artikelen zelf kun je vinden op Internet (<http://www.sp.nl/tegenst/theorie/opinies>). Je kunt ze ook telefonisch bestellen bij Martine Mergler en Marga Berendse (010 243 55 55). Noem dan wel het codenummer van het artikel dat je wilt hebben.

Behalve het bruidspaar nam RTL4 ook 750.000 kijkers in de maling

Jan de Wit, Trouw, 14 oktober 2000

De BMW cabrio die de kijkers naar *Ja, ik wil een miljonair* konden winnen, heeft zichzelf vele malen terugbetaald. In belminuten. RTL4 verdiende zo bijna 1,4 miljoen met de telefoonlijn.

Code: 00/40

Beste John, waar houdt de voosheid op?

Harry van Bommel, het Parool, 18 oktober 2000

Met stijgende verontwaardiging keek Harry van Bommel naar *Ja, ik wil een miljonair*. En schreef een open brief aan tv-producent John de Mol.

Code: 00/41

VN-missie Eritrea verkeerde instrument voor een goed doel

Harry van Bommel, de Volkskrant, 20 oktober 2000

Een samenvatting van dit artikel staat op bladzijde 13 van deze Spanning.

Code: 00/42

Werving verpleegkundigen benadeelt de arme landen

Agnes Kant, Haagsche Courant, 19 oktober 2000

Zorginstellingen mogen verpleegkundigen van buiten Europa halen. Is deze gastarbeid werkelijk nodig? De oorzaken van het zorgprobleem worden niet weggenomen en elders zijn deze mensen harder nodig dan hier.

Code: 00/43

Armoede onder kinderen vereist onmiddellijke actie

Jan de Wit, niet gepubliceerd

Vijf jaar paars armoedebeleid hebben volgens evaluatie niet geleid tot minder armoede. Het aantal huishoudens met een minimum inkomen is sinds 1990 zelfs gestegen. Het paarse armoedebeleid heeft jammerlijk gefaald.

Code 00/44

Agenda

Cursussen en excursies

2 december

excursie dierenwelzijn, Veluwe

9 december

Actie en Publiciteit, Rotterdam

Raadsledenweekend

10 en 11 februari, Driebergen

17 en 18 februari, Driebergen

24 en 25 februari, Driebergen

Actie

Volop aan de gang

Shell Help!

Vanaf 11 december

Chloortrein NEE

Partijraad

16 december, Amersfoort

Spanning

Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP. Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 31. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl.

uit het land

Volop ontwikkeling aan het SP-milieufrent

De landelijke 'Shell help!'-actie is een nieuwe fase ingegaan. Sinds woensdag 1 november roepen SP'ers door het hele land automobilisten op om voorlopig niet meer bij Shell te gaan tanken. Aanleiding is het uitblijven van zichtbare stappen van het concern om tot sanering van de 'Stort van Troost' te komen. Onlangs werd overigens bekend dat de chemische troep niet alleen de Biesbosch bedreigt, maar ook het grondwater van Sliedrecht. Inmiddels zijn de eerste 115.000 nieuwe actie-

kaarten al het land in en werd in Breda het spits van de nieuwe actie-fase afgebeten. Ook ging er met elke november-Tribune een actiekaart naar elke SP'er. Harry Voss: 'Ditmaal gaan we niet naar de Shellpompen, maar richten we ons op andere locaties waar veel automobilisten komen: drukke winkelcentra, parkeerplaatsen, markten bijvoorbeeld. Begin december doe ik een oproep aan de afdelingen om het grote actie-offensief in te zetten.' Voss raadt actievoerenden aan, om mensen de kaart ter

plekke te laten ondertekenen. 'De kaarten zomaar uitdelen of in de brievenbus stoppen is een stuk minder effectief dan wanneer je er een verhaaltje bij vertelt.'

Heel spoedig zal ook de landelijke campagne tegen de **chloortreinen** van start gaan. De oprichting van het 'Comité Chloortrein Nee' samen met milieuorganisaties en buurtcomités is tot in een ver stadium gevorderd. In de tweede week van december wordt een speciale chloortrein-infokrant verspreid in de gevarenstrook langs de chloorroutes. Het wetenschappelijk bureau van de SP werkt daarnaast aan een rapport dat binnenkort aan alle gemeentebesturen en actiecomités langs de rails aangeboden zal worden. In een verder stadium staan onder meer chloor-informatieavonden en buurtvergaderingen op het lijstje.

Op zaterdag 18 november hielpen SP'ers mee aan de bouw van de 'Dijk van Milieudefensie' in Den Haag, bij het gebouw waarin op dat moment de klimaat-conferentie van de Verenigde Naties plaatsvond. De Dijk was het symbool van de strijd tegen de klimaatverandering en de stijgende zeespiegel. De dijkbouwers riepen de regeringsleiders op daadwerkelijke actie te ondernemen tegen het probleem van de CO₂-uitstoot.

Tenslotte stelde de rechtbank van Breda begin deze maand vast dat minister Jorritsma van Economische Zaken ten onrechte een vergunning aan de

NAM afgaf om **proefboringen in de Biesbosch** uit te voeren. SP-Kamerlid Remi Poppe toonde zich blij met die uitspraak en verklaarde in de Kamer opnieuw te zullen aandringen op totale bescherming van het natuurgebied. Begin dit jaar stond er op initiatief van de SP een breed actiefront ('Boor de Biesbosch niet de grond in') dat zich fel tegen de proefboringen verzette.

Gentech uitstekend thema

Een 'moeilijk' onderwerp trekt wel degelijk belangstellenden. Dat ondervond de afdeling Horst, die op 10 november een discussieavond organiseerde over genetische manipulatie. Op de bijeenkomst kruiste Remi Poppe de degens met VVD-Kamerlid Thijs Udo over de vraag of, hoe en waar de grenzen aan de **gentechologie** gesteld moeten worden. Naast de prima opkomst viel ook de gretigheid op waarmee de aanwezigen met elkaar en met de inleiders in discussie gingen. De afdeling had voor dit thema gekozen omdat de gemeente Horst de biotechnologie heeft uitgeroepen tot 'economisch speerpunt'. De informatievoorziening op de avond werd compleet gemaakt door de aanwezigheid van standjes van Amnesty International en de Milieufederatie.

Stabilisatie in Utrecht en De Bilt

Bij de herindelingsverkiezingen in Utrecht van 8 november heeft de SP haar drie zetels weten te behouden. Dit ondanks een licht procentueel verlies (6,0 procent tegenover 7,0 procent in 1998). De verkiezingen leverden grote winst op voor Leefbaar Utrecht. De partij van Westbroek kreeg er 5 zetels bij en is nu met 14 zetels veruit de grootste partij in de stad. PvdA, D66, Groenlinks en VVD verloren. D66, dat tot de verkiezingen van 1998 nog over 9 zetels beschikte, houdt er nog één over. Opvallend was ook de geringe opkomst: 43,5 procent tegenover 56,5 procent in 1998. De Utrechtse SP toonde zich redelijk tevreden met het resultaat en heeft direct na het bekend worden van de uitslag voor de vorming van een progressief college gepleit. In De Bilt bleef de SP eveneens op de oude sterkte. Met 5,5 procent van de stemmen boekte Dirk van Kekem wel winst, maar niet genoeg voor een tweede zetel.

Uit het land

Onderzoek, actie en discussie: de afdelingen aan zet met Stop Uitverkoop Beschaving

'Stop de uitverkoop van de beschaving' is uit de startblokken. De campagnekranten zijn verspreid en hebben veel reacties opgeleverd. De komende maanden worden de voorbereidingen getroffen voor de volgende fase, waarmee de SP vanaf maart 2001 naar buiten zal treden. Dan komt er een nieuwe krant met een actie waaraan iedereen kan meedoen – ondersteund door allerlei andere activiteiten.

In de tussentijd is het aan de afdelingen om het vuurtje warm te houden. In de eerste plaats kunnen ze grondig plaatselijk onderzoeken welke zaken bewijzen dat een 'beschavingsoffensief' hard nodig is, om vervolgens met de uitkomsten daarvan de discussie te starten. En verder kunnen ze allerlei acties opzetten die draaien om zaken waarover de campagne gaat. Leidschendam bijvoorbeeld kwam in actie tegen de dreigende sluiting van de kraamafdeling in het plaatselijke ziekenhuis. Onder grote belangstelling van de pers protesteerden SP'ers en drie 'zwangere' vrouwen bij het ziekenhuis. Daarbij zal het echter niet blijven. De Leidschendamse SP is van plan om in januari een debat te organiseren over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van een ziekenhuis, waarbij naast een Tweede Kamerlid van de SP ook de directeur van het

ziekenhuis aanwezig zal zijn. De actie past volgens de afdeling perfect onder de paraplu van de campagne. Leeuwarden startte een actie tegen de verslechtering van het busvervoer die dreigt door de openbare aanbesteding van de stadsdienst. Een link naar de landelijke campagne werd niet gelegd. Fractievoorzitter Ronald Boersma 'We vreesden dat zo'n koppeling wat geforceerd zou komen. En bovendien hebben we gekozen voor kleine actiekaarten die mensen snel lezen en invullen. Daarop is geen ruimte voor informatie over de landelijke campagne.' Als thema voor openbare avonden doet de campagne het goed, bleek bijvoorbeeld in Wageningen. Hoewel daar geen SP-afdeling is, kwamen 60 mensen naar een bijeenkomst met Jan Marijnissen. Afdelingen die ook graag een Kamerlid als spreker hebben over de campagne, kunnen contact opnemen met Marianne Langkamp, telefoon: (070) 318 38 01. Lezers van de campagnekrant reageren niet alleen via de telefoon en per e-mail, maar vullen ook op ruime schaal het bijgevoegde kaartje in om zich op te geven als SP-lid. Op 14 november hadden 393 mensen die stap gezet. De grootste bijdrage leverde de afdeling Groningen met 29 nieuwe leden. Daarna volgden Leiden en Tilburg met respectievelijk 19 en 18.

Wat vindt Culemborg?

Onder het motto 'Uw mening gevraagd' verspreidt de afdeling Culemborg momenteel 12.000 stadsenquêtes: kleurrijke folders met tien vragen over actuele lokale onderwerpen. Afdelingsvoorzitter Philip Oosterlaak: 'Eerder leverde zo'n enquête al waarderende reacties op. Dat willen we nog eens herhalen. We laten zien dat we met heel veel dingen bezig zijn. Bovendien is het onderzoek een graadmeter om te kijken of de mensen sinds de vorige enquête van een jaar of zes geleden veranderd zijn.' Uit de resultaten wordt een rapport samengesteld voor alle deelnemers en het gemeentebestuur. Naast huis-aan-

huis verspreiding zal er op de zaterdagmarkten tevens een standje zijn waar SP'ers de mensen vragen om de enquête direct in te vullen. Ook wordt overwogen om de enquête compleet op de Culemborgse SP-site te plaatsen. Alhoewel een vraag in de folder over de privatisering van de sportvoorzieningen ging, werd besloten om de enquête niet aan de 'Stop de Uitverkoop'-campagne te koppelen. Oosterlaak: 'Vanwege de lokale opzet van de enquête vonden we koppeling aan de landelijke campagne minder passend.'

Door Tiny Kox

Midden in de campagne voor de tussentijdse verkiezingen in Goor (Overijssel) is lijsttrekker Hannie Woestenenk overleden. Een korte herinnering aan een prominente SP'er en een bijzondere vrouw.

Die morgen stond ze nog met verkiezingsfolders op de markt in haar woonplaats Markelo. Tot ze zich niet lekker voelde en even naar huis ging. Daar stapte Hannie in bed en uit het leven. Volstrekt onverwacht. Voor haar man Arie ('Hij is realistischer dan ik'), haar zoon Martin en haar dochter Petra ('Fotografeer me maar voor de krant in de crossauto van de kinderen. Hij staat voor de vrijheid die jongeren nodig hebben'). Voor haar omgeving En voor de SP.

Hannie is 44 jaar jong geworden. Geboren in Amsterdam, later verhuisd naar Oost-Nederland. Klaar staan voor anderen paste bij haar: toen ze in een medisch kindertehuis werkte, toen ze gezinsverzorgster was, toen ze thuis- en daklozen begeleidde. Haar studie voor maatschappelijk werker die ze op latere leeftijd afrondde (omdat ze de opvoeding van haar kinderen liet voortgaan), paste ook in dat rijtje van klaar staan voor anderen.

Hannie Woestenenk-Engelen: vriendelijk, vrolijk, bescheiden, doodgewoon en altijd bereid om aan te pakken. ('Ik moet onder mensen zijn. Een avond alleen zitten vind ik vreselijk.') Vijf jaar terug meldde ze zich als lid bij de SP. Een echte aanwinst. Ze hield ervan om aan de slag te zijn. Sinds 1997 was ze afdelingsvoorzitter in Goor en sinds 1999 lid van Provinciale Staten van Overijssel. Dit jaar werd ze lijsttrekker vanwege de samenvoeging van Goor, Markelo en enkele andere plaatsen. 'Politieke ambities zeggen me niets' zei ze in het regionale dagblad. Ze deed het om iets anders: 'Ik wil graag mensen helpen, op allerlei terreinen'.

We zijn trots dat Hannie een van ons was – en dat in onze gedachten blijft. Arie, Martin en Petra wensen we alle sterkte toe bij het leren leven zonder Hannie. Ook onze mensen in Overijssel zullen het zwaar hebben nu ze zonder haar verder moeten. Bij de verkiezingen van 29 november en daarna.

Dag Hannie, we zullen je erg missen.

De stelling

Een nieuwe opzet

De rubriek *De Stelling* werkt niet goed zoals hij bedoeld is. Dat had de redactie al eerder geconstateerd, en is bevestigd door het uitblijven van reacties op de stelling van november. Aan een formule die blijkbaar niet werkt, moet je niet vasthouden. Vanaf januari zal daarom een nieuwe opzet gehanteerd worden voor het stimuleren van discussie tussen de bestuurs- en kern-groepleden. Tot 8 december kun je reageren op de laatste **Spanningstelling-oude-stijl: 'In de laatste NIPO-peiling stonden we op zeven zetels. Kortom, het gaat goed met de SP.'** Voor deze uitgave hebben we geput uit de reacties die te lezen zijn op de discussiestelling van Jan Marijnissen op onze website: **De publieke zaak is verweesd. De overheid hevelt steeds meer over naar de markt. Resultaat is schandalige toestanden in zorg en onderwijs, tweedeling en uitholling van de beschaving.**

De mensen willen terugtreden van de overheid

Democratie is toch de wil van de meerderheid? En hadden de partijen van Paars I niet een meerderheid van de stemmen gehaald? En is die meerderheid niet gegroeid bij de verkiezingen van '98? Bewijst dat niet dat een meerderheid van de bevolking het eens is met de terugtrekkende overheid? Volgens mij wel.

En gelukkig maar, want de vrije markt is in vrijwel alle sectoren het aangewezen systeem voor nutsmaximalisatie. De overheid moet zich slechts op zijn kerntaken richten. Over het geconstateerde 'gebrek' aan democra-

tische controle over de economie hoeven we ons geen zorgen te maken. Want de vraag van de consument bepaalt wat bedrijven doen en maken. En tegenwoordig let de consument gelukkig niet meer alleen op prijs/kwaliteit maar ook op bijvoorbeeld de milieuvriendelijkheid van producten.

Erwin Potjer

Onderscheid aanbrengen

Privatisering van bijvoorbeeld de PTT en de NS zijn zaken die ik toejuich. Dit geeft ook andere partijen de kans zich in deze markt te storten. Anders ligt dit met ethisch gevoeliger zaken als onderwijs en gezondheidszorg. Vanuit het maatschappelijk belang zou het een zeer kwalijke zaak zijn als de overheid haar handen hier vanaf zou trekken. Iedereen heeft natuurlijk het recht op een op tijd rijdende trein, maar het recht op gezondheidszorg is pas echt fundamenteel. Hetzelfde geldt natuurlijk voor onderwijs.

Peter Veltman

Net zo on-etisch

Ik ben het niet eens met het plaatje dat je schetst alsof we Nederland moeten opbouwen zoals na de tweede wereldoorlog. Met alle respect, maar zo erg is het (nog) niet. Verder deel ik je visie wel. Er is geen enkele reden waarom zaken als communicatie en vervoer in de vrije markt moeten worden gebracht. Wanneer de aanhangers van dit liberale gedachtegoed werkelijk brood zouden zien in een concurrentie met de overheid, dan was deze concurrentie reeds lang geleden ontstaan. Natuurlijk worden we veel eerder aangesproken door een beeld van een overheid die de gezondheidszorg privatiseert... arme mensen in een commercieel armenhuis... nee dat nooit meer. Dat ze geen bezoek meer kunnen krijgen omdat de trein onrendabel is, is net zo on-etisch.

John Heemsker

Keuzevrijheid en controle

Voorheen had je bijvoorbeeld maar keuze uit één PTT-toestel, nu uit honderden van allerlei maatschappijen. Wat wil de SP nou eigenlijk?! Telt de keuzevrijheid van consumenten dan nauwelijks? Moeten wij met z'n allen dan maar ons gas en water kopen bij één bedrijf in onze regio? Als de overheid zelf alles gaat regelen lopen wij onze keuzevrijheid mis, is dat nou socialisme?

Anderzijds, de kleine geprivatiseerde onderneminkjes gaan samen in molochs (UPC, NUON) of worden verpatst door overheden. Dus de vrije markt in z'n geheel overheidswerk laten doen, lost ook niets op, omdat kleine bedrijfjes elkaar voor de voeten lopen en het dienstaanbod verkleint door de versnippering. Misschien kunnen we het oplossen: wel een vrije markt, maar met STRENGE overheidscontrole!

Michiel Reuvers

De maat is vol

Marktwerking wordt gezien als oplossing voor alle problemen. De invloed van het bedrijfsleven is doorgedrongen tot in iedere porie. Deze mentaliteit van de regerende partijen resulteert in inspiratieloos beleid. Hierdoor ontstaan 'gaten in de markt' waar het 'echte' bedrijfsleven zich gretig op stort! Bedrijven verpakken omzetdoelen in een *missionstatement*, consumenten dragen ideeën uit via kleding- en automerken. Dat een overheid haar verwaarloosde verantwoordelijkheden verkanselt op de markt... en dat ook nog weet te verkopen, haar handen wassend in onschuld, is de brutaliteit ten top! Vooruitgang...? Beschaving...? Dat mensen voortijdig kunnen sterven omdat ze 'nog niet aan de beurt' zijn terwijl het ziekenhuis maar een deel van haar capaciteit benut... Dat onderzoek slechts plaatsvindt in opdracht van het bedrijfsleven... Ja, de maat is vol! Al zijn er steeds nieuwe druppels die de emmer doen overlopen!

Monique Prevoo

Bedrijven democratiseren

De stelling is juist, want de economie is niet democratisch ingesteld en werkt volgens het concurrentiebeginsel. Dat de overheid privatiseert en overhevelt naar de markt, hoeft op zich echter geen ramp te zijn. De verzorgingsstaat is ook niet ideaal, aangezien hij bureaucratie en misbruik in de hand werkt. Om dit te voorkomen zul je over moeten gaan naar meer zelfsturing. Dus een bedrijf dat vanaf zijn fundamenten op democratische beginselen wordt gebouwd. Maatschappelijke taken als onderwijs en gezondheidszorg kunnen op dezelfde wijze werken. Dus als eigendom van de belanghebbenden, de burgers. Bijkomend voordeel is dat hierdoor maatschappelijke betrokkenheid en sociale controle worden vergroot. De overheid wordt hier als sturende factor in betrokken.

René Evers

Ruimte voor iedereen

De strijd om de ruimte in Nederland wordt een heel belangrijke, schreven we in *Spanning* van april. De ontwikkeling van economie en welvaart schroeft – samen met de bevolkingsgroei – de druk op de grond steeds verder op. Dat leidt automatisch tot prijsstijgingen en dus tot bemoeienis van speculanten en beleggers. En dat heeft weer als gevolg dat het voor de overheid steeds moeilijker wordt het grondgebruik zó te ordenen dat het maatschappelijk belang optimaal wordt gediend. Tijd dus voor een stevig debat over grondpolitiek. Een voorzet daarvoor geeft het wetenschappelijk bureau van de SP in het lijvige rapport *Ruimte voor iedereen, noodzaak en mogelijkheid van een sociale grondpolitiek*. In *Spanning* een samenvatting.

In de aanloop naar de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening (zie Spanning april 2000) heeft het ministerie van VROM een 'Groen Polderoverleg' gevormd, om inzicht te krijgen in de vele en vaak tegenstrijdige aanspraken op de ruimte in Nederland. Aan het overleg nemen vertegenwoordigers deel van vakbonden, werkgevers-, natuur- en landbouworganisaties, provincies, waterschappen, projectontwikkelaars, bouwers, gemeenten en de ANWB. Op basis van alle claims die zij op tafel gelegd hebben, heeft VROM berekend dat er tot 2030 een oplossing gevonden moet worden voor ruim 300.000 hectaren. Dat is bijna 9 procent van het totale grondgebied van Nederland, oftewel de omvang van de provincie Zuid-Holland. Daarbij zijn de claims waar mogelijk al in elkaar geschoven, bijvoorbeeld door grond zowel te bestemmen voor natuurontwikkeling als voor watergebied.

Mobiliteit, ruime woningkavels en te grote industriegebieden schroeven de druk op de ruimte onnodig op

Nederland uitbreiden met een gebied ter grootte van een provincie zit er niet in. En dus zal de ruimte vooral 'gevonden' moeten worden door landbouwgrond een andere bestemming te geven. De schrijvers van *Ruimte voor iedereen* betwijfelen de mogelijkheid en wenselijkheid daarvan. Ze wijzen erop dat milieuvriendelijke landbouw relatief veel grond vereist, dat het veeteeltbeleid officieel gericht is op meer grond per dier om het dierenwelzijn te bevorderen, en

dat de samenleving er belang bij heeft dat de landbouw een floreerende bedrijfstak blijft, ingepast in een aantrekkelijk landschap. *Kijk voordat je op grote schaal landbouwgrond wegbestemt eerst eens heel kritisch naar een aantal ontwikkelingen die de druk op de ruimte onnodig opvoeren*, lijkt het advies in het rapport. Voorbeelden daarvan zijn:

- De tendens om meer luxe woningen met ruime kavels en ruime onderlinge afstand te bouwen, liefst in de buurt van natuurgebieden. Financieel is dat mogelijk, omdat het hier veelal gaat om bebouwen van agrarisch gebied, en dat is relatief goedkoop. De schaduwkant is dat de grond vaak extensief gebruikt wordt: er wordt vooral laag gebouwd en er moeten meer wegen worden aangelegd voor de ontsluiting.

- De steeds zwaardere claim die de toegenomen mobiliteit legt op de ruimte. Particulier woningbezit en flexibilisering van de arbeid maken het verhuizen onaantrekkelijk en stimuleren dat mensen ver van hun werk wonen. Daarnaast is de groei van de mobiliteit versterkt doordat de kabinetten Lubbers en Kok gehoor gaven aan de wensen van de lobbyclub 'Nederland Distributieland'. Die dringt vanaf de jaren '80 sterk aan op uitbreiding van wegen, vliegvelden en spoorwegen. Een bijkomend probleem is dat grondgebruik voor infrastructuur een groot effect heeft op het grondgebruik in het algemeen, doordat het gebieden versnipert. Ook zijn stroken grond langs wegen moeilijk te gebruiken voor andere bestemmingen. Het gaat dus om meer dan het

aantal hectaren dat daadwerkelijk gebruikt wordt.

- De praktijk dat bedrijven vaak meer grond aanschaffen dan strikt nodig is. Ze kopen extra ruimte om makkelijker te kunnen uitbreiden en om zeggenschap te hebben over de omgeving. Dit is mogelijk doordat de grondprijzen voor bedrijfsterrinen gemiddeld bijzonder laag zijn. 'Grond is een schaars goed dat bedrijven nu te goedkoop krijgen,' concludeert ook het Centraal PlanBureau. De lage grondprijzen leiden bovendien tot een extensief gebruik van de grond. Bedrijven bouwen vaak laag en creëren grote parkeerterreinen.

Ontwikkelaars nemen steeds meer de regierol van de gemeenten over

Veel landbouwgrond zal ook de komende jaren herbestemd worden tot woongebied of industrieterrein. Daarbij zal het steeds een botsing van belangen zijn. Enerzijds in de discussie welk gebied het beste waarvoor gebruikt kan worden. En anderzijds omdat er veel geld mee gemoeid is. Bij de bouw van nieuwe wijken is het lange tijd gebruikelijk geweest dat gemeenten bestemmingsplannen maakten voor hun 'uitleggebieden' en via aanbesteding bouwers en ontwikkelaars zochten om de plannen te realiseren. De gemeenten hielden hierbij de regie in eigen hand. Sinds begin jaren negentig loopt het in veel gevallen anders, en stellen grondeigenaren binnen de grenzen van het bestemmingsplan zelf plannen op, of gaan ze een samenwerkingsverband aan met een ontwikkelaar. Vaak gaat dit

volgens het *bouwclaimmodel*. Een projectontwikkelaar koopt daarbij grond om een onderhandelingspositie te krijgen ten opzichte van de gemeente. De volgende stap is dat de ontwikke-

laar de grond aan de gemeente verkoopt voor het bouwrijp maken. Daarbij wordt meteen de afspraak gemaakt dat de ontwikkelaar de grond later weer terugkoopt, om te kunnen bouwen. Volgens gegevens van het Centraal Planbureau wordt inmiddels bijna driekwart van de nieuwbouwlocaties op deze manier ontwikkeld. Een variant hierop wordt tegenwoordig ook gebruikt: daarbij wordt de tussenstap van verkopen en terugkopen overgeslagen, en brengt de gemeente de kosten voor het bouwrijp maken van de grond in rekening in ruil voor bouwconcessies. De verwachting is dat het terugtreden van de overheid nog verder zal gaan, en dat ontwikkelaars ook zelf de bestemmingsplannen zullen gaan opstellen. Ruimtelijke ordening als een nieuwe tak van commerciële bedrijvigheid. Nu al worden gespecialiseerde ambtenaren weggekocht door de grote bedrijven.

Uit praktisch oogpunt zijn er ongetwijfeld voordelen verbonden, dat een ontwikkelaar het hele traject uitvoert. Daartegenover staat echter dat de overheid een deel van de regie verliest. De zeggenschap van democratisch gekozen organen wordt ingeperkt ten gunste van de macht van projectontwikkelaars.

Wet voorkeursrecht voldoet niet

Uit het voorgaande blijkt hoe belangrijk het hebben van grond (of van koopopties op grond) is voor de strijd om bouwrechten. 'Want wie geen grondposities heeft, bouwt niet in Nederland,' aldus Nederlands grootste grondmakelaar Schep. Volgens

onderzoeksbureau Kolpron bezaten de gemeenten in 1997 slechts een derde deel van de grond op uitleglocaties. De rest was in handen van particulieren, ontwikkelaars en speculanten. Volgens een enquête van het blad *Cobouw* in het najaar van 1999 hebben ontwikkelaars in veel Vinex-gemeenten meer dan de helft van de grond opgekocht waarop nu de grote nieuwbouwwijken verrijzen.

Een effectief instrument om de grond voor nieuwe wijken in eigen hand te kunnen krijgen, hebben de gemeenten niet. Weliswaar is er de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg), maar daarmee kunnen gemeenten grondeigenaren alleen maar verplichten om bij verkoop hun grond eerst aan de gemeente aan te bieden. De grondeigenaar kan via de Wvg niet verplicht worden om zijn grond te verkopen. In de praktijk komt het dan ook vaak voor dat de eigenaar van zo'n belangrijk stuk grond waarop de gemeente aast, zelf een overeenkomst sluit met een bouwer of projectontwikkelaar. Onteigenen is overigens wel mogelijk met een beroep op de Onteigeningswet, maar lang niet in alle gevallen, en altijd pas na langdurige procedures. Een veel betere oplossing dan de gebrekkige Wvg zou zijn dat gemeenten het recht kregen uitleggebieden te onteigenen tegen de normale prijs van landbouwgrond. Deze aanpak is al vaak bepleit, onder andere door de SP, maar stuit stevast op verzet van VVD en CDA (en zijn voorlopers). Al in 1965 wilde de PvdA in het kabinet Cals (steunend op KVP, ARP en PvdA) een betere onteigeningswet en een speculatiewinstbelasting invoeren. De christen-democratische coalitiepartners blokkeerden deze voorstellen echter. In 1977 viel het kabinet Den Uyl over de grondpolitiek. Het zojuist gevormde CDA was tegen een onteigeningswet die de vergoeding baseerde op de gebruikswaarde. Het wenste een vergoeding, gebaseerd op de (toekomstige) verkeerswaarde,

en werd daarin gesteund door de VVD. Toenmalige vice-premier Van Agt (CDA) heeft erkend dat hij destijds een grote fout heeft gemaakt. In *Trouw* van 4 november 1999 gaf hij toe dat de rijksoverheid door die fout voor miljarden guldens extra kosten heeft moeten maken.

Voor een sociale grondpolitiek moet de rol van de markt fors teruggedrongen worden

Waar belangen en wensen in de samenleving botsen, is het de taak van de politiek om een afweging te maken. Die taak heeft ze dus zeker bij de ordening van de ruimte. De belangen van particuliere grondbezitters zijn immers nogal eens strijdig met de belangen en wensen van niet-bezitters. De maatschappelijke ontwikkeling laat echter juist zien dat de bemoeienis van de overheid en de politiek met de grond afneemt. De laatste jaren is veel grond geprivatiseerd en wordt het bodemgebruik steeds meer overgelaten aan de 'marktwerking'. Sterke marktpartijen, zoals bedrijven en projectontwikkelaars, hebben in deze situatie een sterke positie, die ten koste gaat van bijvoorbeeld milieuvriendelijke landbouw, natuurontwikkeling, sociale woningbouw en niet-commerciële recreatie. *Ruimte voor iedereen* stelt dat ruimtelijke ordening een zaak is van elke Nederlander. 'Daarom moet het onderwerp zijn van democratische besluitvorming. De discussie moet zich concentreren op de efficiëntie en duurzaamheid van het bodemgebruik en op de solidariteit tussen mensen. De rol van de politiek moet daarom worden versterkt, ten koste van de markt, om een gelijke toegang tot de ruimte te verzekeren en een verdere tweedeling in wonen en recreatie te voorkomen.

Niet de commerciële vraag naar grond, maar de politiek gerechtvaardigde behoefte aan grond moet in de ruimtelijke ordening centraal staan. Bij veel claims

zoals die nu op tafel liggen kunnen de nodige vraagtekens worden geplaatst. De sterke marktpositie van bedrijven heeft de aanleg van bedrijfsterreinen in de hand gewerkt. Gemeenten en provincies bieden veel meer grond aan dan noodzakelijk is. Wat de delfstoffen betreft is het de vraag of de winning opweegt tegen het ruimtebeslag en het verlies aan landbouwgronden. Hetzelfde geldt voor de strategische keuze voor meer distributie. Toename van de mobiliteit leidt tot een roofofbouw op de leefbaarheid en bereikbaarheid. Bovendien werkt het de versnippering van gebieden in de hand. Ook kan de nodige kritiek worden geuit op de claims op de andere gebieden: de luxe woningbouw, de commerciële recreatie (denk aan de explosie van ruimtevreterende golfbanen) en de bevordering van groot-schalige landbouw. De tendens in deze claims is steeds *meer van hetzelfde*. Er ligt geen nadere bezinning over het gebruik van de schaarse ruimte in Nederland aan ten grondslag.'

Als bouwstenen voor een sociale grondpolitiek eindigt de nota met een aantal aanbevelingen. De belangrijkste daarvan zijn:

- 1 Er moet meer openbaarheid komen over grondbezit, grond-aankoop en grondprijzen. Gegevens dienen in beginsel voor iedereen toegankelijk te zijn.
- 2 Om soepel te kunnen beslissen over de bestemming van grond zijn publiekrechtelijke instrumenten als bestemmingsplannen onvoldoende. Overheden moeten ook een groter aandeel hebben in het grondeigendom. Pacht en erfpacht zijn instrumenten om, met behoud van overheidstoezicht, ruimte te geven voor eigen initiatief en beheer.
- 3 De Onteigeningswet en de Wet voorkeursrecht gemeenten moeten op ruimere schaal gebruikt kunnen worden om democratisch vastgestelde besluiten over de bestemming van grond te kunnen realiseren. Zelfontwikkeling moet in be-

ginsel uitgesloten zijn, met een uitzonderingsmogelijkheid voor bouwen voor eigen gebruik.

4 De regie van ontwikkelingslocaties voor de bouw van woningen en publieke voorzieningen moet in handen van de gemeenten blijven. Constructies voor publiek-private samenwerking (PPS) die de regie van de overheden uithollen zijn niet wenselijk.

5 Meervoudig grondgebruik moet bevorderd worden. Eventueel moet dubbel grondgebruik dwingend voorgeschreven kunnen worden, bijvoorbeeld bij parkeergelegenheden. De prijs van kavels voor bedrijfsterreinen moet omhoog om het extensieve gebruik tegen te gaan. Haast moet worden gemaakt met het saneren en opknappen van gebruikte terreinen. In de landbouw moet de ontwikkeling van het kleinschalige gemengde bedrijf worden bevorderd. Deze bedrijven kunnen tevens een functie hebben in landschapsbeheer en recreatie

6 Er moet een heffing komen op het bebouwen van de open ruimte om extensief gebruik van grond tegen te gaan. De opbrengst van deze heffing moet naar regionaal beheerde fondsen voor sociale woningbouw en stadsvernieuwing.

7 Er moet een belasting komen die de waardestijging van grond afroemt die voortvloeit uit investeringen van overheden, zoals infrastructurele werken.

8 Er moet gezocht worden naar alternatieven voor de ontgroningen vanwege zandwinning. Het hergebruik van bouwstoffen moet krachtig worden bevorderd en eventuele aanvoer van zand uit de Sahara verdient onderzoek, als alternatief voor zandwinning in de Noordzee.

Ruimte voor iedereen biedt een schat aan achtergrondmateriaal voor discussies over grond en ruimte, en is daardoor een aanrader voor de woordvoerders ruimtelijke ordening in de gemeenteraden. Alle afdelingen krijgen een exemplaar van het rapport toegestuurd.

Van wie is de grond?

Wie de grond bezit, heeft grote invloed op wat ermee gebeurt. Met planologische instrumenten als bestemmingsplannen kan de overheid weliswaar heel wat regelen, maar zeker als het gaat om een verandering van bestemming is het eigendomsrecht heel belangrijk. Bij de speurtocht naar het grondbezit in Nederland, stuiten de onderzoekers echter op problemen. 'Er worden in dit land veel statistieken bijgehouden maar vreemd genoeg zijn gegevens over grondbezit en grondgebruik niet vrij beschikbaar,' concludeert het rapport. 'Iedereen leeft op grond, maar van wie de grond is weten we niet. Evenmin zijn er voldoende gegevens over de ontwikkeling van de grondprijzen. Er heerst een cultuur van geheimhouding over zaken die in feite iedereen aangaan.' De verschillende overheden zijn eigenaar van bijna een kwart van de grond van Nederland: wegen, grond onder openbare gebouwen, natuurterreinen en bos. De rest is voor een aanzienlijk deel in handen particulieren (veelal boeren) en verder verdeeld onder bijvoorbeeld natuurorganisaties, beleggers, speculanten, woningcorporaties, nutsbedrijven en bouwers.

Hoe wordt de grond gebruikt?

Landbouwgrond	2.350.807 ha
Bossen	323.326 ha
Bebouwde grond	320.093 ha
Verkeer	134.048 ha
Recreatie	82.705 ha
Natuurlijk terrein	137.851 ha
Overige gronden	38.518 ha
Water	765.269 ha

Totaal 4.152.617 ha

De tabel geeft de verdeling weer in 1996. Ha staat voor hectare: 10.000 vierkante meter, ofwel 100 bij 100 meter. Kijk je naar de ontwikkeling door de jaren heen, dan valt op dat het aandeel van de grond met bestemming landbouw snel afneemt. In 1981 nam de landbouw 71 procent in beslag van het landoppervlak, in 1999 was dat nog maar 60 procent.

Wat kost de grond?

In de jaren '90 is de prijs van bouwgrond sterk gestegen. Bij de verwerving van landbouwgrond voor woningbouw was de prijs ongeveer 8 gulden per m² in 1990. In 1998 kwam de prijs voor grasland volgens het planologisch adviesbureau Kolpron uit op gemiddeld 29 gulden per m². In 1999 lag de prijs volgens het Landbouw Economisch Instituut (LEI) zelfs op gemiddeld 55 gulden, variërend van 60 tot 80 gulden in het Westen en 15 gulden in het Noorden.

'Wij moeten de *discussie* in de bond aanzwengelen'

In veel afdelingen wil het nog niet echt vlotten met het bedrijvenwerk. De krant *Solidair* wordt verspreid – of niet. Maar van andere activiteiten, of van een regelmatige bespreking van wat we op dit vlak kunnen, is nog weinig sprake. Daarom nu als voorbeeld een verslag van een succesvolle bijeenkomst in Oss, plus de visie van Jan van Schaik, die vanwege de ziekte van Mariet Berendsen tijdelijk *Solidair*-verantwoordelijke is.

'Water in de Polder' heette de avond in Oss. Over vier thema's die spelen in vrijwel elke CAO-strijd, kruistten vertegenwoordigers van FNV Bouw en FNV Bondgenoten de degens met sprekers namens de bouw- en de chemiewerkgevers. De onderwerpen waren: de 24-uurs-economie, prestatiebeloning, afschaffing van de VUT en de toekomst van de CAO's. Als discussieleider trad Jan Marijnissen op. Carry las een column voor.

Tekenend voor het debat was de reactie van werkgeversvertegenwoordiger Rob Schrage op de stelling dat de vakbond iets is van de vorige eeuw. Schrage: 'De hemel verhoedde ons voor een wereld zonder vakbond. Aan de spanning tussen werkgevers en werknemers hebben we onze welvaart te danken. De vakbonden zijn heel actief, maar ze doen het in stilte, en dat is jammer.' De panelleden waren kortom heel vriendelijk voor elkaar. Reden voor Marijnissen om regelmatig de zaal te mobiliseren en zo de boel wat op te juttten. Bijvoorbeeld door te vragen wie het met hem vindt dat de vakbeweging te volgend en te passief is; dat ze de Ziektewet heeft laten lopen, weigert in te zetten op centen in plaats van procenten en dat ze over de armoede wel rapporten schrijft, maar geen strijd organiseert. Veel opgestoken handen betuigden bijval. Ben Roodhuizen van Bondgenoten: 'Als we alleen met het strijdmodel op pad gaan, worden we een fossiel en trekken we geen jonge mensen.' Steun uit de zaal: 'Met de stakingen in het verleden – waar ik

ook aan meegedaan heb – eisten we dat de werkgevers eindelijk eens luisterden naar ons. Dat gebeurt nu. Nu moeten we nog wennen aan het harmonie-model. Maar daarvoor mogen we best de handen op elkaar krijgen.' Maar ook een weerwoord: 'Ik krijg het gevoel dat die vakbondsvertegenwoordigers net zo goed bij een werkgeversvereniging zouden kunnen zitten. De heren zijn het wel heel erg met elkaar eens.'

Discussie help mensen hun mening te vormen

De bijeenkomst was georganiseerd door de SP samen met Bondgenoten en FNV Bouw. Initiatiefnemer Wim van Dorst: 'Het idee voor de avond hebben we besproken met SP'ers die kaderlid zijn van de bond. Die stelden voor de afdelingsbesturen van de bonden erbij te betrekken. Dat ging prima. Voordeel is dat zij ook hun aanhang meebrengen, en wij de discussie die we wensten met een groter en meer gevarieerd publiek konden voeren.' In de zaal waren ruim 100 belangstellenden. Van Dorst: 'Die mensen voeren ook de discussie met de bondsbestuurders over de CAO-voorstellen. Het is belangrijk dat wij hen via discussies als deze helpen hun mening te vormen. Uit de reacties na afloop concludeer

ik dat dat prima is gelukt. Het tempo lag hoog, daardoor konden veel onderwerpen helder aan bod komen.'

Een SP'er die actief is in de bond of op zijn bedrijf, doet belangrijk politiek werk. Die moet je niet te gauw aan de kop zeuren voor andere taken

Een succesvolle avond in Oss kan niet verhullen dat het bedrijvenwerk in de *aandachtstabel* van veel SP-afdelingen erg laag staat. Aan landelijk *Solidair*-coördinator Jan van Schaik de vraag waarom we ons eigenlijk zouden moeten inspannen om rond *Solidair* wat op te zetten. Als dat moeilijk gaat, waarom richten we ons dan niet op zaken die meer succes opleveren?

Van Schaik: 'Als SP willen we Nederland ingrijpend veranderen. Daarvoor hebben we de steun nodig van heel mensen, en dus ook van grote groepen werknemers. Dus moeten we veel investeren in goede contacten met mensen op de werkvloer, moeten we hun vertrouwen winnen, moeten we ons verbinden met de strijd van de meest bewusten, meest progressieven onder hen.'

Onlangs schreef iemand als

Jan van Schaik

reactie op een Spanning-stelling dat er geen solidariteit meer is onder de werknemers. Wat hebben wij er dan te zoeken?

'Ook in de bedrijven zie je de tendens om te zeggen dat solidariteit uit de tijd is. Dat heeft er alles mee te maken dat de vakbonden meegaan met ontwikkelingen als de individualisering en de weerslag daarvan in de CAO à la carte, waarbij iedereen over zijn eigen arbeidsvoorwaarden onderhandelt. Het is onze taak om daaraan tegenwicht te bieden, de mensen te helpen die nog wel volop pleiten voor solidariteit. En die zijn er echt.'

De bonden zijn toch niet gek. Als zij kiezen voor individualisering, dan komt dat vast omdat hun leden dat ook willen.

'Mijn kritiek op de bonden is

foto: Hans van der Poel

1 24 uur economie

Een goede werknemer
moet 24 uur per dag,
7 dagen in de week
beschikbaar zijn.

a t e r
i n d e p o l d e r

dat zich te zeer laten leiden door gemakzucht en ledenwinst op korte termijn. Er is nauwelijks meer iets van ideologie aanwezig. Nou is ideologie ook geen doel op zich, maar een ideologisch anker zorgt er wel voor dat je blijft kijken naar de langere termijn. En dan is het voor mij heel duidelijk dat meegaan in de individualisering van de arbeidsvoorwaarden onherroepelijk leidt tot aantasting van de verworvenheden van de arbeiders. Wat blijft er nog over voor de vakbond – behalve het verkopen van verzekeringen en reizen – als CAO's geïndividualiseerd worden? Welke macht hebben ze dan nog om verslechteringen tegen te houden? In tijden van hoogconjunctuur levert dat nog weinig problemen op. Maar wat gebeurt als de economie

inklapt en de vakbonden geen collectieve vuist meer kunnen maken?

Wat vraag je van SP-afdelingen als het gaat om de strijd op de bedrijven?

'Afdelingen moeten beseffen dat iemand die actief is op zijn bedrijf of in zijn bond belangrijk SP-werk doet. Zo iemand moeten ze dus niet te snel aan de kop zeuren om de organisatie van de afdeling op zich te nemen of de raad in te gaan. Aanzwengelen van de discussie binnen de bond is een belangrijke taak voor de SP. Dat kan op verschillende manieren: in de eerste plaats natuurlijk door actieve bondsleden die zich manifesteren op bondsvergaderingen, bijvoorbeeld rond CAO-voorstellen. Er zijn voorbeelden genoeg van mensen die de hele

vergadering meekregen en verregaande uitspraken voor elkaar kregen die doorgestuurd zijn naar de Bondsraad. Een andere mogelijkheid is wat ze in Oss gedaan hebben: samen met vakbondsafdelingen een discussiebijeenkomst beleggen. Dat voorbeeld kunnen ook afdelingen volgen die een andere positie hebben dan Oss. De bondsafdelingen zullen waarschijnlijk graag bereid zijn om mee te helpen en goede sprekers van binnen of buiten de SP zijn ongetwijfeld te vinden. Als afdeling houd je er nuttige contacten aan over en draag je wellicht een stukje bij aan verandering van het denken binnen de bond. Op landelijk niveau doen we dat ook, bijvoorbeeld met de discussie tussen De Waal, Terpstra en Marijnissen in de Beurs van Berlage. We gaan vaker zulke

bijeenkomsten opzetten, zodat de mensen die plaatselijk actief zijn in het bedrijvenwerk, ook gevoed worden met informatie en discussie. Trouwens, ook de economiescholingen zijn een absolute aanrader voor SP'ers die actief zijn in bond en bedrijf. Verder is de verspreiding van de krant *Solidair* echt een belangrijk middel om contacten te leggen met mensen op de werkvloer, zodat zij ons ook inschakelen als er wat aan de hand is. Om het vertrouwen te winnen van die mensen in de bedrijven, moeten we weten wat daar speelt – en dat begint met het opbouwen van contacten.'

*Jan van Schaik is graag bereid afdelingen te adviseren die steviger aan de slag willen met *Solidair*. Zijn telefoonnummer is (072) 562 60 88.*

Binnenhof

Paars armoedebeleid faalt jammerlijk

Vijf jaar armoedebeleid heeft volgens de evaluatie die de Stuurgroep Sociale Conferenties op de vijfde Sociale Conferentie presenteerde, niet geleid tot minder armoede. Het aantal huishoudens met een minimum-inkomen is sinds 1990 zelfs gestegen van 606 duizend naar 673 duizend, ruim 10 procent van het totale aantal huishoudens. 'Ondanks de economische hoogconjunctuur, het armoedebeleid en de gestegen werkgelegenheid is het aantal armen niet gedaald,' zegt fractiemedewerker Sozawe Tuur Elzinga. 'Er wordt zelfs gesproken van een nieuw fenomeen in Nederland: *working poor*, in de VS al langer een vertrouwd beeld. Het paarse recept *werk, werk, werk*

werkt dus niet tegen armoede.' De enige juiste conclusie die nu eindelijk getrokken moet worden, is volgens de SP-fractie dat het sociaal minimum fors omhoog moet. Geen gemeentelijke willekeur meer. Geen bedelen voor bijzondere bijstand. Gewoon een algemene, structurele verhoging. 'Maar in tussentijd zouden we graag zien dat SP-afdelingen en raadsfracties bij de gemeente pleiten voor een intensivering van het armoedebeleid. Ja, het is lapwerk, maar tot de minister eindelijk de hopeloosheid van zijn beleid inziet, is dit het enige waar mensen op terug kunnen vallen.'

Info: Tuur Elzinga:
(070) 318 38 07

Zie ook: *Opinieservice*

Tuur Elzinga

kort Haags

De afgelopen maand legden de SP-Kamerleden de bewindslieden het vuur aan de schenen met de volgende onderwerpen:

- De mogelijke overtreding van de Wet op de kansspelen door de makers van *Ja, ik wil een miljonair* (schriftelijke vragen)
- De onjuiste informatie van minister Borst over de instemming van de Zuid-Afrikaanse regering met de werving van verpleegkundigen in dat land (bijdrage algemeen overleg)
- Het inhuren van een particuliere bewakingsdienst door een groep bewoners van het welgestelde Vught-Noord (schriftelijke vragen)
- De aankoop van het hoogspanningsnet door de overheid, die volgens de SP zou moeten doorwerken in de aanschaf van het hogedrukgasnet, de kabelnetten en de telefoonnetten door de staat (verklaring)
- De evaluatie van vijf jaar officieel armoedebeleid die uitwijst dat de armoede in ons land niet is verminderd (schriftelijke vragen)
- Máxima Zorreguieta, die, wanneer zij zich verlooft met Willem Alexander, afstand zal moeten nemen van het verleden haar vader (verklaring)
- Het dreigement van minister Netelenbos om geen wegwijzers meer bij de ANWB te laten maken als het bedrijf blijft afgeven op het rekeningrijden (schriftelijke vragen)
- De signalen dat confessionele basisscholen weigeren allochtone leerlingen aan te nemen (schriftelijke vragen)
- De weigering van Publex om de affiches van de KRO in haarabri's te hangen (schriftelijke vragen).

Informatie over deze onderwerpen is te vinden op www.sp.nl en bij de betreffende fractiemedewerker. Wie dat is, kun je navragen bij Nicole Linssen en William Peters op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44.

Basisscholen: vies en onveilig

Basisscholen hebben dringend 47 miljoen gulden extra nodig voor het onderhoud van de schoolgebouwen, zo berekende de vereniging van openbare schoolbesturen Vos/abb onlangs. De gemiddelde basisschool voldoet niet aan de brandeisen en andere veiligheidsvoorschriften. Brandblussers, veiligheidsglas en veilige kapstokken ontbreken vaak.

Het onderzoek van Vos/abb sluit naadloos aan bij een enquête die Harry van Bommel een jaar geleden hield onder basisscholen over de fysieke veiligheid in het gebouw en op het schoolplein. De resultaten van de enquête zijn toen gebundeld in het rapport *Een ongeluk zit in een klein hoekje*.

'De rijksvergoeding voor scholen schiet schromelijk te kort,' zegt fractiemedewerker onder-

wijs Jasper van Dijk. 'Ook weten scholen vaak niet of ze voor bepaalde vergoedingen bij het Rijk of bij de gemeente moeten zijn.' De SP pleit voor recentralisatie van het basisonderwijs, dus het terugbrengen van de bekostiging naar de landelijke overheid. Van Dijk: 'Maar de veiligheid op scholen moet hoe dan ook verbeteren. Afdelingen met een gemeenteraadsfractie kunnen ervoor pleiten een brief op poten naar Adelmund te sturen, dat dit echt zo niet langer kan. Hetzelfde zou ik willen vragen van SP-leden die in de ouderraad of medezeggenschapsraad van hun school zitten.'

Info: Jasper van Dijk:
(070) 318 38 05

Het rapport is te bestellen bij Nicole Linssen en William Peters (070) 318 30 44

Jasper van Dijk

Minder avontuurlijke aanpak helpt Eritrea meer

In de media ging de aandacht vooral uit naar het CDA, dat voor het eerst in zijn bestaan níet instemde met een buitenlandse inzet van het Nederlandse leger. De christendemocraten stemden tegen, omdat ze bescherming van de UNMEE-missie onvoldoende gewaarborgd vonden en ze de mogelijkheid open wilden houden van 'massief militair ingrijpen' om vrede af te dwingen. De SP stemde ook tegen, maar met andere kritiek. 'De VN-missie in Eritrea is het verkeerde instrument voor een goed doel,' hield Harry van Bommel de Kamer voor. Hier licht hij dat standpunt toe.

Ondanks alle grote woorden over vrede en ontwikkeling is het politieke doel van de missie minimaal. De blauwhelmen zorgen door hun aanwezigheid voor 'rust' om het demarcatieproces te vergemakkelijken, niet meer en niet minder. Zodra de definitieve grens tussen Eritrea en Ethiopië is vastgesteld, vertrekt UNMEE uit het gebied. Ook als in de tussentijd de vijandelikheden hervat worden, is het voor de 4200 soldaten van UNMEE einde oefening. Voor zo'n beperkte bijdrage aan het noodzakelijke proces van vredebevordering en economische ontwikkeling lijkt mij een gewapende VN-troepenmacht niet het geijkte middel. De waarnemers van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid (OAE) ter plaatse en vooral de vaak genoemde vredeswens van beide landen zouden daarvoor voldoende moeten zijn. Het ontplooiën van een militaire missie brengt bovendien een heel eigen dynamiek met zich mee, die juist averechts kan uitpakken.

Het risico bestaat dat de VN en zij alleen de verantwoordelijkheid voor rust en vrede op haar schouders krijgt. De missie kan leiden tot hospitalisering van het conflict en de betrokken partijen Eritrea en Ethiopië. Deze landen kunnen hun inzet dan beperken tot het behartigen van het eigen belang zonder zich (mede)verantwoordelijk te voelen voor het totale vredesproces.

Een vastberaden vredeswil uit welbegrepen eigen belang is een voorwaarde voor duurzame stabilisatie van de regio. Zonder die wil is elke poging van buitenaf bij voorbaat gedoemd te mislukken. De problemen die (nog) moeten worden opgelost om de weg vrij te maken voor een normalisatie van de verhoudingen zijn talrijk en groot. Vele honderdduizenden vluchtelingen moeten – liefst snel – kunnen terugkeren naar hun dorpen en steden. En er een moet oplossing komen voor het probleem van de gewapende oppositiegroepen in beide landen: zowel

Eritrea als Ethiopië steunen nu de guerrilla's in elkaars landen.

Is dit een pleidooi voor afzijdigheid, voor het links laten liggen van Afrika? Nee, integendeel. De SP pleit voor meer betrokkenheid bij Afrika, maar op een minder avontuurlijke wijze. De ambassadeur van Ethiopië in Nederland verklaarde tijdens de hoorzitting in de Tweede Kamer: 'de echte oorlog die we moeten voeren is die tegen armoede, ondervoeding, ziekte en milieudegradatie.' Dat lijkt mij een zinvolle invalshoek en daar liggen ook volop mogelijkheden voor de VN en ons land. Het VN Trust Fund ter financiering van het grens-demarcatieproces waar ons land momenteel voor een half miljoen dollar aan deelneemt, moet tot de rand toe gevuld worden. Eritrea en Ethiopië moeten een reëel uitzicht hebben op massale ondersteuning van hun strijd tegen hongersnood en onderontwikkeling naarmate zij vorderingen maken met het vredesproces. Behalve nood-

hulp en het reactiveren van de bevroren ontwikkelingsrelatie moet daarin ook aandacht zijn voor schuldsanering en toegang tot de Europese markt voor producten uit de regio. Op de tweede plaats moet maximale steun gegeven worden aan de vredesonderhandelingen. Daarbij moet de betrokkenheid van de OAE gesteund worden. Haar civiele waarnemersmissie verdient een grotere rol in het toezien op naleving van de wapenstilstand.

Tot slot moet er onmiddellijk een wapenembargo komen voor de hele Hoorn van Afrika. Pas afgelopen zomer kwam er een embargo voor de twee strijdende partijen. Tot die tijd hebben niet alleen Rusland, Israël en Bulgarije, maar ook Italië, Duitsland en Engeland wapens geleverd. Een effectieve controle op de naleving van zo'n breed embargo zal een maximale inspanning vergen.

De UNMEE-missie is een te geïsoleerde actie gericht die gericht is op een te klein deel van het probleem, en die werkt met middelen die mogelijk extra problemen creëren. Reden voor de SP om niet in te stemmen met het uitzenden van Nederlandse militairen in deze opzet en te pleiten voor een minder avontuurlijke, en tegelijkertijd vastberadener en meeromvattende aanpak. ●

■ Persoonlijke groei en versterking van de afdeling vallen samen in de cursussen en conferenties van de SP

Spelenderwijs
politieke kennis
opdoen

'Op feestjes was het altijd de buurman die de show stal als het over politiek ging. Hij heeft een achterneef die voor de PvdA in de Kamer zit, en kan daar zó over opscheppen. Tot ik de cursussen van de SP ging volgen. Door de politieke basisvorming kan ik nu over alles meepraten. En je had de buurman moeten zien toen ik verslag deed van mijn discussie met Jan Marijnissen op de regioconferentie... groen en geel werd ie. Op 2 december ga ik op excursie naar de Veluwe en in april bezoek ik het medisch centrum in Oss. En misschien stel ik me ook wel kandidaat voor de gemeenteraad. Met de cursussen die daarvoor gegeven worden, zal ik me daar geen buil aan vallen. En ik zie de buurman al kijken, als ik gekozen word...'

Boeiende discussies

Waar willen we heen als SP? En hoe komen we daar? Over dit soort vragen – waaraan zowel algemeen politieke kantten zitten als heel praktisch organisatorische – gaat het op de **regioconferenties**. De SP is de partij van de afdelingen en van de leden. Op de regioconferenties komen zij aan het woord en gaan ze de discussie aan met elkaar en met de aanwezige leden van het Partijbestuur. Daarnaast bieden de conferenties een uitstekende gelegenheid om de contacten aan te halen met actieve SP'ers van buiten de eigen afdeling. En daaruit spruiten ongetwijfeld veel nuttige ideeën voort die de eigen afdeling stimuleren. Om het maximale uit de conferenties te halen, zijn ze verplicht voor afdelingsbestuurs- en raadsleden. Andere afgevaardigden van de afdelingen zijn van harte welkom.

26 mei 27 mei
2 juni 9 juni
10 juni

Zodra de locaties van de regioconferenties bekend zijn zullen zij in Spanning gepubliceerd worden.

'Begienen bai die bodem', heette het in de pizza-reclame van Iglo. En eigenlijk is het in de politiek ook zo. Om je te kunnen ontplooiën in de SP, om overtuigende politieke discussies te kunnen voeren, en gewoon om precies te weten waar jouw partij voor staat, is de **politieke basisvorming** van de SP onmisbaar. De serie cursussen wordt in elke afdeling gegeven, omvat één avond per maand en duurt tot en met mei 2001.

Voor actieve SP'ers is de cursus een 'must', voor afdelingen een unieke mogelijkheid om nieuwe mensen bij de partij te betrekken. De afdelingen die serieus werk gemaakt hebben van het werven onder hun leden, zijn dolenthousiast over de resultaten.

Centraal in de cursus politieke basisvorming staat het nieuwe beginselprogramma *Heel de mens*. Daarin wordt een verhelderend inzicht gegeven met behulp van een serie aantrekkelijke boekjes en van allerlei speelse technieken. Saaie avonden worden het daardoor nooit. Wel leerzame.

De totale cursus omvat acht avonden. Voor informatie over waar en wanneer die avonden in jouw afdeling zijn, kun je het beste met de voorzitter bellen. Vraag hem of haar dan meteen wat er allemaal gedaan is om ook buiten bestuur en kerngroep geïnteresseerden te werven. Raads- en bestuursleden worden vanwege hun functie geacht de cursus in ieder geval te volgen. Omdat ze zelf perfect op de hoogte moeten zijn van de beginselen van de SP. En omdat ze andere, minder ervaren mensen, veel kennis te bieden hebben.

Bijspijkeren op maat

Een verhelderend weekend in de bossen van Driebergen waarin alle kneepjes van het **raadslidmaatschap** aan de orde komen. De cursisten hebben een grote inbreng in cursusprogramma en ontvangen tips en adviezen over elk probleem dat ze aankaarten. Onze raadsleden zijn visitekaartjes van de partij die vaak de aandacht trekken. Ze moeten inspirerende visitekaartjes zijn. Daarom is de cursus een verplichting die voortvloeit uit het raadslidmaatschap. Er kan gekozen worden uit drie weekenden, zodat alle huidige raadsleden – voor hen is de cursus bestemd – in staat zijn te komen.

10 en 11 februari: Driebergen
17 en 18 februari: Driebergen
24 en 25 februari: Driebergen

Bruisende excursies

Een boottocht door de Biesbosch met uitleg over de bedreigingen van het kwetsbare **milieu** – en de strijd daartegen? Een rondleiding door één van de **medische centra** van de SP, compleet met gezondheidstest en discussie over het hoe en waarom van sociale-artsenpraktijken? Een kennismaking met de ruige **natuur** van de Veluwe, inclusief de jachtpraktijken, en inzicht in en discussie over de bio-industrie en pelsdierfokkerij? Het kan allemaal. Gratis, goed verzorgd en uitstekend geleid. Het enige wat je moet, is je op tijd aanmelden. De excursies staan open voor alle SP-leden. Wijs je leden er dus op. En nodig de mensen nadrukkelijk uit waarvan je verwacht dat de excursie hen dichtert bij de partij brengt.

2 december:

dierenwelzijn, Veluwe (snel aanmelden!)

21 april:

onze dokters doen het anders, Ons Medisch Centrum Oss

19 mei:

milieuexcursie Biesbosch

Broodnodige bagage

Raadslid zijn voor de SP is niet niks. Je vertegenwoordigt de beste partij van Nederland in een forum van mensen die daar héél anders over denken. Je opereert in het schijnwerpers van de media en je krijgt te maken met allerlei nieuwe en vaak onbegrijpelijke normen, regels en onderwerpen. En je afdeling verwacht ook nog dat je het er goed vanaf brengt. Dat gaat niet zomaar. Daar moet je als aspirant raadslid heel goed op voorbereid worden. En dat word je met de cursus **lokale politiek**. Hij omvat zes of zeven bijeenkomsten, waarvan er vier vóór de vakantieperiode vallen. Hij wordt gegeven in drie verschillende plaatsen, zodat de reistijd voor iedereen te doen is, en hij is verplicht voor de kandidaten op de verkiesbare plaatsen en de plaatsen direct daarna. (Want je kunt heel makkelijk meer zetels krijgen dan je verwachtte.)

Bijeenkomst 1

10 maart: zowel in Rotterdam als in Zwolle

17 maart: Heerlen en Oss

Bijeenkomst 2

7 april: Rotterdam en Zwolle
14 april: Heerlen en Oss

Bijeenkomst 3

12 mei: Rotterdam en Zwolle
19 mei: Heerlen en Oss

Bijeenkomst 4

16 juni: Rotterdam en Heerlen
23 juni: Oss en Zwolle

De bijeenkomsten ná de vakantie worden later gepland.

Inspirerende workshops

Hoe zet je een actie zo wervend en overtuigend mogelijk op? Waaraan moet je allemaal denken? En wat kun je allemaal doen om je activiteiten zo prominent mogelijk in de media te krijgen? Op de workshop **Actie & Publiciteit** leer je het allemaal. En je hebt drie mogelijkheden zo'n cursus bij te wonen.

De workshop is bestemd voor bestuursleden en andere actieve SP'ers, en wordt drie keer gegeven:

9 december: Rotterdam

20 januari: Assen

3 maart: Utrecht

Cultuur is een terrein waarop de SP veel te winnen heeft – en gaat winnen. Als je het goed aanpakt kun je vriend en vijand versteld doen staan met een spetterende manifestatie die je boodschap op een verrassende en overtuigende wijze over het voetlicht brengt. Maar hoe pak je het goed aan? Dat leer je op de workshop **Spektakel Lokaal**. Bestemd voor de lokaal verantwoordelijken voor cultuur en de raadsleden met cultuur in hun portefeuille.

13 januari: Heerlen

Inzicht in de kapitalistische economie is onontbeerlijk voor mensen die naar een andere samenleving willen. In cursussen geven prominente gastsprekers informatie en hun visie op economische kwesties. Uiteraard is er volop de gelegenheid om met hen in discussie te gaan. Alle geïnteresseerden zijn welkom. Dit cursusjaar is er nog één cursus **Economie Anders**.

5 april: Zwolle

Faciliteiten en aanmelding

Voor de cursussen en het cursusmateriaal ben je geen kosten verschuldigd. Ook in de lunch (en bij de weekenden in de maaltijden, drankjes en overnachting) wordt voorzien.

De reiskosten worden vergoed via de afdelingen, met als enige uitzondering de reiskosten om de regioconferenties te bezoeken.

Opgeven voor alle cursussen gaat via de afdelingsvoorzitter. Na je aanmelding krijg je

een uitnodiging. We gaan uit van de stelregel 'aanmelden is komen'. Mocht je onverhoopt toch om dringende redenen verhinderd zijn, probeer dan een vervanger te vinden binnen je afdeling.

Voor alle informatie over de cursussen waarin de afdelingsvoorzitter niet kan voorzien: bel met Nico Heljmans: (010) 243 55 32 of met Hans van Leeuwen: (010) 243 55 68.

Wisselende geluiden over *districten* op regioconferenties

Op vijf regioconferenties is onlangs gepraat over *Van wens tot werkelijkheid*, het stuk waarin het Partijbestuur de balans opmaakt van de periode sinds de congressen van 1999. Als de voorstellen, waarmee de notitie eindigt, worden overgenomen dan worden regioconferenties een traditie, die de districtsvergaderingen voor een deel moet vervangen. Afgaande op de reacties tijdens de regioconferenties is die aanpassing van de organisatie echter nog geen gelopen zaak.

'Vanwege de geconstateerde problemen rondom de districten, heffen we de bestaande districten op,' aldus een voorstel in '*Van wens naar werkelijkheid*'. De notitie geeft ook aanbevelingen voor de vervanging van de taken die nu bij de districten liggen. Het Afdelingsteam neemt een deel daarvan over, er zal meer tussentijdse afstemming moeten komen tussen de afdelingen buiten reguliere vergaderingen om, en verder moeten de regioconferenties voorzien in leerzame contacten met andere afdelingen in de regio.

Tijdens de conferenties van november werd uitvoerig ingegaan op het bestaansrecht van de districten. Hans van Hooft jr. vertegenwoordigde het Partijbestuur en nam de behandeling van het on-

Regioconferentie in Eindhoven. Aan het woord is Willem van der Veer uit Den Bosch

derdeel *districten* voor zijn rekening. 'De discussie over de districten verloopt heel wisselend,' vertelt hij. 'Ik merk dat de wens om de districten wel of niet af te schaffen vaak afhangt van het functioneren ervan. Afdelingen in districten die goed lopen, hebben de neiging om voor behoud te pleiten. In de districten die niet goed functioneren wordt daar in de regel anders over gedacht.' Tijdens de regioconferenties wezen afdelingsvoorzitters erop, dat de districten een gelegenheid bieden om ervaringen uit te wisselen. Zij waarschuwden ervoor om vooral niet het kind met het badwater weg te gooien. Tegenstanders van de districten stelden daar juist tegenover dat de districten volgens hen niets toevoegen. Van Hooft: 'Het partijbestuur heeft aandachtig geluisterd naar alle argumenten die naar voren zijn gebracht. Op basis daarvan komen we met een definitief voorstel, waarover de Partijraad, dat wil zeggen de bijeenkomst van alle afdelingsvoorzitters plus het Partijbestuur, op 16 december een beslissing neemt.'

Andere punten die tijdens de regioconferenties uitvoerig ter sprake kwamen, waren thema's als Internet, de verspreiding van informatie via e-mail en de wijze waarop de afdelingen aan de slag zijn gegaan met de afspraken van het achtste congres. Van Hooft: 'Belangrijk is dat afdelingen op de regioconferenties inspiratie kunnen opdoen uit de wijze waarop andere afdelingen zaken aanpakken. Bijvoorbeeld door te werken met een grote kerngroep, of door de scholing te gebruiken om nieuwe mensen aan te trekken. In een aantal afdelingen loopt dat uitstekend. Meer politieke discussie in de afdeling vergroot de betrokkenheid van de leden, zo blijkt.'

Voldoen de regioconferenties aan de verwachtingen? 'Wat mij betreft zeker,' zegt Van Hooft. 'De conferenties zijn een veel breder platform dan de districtsvergaderingen. Alle kaderleden discussiëren mee, iedereen wordt erbij betrokken en regelmatig kom je verrassend nieuw talent in de afdelingen tegen.' ●

Spanning

informatie- en opinieblad voor actieve SP-leden

Verschijnt 12 keer per jaar, tweede jaargang nummer 12, 20 december 2000

DOCUMENTAIRECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
BIBLIOTHEEK

Actiebalans 2000

**Districten
discussie**
op de Partijraad

R   d

Wie profiteert van het
westers bezoek aan Irak:
het volk of de dictator?

Tiny Kox

Actie! Actie!

Vorige maand opende Tilburg haar nieuwe noordoostelijke randweg. Die zorgt ervoor dat verkeer naar belangrijke industrieterreinen en de Efteling niet langer doodloopt op de woonwijken van Tilburg-Noord. Jarenlang voerden we er samen met buurtbewoners actie voor. Bij de openstelling in november kreeg de wethouder van Verkeer onze spandoeken cadeau. Als zichtbaar bewijs wie het pleit gewonnen had.

'De piekbus rijdt het hele jaar,' staat trots op gemeentelijke billboards. Toen de SP voor het eerst met haar plan kwam voor goedkoop busvervoer naar het stadscentrum, was de animo heel wat minder. Maar we bleven net zo lang aandringen, actie voeren en mensen overtuigen totdat het plan de kans kreeg zich in koopmaand december te bewijzen. Dat werd een onverwachte voltreffer. Nu is de piekbus een vaste verschijning geworden. Elke keer als ik 'm zie denk ik: mooi hoor!

Een stallingsverbod voor fietsen in het stadscentrum. Echt zo'n onzinplan van een vervreemd gemeentebestuur. Hoe meer mensen per fiets naar het centrum komen, hoe beter het natuurlijk is. Samen met de ENFB en milieugroepen gingen we handtekeningen ophalen, stickers op de fiets plakken, een demonstratieve fietsbeltocht houden. Dat hielp. Kort parkeren mag weer wél en er zijn nu overal blauwe hekjes waar aan je je fiets ook nog een beetje veilig kan vastzetten. Om fietsers nog meer ter wille te zijn, hangen er sinds dit jaar ook mooie richtingbordjes langs onze fietspaden. Afzender van het plan? Drie keer raden.

Samen met mensen actie voeren voor verandering en verbetering – het is en blijft een van de allerleukste politieke bezigheden. Bij mij in Tilburg en bij jou in jouw woonplaats. Samen sterk staan, da's socialisme in de praktijk. Laten we er komend jaar met extra energie tegenaan gaan. Extra inspiratie nodig? Dan is deze Spanning precies wat je nodig hebt!

Opinie service

Een overzicht van de recente opinies. De artikelen zelf kun je vinden op Internet (<http://www.sp.nl/tegenst/theorie/opinies>), of bestellen bij Margareta Berendse en Martine Mergler (010 243 55 55). Noem dan wel het codenummer van het artikel dat je wilt hebben.

Democratie zonder keuze

Tiny Kox en Ronald van Raak, Het Financieel Dagblad 22 november 2000

Als bedrijven politieke partijen mogen sponsoren, is de veramerikanisering van de politiek een feit.

Code: 00/45

Chloortrein rijdt door mazen van de wet

Remi Poppe en Ronald van Raak, Rotterdams Dagblad en Nieuwsblad van het Noorden, 1 december 2000

Het sein voor de chloortrein moet op rood, de risico's voor de 2,5 miljoen mensen langs de chloorlijnen zijn te groot.

Code: 00/46

Armoede onder kinderen dreigt verder toe te nemen

Jan de Wit, Rotterdams Dagblad, 29 november 2000

Kindereen die in armoede opgroeien hebben onder andere een slechtere gezondheid en lagere schoolprestaties. En lopen dat waarschijnlijk nooit meer in.

Code: 00/47

Veilige tunnel nu afdwingen

Harry van Bommel, Het Parool, 4 december 2000

De aanleg van tunnels moet zo goedkoop mogelijk, waardoor de druk om te bezuinigen op veiligheid groot is. De SP wil een nationaal tunnelveiligheidsplan.

Code: 00/48

Delegatie is alles behalve pro-Saddam

Harry van Bommel, Trouw, 8 december 2000

Zie pagina 13.

Code: 00/49

Sancties tegen Irak treffen de verkeerde mensen

Harry van Bommel, NRC, 8 december 2000

Zie pagina 13

Code: 00/51

Europees Handvest staat vol onverplichtende algemeenheden

Erik Meijer, de Volkskrant van 4 december 2000

Het Ontwerp-Handvest van de grondrechten van de Europese Unie is geen Grondwet, maar een wassen neus

Code: 00/50

Agenda

Verantwoording

Vóór 1 januari

Insturen jaarverslagen, jaarplannen en hulpdienstverslagen

Cursussen

13 januari

Spektakel Lokaal, Heerlen

20 januari

Actie en Publiciteit, Assen

Raadsledenweekend

10 en 11 februari, Driebergen

17 en 18 februari, Driebergen

24 en 25 februari, Driebergen

Spanning

Spanning verschijnt 12 keer per jaar en is bestemd voor actieve SP-leden. De afdelingen van de SP beslissen wie het blad toegestuurd krijgen. Aan- en afmelden van abonnees: schriftelijk bij de SP-administratie, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Fax (010) 243 55 66. E-mail administratie@sp.nl Spanning wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Partijbestuur van de SP. Eindredactie: Peter Verschuren. Redactie-adres: Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam, telefoon (010) 243 55 31. Fax (010) 243 55 65. E-mail: spanning@sp.nl.

De stelling

De laatste stelling luidt: 'In de laatste NIPO-peiling stonden we op zeven zetels. Kortom, het gaat goed met de SP.'

In 2001 komen we met een andere opzet om via Spanning de discussie in de partij te stimuleren.

Lokaal moet het beter

Waar vinden we de kandidaten?

Ik vind het gevaarlijk ons vol zelfgenoegzaamheid op de borst te kloppen. Het is nog lang geen verkiezingstijd! Als we kijken naar de onlangs gehouden raadsverkiezingen hebben onze mensen hun zetels kunnen behouden. Winnen deden we niet.

Landelijk profileren we ons kennelijk goed. Lokaal kan en moet het beter, want:

- er is genoeg om warm voor te lopen
- er is genoeg om kippenvel van te krijgen
- er is genoeg om het hart te verwarmen
- er is genoeg uitdagende stress
- er is genoeg niet te behappen stress.

Dus laten wij samen ons bewust worden van onze zwakheden en samen bouwen aan de fundamenten van onze partij: de afdelingen.

Jos Mensink, Deventer

We zijn een partij met constante groei, daar is voor gekozen. Maar: als partijen groeien verdwijnt de basis van het ideaal (verwatering). Dat we in de peiling op zeven zetels staan, is op zich wel aardig, maar 10 of meer moet ook kunnen. Waarom niet? We weten wat we kunnen en wat we waard zijn, maar de vraag is: moet je dit ambiëren? Deelraden waarin we gekozen worden, kunnen de zetels amper gevuld krijgen. Dat geldt ook voor de gemeenteraden. Landelijk lijken we steeds sterker te worden, en automatisch ga je plaatselijk

mee in die landelijke trend. Gevolg is dat het plaatselijk moeilijker wordt. De kracht van het landelijk is er op lager niveau vaak niet. Je kunt cursussen geven tot je een ons weegt, maar als sommigen in de raad gekozen zijn en hun geld niet afstaan, of meegaan met een reisje wat een SP'er niet hoort te doen, wat dan? De wet staat aan de kant van de gekozen: je stemt hier op een persoon niet op de partij (wettelijk gezien, helaas). Als we echt groot willen worden zullen we daarover moeten nadenken. Hoe houd je de mensen in de raden, deelraden, waterschapsraden, provincie, en waar vind je ze! En moeten we wel zo politiek geschoold zijn! Helaas is de ontwikkeling van klein naar groot nodig. Daarbij hoort het verkozen worden, dat loopt parallel aan de groei. Voor die groei zie ik forse mogelijkheden met de komende verkiezingen. Alleen moeten we ons niet alleen richten op paars, maar vooral op de mensen die niet meer gaan stemmen. De volgende *Stop de uitverkoop*-krant bijvoorbeeld in maart 2002 zal dat duidelijk moeten maken. Afdelingen weten waar de opkomst laag is: daar kun je deze krant extra promoten.

Harry Sangers, De Bilt

Niet blind staren op peilingen

Dat we in de NIPO-peiling op zeven zetels staan, geeft aan dat de belangstelling voor de SP groeiende is, omdat de SP een actieve landelijke partij is. Wie van het kader echter denkt dat 't vanzelf gaat, die zit goed fout. We hebben veel te verliezen en veel te winnen. Als we ons blind staren op de NIPO-peiling, gaan we de boot in. Maken we positief gebruik van de toenemende

belangstelling, dan groeien we nog meer. Zeker als alle afdelingen zich voor 100 procent inzetten.

Met de lokale en de landelijke verkiezingen in het vooruitzicht gaan de andere partijen weer veel beloven en dat zal de opiniepeilingen beïnvloeden. Er is maar één echte peiling: de verkiezingen.

**Ben Tarici,
Hoensbroek**

_leerschool

_middel om
succes te boeken

_uithangbord

_informatiebron

_pijler onder
raadswerk

Zonder acties stond de SP er een stuk slechter voor

'De mensen moeten zichzelf organiseren en ze moeten zelf in actie komen. Als politieke partij is het vervolgens onze taak om gerechtvaardigde eisen over te nemen en er in de gemeenteraad aandacht voor te vragen.' Ziehier de taakopvatting zoals bijvoorbeeld onze vrienden van GroenLinks die voor zichzelf omschrijven. Zij (de bevolking, de burgers) voeren actie; wij (politici) doen aan politiek. Hele gemeenteraden zitten vol met dames en heren die gretig deze scheiding aanbrenge(n). Maar voor een beetje SP'er is het toch hartgrondig vloeken in de kerk. Politiek is immers opkomen voor belangen, strijd voeren. En dat doe je óók in de gemeenteraad, maar zeker niet alleen daar. Natuurlijk, als de mensen zelf niet mee willen doen, moeten ze ook niet van ons verwachten dat wij hun kastanjes uit het vuur halen. Maar als de strijdwil onder de mensen aanwezig is, terwijl ze niet weten hoe ze die strijd moeten voeren, dan is er voor SP'ers toch niets leuker en niets bevredigender dan in actie te komen? Dat wil zeggen met de mensen die het aangaat te gaan praten, doelen te formuleren, creatieve middelen te bedenken en aan de slag te gaan. Aan het einde van het jaar maakt Spanning de *Actiebalans 2000* op. Waarmee hebben de afdelingen zich op actiegebied zoal beziggehouden en wat hebben ze ermee bereikt – voor de mensen en voor de ontwikkeling van de SP? De boodschap die we willen overbrengen, verklappen we bij voorbaat al: actievoeren is makkelijk en leuk, en het levert de afdeling heel veel op.

Breed gedragen en veel pers: actie in Zaanstad voor veerdiensten

Sommige acties plan je ver van te voren. Maar meestal zal het een kwestie zijn van alert reageren. Eén dag voordat een aantal Turkse ouders in Deventer besloot hun kinderen thuis te houden van de 'zwarte' school De Kameleon hoorde de afdeling ervan. De afdeling was present bij de actie, regelde dat Kamerlid Agnes Kant een dag later kwam kijken en organiseerde snel een actie in de stad. Jos Mensink: 'We hebben een folder laten drukken die we in de wijken met veel allochtonen en op de markt verspreid hebben. Eén dag op de markt leverde ruim 500 steunbetuigingen op. Als vervolg hebben we ook de Turkse SP-kennis-

makingsfolder uitgedeeld. Het heeft ons vooral veel goede contacten opgeleverd. Met mensen uit de Turkse gemeenschap, maar bijvoorbeeld ook met het anti-discriminatiebureau. Inmiddels hebben we ook een Turks kerngroepje. En we blijven ons inzetten rond integratie.'

Snel reageerde ook de afdeling Groningen toen duidelijk werd hoe boos de mensen waren over de nieuwe busdienstregeling die half januari ingevoerd werd. Irene Bulk: 'In de raad hadden we wel nadrukkelijk tegen gestemd, maar toen was niet het lampje gaan branden van 'we moeten actie gaan voeren'. Dat gebeurde pas toen er mensen belden en op ons kantoor langskwamen om hun beklag te doen. Donderdag kwam het idee op van een actie, vrijdag besloten we 'we doen het' en dinsdag konden we de eerste – in Rotterdam gedrukte – kaartjes gaan verspreiden. We koppelden de protesthandtekeningen aan een klachtenweek en een debat waaraan onder meer Kamerleden meededen van SP en VVD, de verkeerswethouder en de directeur van Arriva. De actie kreeg heel veel aandacht van de media en leidde ook tot succes: ver voor de afgesproken evaluatiedatum kondigde de wethouder aanpassingen aan. In mei is vervolgens een deel van de verslechtingen daadwerkelijk teruggedraaid. In een folder hebben we uiteraard het goede nieuws bekendgemaakt. Dat leverde verschillende bedankjes op. Voor het imago van de afdeling heeft de actie veel goeds gedaan.' Treffend is ook verschil in de reacties van de partijen op de woede van de mensen. Bulk: 'De PvdA stelde schriftelijke vragen over hoe het zit met het klantenpanel, GroenLinks eiste een extra raadcommissievergadering en de SP mobiliseerde de bevolking.'

Inhaken op de actualiteit deed ook de afdeling Leiden. Het college sloot de hele binnenstad hermetisch af voor het bezoek van Beatrix op Koninginnedag. De SP reageerde door pamfletten uit te delen en bovendien het stadhuis af te grenzen, zodat B en W er niet meer uit konden. De actie werd heel positief ontvangen. Cor Vergeer: 'In de raad stonden we weliswaar alleen, maar we wisten dat de Leidse bevolking achter ons zou staan. We hebben met onze actie heel treffend de gevoelens van de bevolking verwoord en we hebben veel positieve reacties gekregen. Voor de pers is heibel rondom Koninginnedag natuurlijk een dankbaar thema en onze actie kreeg dan ook veel publiciteit.'

Heerlen zorgde zelf voor de actualiteit: net als in veel andere plaatsen heeft de SP zich er in het verleden beziggehouden met het schoolzwemmen. De afdeling vond de manier om er opnieuw aandacht voor te vragen: de afdeling belde de basisscholen in de stad langs met de vraag hoeveel procent van de kinderen in de hoogste groep geen zwemdiploma heeft. De onthullende uitkomsten zorgden voor een discussie over herinvoering van het schoolzwemmen.

Vasthoudendheid is vaak nodig – en dwingt vrijwel altijd respect af

Een Koninginnedagactie start eind april en is op 1 mei afgelopen – maar vaak vergen acties een heel wat langere adem. Hengelo voerde in het voorjaar actie tegen de huurverhoging en voor het aanpakken van onderhoudsklachten. De stapels verzamelde klachten (met name over vocht) werden doorspeeld aan de woningstichtingen die verzekerden er iets aan te gaan doen. De afdeling leunde niet achterover, maar hield onlangs een nieuwe enquête waarin gevraagd werd wat de woningstichting gedaan had, en of men er tevreden over was. De antwoorden waren onthullend. En dus beraadt de SP zich op nieuwe acties. Voorzitter Vincent Mulder: 'Daarbij gaan we overleggen met wijk- en bewonersraden. Door onze acties hebben we daar uitstekende contacten mee gekregen.'

De afdelingen Leiden en Leidschendam zijn al bijna een jaar in de weer met de actie 'Vlietland niet voor de ballen'. Vlietland is een recreatiegebied dat de gemeente Leidschendam wil omtoveren tot een golfbaan compleet met luxe hotel en bungalowpark.

Begonnen werd met een grote bezwaarschriftenactie die in Leiden en Leidschendam 1500 handtekeningen opleverde. In de zomermaanden gingen SP'ers met handtekeningenlijsten langs de recreanten op Vlietland. Vervolgens werden 10.000 informatieve folders verspreid, waarop recreanten het zogenaamde 'Vlietland-manifest' konden ondertekenen. De handtekeningen en de manifesten zullen spoedig aan de gemeente worden aangeboden als er beslist wordt over de betreffende bestemmingsplanwijziging. Hans van Leeuwen: 'Nagenoeg alle recreanten tekenden direct. Het blijkt dat de mensen het heel leuk vinden dat een politieke partij zich druk maakt over hun recreatiemogelijkheden. We kozen voor een manifest, omdat je dan iets concreets in handen hebt. Dat is ook

Opmerkelijk en doeltreffend: Eindhovense actie tegen overstromingen;

Brabantse en Zeeuwse SP'ers verenigd: vier demonstraties tegen kernafvaltransporten

Foto: Harry Vos

Betuwelijnprotest: meerdere afdelingen; één vuist

met het oog op de publiciteit gunstig om je standpunt duidelijk te maken.'

In De Bilt werd ook maandenlang actie gevoerd tegen een golfbaan. Het resultaat was dat een natuurgebied werd gered uit de handen van een golfclub. Het succes werd gevierd met een passende

afsluiting: een Alles Kids-midgetgolftoernooi waaraan ruim 100 kinderen deelnamen. Groningen heeft zich al enkele jaren vastgebeten is alles wat met de grootschalige sloop van woningen te maken heeft. Peter Verschuren: 'De ene activiteit lokt vanzelf de andere uit, doordat mensen naar ons toekomen omdat ze weten dat wij ons ermee bezighouden.' In 2000 stonden onder andere een bezetting

van de hal van de woningstichting op het programma en een woningnoodklachtenweek. Lange adem ook in Nijmegen, waar de SP haar hele gewicht in de strijd gooit tegen de aanleg van een kabeltram. Na protestfolders en discussieavonden verzamelt de afdeling nu handtekeningen voor een referendumverzoek. De volgende stap zal zijn een grote campagne om die volksraadpleging daadwerkelijk te winnen.

1000 kinderschoentjes bij het Torentje van Kok tegen de armoede onder kinderen

Ook actief over de grens: protestmars tegen WTO en IMF in Praag

Kleine dingen kunnen mensen tot grote woede en strijdbaarheid brengen

Op welk onderwerp voer je actie? Wel, het hoeft beslist geen heel grote of heel politieke kwestie te zijn die de woede en de strijdlust van de mensen opwekt. Zo kwam de afdeling Roosendaal in actie ('Geen ondergrondse luchtfietserij maar een lift NU!') voor een lift in

het NS-station. De afdeling zette het prestigieuze plan van de gemeente om het spoor in de hele binnenstad te ondertunnelen tegenover het ontbreken van voorzieningen voor reizigers om op de perrons te komen. De SP verspreidde 15.000 actiefolders met aangehechte protestkaart. Marian Schepers: 'We kregen al heel snel 3300 handtekeningen binnen en de plaatselijke TV, radio en kranten besteedden er veel aandacht aan. Het werd erg gewaardeerd dat een politieke partij zich om dit soort dingen druk maakt. Positief is, dat de directeur van NS-Railinfra naar Roosendaal kwam om de handtekeningen in ontvangst te nemen en dat hij zelf vaststelde dat de voorzieningen op het station inderdaad ondermaats zijn.' Inmiddels heeft een liftfirma een offerte gemaakt. Volgens de planning komen er in 2002 liften.

Angst voor overvallen bracht de directie van de Rabobank in Tilburg ertoe om de balies te sluiten voor het afhalen van contant geld, waardoor de mensen gedwongen zijn om bij de geldautomaat te pinnen. Maar die bleek voor veel mensen met een handicap niet te hanteren. De Rabobank stelde voor om medewerkers te laten helpen bij het pinnen, maar dan moesten gehandicapten hun pincode prijsgeven. De SP trok samen met een stoet gehandicapten naar een Rabo-filiaal. Met succes, want de Rabobank liet na maandenlang overleg weten speciale pasjes zonder pincode in te voeren, zodat baliemedewerkers geld voor de gehandicapten kunnen opnemen.

Alkmaar kwam in het geweer om het Vronermeerbos te redden: een verwilderd parkje dat aangelegd was om het ontbreken van groen in de omliggende woonwijk te compenseren – en dat nu zelf moest wijken voor woningbouw. 'Buurtbewoners sloegen alarm en namen contact met ons op,' vertelt Jan van Schaik. 'Dat leidde tot een grote actie waarbij duizenden handtekeningen zijn gezet en de wijk vol hing met affiches, compleet met tomaten en SP-driehoek.' Het doel van de actie werd niet bereikt: het bos is onlangs gekapt. 'Als afdeling hebben we er uitstekende contacten aan overgehouden met mensen uit de wijk en met natuurkenners. Die kunnen we zo bellen als we wat van ze willen weten.' Ook stuurde de afdeling een brief rond in de wijk waarin uitgelegd werd dat dit soort beslissingen alleen tegen te houden zijn als de SP versterkt wordt. Van Schaik: 'Ik weet niet precies hoeveel, maar dat heeft een aantal leden opgeleverd.'

In Dongen werd zelfs een grote actie rondom letterlijk één boom gevoerd. Toen de gemeente liet weten een karakteristieke treurwilg te willen kappen voor een busstation, haalde een op initiatief van de SP opgericht actiecomité in een mum van tijd 6000 handtekeningen op. De burgemeester nam de handtekeningen in ontvangst en haalde vervolgens de woede van heel Dongen op zijn hals door de boom om te laten zagen. 'Het hele dorp is in rep en roer door die daad,' vertelt René

Roovers. 'Die gekapte treurwilg is door ons zo'n beetje het symbool van de Dongense democratie geworden.'

En is er geen concreet punt om aan te pakken, dan is het altijd een prima actie om met een enquête de buurt in te trekken en de mensen te vragen wat er volgens hen moet gebeuren. Nijmegen werkt al langer – en met succes – met dergelijke wijkonderzoeken. Nog groter pakte Culemborg het aan. Onder het motto 'Uw mening gevraagd' verspreidde de afdeling 12.000 stadsenquêtes: kleurrijke folders met prachtige foto's van Culemborg en omgeving, en tien vragen over actuele lokale onderwerpen. Philip Oosterlaak: 'We hebben een aantal jaren geleden al eens zo'n enquête gehouden en dat heeft naast veel waardering ook de nodige positieve publiciteit opgeleverd. Dat willen we nog eens herhalen en we laten meteen zien dat we met heel veel dingen bezig zijn. Ook willen we ons als het ware eens 'anders' presenteren en laten zien dat zeker niet alles alleen maar ellende is in Culemborg.'

Ook moeilijke doelgroepen bereik je met een actie

Dat een actie veel kan doen voor een afdeling, bleek bijvoorbeeld in Zaanstad. Op een bijeenkomst die uitgeroepen was om de afdeling nieuw leven in te blazen, ontstond het idee om iets te doen tegen de dreigende bezuinigingen op de veerdiensten in de omgeving. De actie sloeg enorm aan en vergrootte heel fors het zelfvertrouwen en de daadkracht van de afdeling.

Op het achtste congres spraken we af de contacten met allochtonen te verstevigen. Boxtel maakte er werk van. Met hulp van Marokkaanse en Turkse contactpersonen en vertaalde enquêtes werd in een herstructureringswijk actie gevoerd voor een hogere verhuisvergoeding. Dat doel werd bereikt en ook is de informatievoorziening van de woningstichting richting allochtonen verbeterd door de actie. Eric van den Broek: 'We hebben veel goodwill gekweekt en daardoor heel wat interessante contacten met de allochtonen gelegd. Soms bleken dat echte 'eye-openers' voor het organiseren van nieuwe activiteiten. En verrijking voor de afdeling dus. Zo werken we aan plannen voor diverse sportactiviteiten en beraden we ons over een voorstel voor een islamitische begraafplaats.'

Tilburg kreeg met een actie voet aan de grond in een andere moeilijk in beweging te krijgen doelgroep: de ouderen. Voor hen werd de subjectsubsidie gedeeltelijk afschaft, een onderdeel van het minimabeleid. Met protestkaarten, een dagelijks telefonisch spreekuur en veel ouderen op de tribune bij de raadsvergaderingen werd strijd geleverd. Dat kon de subsidie niet redden. Johan van den Hout: 'Wel hebben we er een ouderenwerkgroep aan overgehouden die nog steeds actief is. En wij hebben veel ouderen kunnen mobiliseren, iets wat zelfs de Ouderenpartij niet voor elkaar kreeg.'

Andere partijen hebben nog wel eens problemen met het activisme van de SP. Zo kreeg de fractie in Hengelo in de raad de wind van voren toen ze een vuurwerkopslagplaats in een woonwijk

tot actiedoelwit maakte. Onder het motto 'Vuurwerk uit de woonwijk' zette de SP samen met de bewoners een actie op touw die binnen korte tijd 2500 handtekeningen opleverde. De gemeenteraad beschuldigde de SP ervan politiek gewin uit 'Enschede' te willen halen. 'Kan ons niet schelen,' zegt Vincent Mulder. 'De andere partijen kwamen niet verder dan: 'Jahaa, we moeten rampen zien te voorkomen.' Maar wij wilden gewoon weten wat de wijkbewoners van die opslag vonden en daarmee onderscheiden we ons van de rest.' Door bevolking en pers werd de actie prima opgepikt.

Landelijke campagnes krijgen uitstekend vorm in plaatselijke acties

Landelijke campagnes bieden vaak een uitstekende kapstok om plaatselijke initiatieven te ontplooiën. Zo bleek de 'Alles Kids?'-campagne voor tal van afdelingen aanleiding om met kinderen aan de slag te gaan. In Leiden werd het 'SPeertoernooi' georganiseerd: een driedaags voetbaltoernooi waaraan 120 jongeren deelnamen. Op de autoloze zondag organiseerde de SP in Valkenburg een succesvolle 'Straatspeeldag'. Rotterdam hield in de zomervakantie een geslaagd 'Alles Kids?'-festival en in Boxtel organiseerde de op initiatief van de SP opgerichte Stichting Kindervakantieplezier een 'Griazelweek', waar tweehonderd kinderen zich een

Foto: Dagblad Tubenhu

Symbolische afsluiting van asbestwegen in Goor. De sanering startte in november

Groningen: vastbijten in grootschalige woningsloop

Foto: Jaap Fokkens

De perfecte afsluiting: midgetgolf voor kinderen na gewonnen actie in De Bilt

Oss gemobiliseerd voor cultureel centrum 'De Groene Engel'

week lang uitleefden met onder meer spookhutten bouwen, 'creeps' knutselen, spellencircuits, disco en playbackshows. Groningen hield het simpeler: op een plantsoen in een volkswijk werd een gehuurde legertent opgezet, zodat de jongeren een week lang een eigen plek hadden.

Ook de campagne 'Stop de Uitverkoop van de Beschaving' is een dankbaar handvat voor lokale activiteiten. In Oss werd de campagne ingeluid met een perspresentatie waarop een aantal Ossenaars werkzaam in onder meer zorg, onderwijs en openbaar vervoer aan het woord kwamen. In Zeist gingen SP'ers de wijken in met een enquête over een aantal plaatselijke 'beschavings-hangijzers' (bijvoorbeeld het verdwijnen van kindergeneeskunde uit het ziekenhuis en het ontbreken van een jeugdhonk) en de afdeling Drechtsteden huurde een bus, zodat 60 ouderen konden protesteren tegen het verdwijnen van een belangrijke busroute. De Udense SP startte een handtekeningenactie tegen de dreigende verkoop door de gemeente van de aandelen in het gasbedrijf en in Zoetermeer onder-

zochten de OMC-artsen demonstratief basisschoolkinderen omdat de GGD dat wegens bezuinigingen niet kan. Ook bezetten Zoetermeerse SP'ers het kantoor van zorgverzekeraar NUTS dat sluiting boven het hoofd hing. Deze actie had succes: het kantoor blijft open. In Hengelo worden momenteel protestkaarten verspreid tegen de nieuwe naam die men voor de schouwburg in petto heeft: 'Rabothheater'.

Zaanstad haakte op originele wijze in op de landelijke NS-krant. Onder ruime belangstelling trakteerde ze machinisten en conducteurs op 'kalmeringskoeken' en 'anti-stress pepermunten'.

Actiewinst boek je op allerlei manieren

In de belronde langs de afdelingen blijkt dat men unaniem met voldoening terugkijkt op de actie-wapenfeiten. 'Dat is logisch,' vindt Ger Wouters die sinds 1 december het Afdelingsteam versterkt en onder andere de cursus Actie & Publiciteit geeft. 'Acties leveren de afdeling immers heel veel op. Een SP-actie betekent dat je je grondig in de materie verdiept, en vooral dat je contacten hebt met de mensen die het aangaat. Je krijgt je informatie niet alleen uit een verhaal van B en W, ook uit de praktijk. En dat geeft je een stevige voorsprong in discussies in de gemeenteraad. Verder zijn acties vaak nodig om daadwerkelijk iets te kunnen bereiken. In de politiek gaat het vaak om de macht. Argumenten alleen zijn niet genoeg, al zijn ze nog zo goed. Met acties organiseer je de macht van het getal. En dat kan heel succesvol zijn. Andere voordelen van actievoeren zijn dat je in de contacten met de mensen je eigen ideeën test en waar nodig bijstelt. En dat je erdoor leert organiseren. Actievoeren is snel en creatief inspelen op de ontwikkelingen. Daar heb je in verkiezingstijd ook heel veel aan.'

Wat vrijwel elke actie oplevert is publiciteit. Hoe belangrijk is dat? Wouters: 'Publiciteit is nooit een actiedoel op zich. Maar publiciteit is wel belangrijk. Pas als mensen weten wat je doet, zullen ze naar je toekomen om mee te doen, om steun te betuigen of om aandacht te vragen voor hún probleem. Het is leuk als je zelf weet dat je goede acties voert, maar naast die acties is ook publiciteit nodig om het SP-imago te versterken van *die actieve partij die meer doet dan in de raad zitten*. Dat imago is heel belangrijk om je leden vast te houden en nieuwe te werven, en het werpt ook vruchten af bij verkiezingen. Nog een heel belangrijke: publiciteit voor acties – vooral als ze succes hebben – laat mensen zien dat er wel degelijk iets te veranderen is. Daar kunnen ze inspiratie aan ontlenuen.'

Leren actievoeren

Actievoeren is te leren – op de cursussen 'Actie & Publiciteit' die de SP organiseert. Op een heel praktische manier maak je daarop kennis met de schat aan actie-ervaring die de SP inmiddels beheert. De cursussen zijn eigenlijk onmisbaar voor elke actieve SP'er. De eervolgende zijn op 20 januari in Assen en op 3 maart in Utrecht. Geef je snel op, zodat het Afdelingsteam kan peilen of er genoeg animo is om een extra cursus te plannen.

En nóg 25... acties in 2000

In **Goor** sluiten SP'ers symbolisch de omstreden asbestwegen af. Later volgen een nieuwe afzetting en een info-avond. De gemeente start de sanering in november.

Een SP-enquête toont het niet-functioneren van wijkplatforms in **Ermelo** aan. De gemeente kondigt een uitgebreide evaluatie aan.

De gemeente **Delft** vraagt aan de bevolking wat er moet gebeuren met de verkoopopbrengst van elektriciteitscentrale EZH. De SP reageert met een krant die kanttekeningen zet bij de eerlijkheid van de volksraadpleging en die de SP-prioriteiten noemt.

In **Rotterdam** houdt de SP een enquête over de oriëntatie van het Zuiderpark waarvan de gemeente een groot manifestatieterrein wil maken. De uitkomst sterkt de afdeling in haar mening dat het Zuiderpark een volkspark moet blijven.

De afdeling **Schijndel** voert een campagne die de aanleg van een speeltuin steeds dichterbij brengt. Onderdelen ervan zijn een grote enquête, de oprichting van een actieve werkgroep, en de vorming van een comité van aanbeveling.

Goor houdt een actieweek voor het behoud van recreatief zwemmen.

Boxmeer voert een supersnelle protestkaartenactie tegen entreeheffing in en hekken rond een openbaar recreatiegebied.

In **Leerdam** wijst de SP bewoners met folders en een informatie-avond op de nieuwe regels voor legalisering van aanbouw bij woningen. De actie bespaart menig bewoner heel wat problemen.

De afdeling **Maastricht** voert campagne tegen tolheffing op de A2-stadstraverse. Honderden posters sieren de stad met: 'A2 TOL NEE'.

In **Heerlen** wordt actie gevoerd tegen het vervallen van de huursubsidie-verrekening met de huur. De gemeente pakt het probleem vervolgens aan.

In **Utrecht** leidt de extreme verhoging van de erfpacht tot actie. Er wordt een werkgroep opgericht, en komt een discussie-avond en een voorstel in raad. De gemeente draait de verhoging terug.

Na een scholierenprotest en een handtekeningenactie wordt in **Hengelo** de voorgenomen sluiting van een bibliotheekfiliaal teruggedraaid.

De afdeling **Emmen** verspreidt 10.000 grappige kaarten rond de opening van een prestigieuze peperdure traverse.

Na de zoveelste overstroming is een **Eindhovense** woonwijk het zat. De bewoners komen

samen de SP in actie met handtekeningen en een bezoek aan het gemeentehuis. Er komen toezeggingen van de wethouder.

In **Landgraaf** schrikt de directeur van de woningstichting van de ernst van de onderhoudsklachten die de SP verzameld heeft.

De afdeling **Enschede** zet haar eisen voor sanering van bodemvervuiling onder een woonwijk kracht bij met een enquête en een rapport. De waterleidingmaatschappij vervangt daarop een deel van het leidingnet en de druk op de gemeente neemt snel toe.

In Oost-Groningen voeren de afdelingen **Reiderland en Winschoten** met posters en handtekeningen actie tegen de aanleg van prestigeplan de 'Blauwe Stad'.

Leiden roept de 'Oostvlietpolder' demonstratief uit tot weidevogelgebied om te voorkomen dat er een baggerstort komt.

De SP-**Amsterdam** voert een grote campagne met stickers, affiches, kranten, advertenties en radiospotjes om de partij bekender en populairder te maken.

Goor verspreidt gele kaarten tegen de sluiting van gemeentekantoren na de gemeentelijke herindelings.

Landsmeer komt in het geweer tegen de plannen van kabelexploitant UPC.

Nadat er in **Oss** een college geïnstalleerd is zonder SP-wethouders, slaat de afbraak toe – en bloeit het SP-verzet. Gehandicapten protesteren tegen de verlaging van de vervoersvoorziening, de handtekeningen tegen de privatisering van het zwembad stromen binnen, rond de verkoop van de kabel wordt een enquête gehouden en heel Oss wordt gemobiliseerd voor het behoud van cultuurpodium 'De Groene Engel'.

Na lang aandringen van de SP gaan er aanleunwoningen komen in **Dongen**. De SP blijft zich ermee bezighouden en organiseert nu een enquête om erachter te komen welke voorzieningen gewenst zijn.

De afdeling **Amersfoort** hield een huis-aan-huis posteractie tegen de sloop van zo'n 150 woningen, nadat ze eerder als conclusie uit een enquête trok dat minstens driekwart van de bewoners tegen sloop is.

Hengelo organiseerde snel een bijzonder gewaardeerde solidariteitsactie met de werknemers van een winstgevend metaalbedrijf dat gesloten dreigt te worden. Eén dag op de markt staan leverde 1700 steunbetuigingen op.

Aangepast voorstel Partijbestuur krijgt ruime steun

Na een pittige discussieronde op de regioconferenties was nu het woord aan de Partijraad over de evaluatienota 'Van wens naar werkelijkheid' en de verbetervoorstellen uit die nota. De nota geeft aan hoe ver de partij is met het uitvoeren van de besluiten van de twee congressen van 1999.

De discussies op regioconferenties waren voor het partijbestuur aanleiding om het oorspronkelijke voorstel op enkele punten aan te passen. Het plan om te gaan werken met een ledenpas en ledenkortingen, is ingetrokken. Veel deelnemers aan de regioconferenties vonden het niet nodig leden met extra-voordelen te lokken. Kwaliteit dient voorop te staan, was een veelgehoorde opmerking. Het aangepaste voorstel om de afdelingen medeverantwoordelijk te maken voor de scholingen en cursussen werd aangenomen. Afdelingen dragen de kosten voor cursisten die wegblijven op scholingen die verplicht zijn, of waarvoor ze zich aangemeld hebben. Een verder uitgewerkt voorstel komt in juni 2001 op de Partijraad. Over de organisatorische verbetering tenslotte werd op verzoek van veel afdelingen een achtwekelijks regio-overleg voorgesteld. Daaraan nemen deel de afdelingsvoorzitters, de door de regio gekozen leden van het partijbestuur en eventueel de lokale fractievoorzitters en Statenleden. Er komen zes regio's:

NoordWest (Noord-Holland, Utrecht, Flevoland), Noord (Groningen, Friesland, Drenthe), NoordOost (Overijssel, Gelderland), ZuidWest (Zuid-Holland, Zeeland), Zuid (Noord-Brabant) en ZuidOost (Limburg). Ook dit voorstel kreeg een ruime meerderheid.

Het beeld van de regioconferenties (veel verschillende meningen over de districten) werd op de Partijraad bevestigd. In de discussie waren zowel hartstochtelijke pleidooien te horen om de districten te handhaven ('afschaffen is een zwakgebod, we moeten werken aan verbetering'), als dringende verzoeken snel met de nieuwe opzet aan de slag te gaan ('de praktijk laat zien dat de districten niet werken en aan verbetering hebben we alles geprobeerd'). Over het nut van de regioconferenties, de projectmatige ondersteuning van het Afdelingsteam en het kiezen van partijbestuurders door de regioconferenties was vrijwel iedereen het eens. De nieuw toegevoegde regio-overleggen maakten de tongen meer los. 'Vaker dan eens per

Districten maken plaats voor *regio's*

acht weken,' zei de één. 'Helemaal niet doen,' zei de ander. De stemming – waarbij de stem van elke afdelingsvoorzitter een gewicht kreeg dat afhangt van het aantal afdelingsleden – bracht uiteindelijk duidelijkheid. Een voorstel om de districten voorlopig te handhaven en eerst te onderzoeken waarom sommige slecht functioneren, werd afgewezen met 36 – gewogen – stemmen voor en 156 tegen. Ook voorstellen om Brabant in twee regio's te splitsen en de regio-overleggen va-

ker of juist minder vaak te houden, haalden het niet. Het voorstel van het Partijbestuur tenslotte – instemmen met de evaluatie en alle verbetervoorstellen – werd aangenomen met 149 stemmen voor en 45 tegen. Afsproken werd dat het Afdelingsteam voorsnog verantwoordelijk wordt voor een goede agenda voor, en een goede discussie op de regio-overleggen. Over een jaar wordt door de Partijraad nagegaan hoe de nieuwe organisatie werkt.

Procedure verkiezingen

De Partijraad heeft de volgende procedure voor deelname aan de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2002 vastgesteld. Vóór 10 februari 2001 moeten de afdelingen beargumenteerde aangeven of ze willen meedoen. Op de partijraad van 24 maart presenteert de commissie een voorlopig advies. Op de vergadering van 22 september wordt – weer op advies van de commissie – definitief vastgesteld waar we meedoen. De commissie zal haar adviezen baseren op de verzoeken van de afdelingen, de verslagen, jaarverslagen en jaarplannen en eventueel op aanvullend onderzoek. Het Partijbestuur heeft twee commissie ingesteld om de kandidatenlijst en het verkiezingsprogramma voor de Kamerverkiezingen voor te bereiden. Het laatste woord is natuurlijk aan Partijraad en Congres. Het congres komt daarvoor waarschijnlijk in januari 2002 bijeen.

Veel actie en voorstel voor volkspetitie

'In september hebben we besloten de campagne Stop de Uitverkoop van de beschaving te starten,' hield Tiny Kox de Partijraad voor. 'Met enthousiasme, omdat het onderwerp perfect past bij de SP, maar ook met enige aarzeling, omdat niet duidelijk was hoe we ermee aan de slag konden. Inmiddels weten we dat ons verhaal de aandacht trekt en aanslaat. Dat blijkt uit de reacties van de media, de ervaringen van Kamerleden op debatten en spreekbeurten en de 700 nieuwe leden, die zich door de campagne inmiddels hebben aangemeld. Nu moeten we onze analyse omzetten in organisatie en in strijd.'

Namens het partijbestuur presenteerde Kox een aantal voorstellen hiervoor. 'We gaan door met inventariseren hoe de beschaving uitverkocht wordt en we blijven daartegen ageren. Verder gaan we nieuwe acties opstarten: elke afdeling moet ermee aan de slag en daarbij waar

mogelijk bondgenoten zoeken. We gaan door met onze eigen publiciteit: met landelijke kranten in de lente en het najaar en met plaatselijke kranten rond dit thema. En we gaan onderzoeken hoe we een volkspetitie kunnen organiseren over dit onderwerp. Volkspetities hebben in het verleden grote politieke invloed gehad, of het nu ging om het algemeen kiesrecht of de kruisraketten. Daarbij moeten we wel beseffen dat een dergelijke campagne geen partijpolitieke zaak is, maar een bredere uitstraling moet hebben. En het moet duidelijk zijn, dat we het alleen kunnen als de afdelingen volmondig beslissen dat we het gaan doen. Het zal hard werken worden.'

De Partijraad nam het voorstel over, zowel wat betreft het onderzoek naar de mogelijkheden van een volkspetitie als wat betreft het opvoeren van de concrete acties tegen de uitverkoop

van de publieke zaak. Als voorbeelden van al lopende acties werden genoemd acties voor betere gehandicaptenvoorzieningen, tegen de sluiting van een ziekenfondskantoor en een ziekenhuis, tegen de verkoop van het gasbedrijf en de verkanseling van de schouwburg aan een commerciële sponsor. Als nieuwe actie werd aangekondigd de mobilisatie van 'heel Brabant' tegen de verkoop van busmaatschappij BBA aan een Franse multinational. Er worden protestkaarten verspreid bij busstations. Verder komt er een demonstratie bij de aandeelhou-

dersvergadering over de verkoop. Een ander actievoorstel dat uitgewerkt gaat worden is het organiseren van verzet tegen de 'veiling' van WAO'ers aan de reïntegratiebedrijven.

'Het activisme in de partij neemt de laatste tijd toe, en we houden ons in steeds meer plaatsen bezig met grote thema's,' concludeerde Kox tevreden. 'Dat maakt ook de rode draad in onze activiteiten beter zichtbaar. In drie maanden hebben we al een forse stap gezet, maar de echte stap vooruit zetten we komend jaar.' Op de Partijraad van maart wordt de campagne opnieuw doorgesproken.

Kamerwerk op de Partijraad

Als hoogste orgaan in de SP is de Partijraad ook de controleur van de Kamerfractie. Om daaraan goed inhoud te kunnen geven, heeft de Partijraad de mogelijkheid om opheldering te vragen over standpunten van de fractie, en daarover in discussie te gaan. Het optreden in de Tweede Kamer

wordt vanaf nu een vast agendapunt, waarbij alle Kamerleden en P-teammedewerkers aanwezig zullen zijn. Waar de fractie standpunten moet innemen die buiten de al vastgestelde visies van de SP vallen, bespreekt ze de betreffende kwesties vooraf met het Partijbestuur of de Partijraad.

partijraad kort

verslechtering van werkomstandigheden en dienstverlening aan reizigers.

- De Partijraad stond stil bij het onverwachte overlijden van Hannie Woestenenk, voorzitter van de afdeling Goor.

- Afdelingen die actie willen ondernemen om de toeneemende dakloosheid aan de kaak te stellen kunnen contact opnemen met SP-Kamerlid Agnes Kant of P-teammedewerker Ineke Palm.

- Op voorstel van Solidaircoördinator Jan van Schaik werd besloten op spoorstations een folder uit te delen met onze visie op acties van spoorwegpersoneel tegen

- Naar aanleiding van opmerkingen uit de afdelingen Culemborg en Zaanstreek over de Molukken gaf het Partijbestuur aan dat de regering gevraagd is alle mogelijke diplomatieke druk uit te oefenen op de regering van Indonesië om een einde te maken aan het geweld op de Molukken. De Kamerfractie is voor een wapenembargo. Militaire interventie wordt niet als een reële mogelijkheid gezien om het geweld te beëindigen. Het partijbestuur bereidt een discussie op de Partijraad voor over de verhouding tussen 'soevereiniteit' en 'humaniteit', als het kan voor de Partijraad van maart aanstaande.

- Er komt in enkele afdelingen een experiment met SP-'webwinkels', laagdrempelige voorzieningen voor mensen die niet vertrouwd zijn met computers en internet, maar daarmee graag zouden kennismaken.

- Bart Vermeulen (Leiden) en Vincent Mulder (Hengelo) zijn gekozen in de commissie Afdelingen (er waren vacatures door het vertrek van Edith Kuitert en Paul Peters, die beiden geen afdelingsvoorzitter meer zijn, een vereiste voor het commissielidmaatschap). De commissie brengt adviezen uit over toelating van nieuwe afdelingen, de kwaliteit van bestaande afdelingen, deelname aan raadsverkiezingen en aanvragen voor subsidies voor bijzondere afdelingsprojecten.

Doordat Vincent Mulder plaatsneemt in de Commissie Afdelingen, ontstaat er een vacature in de Commissie voor Beroep. Frans Baron (Smallingerland) vult de opgevallen plaats.

- In de Financiële Controlecommissie voor 2001 zijn gekozen Tonnie Wouters (Schijndel), Chris Sandee (Alphen ad Rijn), Michelle Stevens (Venray), Hans van Hooft sr. (Nijmegen) en Marian Beldsnijder (Zwolle).

- De Partijraad heeft het Huishoudelijk Reglement gewijzigd op enkele punten die het stemmen op de Partijraad betreffen. Het nieuwe reglement wordt gepubliceerd op de SP-website.

Binnenhof

Ook Nederlandse reiziger vrijwel kansloos bij tunnelbrand

De veiligheid van metro- en andere tunnels is de laatste maanden *hot news*. In september werd de Amsterdamse bevolking verrast door het nieuws dat er 399 doden kunnen vallen bij een ramp in de Noord-Zuidlijn. Het drama in het Oostenrijkse skidorp Kaprun leert dat reizigers zichzelf moeten redden als een brandende trein in een tunnel tot stilstand komt. Zijn daar niet alle mogelijke veiligheidsmaatregelen genomen, is de reiziger vaak verloren.

'De SP-fractie in Rotterdam is al bezig met het veiligheidsvraagstuk in de metro daar,' vertelt fractiemedewerker Joost Meilof. 'Eigenlijk zou iedere af-

deling die metro- of andere tunnels in de gemeente heeft, moeten onderzoeken of die voldoen aan de veiligheidseisen, en nog belangrijker, of die in de praktijk ook zouden werken. Ga dat eens met een paar mensen onderzoeken en confronteer de gemeente met eventuele negatieve bevindingen. En rapporteer ze aan Harry van Bommel en mij, want daarmee staan we sterker in de Kamer.'

De SP-Kamerfractie heeft aangedrongen op een nationaal tunnelveiligheidsplan waarin wordt vastgelegd aan welke wettelijke eisen nieuwe en bestaande tunnels moeten voldoen.

Joost Meilof: (070) 318 38 13

Joost Meilof

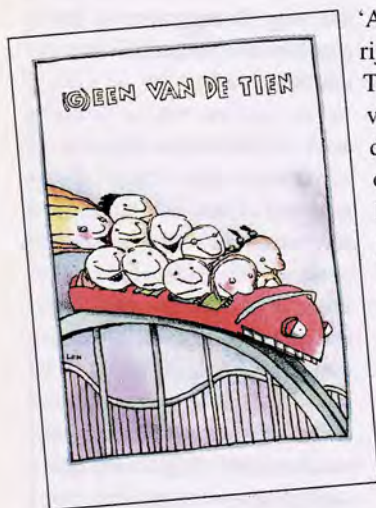
kort Haags

Ook deze maand ondervroegen de Kamerleden bewindslieden over de volgende onderwerpen:

- Uitlatingen van Kok die drijfjacht een prima wijze van wildbeheer vindt (schr. vr.)
- Het behoud van kleine streekziekenhuizen (pleidooi tijdens algemeen overleg)
- Schoffering van de Kamer door minister Jorritsma die weer vergunning verleende voor proefboringen in de Biesbosch (verkl.)
- De Zalmnorm die volgens Jan Marijnissen in de Hofvijver gekieperd moet worden (mond. vragen)
- Het bezoek dat Jorge Zorreguieta onlangs bracht aan de koningin (mond. vragen)
- De bevindingen van de Armoedemonitor dat armoede ondanks de welvaart nog steeds een groot probleem is (bijdr. begrotingsdebat)
- De schokkende uitkomsten van de risico-inventarisatie van de chloortransporten (verklaring)
- De abominabele situatie in Turkse gevangenis, waar honderden gevangenen in hongerstaking zijn gegaan (schr. vr.)
- De ereschuld aan de mijnwerkers met silicose die niet is ingelost (verklaring)
- Maatregelen die genomen moeten worden tegen Israël (schr. vr.)
- Onveiligheid van de Amsterdamse metro-tunnels (schr. vr. Zie ook Opinieservice)
- De zorgen over de vredesmissie in Eritrea die minister Van Aartsen bij nader inzien met de SP blijkt te delen (schr. vr.)
- Hoe campingeigenaren langkampeerders van het terrein af werken t.b.v. de bouw van dure chalets (pleidooi voor hoorzitting)
- Hogere salarissen voor leerkrachten (schr. vr.)
- Pleidooi voor een proefproject met fietsdiefstalchip (schr. vr.)

Informatie over deze onderwerpen is te vinden op www.sp.nl en bij de betreffende fractiemedewerker. Wie dat is, kun je navragen bij William Peters en Nicole Linssen op het algemene nummer van de fractie: (070) 318 30 44.

Zoek bondgenoten voor (g)een op de tien-actie

'Als land zijn we rijker dan ooit. Toch groeit één van de tien kinderen bij ons op in armoede. Dat botst compleet met het besef van wat in een beschaafd land past. Daarom wens ik voor 2001: laat géén van de tien kinderen meer arm zijn. Laat de regering om te beginnen alle minimumuitkeringen verhogen en de kinderbijslag inkomensafhankelijk maken.' Zo luidt de

tekst op de (g)een van de tien-actiekarten die als het goed is al bij de afdelingen binnen zijn. 'In plaats van die kaarten nu allemaal zelf bij mensen in de brievenbus te gooien, kun je bij deze campagne ook heel goed de plaatselijke armoedeplatforms en verenigingen van uitkeringsgerechtigden en wat er lokaal zo aan organisaties bestaat bij de actie betrekken,' zegt Alles Kids-coördinator Marianne Langkamp. 'Met zijn allen kun je kaarten sneller en makkelijker uitzetten én zo maak je waardevolle bondgenoten voor verdere acties tegen armoede.'

Marianne Langkamp
(070) 318 38 01

Buitenland

Het 'duivels dilemma' achter de Irak-reis van Van Bommel

De reis van Harry van Bommel en Johan van den Hout naar Irak heeft de tongen aardig losgemaakt. Over de rampzalige gevolgen van de sancties tegen het land, maar ook over het mogelijke voordeel dat dictator Saddam Hoessein trekt uit de komst van westerse politici. In Trouw beweerde de gevluchte Koerdische politoloog Mariwan Kanie zelfs dat 'elke vlucht op Bagdad in de Irakese maatschappij veel nieuwe slachtoffers eist'. Is Van Bommel verantwoordelijk voor verscherping van de onderdrukking? Als antwoord hierop een samenvatting van de opinie-artikelen die het Kamerlid na zijn reis schreef.

Het bewind van Hoessein is uiterst verwerpelijk. Dat was ook precies de reden waarom wij geen handen wilden schudden met vertegenwoordigers van dat regime en waarom wij in een brief aan vice-premier Aziz lieten weten de onmenselijke Iraakse politiek sterk te veroordelen. Maar het Irakese volk lijdt niet alleen onder het regime, maar ook onder een sanctiebeleid dat inmiddels een half tot anderhalf miljoen doden tot gevolg heeft gehad. Het is belangrijk ook dit humanitaire drama in een analyse over Irak mee te nemen. Alleen al het feit dat twee opeenvolgende leiders van het VN-programma in Irak, Hans von Sponeck en Denis Halliday, ontslag namen omdat

zij niet langer verantwoordelijk wilden zijn voor wat zij *genocidale sanctiepolitiek* noemen (genocide is volkerenmoord), moet toch tot nadenken stemmen. Ook Jutta Burghardt van het Wereld Voedselprogramma in Irak stapte om deze reden uit de organisatie. Zij worden in hun kritiek op de sancties ondersteund door cijfers van onder meer UNICEF, UNDP en nota bene de VN-Veiligheidsraad zelf. Een panel van die Veiligheidsraad concludeerde vorig jaar in een rapport dat 'minstens 23 procent van de kinderen met een te laag geboortegewicht ter wereld komt en dat een kwart van de kinderen onder de vijf jaar lijdt aan chronische ondervoeding. Slechts 41 procent van

de bevolking heeft regulier toegang tot veilig drinkwater'. UNICEF plaatst Irak qua kindersterfte inmiddels op dezelfde hoogte als Haïti, en op de Human Development Index van de UNDP zakte Irak van plaats 109 in 1996 tot 127 in het jaar 2000. In Bagdad spraken wij op eigen initiatief en zonder tussenkomst van derden met apothekers. In een winkel vol likdoornzalfjes en hoestdrank was geen pijnstiller te vinden en waren slechts enkele flesjes van één soort antibiotica beschikbaar. Vóór de Golfoorlog was Irak een welvarend land dat volgens het plaatselijke UNDP-veldkantoor inmiddels 'is vervallen tot massieve armoede'. De middenklasse is weggevaagd. Naast de ongekende onderdrukking door het regime vormt nu ook de dagelijkse strijd om te overleven een factor die het vormen van een krachtige oppositie in Irak onmogelijk maakt.

Het is een duivels dilemma te moeten afwegen of solidariteit met een lijdend volk niet ook zijn dictator in de kaart kan spelen. Elites profiteren tenslotte altijd van elke situatie. Toch kan de uitkomst daarvan wat ons betreft nooit zijn dat honderdduizenden onschuldige Irakese doden mogen vallen omdat de VS en Engeland sancties waarvan bewezen is dat ze niet werken,

coste wat kost vol willen houden. Dat is niet alleen moreel verwerpelijk maar ook in strijd met het internationale recht. In opdracht van de VN-commissie voor de mensenrechten schreef professor Bossuyt in de zomer van dit jaar een rapport over sanctiepolitiek, waarin hij Irak beschrijft als het land dat 'de meest omvattende en totale boycot uit de historie' ondergaat. Tevens ontwierp hij een zestal criteria waaraan een strafmaatregel op basis van het internationale en humanitaire recht zou moeten voldoen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de geldigheid van het politieke doel, het treffen van de juiste personen en goederen, een redelijke tijdslimiet, de effectiviteit van de sancties en de mondiale publieke opinie over de toepassing ervan. Wij vinden dat Nederland deze 'Bossuyt-test' zou moeten hanteren bij het evalueren van sancties. Dan zou het huidige economische embargo tegen Irak snel van tafel gaan, en kan er gepraat worden over slimme sancties die vooral het regime treffen en over een verbod op wapenexporten. Dan zal het lijden van de Irakese bevolking verminderen, en komt er wellicht ruimte voor een kansrijke oppositie tegen het bewind van Saddam Hoessein.

Hoe R O O D d is jong Nederland?

Binnen twee jaar maken we de SP bekend onder alle jongeren, riep ROOD, jongeren in de SP, zelfverzekerd bij de aftrap op het 8ste congres van 1 mei 1999. Op driekwart van de gestelde tijd gaat Spanning eens kijken hoe het ermee staat.

Vanaf de oprichting timmert ROOD aardig aan de weg met diverse spraakmakende acties. Zo inspecteerde ROOD of de NS zoals beloofd echt zorgvuldig omgaat met de zeldzame kamsalamanders bij het Pannerdensch Kanaal, waarlangs de Betuwelijn gaat denderen en schoten ROODjongeren de milieuorganisatie Groen Front! te hulp toen de panden die zij langs de route van de Betuwelijn gekraakt hadden, dreigden te worden ontruimd. Samen met de Faunabescherming en milieupeurder Harry Voss hangt ROOD regelmatig rond bij de kroondomeinen en landgoed Welna, om daar de jetset het plezier in de drijfjacht te vergallen. Onder de noemer *Straight Eighteen* ageerde ROOD tegen de werving van minderjarigen

door de landmacht. De Franse president Chirac werd tijdens zijn bezoek aan Nederland officieel niet-welkom geheten door senator Driek van Vugt die Chirac fijntjes herinnerde aan diens kernproeven rond Mururoa. Toen commissaris Vogelenzang van Utrecht het idee lanceerde om minderjarigen in te zetten voor straatwerk bij de politie, rakte ROOD uit om de man te arresteren wegens 'een geslaagde poging tot dom lullen'. De plannen van landbouwminister Brinkhorst om in de haven van Rotterdam een groot bio-industrieel complex te bouwen voor 300.000 varkens, was volgens ROOD onmiskenbaar symptoom van de gekke-varkensziekte en dus moest het ministerie van LNV in quarantaine. Maar ROOD weet ook goede

ideeën te waarderen. Grote bewondering oogstte VNO-NCW voorzitter Schraven met zijn plan de salarissen van topmanagers met dertig procent te verhogen. 'Die man moet voorzitter van de FNV worden!' meende ROOD en toog naar Schravens kantoor om de transfer te bewerkstelligen.

'Dierenwelzijn, milieu en leger hebben het meeste aandacht gekregen,' zegt de kersverse ROOD-voorzitter Gerrie Elfrink die enige maanden geleden de fakkel overnam van Sjoerd de Jong. 'Daar vielen makkelijk ludieke acties op te voeren. Jongeren en werk is bijvoorbeeld een beetje blijven liggen. De meeste ROOD-leden zijn studenten of scholieren, werkende jongeren zijn moeilijker te mobiliseren, lijkt het wel.

Ze voelen zich misschien beter thuis bij Solidair dan bij ROOD. Maar we blijven proberen om die mensen er toch bij te krijgen en alerter te zijn op acties die met arbeid te maken hebben.'

Om de bekendheid onder WO-studenten te vergroten, organiseert ROOD een tournee van Jan Marijnissen en Driek van Vugt langs alle universiteiten van Nederland. De Kamerleden geven daarbij college over de staat van het onderwijs en de afbraak van de beschaving als geheel. *Marijnissen goes college* heeft een heel wisselend succes. 'Er zijn wat domme fouten gemaakt, zoals het beleggen van het gastcollege in een studieweek voor tentamens, dan komt er natuurlijk niemand. En in de ene plaats werden we maximaal ondersteund door de afdeling en in de ander liet men het een beetje afweten. Daar waar het goed is gegaan – Groningen was een doorslaand succes – hadden we gebruik gemaakt van de kennis en contacten van Studium

k a m s a l a m a n d e r s c h i r a c i n d e b a k ! j a c h t a c t

p u b e r p o l i t i e

Generale, een organisatie die lezingen en seminars op universiteiten organiseert. Dat blijkt erg goed te werken.'

Je hebt jongeren nodig om andere jongeren te trekken

ROOD in de afdelingen komt nog niet erg van de grond. 'Als het goed is, heeft iedere afdeling een ROOD-vertegenwoordiger, maar daar blijft het vaak bij. In veel afdelingen komt er weinig respons. De studentenkrant A3 wordt braaf verspreid, en dat is

het. Ook komt het voor dat in een afdeling waar weinig of geen jongeren zijn, een zeg maar vijftiger ROOD-vertegenwoordiger is. Die persoon kan nog zo'n fantastische, actieve SP'er zijn, maar trekt natuurlijk geen jongeren.' Maar ook op plaatsen waar wel veel jonge leden zijn, gonst het niet echt van de activiteiten. 'Daar gaan we de komende tijd in investeren. We gaan verschillende afdelingen bezoeken om samen te bekijken hoe er een actief ROOD-team van de grond te krijgen.' Ook met de tweemaandelijks

ROOD-meeting willen we meer het land in. We hebben hem bijvoorbeeld nog nooit in het Noorden gehouden. Zo hopen we nieuw talent te ontmoeten.'

Een van de eerste zaken die het nieuwe bestuur onder leiding van Elfrink aanpakte was het herbouwen van de ROOD-webpagina's op www.sp.nl/rood. Elfrink: 'Het was tamelijk triest, uitsluitend oud nieuws en een lelijke zwarte achtergrond. Nu zijn er veel nieuwe dingen te vinden als discussies en brengen we meer en vaker nieuws. Sinds kort is er ook de *Roodrunner*, soort *Poster*, met nieuws over acties en excursies en links naar de site. Net als bij *Poster* is een piek in website-bezoeken te zien nadat de *Roodrunner* is uitgekomen. Eigenlijk zou er vanaf de afdelings-pagina's ook een link naar ROOD moeten gaan. Vooralnog heeft alleen Utrecht die.'

Liever een ludieke actie dan een ingewikkelde opinie

Met enige regelmaat zie je in de media ingezonden stukken en statements van politieke jongerenorganisaties als CDJA, JOVD en de Jonge Socialisten, meestal een graadje radicaler dan de moederpartij. Niet van ROOD. 'Wij geven onze statements liever anders vorm, met een ludieke actie, zoals tegen de varkensflat van Brinkhorst of de *Straight Eighteen* campagne. Daar ligt net zo'n stevige argumentatie aan ten grondslag als een analyse op papier. Je kan wel een leuke ingezonden brief insturen naar de Volkskrant, maar als je denkt dat je daarmee actie hebt gevoerd, zit je fout. Bovendien schoppen veel politieke jongerenorganisaties aan tegen de moederpartij, daar heeft ROOD geen behoefte aan. Er wordt wel flink gediscussieerd, maar interne discussie moet intern blijven. Als je het onderspit delft hou je óf naar buiten toe je mond of je gaat op zoek naar een andere partij.'

Toen de verschillende politieke jongerenorganisaties de dag voor Prinsjesdag een manifest uitbrachten waarin zij ageerden tegen het 'slappe hap'-gedoogbeleid van Paars, deed ROOD als enige niet mee. 'Hoe kan je nou in vredesnaam met zulke ontzettend verschillende organisaties, van Dwars tot JOVD, met één geschrift naar buiten komen?' zegt Elfrink. 'Van links tot rechts blijken de jongerenorganisaties problemen te hebben met het gedogen van zaken, maar ze komen daartoe vanuit heel verschillende richtingen. Constatoren samen dat gedogen slappe hap is, en willen vervolgens elk een ander kant uit: Dwars – zo stel ik me voor – richting soepele wetgeving, JOVD naar harde regels en lik op stuk bij overtreding. Dat is maar één van de redenen dat ROOD niet heeft meegedaan, ook qua inhoud zijn we het niet met het pamflet eens. Gedoogbeleid verdient weliswaar geen schoonheidsprijs, maar is soms de minst slechte optie. Softdrugs mogen van mij gelegaliseerd, maar ik weet dat dat in Europa heel slecht valt. Verbied je het gewoon, dat gaat de hele handel ondergronds en heb je er helemaal geen controle meer op.'

'Dat we nu bijna bekend zijn bij alle jongeren, durf ik niet te zeggen,' zegt Elfrink. 'Je houdt natuurlijk altijd mensen die zo weinig geïnteresseerd zijn in politiek dat ze ternauwernood Wim Kok kunnen aanwijzen als premier, die zullen waarschijnlijk ook ROOD niet leren kennen. Maar onze bekendheid groeit. Mede door de aandacht in de pers voor onze acties. Toen we net begonnen, legden journalisten altijd in twee regels uit dat we de jongeren van de Socialistische Partij waren, nu volstaan ze met het noemen van ROOD. Dat zegt wel iets.'

Afdelingen die (meer) aan de slag willen met ROOD en daarbij tips en steun vragen, kunnen contact opnemen met Gerrie Elfrink: (010) 243 55 57.

s t r a i g h t e i g h t e e n

'Turkse moeders' uit Deventer winnen Rooie Reus-prijs 2000

Kifayet Akdag, Saliha Demirci en Hanimnaz Aktas hebben op 14 december de Rooie Reus-prijs 2000 ontvangen. De moeders hielden kort vóór en kort ná de schoolvakantie hun kinderen thuis, uit protest tegen het uitblijven van maatregelen tegen de scheiding van het onderwijs in *zwarte* en *witte* scholen. Volgens de Rooie Reus-jury voldeden zij daarmee het best aan het criterium dat dit jaar was gesteld voor de prijs: individuen of groepen die zich op een bijzondere wijze hebben ingespannen voor de integratie van minderheden. 'Een kind dat thuis, in de buurt en ook nog eens op school, alleen met andere Turken of Marokkanen omgaat, krijgt geen kans te integreren en zich de Nederlandse taal en cultuur eigen te maken,' concludeerde jury-voorzitter Frans Moor. 'Het is treurig genoeg dat Turkse moeders de straat op moeten om voor hun kinderen integratie af te dwingen. De jury hoopt dan ook met het toekennen van de Rooie Reus-prijs 2000 aan deze vrouwen en hun actie, tevens een signaal af te geven aan schoolbesturen en aan politici in het hele land. Integratie gaat niet vanzelf, en zeker niet als het Turkse, Marokkaanse of andere buitenlandse kinderen praktisch onmogelijk wordt gemaakt samen met Nederlandse kinderen op te groeien.'

Als andere genomineerden waren uit de aanmeldingen gekozen cabaretière Nilgün Yerli en Bastiaan van Perlo die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt voor de *witte illegalen*.

Uit het juryrapport: 'Nilgün beweijst met haar theaterproducties keer op keer hoe belangrijk het is dat wij Nederlanders een spiegel voorgehouden krijgen over onze vooroordelen en misvattingen over buitenlanders. Van Perlo zet zich al jaren lang onvermoeibaar als vrijwilliger in voor buitenlanders. Wij hopen deze nominatie hem en anderen zal stimuleren met dat werk door te gaan.'

De Rooie Reus-prijs is een initiatief van de SP en een eerbetoon aan de legendarische Limburgse actievoerder Dirk de Vroome (de Rooie Reus). De

prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan een persoon of organisatie die zich belangeloos en met hart en ziel inzet voor zijn of haar medeburgers. De jury bestond dit jaar uit Frans Moor, Hennie de Vroome, Elma Verheij, Jan Marijnissen, Herman Bode, Zeki Arslan, Stella Braam, Wouter van Dieren en Elske ter Veld.

Bij de prijsuitreiking maakte de jury bekend dat ze voor 2001 gekozen heeft voor het thema 'emancipatie.'

Omdat de huidige assistent-coördinator Partijbureau op korte termijn ander werk gaat doen, zijn we op zoek naar een nieuwe. In 2001 moeten we volop starten met de campagnes voor de verkiezingen van 2002. Goede communicatie, coördinatie en planning zijn daarbij erg belangrijk.

Op het hoofdkantoor van de SP in Rotterdam werken 35 beroepskrachten samen met een wisselend aantal vrijwilligers. Met name ter ondersteuning van het werk in de afdelingen wordt allerlei drukwerk, scholings- en promotiemateriaal in eigen beheer geproduceerd of scherp en tijdig ingekocht en afgeleverd op de juiste plaats en tijd. Het beheer van het partijkantoor zelf vergt ook de nodige aandacht. Ter ondersteuning van de landelijke coördinator zoeken we op korte termijn een energieke en praktische

assistent-coördinator Partijbureau

(v/m, volledige werkweek). Diploma's zijn minder belangrijk dan aantoonbare ervaring met soortgelijk werk. Betrokkenheid bij denken en doen van de SP is gewenst, gezien de aard van het werk. Salarisering en verdere arbeidsvoorwaarden volgens SP-normen.

Heb je belangstelling? Schrijf dan vóór maandag 29 januari naar Theo Cornelissen, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Je kunt hem ook bellen voor meer info: (010) 243 55 46 of (06) 204 301 96, of e-mailen tcornelissen@sp.nl